

DODATKY

Malý slovník najdôležitejších historických termínov z dejín stredovekého Spiša*

ARCHIDIAKONÁT (lat. *archidiaconatus*)

Prechodný stupeň v cirkevnej správe, ktorý zachytával včasnostredoveký spôsob organizácie cirkvi. Vyvinul sa vo Franskej ríši z hradských fár v súvislosti so zahusťovaním farskej siete. Diecéza sa delila na niekoľko archidiakonátov, ktoré tvorilo viacero vicearchidiakonátov. Na čele stáli archidiakoni, respektíve vicearchidiakoni. V neskoršom období sa vicearchidiakonáty pretvorili na dekanáty. Niektoré archidiakonáty podľa všetkého pretrvali dočasnú decentralizáciu cirkevnej organizácie po páde Veľkej Moravy na vlastnej Morave, v Nitriansku i v Zadunajsku. Dialo sa tak v súvislosti s kontinuitou niektorých hradských centier, ktoré zabezpečili aj pokračovanie cirkevnej organizácie. Na ich základe vznikla včasná cirkevná správa v Uhorskom kráľovstve. Proces vzniku tohto medzistupňa cirkevnej organizácie bol dovŕšený za kráľa Kolomana. Ich územie sa prekrývalo s územím vtedajších →*žúp*. V Ostrihomskej arcidiecéze, ktorá sa takmer celá rozprestierala na území dnešného Slovenska, ich existovalo 12 vrátane Spišského prepoštvstva, ktoré malo v rámci nej postavenie archidiakonátu. V neskoršom období, keď sa župy začali územne i počtom vyvíjať samostatne, si archidiakonáty zachovali svoje pôvodné hranice.

AVICITNÝ ZÁKON

Tento dekrét bol odsúhlasený uhorským snemom zvolaným kráľom Ľudovítom I. do Budína v roku 1351. V podstate je to posledná confirmácia (→*listina*) *Zlatej buly* Ondreja II. z roku 1222. Tento zákon sa neskôr stal súčasťou korunovačnej prísahey, ktorú skladali uhorskí králi. Úprava bola základným šľachtickým zákonom platným až do roku 1848. Tento zákon obmedzoval cirkev v udeľovaní interdiktov či exkomunikácií, upravoval výšku poplatkov za cirkevné úkony, portálnu daň, platenie mýta a priebeh súdnych procesov, ustálil sieť →*hodnoverných miest* v Uhorsku, zakazoval platenie daní šľachtou, sťahovanie poddaných a iné. Pomenovanie dostal podľa dodatku zaoberajúceho sa dedičským právom.

* Vypracoval Peter Labanc.

BANDÉRIUM, BANDERIÁLNY SYSTÉM

Zavedenie tohto systému súvisí s vojenskou reformou Karola Róberta. Na prelome 13. a 14. storočia došlo k nebyvalému rozmnoženiu magnátskych majetkov na úkor kráľovských, čo podlomilo dovtedajší systém brannej moci. Kráľ sa snažil využiť vojenský potenciál magnátov udeľovaním privilégií a viesť vojakov do boja pod vlastnou zástavou, koruhvou – *bandériom* (odtiaľ názov). V neskoršom období sa toto právo priznalo každému hodnostárovi od →*palatína* po →*podžupanov*. Svoje vojenské jednotky – *banderiá* mali aj cirkevní hodnostári od úrovne →*prepoštov*. Najslabšími miestami systému boli závislosť kráľa od dobrej vôle hodnostárov pri zvolávaní hotovosti a rýchlosť, s akou sa tak dialo. Už počiatkom 15. storočia bol tento systém zastaralý. Aj napriek vôli panovníkov zmeniť túto situáciu narážala ich snaha (čiasťočne s výnimkou Mateja Korvína) na nedostatok prostriedkov vybudovať vlastnú silnú armádu a neochotu šľachty tripieť nezávislého panovníka.

BANSKOŠTIAVNICKÉ PRÁVO

Systém zvykového práva, ktorý sa vyvinul v Banskej Štiavnici. Jeho najstaršia písomná forma pochádza až zo 16. storočia, ale hlási sa do čias Bela IV. Okrem ustanovení zaoberajúcimi sa mestskými záležitosťami obsahuje aj banské právo. Banská Štiavnica, ako najvýznamnejšia banská lokalita Uhorska, získala svoje privilégiá ešte pred vpádom Mongolov. Odkazy na tieto privilégiá sa však zachovali len vo výsadných listinách Banskej Bystrice, Hybe či Partizánskej Lupče. Banskoštiavnické právo v najstaršom období pravdepodobne obsahovalo vyňatie spod súdnej právomoci →*župana*, slobodnú voľbu farára a mestských predstaviteľov (richtára a rady). Lokality, ktoré používali banskoštiavnické právo, boli oslobodené od mýta. Najdôležitejšou položkou v prípade banských miest bolo privilegium slobodne hľadať ložiská drahých kovov a voľne ich ťažiť. Komunity, ktorým sa podarilo nadobudnúť právo Banskej Štiavnice, jej boli podriadené aj jurisdikčne. Na Spiši to bol najmä Smolník.

BÁN (lat. *banus*)

Titul vojvodu v Slavónsku. Slavónsko tvorilo *banát* Chorvátskeho kráľovstva. Keď sa v roku 1102 Dalmácia a Chorvátsko so Slavónskom definitívne stali súčasťou uhorskej koruny (personálnou úniou), dokázali si zachovať určitú správnu autonómiu. Jedným z prejavov tejto svojprávnosti bol aj úrad chorvátskeho, slavónskeho a dalmátskeho bána, ktorého si volila domáca šľachta a ten bol aj členom kráľovskej rady. Chorvátskym bánom sa často stával mladší člen vládnucej uhorskej dynastie, ktorý tento úrad získaval ako →*údel*, slavónsky bán býval spravídla zároveň pánom Spiša. Od 13. storočia sa titul bán vzťahoval aj na Mačvu a Bosnu.

CECH

Stavovská organizácia remeselníkov rovnakého alebo podobného zamerania v mestách. Úlohou cechu bolo dohliadať na kvalitu výrobkov, regulovať počet remeselníkov v meste, stanovovať cenu remeselných výrobkov. Starali sa aj o vzdelávanie remeselníckych učňov a o ich prijímanie medzi majstrov. Cechy nemali len hospodársky význam. V opevnených mestách mal každý cech vyhradený úsek hradiel, ktorý museli jeho členovia brániť. Cechy mali aj svoje znaky a znamenia, ktoré vychádzali z nástrojov používaných pri tom-ktorom remesle.

DEDIČNÝ RICHTÁR (šoltýs, škultét, fojt)

Inštitút dedičného richtára je spojený so šírením → *nemeckého práva*. Dedičné richtárstvo dostával lokátor, ktorý podľa dohody so zemepánom vybudoval na jeho majetkoch dedinu. Mohol pochádzať aj zo šľachtických či meštianskych radov. V dohode so zemepánom sa definovali podmienky spoločného podniku. Dedičnému richtárovi poväčšine náležala v dedine slobodná kúria s niekoľkými slobodnými →*lánmi* (teda nezaťažené poplatkami). Okrem toho mal dedičný richtár súdnu právomoc aj nad najťažšími zločinmi (vražda, krviprelievania, krádež, používanie falošných peňazí). Pokuty za ľahšie zločiny ostávali richtárovi celé, v prípade ťažších sa delil so zemepánom ($\frac{1}{3}$ patrila richtárovi). Tieto príjmy niekedy prevyšovali aj výnosy zemepána z dediny. Stávalo sa, že zemepán sa snažil vykúpiť dedičné richtárstvo pre seba.

DESIATOK (lat. *decima*, dežma)

Daň vyberaná pre potreby cirkvi. Poznáme ju už zo *Starého zákona*. Vyberala sa za vlády izraelských kráľov Dávida a Šalamúna. Do stredovekej

podoby sa vyvinula vo Franskej ríši ako forma zabezpečenia farára. Časť zostávala jemu a časť odvádzal biskupovi (*katedratikum*). Tento systém sa rozšíril do celej Európy (aj do Uhorska). Farárovi boli odvádzané desiatky z usadlostí v jeho farskom obvode. Postupom času vznikli aj tzv. exemptné farnosti, v ktorých si farár ponechával celý desiatok pre seba a nebol povinný odvádzat katedratikum biskupovi. Z desiatkov sa časť odvádzala aj pápežskej kúrii (v Uhorsku zvyčajne $\frac{1}{4}$). Záležalo však na aktuálnom postoji panovníka voči pápežovi, či sa tak udialo. Ak určitý cirkevný úrad nebol obsadený, jemu prislúchajúci desiatok patrilo kráľovi. To bol aj hlavný dôvod, prečo sa panovníci vo finančných problémoch snažili odďaľovať menovanie cirkevných hodnostárov. Výnosy z desiatkov sa používali aj na obranu Uhorska proti Osmanskej ríši. Spišskému →*prepoštovi* patrilo aj *katedratikum* a aj *descensus* (poplatok farára →*prepoštovi*, ktorý sa za to vzdal práva byť hostený pri kanonickej vizitácii farnosti).

DEŽMA pozri *desiatok*

DIEVČENSKÁ ŠTVRŤ

V *Zlatej bule* Ondreja II. sa ustanovilo, že z každého dedičstva patrí $\frac{1}{4}$ dedičom ženského pohlavia. Túto štvrtinu si medzi seba delili dcéry mŕtveho. Následky tohto ustanovenia možno badať v drobení šľachtických majetkov. Táto zásada platila v uhorskom práve až do novoveku.

DVORSKÝ SYSTÉM

Spôsob organizácie hospodárskeho života vo včasnom stredoveku. Tento systém vznikol vo Franskej ríši (*Falz*), odkiaľ ho prebrali moravskí, nitrianski a zadunajskí Slovania. Tí ho sprostredkovali Uhorskému kráľovstvu, ktoré prevzalo od podunajských Slovanov aj príslušnú terminológiu. Základnou jednotkou hospodárstva bol *dvor* (lat. *curia*, maď. *udvar*), ktorý časť svojich produktov odvádzal centru kráľovského panstva pre potreby panovníka, ktorý cestoval po krajine a týmto spôsobom ju spravoval. Časť z týchto produktov sa odvieďla priamo →*kráľovskej kúrii*. Obyvatelia dvorov neboli povinní vykonávať ďalšie poddané služby okrem spomínaných dávok.

EREMITA (pustovník)

Pri tomto spôsobe mníšskeho života sa mních vybral do púšte, pustatiny (v našich podmienkach do lesov) podľa príkladu svätého Jána Krstiteľa či

svätého Pavla Pustovníka. Dialo sa tak so súhlasom opáta jeho materského kláštora. Mních obýval celu (niekedy jaskyňu či iný prírodný objekt) a snažil sa žiť čo najviac asketicky. Takýto pustovníci boli v očiach okolitého ľudu svätými osobami a ľudia k nim prechovávali veľkú úctu. Neraz sa prítomnosť pustovníka – eremitu premietla do lokálnych názvov.

FALZUM (od lat. *falsus* – nepravý)

Za falzum, teda falošnú listinu sa pokladá taká listina, ktorá sa snaží vydávať svoj obsah za vôľu vydavateľa. Rozlišujeme niekoľko stupňov falošnosti stredovekých listín. Prvou kategóriou je *interpolovaná listina*. V tomto prípade sa zachoval originál pravej listiny, ale časť textu je dodatočne zmenená neskorším zásahom. Najčastejšie sa tak dialo vyškraibaním pôvodného textu a dopísaním nového znenia. Aj v prípade *sfalšovanej listiny* je možné pokladať jej určitú časť za hodnoverné znenie. Oproti interpolácii sa však v tomto prípade nezachoval originál a bola vyhotovená nová listina so zmeneným znením bez vedomia pôvodného vydavateľa. Tretím stupňom falošnosti listín je *falošná listina*. Jej znenie je vo väčšej miere falošné. Ako v predchádzajúcom prípade ani v tomto sa nezachoval originál, ale bola vyhotovená nová listina. Dôležité je spomenúť, že takto vyhotovená listina má istý (ťažko definovateľný) pravdivý základ. Najvyšším stupňom stredovekých fálz je tzv. *vymyslená listina*. Obsah tejto listiny je celkom vymyslený a spravidla na základe okolností vieme posúdiť, že daná listina nemohla reálne vzniknúť v čase, do ktorého sa hlási. Stredoveké listiny boli falšované aj v neskoršom období. *Novoveká vymyslená listina* patrí do kategórie falošných stredovekých listín a od predchádzajúcej sa líši len v tom, že takéto falzum vzniklo v novoveku. Najčastejším dôvodom pre vznik falošných listín boli majetkové či iné právne výhody. To však neplatí v prípade *učeneckých fálz*. Vymýšľali ich vedci, aby podporili ich teórie, na ktoré nemali dostatok písomných prameňov. Zlatým vekom učeneckých fálz bolo 19. storočie. Do tejto skupiny sa rátajú aj *genealogické falzá*, ktoré mali za úlohu dokázať pôvod istej osoby zo slávneho rodu (napríklad habsburgovský rodokmeň od Cézara alebo rôznych biblických postáv). Pozri aj heslo *listina*.

FAMILIÁR (lat. *familiaris*)

Týmto termínom je označovaný služobník šľachty. Nešlo v pravom slova zmysle o poddaného. Častokrát išlo o drobných šľachticov, ktorí sa do-

stali do takejto závislosti. Familiári bojovali so svojím pánom v jeho vojenskej jednotke. Stávalo sa, že kráľ udeľoval majetky familiárom na základe prosby ich pánov.

FASIA (lat. *litterae fassionales*)

Písomné svedectvo o právnych konaniach, dohodách a výpovediach, vydávané na požiadanie strán. Tieto →*listiny* nezakladali nový právny stav. Dosvedčovali už existujúci – *litterae testimoniales*. Ak chceli mať tieto listiny plnoprávnosť, museli byť vydané vlastníkom autentickej (hodnovernej) →*pečate*.

FOJT pozri *dedičný richtár*

GUBERNÁTOR

Úrad správcu krajiny v dobe medzivládia (lat. *interregnum*) po smrti uhorského kráľa Vladislava I. v roku 1444. Jeho nástupcom na tróne sa vtedy mal stať ešte maloletý Ladislav V. Pohrobok (lat. *Posthumus*). Preto snem zvolil 7 kapitánov, aby spravovali Uhorsko, pokiaľ kráľ nedosiahne plnoletosť. Tento spôsob riadenia krajiny však nebol riešením, preto už v roku 1446 zvolil snem Jána Huňadyho, jedného z kapitánov, do funkcie gubernátora. Mal požívať plnú moc nad Uhorským kráľovstvom do doby, kým bude Ladislav schopný prevziať vládu. Po zrušení kapitánov prevzal Huňady z titulu svojej funkcie do správy kráľovské majetky. Keď sa v roku 1453 Ladislav Pohrobok ujal formálnej vlády nad Uhorskom, úrad zanikol.

HODNOVERNÉ MIESTO (lat. *locum credibilium*)

Je to špecifický uhorský verejnoprávny inštitút plniaci funkciu verejných notárov, známych zo západnej Európy. Jeho počiatky súvisia s druhou konfirmáciou *Zlatej buly* Ondreja II. v roku 1231. V nej sa stanovilo, že okrem →*pristalda* sa musel každého právneho úkonu zúčastniť človek z niektorého uhorského konventu alebo kláštora. Ten mal o právnom konaní a jeho výsledku vyhotoviť písomné svedectvo a opatriť ho autentickou →*pečaťou*. Spočiatku funkciu hodnoverných miest v Uhorsku plnila väčšina kláštorov a →*kapitul*. Táto právomoc však bola zneužívaná najmä menšími cirkevnými ustanovitzňami, ktoré tak využitím svojej autentickej pečate v prospech svojich fundátorov, či donorov zabezpečovali vzrast svojho materiálneho imania. Tento stav, ktorý zapríči-

nil vznik množstva falošných listín (→*falzum*), sa rozhodol zmeniť kráľ Ľudovít Veľký. Vo svojom tzv. →*avicitnom zákone* ustanovil, že funkciu hodnoverných miest smú vykonávať iba tie inštitúcie, ktoré majú silnú materiálnu základňu. Aj vďaka tomuto vágnemu ustanoveniu mnoho kláštorov či konventov ignorovalo toto nariadenie. Ľudovít Veľký preto v roku 1353 vydal dekrét, ktorým nariadil všetkým inštitúciám fungujúcim ako hodnoverné miesta, aby poslali svoje autentické pečate na preskúmanie. Takýmto administratívnym zásahom →*kráľovskej kancelárie* bola ustálená sieť hodnoverných miest v podstate po zvyšok stredoveku. Na Spiši plnili funkciu hodnoverného miesta okrem Spišskej kapituly aj cisterciacký kláštor v Spišskom Štiavniku, či kartuziánsky kláštor na Skale útočiska. Po roku 1351, respektíve 1353 už to bola len Spišská kapitula. Niekoľko *hodnoverných miest* malo celohorskú pôsobnosť. Ostatné mali približne určené pôsobisko. Okrem →*listín* Spišskej kapituly sa na Spiši objavujú častejšie aj listiny Jasovského konventu, ďalšie veľmi zriedka. Prvá známa listina, ktorú vydala Spišská kapitula ako *hodnoverné miesto*, pochádza z roku 1260.

HOMÁGIUM (lat. *homagium*)

Výkupné za trestný čin, ktoré platil odsúdený poškodenému, respektíve jeho dedičom. Spočiatku bola výška výkupného diferencovaná podľa druhu rozsudku (inú hodnotu mala páchatelova ruka alebo hlava). Neskôr však došlo k zmene a výška homágia sa určovala podľa spôsobenej škody, respektíve závažnosti trestného činu.

HRADČANIA (lat. *castrenses*)

Vrstva osobne slobodného obyvateľstva žijúca a hospodáriaca na majetkoch patriacich župnému/komitátnemu hradu vo včasnostredovekom Uhorskom kráľovstve s pravdepodobným pôvodom už v čase Veľkej Moravy. Žili v komunitách, tzv. *občinách*, so spoločným užívateľským právom na im zverený majetok. Ich základnou úlohou bolo, popri odvádzaní naturálnych dávok hradu, postaviť spomedzi seba vojakov do *komitátneho vojska*. Pre zjednodušenie správy boli organizovaní do desiatín a stotín. Každých 10 hradčanov tvorilo desiatinu, na čele ktorej stál *desiatnik*. Deväť takýchto *desiatín* tvorilo *stotinu*. Na jej čele stál *stotník*. Číselne by sa to dalo vyjadriť ako 9 desiatín + 9 desiatnikov a jeden stotník = 100 hradčanov. Stotníci boli podriadení →*županovi*, ktorému pomáhali pri správe jemu zvereného územia, vyberaní daní a pri organizovaní vojska.

JARMOK pozri *trh*

JOBAGIÓN (lat. *iobagio*, *miles*, slov. *viťaz*)

Príslušník vojenskej vrstvy vo včasnostredovekom Uhorsku. Hlavnou náplňou tejto vrstvy bola vojenská služba. Aj v rámci danej skupiny slobodného obyvateľstva existovali rozdiely. Hierarchicky najvyššie patrili tzv. *jobagióni svätého kráľa Štefana* (lat. *iobagiones sancti Stephani regis*). Tí svoje údajné dedičné privilégia mali získať už v časoch kráľa Štefana I. O stupienok nižšie stáli *synovia jobagiónov svätého kráľa Štefana* (lat. *filii iobagionum sancti Stephani regis*), ktorí mali svoje práva a povinnosti získať od následníkov kráľa Štefana a v trochu menšej miere ako predchádzajúci jobagióni. Najmenšie výsady vlastnili *hradní jobagióni* (lat. *iobagiones castri*). Plnili vojenskú službu priamo na hrade, teda boli posádkou hradu. Jobagióni získavali za svoju službu isté pozemky v okolí hradu. V priebehu 13. storočia sa táto skupina obyvateľstva začala rozpadáť. Časť (najmä prvá skupina) sa posunula do šľachtického stavu a časť upadla do poddanskej závislosti. Sčasti v 13. storočí a už v 14. storočí sa *jobagio* termín používa pre poddaného a ako taký prešiel do maďarčiny (*jobágy*).

KAGANÁT

Nomádsky predštátny útvar, na čele ktorého stál kagan. Jemu boli podriadení ďalší hodnostári – *jugur*, *tuduni* a *kapkanovia*. Sídlo avarskeho kagana (*hrink*, od germánskeho *ring* – kruh, prsteň) malo byť v Panónii. Časť historikov ho lokalizuje do okolia dnešného Segedína (Szeged v Maďarsku).

KANONIK (lat. *canonicus*)

Významný úrad v rámci →*kapituly*. Kanonik mal nárok na miesto v chóre a bol podielnikom na výnosoch z majetkov kapituly (*prebenda*, z lat. *praebenda*). Smel voliť vlastného →*prepošta*. Väčšinou sa kanonikmi stávali osoby šľachtického pôvodu, prípadne z radov mešťanov. Členov kapituly menoval biskup, respektíve prepošt. Nezriedka do menovania zasiahol svetský patrón inštitúcie či donor – dobrodinec kapituly. Počet kanonikov závisel od hmotného zabezpečenia kapituly. Do roku 1282 mala Spišská kapitula štyroch kanonikov. V tomto roku vtedajší prepošt Lukáš zvýšil ich počet o ďalších šiestich. V roku 1301 bol ich počet 16. Kanonici v rámci kapituly boli diferencovaní. Popri obyčajných tu boli aj kanonici, ktorí zastávali rôzne úrady či funkcie. *Dekan* mal súdnu

právomoc. *Lektor* sa staral o liturgické texty a na Spiši spočiatku aj o kapitulnú školu. Tú neskôr prevzal *scholasticus*. *Kustód* opatroval hmotné dobrá a vzácne predmety a *kantor* bol zodpovedný za liturgické spevy. Okrem samotnej prebendy držali kanonici aj farnosti a pod. (napríklad lektor Jakub bol zároveň aj farárom v Spišských Vlachoch). V 14. storočí nebolo zriedkavosťou, ak bol jeden človek kanonikom vo viacerých kapitulách.

KAPITULA (lat. *capitulum*)

Inštitúcia, ktorá sa vytvárala v cirkvi už od 4. storočia. Spočiatku išlo o spoločné spolužitie kňazov podriadených biskupovi. Na pravidelných stretnutiach si čítali kapituly zo *Svätého Písma* (odtiaľ názov kapitula). Svätý Augustín napísal pre tento spôsob života klerikov regulu. Na čele kapituly v tom čase stál biskup. Až neskôr sa vyvinul úrad → *prepošta*. Za kritické obdobie je považované 10. storočie. Vtedy mnohí duchovní opustili kapituly. Reforma cirkvi v 11. storočí znamenala aj renesanciu spoločného života diecéznych klerikov. Zároveň sa vyčlenili dva typy → *kanonikov*. Regulárni žili podľa reguly svätého Augustína a zriekli sa majetku. Sekulárni sa líšili od obyčajných kňazov len spoločným životom. Vývoj kapitúl sa v podstate ustálil v 12. storočí. Stali sa z nich samostatné inštitúcie s právom voliť si svojich predstavených a podobne. Delili sa na dve kategórie – kapituly *sídelné* (vznikli v biskupských sídlach a pracovali ako poradný zbor biskupa) a *združené kapituly* (kolegiálne). Na čele oboch stál prepošt (v prípade Nitry, jedinej sídelnej kapituly na území dnešného Slovenska, však úrad prepošta splynul s úradom biskupa). Po konfirmácii *Zlatej buly* Ondrejom II. v roku 1231 Spišská kapitula získala funkciu → *hodnoverného miesta*. Ním zostala aj po revízii Ludovíta Veľkého.

KASTELÁN (lat. *castellanus*)

Vojenský veliteľ hradu podriadený jeho majiteľovi – panovníkovi alebo zemepánovi. V poľštine je tento termín synonymom pre uhorského → *župana*.

KATEDRATIKUM pozri *desiatok*

KÓDEX

Rukopisná kniha, ktorá obsahuje materiál literárnej povahy (nie je to úradná kniha). S vynájdením kníhtlače sa prestali objavovať nové kódexy. Kódexy možno rozdeliť na niekoľko skupín.

Najširšia je skupina liturgických kódexov (*Biblia*, *antifonár*, *žaltár* a ďalšie). Početná je aj skupina kódexov obsahujúcich vedecké rukopisy (napríklad teologické, filozofické, prírodovedné diela). Objavujú sa aj kódexy obsahujúce zábavnú literatúru (beletria, poézia). Skúmaním kódexov sa zaoberá *kodikológia*.

KOLEKTA

Popri komorskom zisku sa začiatkom 13. storočia stala v Uhorskom kráľovstve všeobecnou daňou. Bola to špeciálna vojenská daň, ktorá mala slúžiť na zväčšovanie kráľovskej armády. Bola vyberaná nepravidelne. Výber tejto dane súvisí s počiatkami transformácie vojenského systému v Uhorsku. Starý systém, v ktorom boli povolávaní do zbrane muži povinní vojenskou službou (→ *hradčania*, → *jobagióni*), bol pomerne pomalý a neefektívny, pretože takto získané vojsko malo menšie bojové schopnosti ako vojsko zložené z mužov živiacich sa bojom – žoldniermi.

KOMES (lat. *comes*)

Šľachtický titul, ktorý používal člen kráľovej družiny. Titul *comes* sa v písomných dokumentoch používa aj pre → *župana* (slov. *posadník*), ale spravidla býva doplnená aj → *župa* (napríklad *comes Scepusiensis* – spišský župan).

KONGREGÁCIA (snem)

a) *Palatinálna*. Toto zhromaždenie je známe aj ako *celokrajinský snem*. Zvolával ho → *palatín*. Podľa ustanovenia Bela IV. z roku 1267 sa na sneme mali zúčastňovať 2 – 3 zástupcovia z každej → *župy*. Neskôr bola župná šľachta zastupovaná zvyčajne štyrmi volenými → *slúžnymi*.

b) *Župná*. Objavuje sa v súvislosti s emancipáciou župnej šľachty od kráľovskej moci. Išlo o zhromaždenie šľachticov danej župy. Prerokovali sa tam okrem vnútorných záležitostí aj veci ohľadom posolstiev na palatinálne kongregácie. Na župnom sneme sa volili → *slúžni*, prijímali sa noví jednotlivci do radov šľachty a počas týchto kongregácií zasadala aj → *sedria*.

KRÁĽOVSKÁ KANCELÁRIA

Svoj pôvod má v kráľovskej kaplnke. Popri duchovnej správe kráľovskí kapláni príležitostne plnili aj funkciu kancelárov, keďže zasvätené osoby mali v tom čase takmer monopol na umenie čítať a písať. V priebehu 12. storočia došlo k oddeleniu

kaplnky a kancelárie. Na samostatnú inštitúciu sa etablovala za vlády Bela III. Počnúc Belom III. až po nástup Anjouovcov na uhorský trón môžeme pozorovať rozvoj a upevňovanie kancelárskej praxe. Na čele kaplnky stál kancelár a išlo v podstate o čestnú funkciu, ktorú najčastejšie vykonával ostrihomský arcibiskup, prípadne táto funkcia pripadla niektorému inému biskupovi. Fakticky kráľovskú kanceláriu riadil vicekancelár. V tomto úrade sa najčastejšie objavuje stoličnobelehradský →*prepošt*, ktorý bol zároveň aj hlavným predstaviteľom kráľovskej kaplnky. Okrem týchto dvoch funkcionárov pôsobilo v kancelárii aj niekoľko notárov. K posunu významu kráľovskej kancelárie došlo za vlády Anjouovcov, ktorí si vyhradili riešenie určitých súdnych sporov pre seba. Vznikol tzv. *súd zoláštnej prítomnosti kráľa*, ktorému predsedal kancelár. V 15. storočí boli kompetencie tohto súdu prenesené na →*personála*. V snahe oslabiť vplyv magnátov presunul Matej Korvín na kráľovskú kanceláriu aj časť agendy kráľovskej rady. Za vlády Habsburgovcov sa kráľovská kancelária stala ústredným vládny orgánom Uhorska. Vlastnú kanceláriu mala aj uhorská kráľovná. Kancelárom kráľovnej niekedy býval aj spišský prepošt. Pozri aj heslo *kráľovská kúria*.

KRÁĽOVSKÁ KÚRIA (lat. *aula regia*)

Bola centrom Uhorského kráľovstva. Tvorili ju najbližší služobníci kráľa, ktorých si sám vyberal. Na čele kráľovského dvora stál *comes palatinus*, správca paláca (obdoba franského *majordóma*). V neskoršom období sa z neho vyvinul →*palatín*. Potom prešla časť kompetencií tohto úradu na →*taverníka*. Ten mal na starosti kráľovskú pokladnicu. Ďalšie úrady kráľovského dvora sa odvíjali od ich pôvodných funkcií v rámci obsluhy kráľa. Bol to *hlavný povozník* (stajne), *pohárnik* (pivnice a zásobovanie nápojmi), *stolník* (jedlá), *dverník* (ochranu kráľa), *dvorský sudca* (neskôr krajinský sudca) a členovia kráľovskej kancelárie. Všetky úrady prešli postupným vývojom a v neskoršom období tie, ktoré zabezpečovali základné kráľove potreby, prešli do roviny čestných funkcií. Za kráľa Štefana sídlila jeho kúria väčšinou v Ostrihome (Esztergom v Maďarsku). Jeho následníci však nemali stálejšie sídlo a presúvali sa so svojim dvorom po krajine, kde ich mali povinnosť živiť z vybraných dávok →*župani* alebo ich kúrie. Neskôr sa sídlom kráľovskej kúrie stal Budín (dnes Buda, časť Budapešti v Maďarsku). Vlastný dvor so sídlom vo Vespréme (Veszprém v Maďarsku) mala aj kráľovná s obdobnou štruktúrou a funkciami.

LÁN (lat. *laneus*, nem. *lahn*)

Poľnohospodárska miera používaná v súvislosti s doosídľovaním na →*nemeckom práve*. Tvorila základnú jednotku takto založenej sídelnej jednotky. Pod lánom sa nemyslela len poľnosť, ale aj lúky, lesy, stavania, to jest celé príslušenstvo. Išlo teda o celú usadlosť. →*Dedičný richtár* získaval v novozaložených dedinách zvyčajne jeden slobodný lán – teda usadlosť oslobodenú od poplatkov.

LISTINA (lat. *litterae*)

Je písomným potvrdením vyhotoveným podľa záväzných foriem slúžiacich ako hodnoverné svedectvo právneho stavu. Listina právny stav buď dosvedčuje, alebo vytvára nový. Tento druh stredovekých písomných prameňov je najhodnovernější spomedzi všetkých. Samozrejme, existujú aj →*falzá*, ktoré sa však kritickým prístupom dajú identifikovať. Nie všetky listiny sa však zachovali v *origináloch*. Poznáme niekoľko druhov zachovania a niekoľko jednotiek poznáme vo viacerých zachovaniach. Základným zachovaním je originál. Právnou silou sa mu vyrovná *konfirmácia*, teda potvrdenie originálnej listiny. Celý originál sa do tohto potvrdenia prepísal. To mohol vydať iba samotný vydavateľ, respektíve jeho právoplatný nástupca v úrade (napríklad konfirmáciu donácie pre prepošta Adolfa z roku 1209 mohol potvrdiť buď samotný Ondrej II., alebo jeho nástupca na uhorskom tróne, v tomto prípade tak učinil jeho syn Belo IV. v roku 1246). O niečo nižšiu právnu silu mal *tranzumpt*. Ten mohol vyhotoviť len majiteľ autentickéj →*pečate*. Okrem týchto troch základných zachovaní poznáme aj ďalšie. *Stredoveký odpis* nemal právnu silu, pretože nebol potvrdený autentickou →*pečaťou*. Stredoveké listiny sa odpisovali aj v novoveku. Poznáme *novoveký overený odpis* a *novoveký neoverený odpis*.

LOCUM CREDIBILUM pozri *hodnoverné miesto*

MARKA

a) Spôsob organizovania pohraničných území rozšírený najmä vo Franskej ríši a neskôr vo Východofranskej ríši a v Nemeckom kráľovstve. V podstate išlo o väčšie územné celky organizované na vojensky exponovaných územiach. Na čele stál *markgróf*, ktorý mal väčšie kompetencie ako správcovia iných územných celkov, pretože musel pružnejšie reagovať na prípadné vojenské strety s nepriateľom, voči ktorému bola jeho

pohraničná marka orientovaná. Bezprostredne s územím dnešného Slovenska hraničila Bavorská marka (*Ostmark*), ktorá sa rozprestierala aj na území dnešného Rakúska a bola orientovaná proti Slovanom žijúcim na strednom Dunaji. Špecifický spôsob organizovania pohraničných oblastí badať aj na Veľkej Morave, aj v prípade Uhorska. Neprešlo to však do takej organizovanej štruktúry, akou boli pohraničné marky. V prípade Spiša sa s označením marka stretávame v zahraničných prameňoch v 12. a 14. storočí.

b) Uhorské platidlo zo striebra. V slovenčine známe aj ako *hrivna*. Do 14. storočia bol menový systém Uhorského kráľovstva založený na striebre, ktorého najväčšie ložiská sa nachádzali na území dnešného Slovenska. Prvé mince boli razené už za prvého uhorského kráľa Štefana I. v jeho sídle v Ostrihome (*poldenáre*). Z tohto obdobia poznáme aj známu mincu s nápisom *Preslava civitas* – dnešná Bratislava, ktorá bola nájdená vo Švédsku. Okrem samotného panovníka razil mince aj údelný vojvoda v Nitre. Stalo sa tak už za vojvodu Bela (neskorší uhorský kráľ Belo I.) v polovici 11. storočia. Na rozdiel od kráľovských mincí mali však vyšší obsah striebra. Po svojom nástupe na trón sa Belo I. snažil povzniesť hospodárstvo aj skvalitnením meny. Stanovil, že 40 uhorských *denárov* má mať rovnakú hodnotu ako byzantský gulden. Špecifikom peňažného systému za Arpádovcov bol tzv. *komorský zisk* (lat. *lucrum camerae*). Bol hlavnou príčinou, prečo sa uhorským panovníkom nepodarilo trvalejšie uchovať hodnotnú menu. V praxi to vyzeralo tak, že raz za rok sa stiahli z obehu všetky mince, ktoré sa roztavili a z nich sa vyrazili mince nové. Výmena mincí sa diala v pomere 1:1, avšak v nových minciach bolo menej striebra. Komorský zisk tvoril rozdiel obsahu striebra v starej a novej minci. Ponechávali si ho panovníci. Najväznejším dôsledkom takéhoto konania bola inflácia. Nekvalitná mena sa prestala používať aj vo vzájomných obchodných transakciách. Namiesto nej sa používalo nezmincované striebro ukuté v hrivnách (v prameňoch *marca*), alebo sa obchodovalo výmenným spôsobom. V pramennom materiáli z 13. storočia týkajúcom sa Spiša nie je spomenutá ani jedna transakcia vykonaná denármi. Zriedkavo sa vyskytuje aj platba zlatom. Stav, v akom bola *denárová mena* po nástupe Anjouovcov, si vyžiadala →*menovú reformu*.

MENOVÁ REFORMA

Uskutočnil ju kráľ Karol Róbert po stabilizácii svojej vlády. Prebiehala 15 rokov. V prvej fáze bol zrušený *komorský zisk* (→*marka*) a zavedená tzv.

portálna daň, ktorá sa rátala od brány (lat. *porta*) jednej usadlosti. Do roku 1338 mali z obehu zmiznúť všetky staré mince. Monometalická mena (založená na minciach z jedného kovu – striebro) bola nahradená bimetalickou (založená na kovoch dvoch – zlato, striebro). Realizovanie menovej reformy Karolovi Róbertovi umožnili veľké objavy zlatorudných banských revírov v okolí Kremnice. Začali sa raziť zlaté mince nazývané *florény*. Jeden florén mal hodnotu 64 denárov (→*marka*) a vážil približne 3,5g pri rýdzosti 23,75 karátu. Aj naďalej sa používali pri drobných obchodoch strieborné mince – *denáre*, *poldenáre*. Základnou mincovou jednotkou v Uhorsku bola *budínska hrivna* (→*marka*), ktorá mala hodnotu 4 zlatých *florénov*. Menový systém v stredoveku nebol uzavretý. Aj v Uhorskom kráľovstve sa používali nielen mince, ktoré tu boli razené. Veľmi často sa objavujú české či poľské mince – najmä v 15. storočí. Je potrebné spomenúť aj falšovanie peňazí, ktoré bolo tiež známe v tomto období. Bolo objavených viacero falzátorských dielní, najmä na hradoch lúpežných rytierov. Falšovanie sa dalo použiť aj ako zbraň proti súperovi. Protivník nechal vyraziť veľké množstvo falošných nekvalitných mincí, ktorými zaplavil trhy nepriateľa. Spôsobil mu tak problémy s infláciou.

MESTSKÉ VÝSADY

Mestské výsady či privilégia vo všeobecnosti možno rozdeliť na právne a hospodárske. Privilégia právnej povahy sa týkali predovšetkým mestskej samosprávy – právo voľby richtára a prisázných, slobodnej voľby richtára. Významnejšie mestá mali právo meča (lat. *ius gladii*). To znamená, že mohli udeliť kapitálny trest – trest smrti. Základným hospodárskym privilégiom bolo právo usporadúvať →*trhy* a od 14. storočia aj *jarmoky* (→*trh*). Okrem toho mestá získavali aj míľové právo, právo rybolovu, kutania drahých kovov, právo skladu. Dôležitou výsadou bolo vyňatie mesta z mýtnych poplatkov.

NÁSTUPNÍCKY SYSTÉM

Spôsob preberania moci po smrti, respektíve odstúpení vladára. V stredo-východnej Európe, podobne ako v staršom období Franskej ríše, sa striedal nástupnícky systém *seniorátu* (starešinový) a *primogenitúry* (nástupníctvo najstaršieho syna panovníka). Podľa prvého moc po odstúpaní vladárovi (kráľovi, kniežati, vojvodovi) preberal najstarší člen rodu. Tento model bol vlastný aj prichádzajúcim starouhorským kočovným

kmeňom. *Primogenitúru* sa podarilo presadiť už Svätoplukovi, keď sa následníkom po ňom stal jeho najstarší syn Mojmir II. V rodiacom sa Uhorsku sa to podarilo už kniežatú Gejzovi. Aj keď sa proti vláde jeho syna, kniežatú Štefana, zdvihla vlna odporu, tento systém oproti okolitým krajinám zostal už natrvalo etablovaný v Uhorskom kráľovstve ako hlavný systém.

NEMECKÉ PRÁVO (lat. *ius teutonicum*)

Systém ekonomického zveľaďovania majetku zemepánov, ktorého iniciátormi v Uhorsku boli najmä nemecky hovoriaci *hostia* (lat. *hospites*). Podľa nich bol aj nazvaný. Svoj pôvod však má v okolí rieky Masy v 11. storočí. Odtiaľ sa postupne rozšíril do nemeckého kráľovstva i vôbec Svätej ríše rímskej. Práve *hostia* priniesli toto právo do krajín na východ od nich. Na Spiši sa najviac presadilo v poslednej tretine 13. storočia a v nasledujúcom storočí. Aj keď prvými budovateľmi dedín na nemeckom práve boli samotní Nemci, neskôr už je táto skupina etnicky rôznorodá. Na doosídľovanie podľa nemeckého práva sa používali hlavne populačné prebytky z domácich pomerov, prípadne z okolitých krajín (najmä Poľska, či Kyjevskej Rusi). V praxi to vyzeralo tak, že dotýčný zemepán poskytol *lokátorovi* – budovateľovi dediny, kompetencie aby si vybral miesto, kde chce založiť svoju dedinu a podľa vlastného výberu si náborom do nej získal obyvateľov. Ten zvyčajne získal v dedine úrad → *dedičného richtárstva*, ktorý bol spojený so súdnou právomocou nad dedičanmi. *Hostia* dostali status slobodného človeka spolu s pozemkom a zo začiatku určitú časovú *lehotu*, v ktorej neboli povinní odvádzať dávky zemepánovi.

PALATÍN (lat. *comes palatinus*, *comes palatii*; maď. *nádor ispán*)

Od čias kráľa Štefana I. bol najvyšším úradníkom → *kráľovskej kúrie*. Do jeho kompetencií patrilo aj hospodárenie s kráľovskými financiami. V priebehu 12. storočia sa tieto záležitosti presunuli na → *taverníka*. Každý úrad v Uhorskom kráľovstve bol okrem správnych, vojenských a politických kompetencií spojený aj so súdnou právomocou. Rovnako mal súdnu právomoc aj palatín. Táto počas 12. a 13. storočia zosilnela. Už podľa znenia *Zlatej buly* Ondreja II. mal mať palatín všeobecnú súdnu právomoc. Už nesúdil len na kráľovskom dvore, ale aj vo vlastnej kúrii. Od roku 1270 splýval úrad palatína s úradom *sudcu Kumánov* (*iudex Cumanorum*). Zmena postavenia palatína v rámci kráľovstva nastala na konci 13. storočia. Podľa zákonov

z roku 1291 ho mal kráľ vymenovávať podľa odporúčania šľachty. Po tomto období začal na dvore zastupovať záujmy šľachty. Svoju súdnu právomoc uplatňoval na župných kongregáciách. V 15. storočí nadobudol kompetenciu súdiť spory panovníka so šľachticmi. V čase neprítomnosti kráľa v krajine ho mal zatupovať – *míestodržiteľ* (*locumtenens regius*). Okrem iného zvolával krajinárske snemy, viedol posolstvá a bol hlavným veliteľom vojska.

PEČAŤ (lat. *sigillum*)

Základným spôsobom, akým bolo možné dodať v minulosti hodnovernosť dokumentu, bolo opatrenie pečatou. Tá vyjadrovala súhlas majiteľa pečate s obsahom dokumentu, ktorý nebol právoplatný, ak chýbala pečať. Už poškodenie pečate znamenalo vážny dôvod na spochybnenie hodnovernosti obsahu. Okrem vosku, ktorý bol najčastejšie používaným pečatným materiálom, sa používal často aj kov (železo, zlato, striebro, olovo). Kovové pečate – *buly* dali meno aj celým listinám (napríklad *Zlatá bula* Ondreja II., či pápežské *buly*). Do pečatného materiálu sa vtlačalo *typárium* – *pečatidlo*. Podľa spôsobu, akým boli pečate pripevnené na dokument, rozlišujeme niekoľko druhov (privesená, zavesená, pretlačená, pritlačená). Najvýznamnejšou skupinou pečatí boli kráľovské (aj tých bolo niekoľko druhov – veľká, tajná, stredná, prsteňová). Okrem kráľovských pečatí patrili medzi *autentické* (hodnoverné – mali plnú právnu moc) aj pečate kráľovnej, členov kráľovskej rady (→ *palatín*, → *taverník*, → *personál* a iní), → *županov*, cirkevných hodnostárov (biskup, prepošt, ...) a → *hodnoverných miest*. Spočiatku osoba, ktorá zastávala istý úrad, používala aj v úradných záležitostiach svoju vlastnú pečať. Postupom času to bolo už diferencované. Napríklad pečať Spišskej → *župy* sa objavuje až v 16. storočí. Dovtedy sa na uhdnovernovanie župných písomností používali osobné pečate župana a prisázných.

PERSONÁL (lat. *pesonalis*, *personalis praesentiae regiae locumtenens*)

Tento úrad sa objavil až v 15. storočí. Za Anjouovcov vznikol tzv. súd zvláštnej prítomnosti kráľa, ktorému predsedal kráľovský kancelár (→ *kráľovská kancelária*). V tom čase vznikol aj tzv. súd osobnej prítomnosti kráľa. S nárastom agendy tohto súdu kráľ aj tu ustanovil svojho zástupcu – *personála*. Udialo sa tak za vlády Mateja Korvína. V tomto období došlo k zlúčeniu oboch spomínaných súdov prítomnosti kráľa. Úrad *personála* sa stal základom pre novovekú inštitúciu súdnej tabule.

PODŽUPAN (lat. *vicecomes*)

Zástupca →*župana* v čase jeho neprítomnosti. Do konca 15. storočia nemala župná šľachta takmer žiadny dosah na funkciu podžupana. Podžupan zastupoval záujmy župana na župných kongregáciách, ktoré zvolával. Spolu s ním tvorili predsedníctvo súdnej stolice →*sedrie*, →*slúžni*. Až neskôr došlo ku kompromisu, keď župan menoval podžupana z troch kandidátov, ktorých mu navrhla župná šľachta.

POPLUŽIE (lat. *aratrum*)

Plošná miera používaná v stredoveku. Nemala ustálenú veľkosť. Všeobecne je to rozloha pôdy, ktorá sa dala obrobiť jedným pluhom za jeden deň. Mala približne 150 kráľovských jutár = cca 60 ha.

PREPOŠT (lat. *praepositus*)

Stál na čele →*kapituly*. Tento úrad vznikol niekedy v 8. či 9. storočí. Prepošt predsedal kapitulskému zhromaždeniu. Postupom času sa oddelil od kapituly aj majetkovo. V hierarchii sa skôr významom posúval k biskupovi, do ktorého diecézy patrila. Niekedy dochádzalo aj k sporom medzi kapitulou a jej prepoštom. Po odstúpení či smrti prepošta volila kapitula nového a predkladala ho na schválenie biskupovi podľa svojich zvyklostí. Prepošt mal aj právo menovať →*kanonikov*. Okrem toho mal na území svojho prepoštvstva v podstate všetky práva, aké mal biskup na území svojej diecézy (s výnimkou udeľovania sviatosti kňazstva, svätenia kostolov). Spišský prepošt mal napríklad právo *infuly* (t. j. nosiť mitru), poberal aj *katedratikum* (→*desiatok*), vykonával kanonické vizitácie na Spiši a mal aj právo vysväcovať kostoly. Prvým známym spišským prepoštom bol Adolf, spomínaný v roku 1209.

PRIMOGENITÚRA pozri *nástupnícky systém*

PRISTALD (lat. *pristaldus*, slov. *pristav*)

Archaický spôsob správoplatňovania právnych úkonov pôvodom ešte pred uhorských čias. V čase Uhorského kráľovstva pristald bol kráľom poverený človek, ktorý sa zúčastňoval rôznych právnych konaní (napríklad predaj zeme, vovedenie do majetku, riešenie sporu). Zastupoval kráľa pri spomenutých právnych konaniach a dával im právoplatnosť. Zároveň mal za úlohu dosvedčovať právny stav. Problémom takéhoto spôsobu svedectva bola obmedzenosť ľudskej

pamäti a nepresnosť ústneho podania pristalda, keď odovzdával svedectvo svojmu následníkovi. S nárastom počtu právnych úkonov vyvstala potreba trvácnejšie zachycovať svedectvá o nich. Hlavnú náplň pristaldovej funkcie – svedectvo, prebrali po roku 1231 →*hodnoverné miesta*. Dôvodom sa okrem iného stali častejšie výskyty falošných pristaldov. Úlohou *kráľovho človeka* (lat. *homo regius*) však zostalo aj naďalej reprezentovať kráľa pri právnych aktoch, hoci sa pre tento úrad, do ktorého boli jednotlivci menovaní *ad hoc*, prestalo používať pomenovanie pristald.

PROVINCIA SPIŠSKÝCH SASOV (lat. *Provincia Saxonum de Scepus*)

Pôvodne spoločenstvo prevažne nemecky hovoriaceho obyvateľstva usadeného na Spiši. Kolektívne privilégium mu udelil Štefan V. v roku 1271. Už v počiatkoch však nebola príslušnosť ku komunite etnicky vyhranená. Podľa confirmácie kráľa Karola Róberta z roku 1317 patrilo k Provincii 30 väčších sídel s príslušenstvom (celkovo 43 sídel). K povinnostiam spoločenstva patrilo spočiatku platiť pozemkovú daň 300 hrivien a stavať do kráľovho vojska 50 ozbrojencov. Po confirmácii im bola daň zvýšená na 1200 hrivien. Boli však zbavení vojenskej služby pod kráľovou zástavou i povinnosti vydržiavať kráľovský sprievod. Postupne sa ich počet redukoval na 24, z čoho vznikol aj názov *Provincia 24 spišských miest*. Hlavným mestom Provincie bola Levoča, aj keď už nebola členom komunity. Na čele stál *comes provinciae*, čo sa zvykne prekladať ako gróf spišských Sasov. Bol volený na rok tzv. *veľkou radou*, ktorá mala 100 členov zo sídel Provincie. Tá zároveň volila aj pisára. Právo, ktoré prislúchalo členom Provincie, časom nadobudlo aj miestne zvyklosti. Spísané bolo v roku 1370 a poznáme ho pod názvom *Zipser Willkühr – Spišské právo*. Spoločenstvo zaniklo po uvedení 13 členov do poľského zálohu v roku 1412. Tie spolu s ďalšími troma vytvorili *Provinciu 13 spišských miest* a zvyšné sa združili do *Provincie 11 spišských miest*.

PUSTOVNÍK pozri *eremita*

REGÁL pozri *urbura*

SEDRIA (skrátene z lat. *sedes iudicaria* – župný súd)

Po vývoji, ktorým prešla →*župa* na prelome 13. a 14. storočia, sa z nej stáva samosprávny orgán miestnej šľachty. Odvolacím súdom pre zemepan-

ské súdy (každý zemepán mal súdnu právomoc nad svojimi poddanými) bola sedria. Predsedal jej podžupan, ktorý zastupoval →*župana*. Členmi súdu boli aj →*slúžni* (lat. *iudex nobilium*). Zvyčajne sa sedria schádzala počas župných kongregácií.

SENIORÁT pozri *nástupnícky systém*

SERVIENT (lat. *serviens*)

Kráľovskí servienti boli samostatná privilegovaná vrstva obyvateľstva podriadená priamo kráľovi. Nevzťahovala sa na nich ani súdna právomoc županov. Hlavným znakom výsadnosti tejto vrstvy bola služba vo vojsku kráľa na vlastné trovy. Zo svojich majetkov neplatili vojenskú daň – →*kolektu* a ani nemuseli poskytnúť pohostenie kráľovským úradníkom. Podľa neskorších úprav mohli ísť na zahraničné vojenské výpravy kráľa v prípade, ak kráľ znášal ich náklady. Okrem kráľovských servientov (lat. *servientes regis*) sa tento termín používa aj pre familiárov veľmožov.

SLOBODNÉ KRÁĽOVSKÉ MESTO

Kategória miest v Uhorsku, ktorá bola prvýkrát definovaná Menším dekrétom (*Decretum minus*) kráľa Žigmunda Luxemburského z roku 1405. Tento dekrét definoval mestá ako samostatný uhorský stav. Z 8 uhorských miest označených ako slobodné kráľovské sa na území dnešného Slovenska nachádzalo 5 – Bratislava, Trnava, Levoča, Košice, Bardejov (ďalšie 3 boli Pešť, Budín a Šopron). Aj napriek tejto Žigmundovej progresívnej snahe mestá v Uhorsku nakoniec predsa len nezískali väčší podiel na moci.

SLŮŽNY (lat. *iudex nobilium*)

Počiatky tohto úradu sa viažu s transformáciou kráľovských →*žúp* na šľachtické stolice. Dekrétom Bela IV. bolo stanovené, že každá župa má vysieľať na šľachtický snem 2 až 3 zástupcov. Z nich sa vyvinuli slúžni už koncom 13. storočia v súvislosti s dekrétmi Ondreja III., ktorý župnej šľachte priznal právo voliť si 4 slúžnych. Tí boli hlavnými predstaviteľmi šľachtickej súdnej samosprávy. Slúžni tvorili spolu s →*podžupanom* predsedníctvo župného súdu, →*sedrie*. Okrem toho mali na starosti aj istú časť župy, tzv. *slúžnovský okres*.

SLUŽOBNÍCKE OSADY

Systém služobníckych osád zapadal do systému riadenia krajiny v predfeudálnom období.

Existoval v Čechách, Poľsku i v Uhorsku. Vznikol pravdepodobne už v časoch Veľkej Moravy. Jeho zmyslom bolo zabezpečiť zázemie pre hrady (*hradský systém*) a často splýval s ľudmi hradu – →*hradčanmi* (*castrenses*). Podobne ako hradčania i služobnícke osady boli zadelené do desiatkového a stotinného systému. Tieto osady sa delili na osady *výrobné* ako – Hrnčiarovce – pálili hlinený riad, či Štitáre – vyrábali štíty a servisné v pravom zmysle, ktorých zmyslom bolo zabezpečiť ľudí pri špeciálnych činnostiach, napríklad preprava tovarov – Vozokany. Najčastejšie však išlo o poľovačky. Na Spiši napríklad Dravce, Psiare etc. Tento systém začal zanikať za Ondreja II. zavádzaním *institutiones novae* – t. j. feudalizáciou krajiny. Prakticky prestal existovať v druhej polovici 13. storočia.

(Martin Homza)

STRÁŽCOVIA (lat. *speculatores*)

Špeciálna poloslobodná (*semikondicionálna*) skupina obyvateľov, ktorej úlohou bola ochrana krajinských cestných komunikácií, najmä na úsekoch, ktoré smerovali do zahraničia. Často nesprávne zamieňaná za obranný systém krajiny, či dokonca za alternatívny systém správy novopričlenených území k rodiacemu sa uhorskému štátu. Úlohou strážcov bolo okrem zabezpečenia bezpečnosti výmeny tovarov, ochrana cestujúcich a vyberanie poplatkov (*clo*, *mýto*) v prospech ústrednej moci. Z tohto dôvodu boli usádzaní popri starších osadách na kráľovskej pôde na dôležitých komunikačných uzloch, križovatkách ciest, krajinských bránach etc. Pre efektívnejšie vyberanie poplatkov boli niekedy nedomáceho pôvodu. (Kumáni/Polovci/Plavci, Pečenehovia, či Sikuli). Okolité slovenské obyvateľstvo zachovalo doklady o ich prítomnosti v miestnych názvoch (napríklad osada Plaveč v Šarišskej župe, kedysi súčasť Spiša, Bešeňová v Liptove od Pečenehov, Sekule na Záhorí od Sikulov). Podobného charakteru môžu byť aj lokálne názvy typu *stráž*, *streha*. Problematické je datovanie vzniku takýchto osád, ako i obdobie ich funkčnosti. Správy o inštitúcii strážcov máme napríklad už z čias Veľkej Moravy, či z čias počiatkov uhorskej štátnosti. Prvé dôveryhodné písomné informácie sú však neskorého dáta (druhá polovica 13. storočia), no obyčajne už zachytávajú proces ich zániku. Cudzie etniká poverené takouto službou obyčajne v druhej, tretej generácii splynuli s miestnym obyvateľstvom. Veľavravný je tiež príklad osady Strážky (*Ewr*) na Spiši. V roku 1298 miestni strážcovia požiadali župana Balda, aby ich oslobodil od povinností strážcov, ktoré neboli schopní vykonávať, a udelil im výsady hostí a prá-

va spišských Sasov. V iných prípadoch ako napríklad osada strážcov Svätý Michal splynula s rodiciam sa stredovekým mestom – Kežmarkom.

(Martin Homza)

ŠKULTÉT – pozri *dedičný richtár*

ŠOLTÝS – pozri *dedičný richtár*

TAVERNÍK (lat. *tavarnicorum regalium magister*)

Jeden z najvyšších úradov Uhorského kráľovstva. Taverník mal na starosti hospodárenie s kráľovskými financiami (takýchto úradníkov bolo viac, ich predstavený bol magister). Spočiatku boli tieto záležitosti spojené s funkciou → *palatína*. Niekedy v 12. storočí však došlo k vytvoreniu úradu taverníka, ktorému náležali kompetencie kráľovského hospodára. Kráľovským taverníkom a palatínom bol napríklad v prvej tretine 13. storočia aj prvý známy spišský → *župan* Dionýz, syn Ampoda. V priebehu 14. storočia sa zväčšil význam úradu taverníka. Do jeho kompetencií sa dostalo celé hospodárenie štátu, zároveň mu boli podriadené aj osoby pôsobiace v peňažníctve. Ako iné úrady v uhorskom správnom systéme aj úrad taverníka bol spojený so súdnou právomocou. Tej podliehali všetci pracovníci peňažného eráru. Navyše pôsobil aj ako *sudca Židov* (*iudex Iudeorum*). Zároveň sa stal odvolacou súdnou inštanciou pre → *slobodné kráľovské mestá*. V prvom rade medzi nimi riešil spory a stal sa aj odvolacou inštanciou mestských súdov. Ďalším vývojom sa aj mestá diferencovali podľa svojej odvolacej inštalácie. Tie, ktoré zostali v kompetencii taverníka, sú známe ako tzv. *tavernikálne mestá*. Od úradu taverníka sa v priebehu 14. storočia vydělil úrad *pokladníka* (*thesaurarius*). Ten bol však aj naďalej podriadený taverníkovi. K úplnému oddeleniu došlo na konci 14. storočia, keď sa všetky hospodárske kompetencie celkom presunuli na pokladníka a taverníkovi ostala súdna právomoc.

TRH

Miesto výmeny tovarov a má svoje nenahraditeľné miesto nielen v stredovekej uhorskej spoločnosti. Rozoznávame dva druhy trhov.

a) *Týždenný trh*. Trhové miesta vznikali prvotne v sídlach správnych jednotiek (najmä z dôvodu ochrany), prípadne na križovatkách významných regionálnych alebo medzinárodných trás (napríklad Trnava). Na viacerých lokalitách, v ktorých sa konal týždenný trh, je možné predpokladať ich preduhorský pôvod (Nitra, Bratislava, Ostrihom).

V staršom období sa významnejší týždenný trh konal v nedeľu. V tento deň sa zhromaždilo obyvateľstvo zo širšieho okolia na bohoslužby (v maďarčine ostala po tomto jazyková stopa v názve nedele – *vásárnap*, v preklade trhový deň). V 11. storočí bolo vydaných niekoľko kráľovských nariadení, ktoré zakazovali obchodovanie v deň Pána. Mnohé sídla preto museli zmeniť deň konania trhu. Najčastejšie na stredu, štvrtok či sobotu. Podľa týchto dní dostali niektoré sídla aj názvy (napríklad Spišský Štvrtok, Spišská Sobota). S narastaním množstva produktov a s rozvojom remeselnej výroby sa zahusťovala aj sieť trhových miest. Tradícia týždenných trhov v podstate pretrvala do súčasnosti.

b) *Výročný trh*, tzv. *jarmok* (z nemčiny *der Jahrmak*). Kvalitatívne aj kvantitatívne sa odlišuje od týždenných trhov. Tento typ výročných trhov sa objavuje prvýkrát za vlády Anjouovcov, ktorí začali udeľovať ohľadom konania jarmokov privilégiá. Termín jarmoku zväčša súvisel s patrónom farnosti, v ktorej sa konal. Niekedy záležal čas konania jarmoku aj od produkcie sezónneho tovaru (obilie, víno, dobytok).

Trhy a jarmoky boli aj kultúrnymi udalosťami a miestom odovzdávania informácií. V čase konania trhu, respektíve jarmoku sa napríklad tiež vyhlasovali rôzne nariadenia. Zvyšovaním počtu sídel, ktoré vlastnili právo konať výročný alebo týždenný trh, sa niektoré začali viditeľne diferencovať a iné aj špecializovať.

TRANZUMPT pozri *listina*

TRIDSIATOK

Daň zavedená hospodárskymi reformami Karola Róberta. Obchodník bol povinný pri prechode tridsiatkovou stanicou zaplatiť 1/30 z hodnoty prevážaného tovaru. Reforma sa zamerala aj na mýtnu a colné stanice. Mnohé z nich fungovali v Uhorskom kráľovstve bez povolenia kráľa a vyberali poplatky neprávnym. Systém sa zavedením tridsiatku zjednodušil, keďže sa platil iba raz. Dovtedy sa poplatky vo výške 1/80 platili na každej mýtnej stanici, ktorá mu stála v ceste, čo zdražovalo pohyb tovaru. Tridsiatkový systém pretrval do novoveku.

TRIPARTITUM (skráteneý názov pre *Opus Tripartitum iuris consuetudinarii incltyi Regni Hungariae partiumque adnexarum*)

Ide o súpis uhorského obyčajového práva z pera Štefana Verbóciho. Ten pôsobil v úrade → *perso-*

nála a neskôr sa stal aj uhorským →*palatínom*. *Tripartitum* dokončil v roku 1514 a ešte v tom roku ho schválil aj panovník. Keďže kráľ Vladislav II. nepripojil k Verbóciho životnému dielu svoju →*pečať*, nestala sa táto zbierka obyčajového práva zákonníkom. Aj napriek tomuto faktu sa *Tripartitum* používalo ako súdna príručka až do meruôsmych rokov.

ÚDEL

System rozdeľovania moci vo včasnostredovekom období medzi jednotlivých členov panovníckej rodiny. Známý v celej stredo-východnej Európe v 9. – 13. storočí (Čechy, Uhorsko, Poľsko, Kyjevská Rus). Predtým i vo včasnej Franskej ríši. Na väčšej časti dnešného územia Slovenska sa rozprestieral nitriansky údel so sídlom v Nitre, ktorý plnil túto funkciu delby moci už za čias kniežat Rastislava a Svätopluka I. z dynastie Mojmírovcov. Arpádovci na tento systém nadviazali už za kniežata Gejzu v sedemdesiatych rokoch 10. storočia, keď údel v Nitre prevzal jeho brat Michal. Údel takto slúžil k uspokojeniu panovníckych ambícií vedľajšej línie vládnuceho rodu a niekedy mladšiemu synovi kráľa (v Nitre istý čas vo funkcii údelníka pôsobil Štefan I. i jeho syn Imrich). Vo svojom údele mal fakticky autonómne postavenie – vlastnú armádu, zahraničnú i hospodársku politiku (razil mince). Okrem nitrianskeho údelu v Uhorsku existoval aj bihorský údel so sídlom v dnešnej Albe Julii. Postupom času sa však údelní vojvodovia stávali nežiaducou mocenskou konkurenciou pre kráľov. Nitriansky údel v jeho kompetenciách narušil už uhorský kráľ Ladislav I. (sám pôvodne údelník). Za svojej vlády ho zrušil kráľ Koloman. K Nitrianskemu údelnému kniežatstvu patrila aj Spiš. Po zrušení nitrianskeho údelu jeho funkciu prevzalo Slavónsko a Chorvátsko (→*bán*).

URBURA

Daň súvisiaca s hospodárskymi reformami Karola Róberta. Do realizácie reformy bolo výhradným právom panovníka ťažiť drahé kovy vo vlastnej rėzii (*kráľovský regál*). Pozemok, na ktorom sa objavili rudné žily, mal kráľ právo zemepánovi vymeniť. Bežne sa stávalo, že takéto pozemky zemepáni tajili. Podľa nariadení Karola Róberta zemepán mohol slobodne ťažiť kovy vo vlastnej rėzii, ale vyťaženú rudu musel odovzdať banskej komore. Kráľovi patrila 1/15 vyťaženého kovu ako urbura, ostatný kov sa zmincoval a vrátil zemepánovi. Ak zemepán prenajímal bane inému, patrila mu 1/3 z kráľovskej urbury.

VALAŠKÉ PRÁVO

Zvykové právo, na základe ktorého dochádzalo v Uhorskom kráľovstve k hospodárskemu využívaniu aj vyššie položených, dovtedy zalesnených území. Doosídľovanie na valašskom práve prebiehalo v 14. – 17. storočí. Spočiatku bola obyčaj etnicky viazaná na Valachov v južných Karpatoch. Odtiaľ pochádza názov. Postupne však došlo k podobnému procesu ako v prípade nemeckého práva a nositelia tohto práva neboli národnostne vyhranení. Hlavným využitím novozískaných území bolo pastierstvo. Daňové zaťaženie takto usadeného polokočovného obyvateľstva bolo menšie ako v prípade →*nemeckého práva*. Spočiatku odvádzali zemepánovi 1/50 neskôr už 1/20 zo stáda. Okrem toho bolo ich úlohou aj ochraňovať oblasť, v ktorej boli usadení a chytať zbojníkov. Ich právom bolo nosiť zbraň (typická sekera s dlhým poriskom – valaška). Hlavným odlišujúcim znakom obyvateľstva usadeného na valašskom práve bolo kresťanstvo východného rítu, ktoré zabránilo ich úplnej asimilácii s domácim slovenským obyvateľstvom v podstate až do dnešných dní. Prínos pastierskeho elementu badať aj v slovenskej slovnnej zásobe (*bača, bryndza*).

ZÁSEKY (lat. *indagines*)

Stredoveký systém ochrany hraníc využívajúci prírodné podmienky v pohraničí (*confinium*). O záseky sa starala skupina obyvateľstva známa ako →*strážcovia*. Ich snaha smerovala najmä k zahusťovaniu lesného porastu na hraniciach s iným kráľovstvom. Na tento účel sa používali dreviny s nízkym kmeňom a vysokou hustotou konárov, prípadne krovinaté dreviny s trnám. Jednou z možností bolo aj jarné stínanie hory, ktoré v lete – zvyčajnom čase vojenských výprav, prinieslo svoje plody v podobe hustejšieho porastu. Celá snaha mala za úlohu znepriechodniť hranice mimo oficiálnych cestných komunikácií.

ŽELIAR

Vrstva závislého obyvateľstva. Ich majetok sa obmedzoval na malú výmeru poľa pri ich dome. Hlavným zdrojom obživy bola služba u bohatších sedliakov. Tzv. →*avicitný zákon* z roku 1351 nariadil, aby želiari boli zbavení platenia portálnej dane. Majetkovo úplne závislí od sedliakov boli tzv. *podželiari*. Bývali u sedliakov v podnájme. Počas väčších kríz sa do tejto vrstvy obyvateľstva dostalo aj viacero sedliakov. Počas 16. storočia takto upadla viac ako polovica sedliakov.

ŽUPA (lat. *comitatus*)

Územnosprávna jednotka krajinského zriadenia. Uhorské župy nadväzovali na starší →*hradský systém* a začal ich znovu organizovať knieža Gejza, otec prvého uhorského kráľa Štefana. Modelom tejto administratívnej organizácie bol systém západných grófstiev a markgrófstiev sprostredkovaný Slovanmi žijúcimi na strednom Dunaji. Vo veľkomoravskom období stáli na čele dvaja úradníci. *Vojvoda* mal na starosti vojenskú zložku a za hospodársku časť bol zodpovedný →*župan*. Neskôr obe funkcie splynuli. Územný rozsah veľkomoravských žúp nepoznáme. Mnohé centrá uhorských žúp však majú preduhorský pôvod (napríklad Nitra, Bratislava, Zemplín). Sídлом župy bol hrad a na neho nadväzovala farská sieť – tzv. župné fary, na čele ktorých stáli *archipresbyteri*. Tieto *archipresbyteriáty* sa v čase zahusťovania farskej siete pretransformovali na →*archidiakonáty*. Na základe ich hraníc môžeme rekonštruovať územný rozsah starších žúp. V 13. a 14. storočí sa dotvorila župná správa kráľovstva, keď sa niektoré župy (zvané aj veľžupy) rozdelili na niekoľko menších žúp. Vznik jednotlivých žúp mal individuálny charakter. Napríklad Spišská župa sa vytvorila niekedy v 12. storočí z väčšieho kráľovského územia na severovýchode krajiny. V prípade tejto správnej jednotky existuje v slovenskej odbornej terminológii tzv. dualizmus. Prvý úzus, zavedený do slovenčiny v 19. storočí, používa termín župa pre celé obdobie vývoja týchto správnych jednotiek. Druhý používa 3 termíny pre tri

fázy vývoja. Pre správnu jednotku, na čele ktorej stál úradník kráľa, sa používa názov *kráľovský komitát*. Druhý stupeň je *šľachtická stolica*, ktorá je príznačná šľachtickou samosprávou, ktorá sa sformovala na prelome 13. a 14. storočia (nešlo o jednorázový proces). Tento terminologický systém používa pomenovanie župa až pre tretiu fázu vývoja správnych jednotiek po roku 1848.

ŽUPAN (lat. *comes*, slov. *posadnik*)

Slovo župan má staroslovanský pôvod a je používané u južných a západných Slovanov. Termín župan označoval v 9. storočí hospodárskeho správcu hradu, →*župy* – bol zodpovedný za odvádzanie dávok →*dvorského systému*. Neskôr nastal významový posun spolu so splynutím politickej a hospodárskej organizácie. Systém sa uplatnil aj v novozaloženom Uhorskom kráľovstve. Spočiatku bol župan kráľovským úradníkom v danej správnej jednotke, župe. Bolo kráľovým právom kedykoľvek vymeniť župana. Jeho úlohou, okrem spomenutého výberu dávok, bolo organizovať na kráľovu žiadosť župné vojsko. Pri výkone tejto funkcie mu pomáhali stotníci a desiatnici (→*hradčania*). Zároveň mal župan aj súdnu právomoc, z ktorej mu plynuli rôzne poplatky. S procesom emancipácie šľachty sa pretvára aj funkcia župana. Aj po tomto období menuje župana kráľ, ale táto funkcia sa stáva v podstate čestnou, keďže nemá reálny dosah na župné dianie. Postupne sa úrad župana stal dedičným. Prvými dedičnými županmi Spiša sa stali Zápoľskovci v roku 1476.

Zoznam pánov alebo vojvodov Spiša, spišských županov a podžupanov do roku 1526*

1200 – 1301

ONDREJ (?), mladší syn Bela III., ako kráľ Ondrej II. Na Spiši sa pravdepodobne zdržiaval po vyhnaní z Haličska v poslednom decénií 12. storočia.

DIONÝZ Ampod syn, bol pravou rukou kráľa Ondreja II., palatín a kráľovský taverník. Úrad spišského župana zastával okolo roku 1216.

KOLOMAN Haličský, prostredný syn Ondreja II. vo funkcii spišského vojvodu pôsobil v roku 1221 – 1241.

MATEJ (?), spišský prepošť v rokoch 1240 – 1260. Od roku 1241 sídlil na spišskom hrade odkiaľ dokázateľne riadil rozsiahlu prestavbu Spišského hradu. Podobne ako záhrebský biskup Štefan II. v Slavónsku i on pravdepodobne prechodne zastával pôvodné právomoci Kolomana Haličského na Spiši.

HENRICH, prvý hodnoverne doložený spišský podžupan (*comes curialis*). Túto funkciu dokázateľne držal v roku 1248.

DETRIK z rodu Balaša, bol spišský župan za vlády Bela IV. Hodnoverne je doložený je v rokoch 1254 – 1262 a 1264 – 1265. Zároveň bol aj zvolenský župan.

ŠTEFAN pôsobil ako kastelán Spišského hradu v rokoch 1260 – 1262. Je to prvý známy kastelán na Spiši.

MICHAL z rodu Balaša, bol brat Detrika a ako spišský župan vystupoval v rokoch 1262 – 1263 a 1270 – 1271. Aj on bol istý čas zvolenský župan.

JORDAN, kastelán Spišského hradu. Spomína sa v roku 1272.

ROLAND z rodu Geregy, pravdepodobne bezprostredne nahradil Michala na poste župana. V tejto funkcii vystupoval v roku 1272 a potom v roku 1274 do svojej prvej vzbury na Spiši a na jeseň v roku 1275 po príhovore Kunigundy, tety uhorského kráľa Ladislava IV. bol do funkcie znova vymenovaný. Viedol protikráľovskú vzburu v roku 1277.

Mojžiš (Moys) zastával funkciu spišského župana po prvom zosadení Rolanda. Spomína sa len v roku 1275. Bol človek kráľovnej Alžbety Kumánskej, matky kráľa Ladislava IV., na ktorej dvore zastával funkciu taverníka.

BOTIZ z Markušoviec. Vo funkcii podžupana prechodne vystupoval po boku župana Mojžiša, po potlačení povstania z roku 1274.

KRÚČ (Kulucz), ako človek Ladislava IV. (bol jeho taverník) zastupoval na Spiši kráľa v polovici roku 1278.

LADISLAV, človek z okruhu kráľovnej Alžbety a Ladislava IV. Spišský župan po druhej Rolandovej spišskej vzbure. Doložený je niekoľkokrát v roku 1278. Druhý raz v rokoch 1282 – 1283.

ALŽBETA KUMÁNSKA, kráľovná matka a regentka Uhorského kráľovstva po smrti Štefana V. Vo funkcii panej Spiša vystupovala v rokoch 1279 a 1280. V jej mene vovádzali šľachticov do majetkov hodnostári jej dvora dverník Dominik a jej kancelár Gregor (1279).

KUZEL, ako spišský župan sa spomína iba v jedinom dokumente z roku 1284.

BALD (Baldwin) bol spišský župan za Ondreja III. v rokoch 1290 – 1301. Po smrti kráľa hrad odovzdal do rúk vojskám Václava III. a opustil Uhorsko.

1301 – 1526

ABA OMODEJ z rodu Abovcov do funkcie ho menoval Karol Róbert. Nemohol vykonávať funkciu vzhľadom na skutočnosť, že Spiš patril Přemyslovcom (1301).

DOMINIK z rodu Ratoldovcov vystupoval vo funkcii spišského župana v roku 1302.

GERLACH (Gerlacus) ako podžupan a spišský kastelán vystupoval v roku 1302.

Kokoš, syn Rikolfa vystupoval vo funkcii spišského župana v roku 1307.

* Vypracoval Peter Labanc na základe archívnych výskumov, podkladov Matina Homzu, Henryka Ruciňského a podľa Pál ENGEL: *Magyarország világi archontológiája 1301 – 1457*, vol. 1 – 2. Budapest, 1996.

ABA OMODEJ z rodu Abovcov vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1308 – 1311.

MIKULÁŠ, syn Danuša zo Žehry. V tom istom čase podžupan a spišský kastelán.

KOKOŠ, syn Rikolfa. Vo funkcii podžupana (*curialis comes*) vystupoval v rokoch 1312 – 1314.

FILIP DRUGET vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1315 – 1327. Súčasne zastával aj úrad abovského župana, dvorského sudcu, taverníka kráľovnej a od roku 1323 bol aj palatín. Kastelánmi a podžupanmi v tomto čase boli HANUŠ (1315), MIKULÁŠ z Perína (kastelán), TOMÁŠ ZO ŠEMŠE (vicekastelán) (1318), LADISLAV a FRANK z Vlkovej (Farkašoviec) (1322).

VILIAM DRUGET vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1327 – 1342. Súčasne zastával aj hodnosti abovského a šarišského župana a od roku 1334 bol palatín. Podžupanmi, spišskými a ľubovnianskymi kastelánmi boli postupne PETER a MIKULÁŠ Olasovci z Jamníka (1331 a 1336).

TOMÁŠ zo Sečian vystupoval vo funkcii spišského župana 1342 – 1343. Súčasne bol aj taverník, abovský a boršodský župan. Spišský kastelán bol TOMÁŠ syn Ondreja (1343).

MIKULÁŠ zo Sečian vystupoval vo funkcii spišského župana 1343 – 1346. Súčasne zastával aj úrad kráľovského stolníka, šarišského a novohradského župana. Jeho podžupan a kastelán Spišského hradu bol BOHUŠ (Bogus) z Oždian (1344 – 1346).

KOŇA zo Sečian vystupoval vo funkcii spišského župana 1346 – 1349. Súčasne bol aj šarišský a novohradský župan. Spišský kastelán bol DEZIDER (1346) a PETER ZO ŠTÍTNIKA (1349).

ŠTEFAN z Anjou, brat uhorského kráľa Ludevíta I. Veľkého. Vystupoval vo funkcii spišského a šarišského vojvodu v rokoch 1349 – 1350.

VALENTÍN vo funkcii spišského župana v roku 1349. Súčasne bol aj taverník a dvorský sudca spišského a šarišského vojvodu Štefana, brata Ludevíta Veľkého z Anjou.

ŠIMON z Megeša vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1350 – 1351. Súčasne bol aj šarišský župan. Podžupanmi boli PETER POLIAK z Korytníka (1350), PETER syn Jána a MIKULÁŠ syn Detrika (1351).

ONDREJ syn Ivana z Kalló vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1353 – 1354. Podžupan a kastelán bol MICHAL (1354).

PETER CUDAR vystupoval vo funkcii spišského župana v roku 1354. Súčasne bol aj spišský kastelán a šarišský župan.

PETER syn Imricha zo Siksó vystupoval vo funkcii spišského župana v roku 1355. Súčasne bol aj spišský kastelán.

MIKULÁŠ KONT vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1356 – 1367. Súčasne bol aj palatín a župan viacerých žúp. Spišskými kastelánmi boli podpalatín JOZEF z Ruskej (1357 – 1361) a JAKUB ZO ŠPIŠA (1363).

JAKUB ZO ŠPIŠA vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1373 – 1376. Súčasne aj krajský sudca. Spišskými kastelánmi boli KLEMENT z Markušoviec (1369 – 1372) a JORDAN ZO ŠTEFKOVIEC (1373 – 1376).

JURAJ CUDAR vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1377 – 1381. Súčasne aj kráľovský dvormajster. Kastelánmi boli PETER syn Marka z Teplice (1377) a VÁCLAV(?) syn Pavla z Dobó (1378).

ŠTEFAN CUDAR vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1381 – 1382. Súčasne aj spišský kastelán.

IMRICH BUBEK vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1383 – 1385. Kasteláni boli PETER syn Poušu zo Žehry (1383) a HENRICH syn Jána z Lomnice (1385).

LEUSTAŠ z Jelšavy vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1387 – 1397. Súčasne aj kráľovský dverník a palatín. Spišský kastelán BLAŽEJ (1396).

DETRIK BUBEK vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1397 – 1402. Súčasne aj palatín.

PETER z Perína vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1402 – 1404.

MAREK z Norimbergu vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1405 – 1406. Súčasne aj hlavný vyberač kráľovského tridsiatku a urbury.

MIKULÁŠ Gorjanský vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1406 – 1409. Súčasne aj palatín, šarišský a abovský župan.

JURAJ z Messenpeka vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1409 – 1411. Ako kasteláni sa uvádzajú JÁN zo Slatviny (1409) a MIKULÁŠ (1411).

PETER BREZOVICKÝ vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1411 – 1433. Súčasne taverník (1419) a liptovský župan (1419 – 1430). Kastelánmi

boli JÁN syn Benedikta z Oľšavice (1411 – 1424), JÁN syn Juraja z Kazimíra (1416), FILIP (1417), MARTIN syn Bartolomeja z Betlanoviec (1425), PAVOL z Roškovan (1432 – 1433) a VALENTÍN z Oľšavice (1433).

JÁN z Perína ml. vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1433 – 1435. Súčasne aj marmarošský župan. Ako kastelán LADISLAV z Kéru (1434).

JÁN z Rozhanoviec vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1435 – 1437. Súčasne aj taverník. Ako kastelán BLAŽEJ z Buclovian (1435 – 1437).

ŠTEFAN z Rozhanoviec ml. vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1437 – 1443. Súčasne aj bratislavský župan. Ako kastelán hradu sa spomína MARTIN Séleši (1437), HENRIK Poliak (1437 – 1438), TOMÁŠ zo Žehne a PETER z Basky (1439).

JURAJ z Rozhanoviec vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1437 – 1445. Súčasne aj krajinský sudca a bratislavský župan. Ako kastelán PETER z Basky (1444 – 1445).

MIKULÁŠ BRCÁL vystupoval vo funkcii spišského župana v rokoch 1448 – 1452. Súčasne bol aj kastelán (kapitán) spišského hradu. Ako kasteláni sa tiež spomínajú MATEJ z Vnojtíc (1446), VÁCLAV z Letkova (1447) a BENEDIKT, syn Ladislava z Hrhova (1448).

IMRICH ZÁPOESKÝ vystupoval vo funkcii spišského dedičného župana v rokoch 1464 – 1487.

ŠTEFAN ZÁPOESKÝ vystupoval vo funkcii spišského dedičného župana v rokoch 1487 – 1499.

HEDVIGA TEŠÍNSKA vystupovala vo funkcii spišského dedičného župana s určitosťou v rokoch 1507, 1512, 1519 (s najväčšou pravdepodobnosťou však tiež už od roku 1499 až do svojej smrti v roku 1521).

JURAJ ZÁPOESKÝ vystupoval vo funkcii spišského dedičného župana (s najväčšou pravdepodobnosťou tiež už od roku 1499) s istotou od roku 1505 do svojej smrti v roku 1526.

JÁN ZÁPOESKÝ vystupoval vo funkcii spišského dedičného župana od roku 1499 do roku 1528.

Zoznam poľských starostov v rokoch 1412 – 1526*

PAVOL GLADYŠ z rodu Pobędze, doložený v roku 1413.

ZÁVIŠ ČIERNY z Garbova z rodu Sulima, v úrade doložený v rokoch 1422 – 1428. Padol v bitke pri Golubaci v roku 1428 pri ochrane kráľa Žigmunda Luxemburského.

JÁN FARUREJ z Garbowa z rodu Sulima, brat Závaša Čierneho doložený v úrade v rokoch 1429 – 1430.

PETER ŠAFRANEC / SAFFRANIECZ / SZAFRANIEC z Pieskovej Skaly (Pieskowa Skała) z rodu Sarykoń, doložený v roku 1430.

PETER ŠAFRANEC / SAFFRANIECZ / SZAFRANIEC z Pieskovej Skaly z rodu Sarykoń, syn predchádzajúceho, doložený v roku 1438.

DRŽISLAV z VLOSTOVIC/DZIERSEAW z WŁOSTOWIC z rodu Oksza, doložený v roku 1440.

ZBIGNEV a JÁN GLOVAČOVCI/ZBIGNIEW a JAN GŁOWACZA z Olešnice (Oleśnica) z rodu Dębno v rokoch 1440 – 1450. Zbigneu bol zároveň krakovským biskupom. Úrad zastávali prostredníctvom faktorov, nazývaných starostami (*capitanei*) Mikuláša Komorovského (Komorowski) z rodu Korčak (Korcza) a bratov Jána a Stanislava z Maslova (Masłów) z rodu Topor (Topór).

JÁN GLOVAČA z Olešnice z rodu Dębno. V úrade starostu dosvedčený v rokoch 1451 – 1454. Ako správca Luvovnianskeho hradu vystupuje v roku 1452 Ján Socha.

MIKULÁŠ PENIAŽTEK/MIKOŁAJ PIENIAŻEK z Vito-
vic (Witowice) z rodu Jelita, ako spišský starosta doložený v rokoch 1454 – 1455. Blízky spolupracovník poľského kráľa Kazimíra Jagelovského. Úrad vo forme nájmu získal na 4 roky. Ako správca Luvovnianskeho hradu vystupuje Stanislav Gredovnicki (Gredownicki).

PRESLAV z DMOŠÍC/PRZECLAW z DMOŚIC z rodu Ostoja, v úrade dosvedčený v rokoch 1456 – 1474. 1. júna 1459 mu Kazimír IV. Jagelovský zakazuje útlak 13 spišských miest. Podstarostovia – Jakub Tela, Klement Vojčeski (Wojcieski) a Andrej Mok-rski/Mogrski.

PETER KMITA z Višnica a Sobnia (Wiśnicza i Sobnia) z rodu Šreňava (Szreniawa), v úrade dosvedčený v rokoch 1476 – 1504. Za zabratie desiatkov spišským kňazom mu pápežský legát kardinál Gabriel pohrozil vylúčením z cirkvi. Za jeho starostovstva sa v Lubovni na ceste do Levoče zastavil poľský kráľ Ján Albrecht. Podstarostovia Martin Navojski (Nawojski) a Benedikt z Košíc.

PETER SOBINČ/SOBINTSCH. Ako spišský starosta sa spomína v dobe, keď mal byť starostom Peter Kmita. Ako *capitaneus Libouwliensis* je doložený v listine zo 17. apríla 1479.

BENEDIKT DE KOSMIN. Podľa Karola Wagnera získal starostvo okolo roku 1500. Jeho následník Stanislav Kmita ho neskôr uväznil.

STANISLAV KMITA z Višnica a Sobnia z rodu Šreňava. Brat Petra Kmitu. V úrade doložený v rokoch 1505 – 1507.

JAN JORDAN zo Zakličína (Zakliczyn) z rodu Trąby. Jeho úrad trval len v roku 1506.

ANDREJ KOŠCIELECKI/KOŚCIELECKI z rodu Ogon-
čik (Ogończyk), v úrade doložený v rokoch 1507 – 1515.

MIKULÁŠ JORDAN z rodu Trąby, v úrade spišského starostu doložený v rokoch 1515 – 1521.

PETER KMITA SOBIENSKI/SOBIENSKI z Višnica a Sobnia z rodu Šreňava, v úrade spišského starostu doložený v rokoch 1522 – 1553.

* Vypracoval Stanisław A. Sroka na základe prác Janusz KURTYKA : Starostwo spiskie (1412-1769/70), in: *Terra Scepusiensis : Stav badania nad dejinami Spiša*, ed. Ryszard Gładkiewicz a Martin Homza. Levoča a Wrocław 2003, s. 520 – 527 a Zuzana KOLLÁROVÁ : *Spišské mestá v poľskom zálohu (1412 – 1772) : Dizertačná práca*. Bratislava 2006, s. 35 – 44.

Zoznam spišských prepoštov*

1209 – 1301

ADOLF je prvým hodnoverne doloženým spišským prepoštom. Do Uhorska prišiel v sprievode manželky kráľa Ondreja II. Gertrúdy z rodu Andechs-Merano. Spomína sa iba v roku 1209, keď spolu so svojou sestrou získal územie pri rieke Poprad – rodové územie pánov z Veľkej Lomnice

BENEDIKT (I.)** *Karol Wagner aj Jozef Hradský vo svojich zoznamoch k roku 1234 uvádzajú ako druhého prepošta Benedikta. Nepoznáme však žiadnu hodnovernú správu, ktorá by toto tvrdenie preukázala.*

MATEJ z rodu Hermann je prepoštom, s ktorým sa stretávame až v roku 1240. Bol človekom Bela IV. S jeho pontifikátom sa spája čulý stavebný ruch na Spišskom hrade. Poslednýkrát sa spomína v roku 1260.

BENEDIKT (II.) *Listina hlásiaca sa do roku 1259 spomína ako prepošta ďalšieho Benedikta. Na jej základe ho zaradili do svojich zoznamov aj Karol Wagner s Jozefom Hradským. Ide však o vymyslené falzum. Falošnosť listiny potvrdzuje aj skutočnosť, že v tom čase bol dokázateľne prepoštom Matej z rodu Hermann.*

JÁN (I.) *Podľa zoznamov Karola Wagnera a Jozefa Hradského bol v roku 1263 prepoštom istý Ján. Avšak novšie a modernejšie pramenné edície opravili chybné čítanie listiny. Uvádzajú meno iného prepošta, konkrétne Mutimíra.*

MUTIMÍR je v poradí tretím hodnoverne doloženým spišským prepoštom. Vystupuje v spomínanej chybné čítanej listine v roku 1263. Za jeho úradu sa dokončil prepoštý palác a pokračovala dostavba kolegiálneho Kostola svätého Martina. Bol kancelárom uhorskej kráľovnej. Jeho pontifikát trval do roku 1281.

LUKÁŠ sa stal spišským prepoštom bezprostredne po Mutimírovi. Máme o ňom jediná správu z roku 1282, keď rozšíril počet kanonikov Spišskej kapituly zo 4 na rovných 10. Zároveň bol kancelárom kráľovnej matky Alžbety Kumánskej.

BARTOLOMEJ bol v úrade prepošta po smrti Lukáša. Jeho pôsobenie v tomto úrade bolo krátke. Podobne ako v prípade jeho predchodcu. Pôbil v kráľovskej kancelárii ako vicekancelár a do úradu spišského prepošta nastúpil pred 24. júnom 1283. Poslednýkrát sa ako spišský prepošt spomína 23. februára 1284. Potom pravdepodobne zomrel.

JAKUB sa stal prepoštom ešte v roku 1284. Tento úrad zastával do smrti v roku 1301. V roku 1293 bol vysvätený za biskupa *ad personam*. Už za prepošta Jakuba sa rozšíril počet kanonikov na 16. Jakub bol najvýznamnejšou osobnosťou spišských cirkevných dejín za čias vlády arpádovskej dynastie.

1301 – 1526 (1544)***

PAVOL bol zvolený kanonikmi do úradu vzápätí po smrti jeho predchodcu Jakuba v lete roku 1301. V úrade spišského prepošta zotrval do roku 1315. Bol kancelárom manželky kráľa Karola Róberta.

HENRICH nastúpil do úradu po Pavlovi a jeho pontifikát trval do roku 1322. Potom bol zvolený za vesprémskeho biskupa.

JÁN I. (II.) sa stal prepoštom po Henrichovi v roku 1323. Zotrval v úrade 24 rokov do roku 1347. Aj on sa stal neskôr vesprémskym biskupom. Okrem toho bol aj vyslancom kráľa pri pápežskom dvore v Avignone.

* Vypracoval Peter Labanc na základe archívnych výskumov, tiež podľa CAROLUS WAGNER (ed.): *Analecta Scepusii sacri et profani*, vol. 3. Posonii et Cassoviae 1778, s. 1 – 83 a JOSEPHUS HRADZSKY: *Initia progressus ac praesens status Capituli ad sanctum Martinum E. C. de Monte Scepusio olim collegiati sub jurisdictione archiepiscopi Striginiensis nunc vero Cathedralis sub proprio episcopo Scepusiensi constituti* Szepesváralja 1901, s. 297 – 396.

** Rímska číslica bezprostredne za menom prepošta vyjadruje jeho poradie v tomto zozname v prípade ak majú rovnaké krstné meno viacerí prepošti. V zátvorke je uvedené poradové číslo, ktoré použil Jozef Hradský vo svojom zozname, a nezodpovedá s posunutým poradím na základe úpravy menoslovu pre 13. storočie.

*** Zoznam pre roky 1301 – 1526 (1544) je vypracovaný na základe diela Jozefa Hradského. Tak ako v najstaršom období aj v menoslovoch prepoštov pre toto obdobie sa objavujú problematiké miesta, ktoré často negujú novonájdené pramenné materiály. Výskum tu teda ešte stále celkom neskončil (pozn. autora).

MIKULÁŠ I. bol po Adolfovi ďalším prepoštom z rodu Lomnických, resp. Brezovických. Jeho pôsobenie ako prepošta je vymedzené rokmi 1347 – 1356.

DOMINIK Bubek je prepošt, ktorého Jozef Hradský vo svojom zozname neuvádza. V roku 1360 sa stal biskupom v Čanáde. Hodnoverné informácie o tom nám poskytujú pápežské suplikačné registre.¹

BENEDIKT I. (III.) vystriedal v úrade Dominika Bubeka, ktorého ale Hradský neuvádza. Preto je potrebné Benediktov čas vo funkcii prepošta revidovať. Podľa všetkého sa prepoštom stal v roku 1360. Svoje pôsobenie na Spiši ukončil v roku 1379, keď sa stal vesprémskym biskupom.

PETER ako spišský prepošt je spomínaný v jednej pápežskej listine z roku 1368.² Jozef Hradský ho však vo svojich zoznamoch neuvádza. Preto je jeho zaradenie do zoznamu bez podrobnejšieho výskumu problematické.

JÁN II. (III.) pôsobil v úrade iba 3 roky. Od roku 1379 do 1382. V tom čase aj študoval na univerzite v Bologni a tak ho zastupoval jeden z kanonikov. V roku 1382 sa Ján stal biskupom v Poľsku.

MIKULÁŠ II. nahradil Jána v roku 1382. Prepoštom bol do roku 1392. Pôsobil aj ako sekretár a kancelár kráľovnej Márie a kaplán kráľa Žigmunda Luxemburského

JURAJ I. vstúpil so spišskou cirkvou do 15. storočia. Potom čo v roku 1392 nastúpil do úradu namiesto prepošta Mikuláša zotrval v ňom do roku 1405.

DOMINIK bol podľa Hradského ďalším spišským prepoštom po Jurajovi I. a aj on mal pokračovať vo svo-

jej cirkevnej kariére inde, konkrétne v Čanáde. Moderná archontológia Pála Engela však v tom čase nepozná žiadneho čanádskeho biskupa Dominika.

JURAJ II. sa mal stať spišským prepoštom po Dominikovom odchode v roku 1408. Ani pre neho to nebola posledná zastávka a v roku 1419 prešiel na sedmohradský biskupský stolec. Neskôr sa stal dokonca aj ostrihomským arcibiskupom.

JURAJ III. nastúpil po svojom menovcovi ešte v roku 1419. Pochádzal z Kežmarku a do jeho pontifikátu citelne zasiahli husiti, ktorí ho počas jednej zo svojich výprav zajali a odvliekli ho zo sebou do Prahy, kde v roku 1433 zomrel.

JÁN III. (IV.) Stock vydržal na prepoštskom stolci celých 31 rokov. Od roku 1433 do roku 1464. Mal lekárske vzdelanie.

GAŠPAR Back nahradil Jána Stocka v roku 1464. Jeho pontifikát sa skončil v roku 1493.

JURAJ IV. bol menovaný prepoštom Zápoľskovcami (tí získali patronátne právo nad Spišskou kapitulou) po odchode Gašpara Backa. V roku 1505 však musel zanechať stolec.

LADISLAV bol kompromisným kandidátom na prepošta. V roku 1505 ho menovala Hedviga Tešínska. Nahradil ho v roku 1511 pôvodný kandidát z roku 1505.

JÁN IV. (V.) z Lomnice bol navrhnutý na prepošta už v roku 1505. Nebol však akceptovaný. Po štúdiách v Bologni sa vrátil a v roku 1511 bol menovaný spišským prepoštom. Jeho pontifikát trval do roku 1544, keď zanechal učenie katolíckej cirkvi.

¹ *Monumenta Vaticana Slovaciae Registra supplicationum ex actis pontificum Romanorum res gestas Slovacas illustrantia*, (1342 – 1415), vol. 2, pars 1, ed.: Vladimirus Rábik (v tlačí) č. 425.

² *Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia*, ed.: Augustino Theiner, vol. 1 – 2. Romae, 1859 – 1860 (tu vol. 2, s. 85, č. 163).

Zoznam opátov Kláštora Panny Márie v Spišskom Štiavniku*

ALBERT pôsobil v úrade od roku 1256 do roku 1270. 14. augusta 1260 kráľ Belo IV. na jeho žiadosť potvrdil územný rozsah majetku kláštora, keďže jeho pôvodné privilégium bolo zničené pri požiari. Prvou známou listinou, ktorú vydal ako spišský opát vo svojom mene i v mene celého konventu bola listina z roku 1264.

OPÁT BEZ MENA. Z obdobia 1271 – 1286 existuje viacero listín, v ktorých sa neuvádza konkrétne meno opáta zo Spiša. 20. septembra 1271 kráľ Štefan V. potvrdzuje kláštoru privilégium.

JÁN I. (*Johannes Abbas et conuentus Beate Virginis ordinis Cisterciensium de Scepus*) pravdepodobne nepochádzal z Uhorska. Opátom bol v rokoch 1286 – 1310.

[*Stephanus*]. V listine vydanéj opátom v roku 1312 sa v intitulácii uvádza len skratka S. Pravdepodobne ide o opáta s menom Štefan a nie Serafin (alebo *Sighardus*, *Simon*), ako sa to uvádza v staršej literatúre.

JÁN II. bol pravdepodobne opátom v rokoch 1313 – 1320. Do roku 1314 je datovaná listina, z ktorej je jasné, že opát Ján, ktorý ju vydal, nie je totožný s Jánom I., keďže ten sa tu spomína ako predchodca a už nebohý.

VILIAM I./GUYLLERMUS bol opátom v rokoch 1326 – 1328. Spolu s Jánom, spišským prepoštom, listinou vydanou v Levoči 19. apríla 1328, vyzval jágerského biskupa Čanáda, aby v zmysle mandátu pápeža Inocenta IV., urovnal spory s rektormi a vikármi svojej diecézy.

JÁN III., bol opátom v rokoch 1330 – 1331. Je možné, že je totožný s opátom Jánom II.

VILIAM II./VYLLERMUS bol opátom v rokoch 1346 – 1347. Listina z roku 1346 informuje o dlhšom spore medzi spišským prepoštom Jánom a Jánom, opátom Kláštora Panny Márie zo Spiša kvôli Marcelovmu hradu. Spišský prepošť pre svoju chorľavosť sa zrieka nárokov v prospech Viliama II. Do úradu sa dostal po tom, ako bol jeho predchodca, opát Ján, preložený do iného opátstva.

OPÁT BEZ MENA zastával úrad v rokoch 1348 – 1366. Sigfríd, opát Kláštora svätého Benedikta z Hronského Beňadiku a Daniel, opát Kláštora svätého Ondreja z uhorského Vyšehradu, spolu s päťkostolským biskupom dňa 19. decembra 1348 vyzvali opáta, priora i celý konvent kláštora Panny Márie, Skaly útočiska i Lechnice, ako aj viacerých farárov zo Spiša, aby sa dostavili nasledujúceho dňa do Kostola svätého Martina. Sigfríd so spolupracovníkmi mali, z poverenia pápeža Klementa VI., preskúmať možnosť vytvorenia spišského biskupstva.

V tom istom období prebiehala v uhorských opátstvách vizitácia. Inicialoval ju kráľ Ľudovít I. Veľký. Generálna kapitula v Cîteaux ňou poverila Seifrida, opáta zo štajerského kláštora v Reine. Spišský kláštor mal 12 mníchov so sľubmi. Bol spravovaný v duchovných i svetských veciach podľa zvyklostí rehole.

JÁN IV. bol opátom v rokoch 1367 – 1374. Pápež Urban adresoval listinu Petrovi, spišskému prepoštom, pretože sa dopočul, že Ján, opát cistercitov na Spiši sa dopustil viacerých nepravostí. Okrem márnenia majetku, mal olúpiť istých Mikuláša a Jána, synov zavraždeného Jána, zbrojnoša z Betlanoviec. Pápež sa tiež dozvedel o cudzoložstve, o únose panien i o vydržiavaní konkubín, s ktorými mal mať opát viacero detí. Nariadil, aby tohto Jána prepošť pozbavil úradu.

LADISLAV I., ako opát doložený v rokoch 1387 – 1395. Býva stotožňovaný aj s Ladislavom z Vlčkovej (Farkašoviec), ktorý bol biskupom v dalmátskom Knine.

LADISLAV z VLKOVEJ, ako správca pôsobil v rokoch 1396 – 1412. V intituláciách je uvádzaný ako biskup kninský a zároveň správca opátstva na Spiši. Roku 1398 udelil viacerým kostolom na Spiši štyridsaťdňové odpustky. Počas Ladislavovho správcovstva sa zmenili majetkové pomery kláštora. Viackrát sa ukázal ako ochranca kartuziánov zo Skaly útočiska i z Lechnice.

JÁN V., pôsobil v úrade opáta v rokoch 1414 – 1415. Niekedy za jeho úradu vznikol spor me-

* Vypracovala Beáta Vida na základe archívneho výskumu a diela Carolus WAGNER (ed.): *Analecta Scepusii sacri et profani*, vol. 3. Posonii et Cassoviae 1778, s. 151 – 162.

dzi Kláštorom v Spišskom Štiavniku a Kláštorom na Skale útočišťa. Cisterciti vzniesli sťažnosť voči kartuziánom, pretože títo údajne z jedálne ich kláštora odniesli akési knihy.

ŽIGMUND v úrade opáta pôsobil v rokoch 1419 – 1425. V roku 1419 ho pápež Martin V. poveril, aby do úradu spišského prepošta voviedol Juraja, syna Teodorika z Kežmarku.

LADISLAV II. ako opát doložený v rokoch 1432 – 1445. V roku 1432 prebiehal súd so Servácom, farárom z Hranovnice, ktorý tu slúžil omšu napriek interdiktu uvalenému spišským prepoštom Jurajom na niektoré kostoly štiavnického panstva. Farár tak urobil, lebo mu to určil opát Ladislav a trval na tom pod hrozbou zbavenia úradu i uväznenia.

OPÁT BEZ MENA bol v úrade v rokoch 1446 – 1462. V roku 1446 Pankrác z Mikuláša, spolu s ďalšími mužmi, napadol Štiavnický kláštor. O tri roky neskôr kláštor mal svojho opáta. Generálna

kapitula ho povolala na zasadnutie. V roku 1462 bol Štiavnik v rukách Jiskrových prívržencov.

SPRÁVCA MIKULÁŠ HENKEL prameňmi doložený v rokoch 1463 – 1470. Pochádzal zo Spišského Štvrťka. Bol kanonikom Spišskej kapituly. Po exkomunikácii v roku 1466 spravoval opátstvo ešte niekoľko rokov.

SPRÁVCA ŠTEFAN ZWIMIA prameňmi doložený v rokoch 1474 – 1514. Bol duchovným Ostrihomskej arcidiecézy. Do úradu nastúpil na prosbu Imricha Zápoľského, Štefanovho strýka. 6. júna 1474 dostal od pápeža Sixta IV. 120 zlatých.

JÁN VI. (z ČULY/ *de Cwla?*). Ako opát vystupuje v rokoch 1507 – 1515. Nemožno nateraz potvrdiť ani vyvrátiť či nejde o dve osoby Jána VI. a Jána VII. z Čuly.

Michal ROŽEŇ / *Lazarus* (?), ako opát doložený v rokoch 1518 – 1542. V roku 1530 došlo k faktickému zániku kláštora.

Zoznam generálnych preceptorov rádu antonitov Uhorskej a Slavónskej provincie v Dravciach*

RAJMUND (*REMUNDUS/RAYMUNDUS*) je doložený v roku 1300 ako *magister cruciferorum Domus Hospitalis in Darocz* („majster križiakov hospitálneho domu v Dravciach“).

GUIDO je doložený v roku 1326 ako *magister et commedator in Dravec* („Majster a Komandér v Dravciach“). Spomínaný je v listine, ktorou bol ustanovený ako arbiter (rozhodca, sudca) v spore medzi spišskoštiavnickým opátstvom a obyvateľmi Popradu.

JÁN je doložený v roku 1366 ako *Prior demum Praeceptor Ordinis Cruciferorum S. Antonii de Darouch* („Najprv prior následne preceptor hospitálneho rádu svätého Antona v Dravciach“). V čase, keď rímsky pápež rádu svätého Antona povolil, aby špitále, ktoré sú alebo opustené, alebo nie sú nikoho, obsadili a sa o ne starali, sa stalo, že Špitál svätého Ducha, ktorý bol situovaný mimo mestských hradieb mesta Košice, vzali pod svoju správu. Vec sa dostala pred taverníka kráľa Žigmunda.

ANONYMNÝ preceptor je doložený v roku 1392 v spore o špitál v Košiciach.

ALAN/ALANUS/ALMANNUS/ALMAMIUS je doložený v roku 1399. Preceptor v Dravciach. Ani on nedosiahol u Žigmunda Luxemburského, aby jeho rád získal košický špitál. Keďže mnohé po sebe nasledujúce bolesti spôsobené Košičanom sa zdali neriešiteľné, Žigmund v listine z roku 1399 mu pripomenul, že špitál, ktorý je postavený v blízkosti Kostola svätého Ducha patrí od začiatku mestu Košice a farnosti svätého Ducha a nikdy nebola dedikovaná svätému Antonovi pustovníkovi, teda draveckým antonitom. Alan si privlastnil špitál zasvätený svätej Alžbete v Spišskom Podhradí.

REINHARD/RENARDUS je doložený v roku 1412. Aj on pokračoval v spore o špitál v Košiciach. Aktuálne riešenie košického špitála napadol u samotného apoštolského legáta v Uhorsku kardinála Branda, ba dokonca aj pred samotným

apoštolským tribunálom. Zomrel v roku 1420. Bol svedkom slávnostnej inaugúcie Juraja z Kežmaruku za spišského prepošta.

ALBERT/ALBERTUS DE THAPOLCZA je doložený v roku 1496. Po dlho trvajúcej neprítomnosti v Kostole svätého Antona v Dravciach, rukami vysokodôstojného pána a preláta Juraja de Mechke (Meško?) odovzdal jeho správu ctihodnému pánovi kanonikovi Benediktovi z Hrhova (de Gargo) so všetkými statkami a pôžitkami a urobil tak v prítomnosti Jána Zápoľského.

JÁN (II.) je zmienený v *Levočskej kronike* k roku 1517.

MIKULÁŠ je doložený v roku 1520. Počas jeho pôsobenia získal Teodor, opát Kláštora svätého Antona vo Viennenskej diecéze vo Francúzsku (Galia) mnohé výhody od pápeža Leva X., ktorý ale zomrel a nestihol ich vyhlásiť formou buly. Klement VII. ich v roku 1523 potvrdil. V tejto bulle, nie len spomínanému opátovi, ale aj všetkým preceptorátom udelil právo žobrať, vyberať a ponechať si všetky milodary pre kláštor, v ktorom sa konajú charitatívne skutky. Zakázal, aby majetky, ktoré majú členovia rádu svätého Antona, boli dávane niekomu inému, ako im a že sa majú právo dovoľávať ramena svetského súdu, ak sú ich sväté miesta v ohrození.

JÁN (III.) je doložený v roku 1538. Spomína sa v súvislosti s riešením majetkového sporu okolo pôvodných pozemkov rádu pod Spišským hradom. Ján ich nemohol užívať. Dostal ich od kráľa Ferdinanda Melichar Tluk. Od toho času sa Tlukova rodina premenovala a začala sa nazývať Draveckí.

SEBASTIÁN DE SZENTGYOERGY je doložený v roku 1555. Niesol hrdý titul prepošta Špitálneho kostola svätého Antona Vyznavača z Draviec. Kostol bol však spustošený a vykradnutý. Takže bohoslužby sa v ňom konať nedali. Sporil sa s Draveckými.

* Vypracoval Marek Vadrna na základe Carolus WAGNER (ed.): *Analecta Scepusii sacri et profani*, vol. 3. Posonii et Cassoviae 1778, s. 163 – 172 a Johannes BÁRDOSY (ed.): *Supplementum analectorum terrae Scepusiensis*, vol. 2. Leutschoviae 1802.

Zoznamy priorov a iných hodnostárov kláštorov kartuziánov na Spiši*

Lapis Refugii (Skala útočišťa)

ANDREJ, kartuziánsky mních z kláštora v slovinskom Žiče (Seitz). Od roku 1299 sa spolu s ďalším mníchom z tohto kláštora (jeho meno dokumenty nespomínajú) zúčastňoval všetkých rokovaní súvisiacich so založením prvého kláštora kartuziánov na Spiši. Neskôr dohliadal na jeho stavbu a pôsobil ako rektor tohto kláštora až do jeho oficiálneho schválenia Generálnou Kapitulou a príchodu prvých mníchov.

KONRÁD, od roku 1307 prvý prior tohto kláštora. S komunitou mníchov bol poslaný z kláštora v Žiče v dnešnom Slovinsku. Po troch rokoch na vlastnú žiadosť uvoľnený z úradu priora, aby sa mohol plne venovať duchovným povinnostiam, no najmä prepisovaniu kníh.

PETER bol prior od roku 1310. V roku 1313 listinne doložený JÁN ako vikár kláštora.

MARTIN bol prior od roku 1316.

JÁN sa stal priorom krátko po roku 1320, keď Generálna Kapitula na vedomie úmrtie predchádzajúceho priora, pravdepodobne v roku 1321. V roku 1329 listinne doložený HERBORD ako prokurátor kláštora.

GOBLIN bol priorom len krátko v roku 1339.

JÁN bol priorom od roku 1340.

HERBORD bol priorom kláštora od roku 1355. Nie je doložené, či ide o toho istého mnícha, ktorý predtým zastával funkciu prokurátora alebo či ide len o náhodnú zhodu mien.

PETER sa stal priorom kláštora nariadením Generálnej Kapitulou (nie voľbou ako bolo zaužívané) v roku 1390. Predtým pôsobil ako prokurátor domu *Sanctae Trinitatis* v Brne – Královom poli. Zomrel v roku 1395.

ŠTEFAN bol priorom kláštora len krátko po smrti predchádzajúceho priora. Sám zomrel už v roku 1396.

DETRIK/TEODORICH/DIETRICUS (Dietricus) bol do úradu priora dosadený z príkazu Generálnej Kapi-

tuly (nie zvolený konventom) v roku 1396. Predtým doložený ako mních kláštora *Sancti Joannis* v Žiče. Z úradu prepustený na vlastné veľké naliehanie už o tri roky neskôr.

MICHAL bol priorom kláštora od roku 1399. Predtým bol priorom v kláštore *Vallis Auxilii* v Tarkane (dnešné Maďarsko). Iný MICHAL doložený listinne ako prokurátor domu *Lapis Refugii* v roku 1404.

ŠALAMÚN je ako prior kláštora doložený od roku 1408. Podľa záznamov Generálnej Kapitulou zomrel v roku 1413.

MIKULÁŠ bol priorom kláštora od roku 1416. Podľa záznamov Generálnej Kapitulou zomrel v roku 1437 ako bežný mních. Nie je známe, kedy a za akých okolností odstúpil, prípadne bol zbavený úradu. V období rokov 1418 – 1419 je ako prokurátor kláštora listinne doložený BALTAZÁR.

MICHAL mal stáť na čele konventu v čase, keď bol kláštor vypálený a vyplienený husitmi, teda v roku 1433. Z prameňov ho uvádza len *Kronika Anonymného kartuziána* zo Skaly útočišťa, aj to s chybným rokom 1436.

JÁN je listinne doložený ako prior od roku 1437.

JÁN MONESSER z Kežmarku je v úrade priora listinne doložený od roku 1452. V roku 1454 začal s kompletnou opravou opusteného, husitmi zničeného kláštora. Podľa záznamov Generálnej Kapitulou bol z úradu priora odvolaný v roku 1462 na vlastnú naliehavú žiadosť. Voľbou nového priora bol poverený konvent kláštora. Neexistuje žiaden doklad, na základe ktorého by bolo možné spájať ho s predchádzajúcim priorom toho istého mena. Navyše je nepravdepodobné, že by jedna a tá istá osoba zastávala úrad počas tak dlhého časového obdobia.

TOMÁŠ prišiel z prostredia kartuziánskych kláštorov v dnešnom Rakúsku. Rehoľný sľub zložil v Gamingu a istý čas pôsobil ako prior domu *Porte Beatae Mariae* v Agsbachu. Ako prior na Skale útočišťa pôsobil len krátko po odchode svojho predchodcu, podľa záznamov Generálnej Kapitulou zomrel v decembri 1464.

* Na základe archívnych dokumentov, kláštorých kroník a záznamov Generálnej Kapitulou rádu vypracovala Naďa Ráčová.

GABRIEL z (*Rivulus Dominarum seu Civitas Nova*) zložil rehoľné sľuby v Levelde. Ako prior domu *Lapidis Refugii* listinne doložený od roku 1464. V roku 1471 doložený GAŠPAR ako prokurátor tohto kláštora.

JÁN zo Sedmohradska zložil rehoľné sľuby v kláštore v Mauerbachu. Ako priora na Skale útočišťa ho *Kronika Anonymného kartuziána* dokladá v sedemdesiatych rokoch 15. storočia, presné roky jeho pôsobenia v tomto úrade však neuvádza. Dôvodom na jeho odvolanie bol fakt, že sa venoval alchýmii a za týmto účelom utratil aj veľkú časť kláštorného majetku. Podľa údajov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1501 ako prior kláštora v Pleterje.

MIKULÁŠ bol predtým prior domu v Mauerbachu a vizitátor celej rádovej provincie *Alemannia Superioris*. Na Spiš bol poslaný za účelom konsolidácie pomerov. Priorom kláštora na Skale útočišťa sa stal pravdepodobne okolo roku 1478. V roku 1484 doložený MARTIN ako prokurátor kláštora.

ANDREJ *de Tornavia* zložil rehoľné sľuby v kláštore *Vallis Auxilii* v Tarkane (dnešné Maďarsko). Do úradu priora domu *Lapis Refugii* bol zvolený okolo roku 1492. Jeho pôsobenie bolo späté s rozsiahlou prestavbou. V tom istom roku listiny dokladajú LADISLAVA ako prokurátora kláštora. Podľa záznamov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1525 ako prior kláštora v Tarkane.

JODOK z Vondrišľa (dnes Nálepko) zložil rehoľné sľuby v kláštore na Skale útočišťa, kde zdá sa pôsobil po väčšinu svojho života. Pokračoval v prestavbe svojho predchodcu. Podľa kronikára kláštora bol nadaným pisárom a iluminátorom rukopisov. Podľa záznamov Generálnej Kapituly v roku 1508 sám požiadal o uvoľnenie zo svojho úradu, dôvodom bol vysoký vek a zdravotné ťažkosti.

JÁN bol povoláný z druhého spišského kláštora kartuziánov v Lechnici, kde zložil aj rehoľné sľuby. Do úradu priora nastúpil v roku 1508 po odchode svojho predchodcu. V roku 1509 listinne doložený JURAJ ako prokurátor kláštora na Skale útočišťa.

MICHAL THYR bol predtým farárom v Košiciach. Rehoľné sľuby zložil v kláštore v Lechnici. Priorom sa stal okolo roku 1512 po odvolaní svojho predchodcu v úrade.

EUCHERIUS pochádzal z niektorého z franských kartuziánskych kláštorov. Do úradu priora domu *Lapis Refugii* bol zvolený v roku 1517. Je posledným priorom, ktorého spomína Anonymný kronikár kláštora. Podľa záznamov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1520.

ANDREJ listinne ako prior doložený v roku 1520.

PETER je listinne doložený v roku 1524 ako prokurátor kláštora.

GREGOR je doložený listinou z roku 1536 ako provízor (správca) kláštora.

MARTIN URSINUS, listina ho dosvedčuje ako priora kláštora v roku 1540. Pravdepodobne posledný skutočný prior kláštora na Skale útočišťa. Podľa záznamov Generálnej Kapituly bol prior tohto domu definitívne odvolaný a jeho správa bola zverená priorovi kláštora v Lechnici.

Vallis Sancti Anthonii (Lechnica)

JÁN bol priorom kláštora pravdepodobne od jeho oficiálneho založenia a schválenia autoritou kráľa Karola Róberta v roku 1320, teda aj v čase jeho postupného budovania. V listinách doložený až v roku 1337 a následne začiatkom štyridsiatych rokov 14. storočia. Nedá sa tiež vylúčiť, že išlo o viac osôb rovnakého mena.

GOBLIN bol priorom niekedy po roku 1344. Jeho pôsobenie v tomto úrade udáva výlučne kláštorná kronika, ktorú vypracovali v 18. storočí kamaldulskí mnísi, nástupcovia kartuziánov v Lechnickej pustovni, na základe zachovaných archívnych dokumentov. Údajne sa sám vzdal úradu.

TEODORICH bol priorom kláštora najneskôr od roku 1351, v čase definitívneho majetkového vysporiadania s materským kláštrom na Skale útočišťa.

JÁN bol priorom kláštora najneskôr od roku 1359, keď je možné ho doložiť v tomto úrade aj listinami. Podľa záznamov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1363. V skutočnosti to podľa všetkého bolo o rok skôr.

ULRICH bol priorom kláštora v Doline svätého Antona od roku 1362. V úrade pôsobil len krátko. Zomrel pravdepodobne niekedy v priebehu roku 1364, hoci Generálna Kapitula uvádza jeho úmrtie znovu až v roku nasledujúcom.

JÁN nastúpil do úradu priora po smrti svojho predchodcu v roku 1364. Od toho času začína jeho meno figurovať aj v listinách. Kráľovským privilegiom Ľudovíta Veľkého je ako prior doložený ešte v roku 1381.

ŠTEFAN. Jeho pôsobenie v úrade priora je zachytené výlučne v kláštornej kronike. Nateraz nie je možné potvrdiť ho listinne. Podľa všetkého bol predstaveným len krátko.

PAVOL bol predtým bol priorom domu *Throni Beatae Mariae* v Gamingu. Predstaveným kláštora

v Lechnici bol len krátko. V listinách doložený od roku 1392.

MIKULÁŠ, pôsobil ako prokurátor kláštora v Doline svätého Antona. Priorom sa stal z nariadenia Generálnej Kapituly (nie prostredníctvom voľby komunity mníchov, ako to bolo obvyklé) v roku 1394.

JURAJ zložil rehoľné sľuby v kláštore v Lechnici. Podľa záznamov Generálnej Kapituly sa priorom stal v roku 1407. Ešte v tom istom roku kvôli problémom so zrakom sám požiadal o uvoľnenie z úradu.

JURAJ pôsobil ako prokurátor toho istého kláštora *Vallis Sancti Antonii*. Priorom sa podľa Generálnej Kapituly stal hneď po prepustení svojho predchodcu v roku 1408. Keďže išlo o dvoch priorov s rovnakým menom, ktorí jeden po druhom zastávali tento post, v očiach kronikára s odstupom času, zdá sa, splynuli v jednu osobu.

MIKULÁŠ bol priorom kláštora od roku 1416. Podľa záznamov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1436. V tom čase už nezastával úrad priora. Kedy a za akých okolností sa ho vzdal, prípadne bol odvolaný stručný zápis neuvádza.

MICHAL bol priorom kláštora niekedy koncom roka alebo po roku 1425. Predtým zastával istý čas úrad priora aj v materskom kláštore *Lapis Refugii*. Kláštorná kronika v tejto súvislosti uvádza obdobie rokov 1410 – 1412, no podľa všetkého to bolo už skôr, hneď v prvých rokoch 15. storočia.

GABRIEL sa mal stať priorom podľa kroniky kláštora najneskôr v roku 1452. Záznam o ňom je veľmi krátky a neuvádza nijaké ďalšie informácie, nateraz nie je možné doložiť jeho pôsobenie ani žiadnymi listinami.

BENEDIKT zložil rehoľné sľuby v kláštore *Throni Beatae Mariae* v Gatingu. Podľa záznamov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1465, čo predpokladá, že vo funkcii priora kláštora v Doline svätého Antona bol činný aspoň nejaký čas predtým. Je zaujímavé, že jeho pôsobenie nespomína ani jedna z verzii kláštornej kroniky a s jeho menom sa nestretávame ani v žiadnej listine.

MARTIN. Presný rok jeho nástupu do úradu priora nie je známy. V listinách sa s ním v tejto funkcii stretávame od roku 1472.

MATEJ bol priorom kláštora v Lechnici podľa kláštornej kroniky od roku 1481. Nateraz nie je známa žiadna listina, ktorá by ho v tomto úrade dosvedčovala.

ŠTEFAN sa stal priorom kláštora okolo roku 1492, keď je prvýkrát doložený aj listinne. Podľa záznamov Generálnej Kapituly zomrel v roku 1506. V nasledujúcom roku Generálna Kapitula schvaľuje voľbu nového priora, no jeho meno ani ine bližšie informácie v protokole neuvádza.

JÁN nastúpil do úradu priora najneskôr v roku 1518, aspoň vtedy sa jeho meno v súvislosti s kláštrom objavuje po prvýkrát v listinách. Nie je však vylúčené, že sa priorom domu v Lechnici stal už skôr, azda už po smrti Štefana.

MARTIN sa stal priorom kláštora podľa kroniky v roku 1542, no v tomto úrade pôsobil veľmi krátko. Možno i to je dôvod, prečo jeho meno nateraz nefiguruje v žiadnej z dochovaných listín.

JÁN bol priorom od roku 1544. Podľa všetkého pôsobil v kláštore *Vallis Sancti Antonii*, kde zložil aj rehoľné sľuby, po väčšiu časť svojho života. Podľa záznamov Generálnej Kapituly sa ešte v roku svojho nástupu do úradu stal zároveň titulárnym priorom a správcom zrušeného kláštora na Skale útočišťa. Podľa kláštornej kroniky k tomuto došlo už za jeho predchodcu.

MATEJ. Podľa údajov Generálnej Kapituly bola jeho voľba schválená a on bol inštalovaný do úradu v roku 1549. Začiatkom päťdesiatych rokov jeho pôsobenie dokumentujú aj zachované listiny.

KRIŠTOF z Toporca nastúpil podľa kláštornej kroniky do úradu priora v roku 1553 a pôsobil v ňom necelých desať rokov.

MARTIN. Jeho účinkovanie vo funkcii priora tohto kláštora naznačuje listina z roku 1561. Ostatné pramene, vrátane kláštornej kroniky, o jeho osobe mlčia.

FRANTIŠEK bol priorom od roku 1562. Bol posledný skutočný predstavený kláštora v Lechnici. Za jeho pôsobenia (a napriek jeho protestom), 20. novembra 1563 kláštor a všetky jeho majetky aj s dobrozdaním kráľa Ferdinanda prevzal spišský prepoš Juraj Bornemisa.

MICHAL SCHATZ/DE SCHAG. Titulárnym priorom kláštora sa stal v roku 1565. Zaujímavé je, že listina z toho istého roku ho dokladuje aj ako priora domu *Lapis Refugii*, pričom majetky tohto kláštora ešte v roku 1563 daroval kráľ Ferdinand v prospech školy na Spišskej Kapitule.

JURAJ z Jágru bol titulárnym priorom od roku 1567. Vôbec posledný predstavený kláštora v Lechnici.

Zoznam predstavených kláštora kanonikov Svätého Hrobu v Lendaku*

HENRICH, prepošť z Miechova v Poľsku. Po konflikte z Vladislavom Lokietkom bol nútený odísť do exilu do Uhorska. V rokoch 1313 – 1315 stál na čele božohrobcov na území dnešného Slovenska a zaslúžil sa o etablovanie rádu na Spiši. V prameňoch sa vždy spomína len ako miechovský prepošť. Zomrel pravdepodobne v roku 1318.

BORISLAV, zástupca Miechovského kláštora pri dohode s Jánom a Rikolfom, synmi Rikolfa o patronátom práve nad Lendackým kláštorom v roku 1325. Podľa viacerých autorov sa po dohode o prechode patronátnych práv na Miechovský kláštor, mal Borislav stať lendackým prepoštom, nemáme však o tom jednoznačný dôkaz.

RIKOLF, prvý jednoznačne v prameňoch doložený prepošť z Lendaku. Bol synom magistra Jána z Lomnice. Za Rikolfovho pôsobenia dochádza k posilneniu postavenia kláštora v Lendaku voči Miechovskému prepošťstvu. Dočasne božohrobcia opäť získavajú aj niektoré majetky v Šariši. Na čele kláštora stál minimálne v rokoch 1340 – 1360.

PAVOL, prepošť z Glogovnice (v Chorvátsku) a z Lendaku. Lendackú prepozitúru dostal do správy pravdepodobne priamo od uhorského panovníka Žigmunda, respektíve od jeho manželky Márie a v roku 1390 si nechal potvrdiť pred Spišskou kapitulou listiny, na základe ktorých získali božohrobcia výmenou územie na severnom Spiši v Lendaku a tiež donáciu Spišských Hanušoviec.

JÁN, prepošť z Lendaku. Vystupuje v prameňoch v roku 1475, keď si nechal vyhotoviť odpis základných listín viažúcich sa k Lendackému kláštoru.

JÁN bol prepoštom v Lendaku v roku 1519. Prispel za lendackú farnosť na opravu poškodených uhorských pohraničných hradov.

FRANTIŠEK ako prepošť v Lendaku listinne doložený v roku 1534.

JÁN ako prepošť v Lendaku doložený v *Kongregáčnych protokoloch Spišskej župy* v rokoch 1542

a 1543. Pochádzal pravdepodobne z rodiny Tárcai (Toryskí).

ALBERT bol prepoštom v Lendaku v roku 1545. Sporil sa s pánom Kežmarského hradu.

GAŠPAR ZULA bol v auguste roku 1548 prezentovaný za prepošta v Lendaku panovníkom Ferdinandom I. V tom čase bol Gašpar notárom *majoris cancellarie Hungarie*. V jeho osobe tak máme prvý doklad o inštitúcii komendátorov v Lendaku. Gašpar Zula bol tiež aj riadnym sídelným spišským kanonikom. V roku 1554 sa vzdal tak funkcie prepošta ako aj spišského kanonika.

VALENT ako prepošť v Lendaku prameňmi doložený v roku 1550. Pravdepodobne bol nominovaný za prepošta právoplatným vlastníkom patronátneho práva, teda Miechovským konventom ako protikandidát voči Gašparovi Zulovi. Valentovi sa istý čas asi aj fyzicky (minimálne niekoľko mesiacov) darilo ovládať Lendacké prepošťstvo.

JURAJ BODY bol za prepošta v Lendaku vymenovaný Ferdinandom I. v decembri 1554. Počas svojho života sa stal taktiež prepoštom premonštrátskeho kláštora v Lelesi a od roku 1556 mal aj titul čanádskeho biskupa. Po jeho smrti panovník v júli 1558 uznal právo Miechovského kláštora na prezentovanie prepoštov do Lendaku.

VINCENT CHOLEVSKÝ (SOLEVSKÝ) sa ujal úradu prepošta v Lendaku najneskôr v marci 1559. Z tohto roku sa zachovalo viacero dokladov o sporoch Vincenta s Jakubom Gribovským, ktorý sa tiež uchádzal o prepošťstvo. Vincent Cholevský sa poslednýkrát menovite objavuje v prameňoch v roku 1561.

MATÚŠ (MATEJ) z MIECHOVA, bol prepoštom v Lendaku v rokoch 1564 – 1568, kedy na túto funkciu rezignoval. V prameňoch sa nazýva aj ako Matúš aj ako Matej.

ŠTEFAN z WYSOGRODU sa stal prepoštom v Lendaku v roku 1568 na základe uplatnenia si patronátneho práva Miechovským konventom. Posledná správa o ňom je z roku 1570.

* Na základe archívnych dokumentov vypracoval Maroš Tomas.

JÁN ZO ZELECHOVA sa v roku 1574 zúčastnil na generálnej kapitule rehole kanonikov Svätého Hrobu ako zvolený lendacký prepošt. V prameňoch sa objavuje ešte aj v roku 1577.

JÁN SESTRANKOVSKÝ (z MIECHOVA) sa po prvýkrát objavuje v prameňoch v roku 1579. Oproti predošlému Jánovi je tento v *Kongregačných protokoloch Spišskej župy* spomínaný vždy úplným menom. Naposledy sa spomína v roku 1585. V roku

1580 sa zúčastnil generálnej kapituly v Miechove, kde bol zapísaný ako Ján z Miechova.

VIKTOR SKVRNOVIČ bol posledným lendackým prepoštom. Po prvý raz sa vyskytuje v prameňoch v roku 1591. Žil ešte v roku 1593, keď sa po predaji majetkov Lendackého kláštora stal prepoštom nového kláštora kanonikov Svätého Hrobu vo Wrocimowiciach.

Zoznam názvov sídiel Spiša*

SLOVENČINA	NEMČINA	MAĎARČINA	LATINČINA
Abrahámovce	Abrahamsdorf	Ábrahámfalva	<i>v. Abrahae</i>
Arnutovce	Höfchen	Arnótfalva	<i>minori villa Thomasi</i>
Baldovce	Baldowitz	Baldóc	<i>v. Henrici et Eckhardi</i>
Batizovce	Botsdorf	Batizfalva	<i>Batis Villa</i>
Beharovce	Beharowitz	Beharóc	<i>Superior Sygura</i>
Betlanovce	Bethelsdorf	Betlenfalva	<i>v. Bethleem</i>
Bijacovce	Betendorf	Szepesmindszent	<i>v. Omnium Sanctorum</i>
Brutovce	Stenzelhaus	Szepesszentlőrinc	<i>Sanctus Laurentius</i>
Buglovce	Schreibersdorf	Göbölfalva	
Bušovce	Bauschendorf	Busóc	
Bystrany	Eulenbach	Ágostháza	<i>v. Noctuarum</i>
Čenčice	Zunkensdorf	Csontfalu	
Čepanovce	Tschepansdorf	Csepánfalva	<i>v. Stephani</i>
Červený Kláštor	Unter Lechnitz	Vöröskolostor	
Čierna Hora	Schwarzberg	Csernahora	
Danišovce	Densdorf	Dénesfalva	<i>v. Dionisii</i>
Dlhé Stráže	Lengwart	Lengvárt	
Dolány	Lichtau?	Dolyán	<i>Clara Vallis</i>
Domaňovce	Domansdorf	Dománfalva	<i>v. Daman</i>
Dravce	Drauz	Szepesdaróc	<i>v. Draucariorum</i>
Dúbrava	Dubravetz	Szepestölgyes	
Durštín	Dornstein	Dercsény	
Dvorce	Bürgerhof	Szepesudvard	
Falštín	Falkenstein	Falstin	
Filice	Filsdorf	Filefalva	<i>v. Phile</i>
Forbasy	Forbs	Poprádfalu	
Fridman	Friedmann	Fridman	
Gánovce	Gansdorf	Gánóc	<i>v. Johannis</i>
Gelnica	Göllnitz	Gölnicbánya	<i>Gölniczium</i>
Gerlachov	Gerlsdorf	Gerlachfalva	
Granč	Grantsch	Garancs	
Hadušovce	Hädersdorf	Edúsfalva	
Haligovce	Helbingsau	Helivágása	
Harakovce	Harachsdorf	Harakóc	
Harichovce	Palmsdorf	Pálmafalva	<i>v. Palmarum</i>

* Vypracoval Miroslav Števík.

SLOVENČINA	NEMČINA	MAĐARČINA	LATINČINA
Havka	Haffke	Hóka	
Helcmanovce	Hansdorf	Nagykuncfalva	<i>v. Henchmanni</i>
Hincovce	Hinsdorf	Szepesnádasd	
Hniezdne	Gniesen	Gnézda	<i>Gnesda</i>
Hnilčík	Eisenbach	Szepespatak	
Hnilec	Hniletz	Nyilas	
Hodkovce	Hotzendorf?	Hatkóc	
Holumnica	Holumnitz	Hollólomnic	
Hozelec	Hoselz	Ószelec	<i>Mediocris Scec</i>
Hôrka	Horke	Lándzsásötfalu	
Hrabušice	Kapsdorf	Káposztafalva	<i>v. Compositi</i>
Hradisko	Kontschöfchen	Kisvár	
Hraničné	Grenzdorf	Határhely	
Hranovnica	Grenz	Szepesvéghely	
Hrišovce	Hrischowitz	Gyónfalva	<i>v. Ludvice</i>
Huncovce	Hunsdorf	Hunfalva	<i>v. Canis</i>
Chmeľnica	Hobgarten	Komlóskert	
Chrasť nad Hornádom	Hrosst	Haraszt	
Iliašovce	Sperndorf	Illésfalva	<i>v. Ursi, v. Sperarum</i>
Imrichovce	Emerichsdorf	Imrikfalva	
Jablonov	Apfelsdorf	Szepesalmás	
Jaklovce	Jekelsdorf	Jekelfalva	
Jakubany	Jakobsau	Szepesjakabfalva	
Jamník	Jamnik	Szepesárki	
Jánovce	Johannsdorf	Szepesjánosfalva	<i>v. Bulmanni</i>
Jarabina	Girm	Berkenyéd	
Jezersko	Nedscheere	Tavas	
Jurgov	Jurkau ?	Szepesgyörke	
Jurské	Sankt-Georgen	Szepesszentgyörgy	<i>Sanctus Georgius</i>
Kače	Katsche	Kacse	
Kacvín	Katzwinkel	Kaczvink	
Kaľava	Karlsdorf?	Szepeskárolyfalva	
Kamienka	Stein	Kövesfalva	<i>v. Lapidis</i>
Katúň	Kattaun	Kattuny	
Kežmarok	Käsmark	Késmárk	<i>Caesareoforum</i>
Kišovce	Kischensdorf	Kissóc	
Klčov	Koltsch	Kolcsó	
Kluknava	Klukenau	Kluknó	
Kojšov	Koischdorf	Kojsó	
Kolačkov	Klautsch	Kalács	
Kolinovce	Kohlsdorf	Kolinfalva	<i>v. Colini</i>
Korytné	Koritnau?	Korotnok	

SLOVENČINA	NEMČINA	MAĎARČINA	LATINČINA
Kravany	Kuhschwanz	Erzsébetháza	<i>v. Michaelis</i>
Kremná	Krembach	Lublókorompa	
Krendželovka	Krendschelau?	Kanyargós	
Križová Ves	Kreuz	Keresztfalu	<i>v. Sancte Crucis</i>
Krempachy	Krempach	Bélakorompa	
Krompachy	Krompach	Korompa	<i>Krompachinum</i>
Kurimany	Kirn	Kiskerény	<i>Sanctus Quirinus</i>
Lacková	Latzenseifen	Lackvágása	
Lapšanka	Kleinlapsch	Kislápos	
Lechnica	Lechnitz	Lehnic	
Lendak	Landeck	Lándok	<i>Landakinum</i>
Lesnica	Leschnitz	Erdős	
Letanovce	Lettensdorf	Létánfalva	
Levkovce	Fladensdorf	Farkasfalva	
Levoča	Leutschau	Lócse	<i>Leutschovia</i>
Lieskovany	Haselsdorf	Leszkovány	
Lomnička	Kleinlomnitz	Kislomnic	<i>nova villa Lompnycha</i>
Lubica	Leibitz	Leibic	<i>Leibitzium</i>
Lučivná	Leutschburg	Lucsvina	
Lúčka	Wieschen	Szepesrét	
Machalovce	Machelsdorf	Mahálfalva	
Majere	Alte Meierei	Ómajor	<i>Antiquum allodium</i>
Majerka	Meierhöfen	Majorka	
Malá Franková	Klein-Frakowa	Kisfrankvágása	
Malý Slavkov	Kleinschlagendorf	Kisszalók	<i>Sanctus Michael</i>
Margecany	Margetzan	Margitfalva	<i>v. sanctae Margarethae</i>
Markušovce	Marksdorf	Márkusfalva	<i>v. Marci</i>
Matejovce nad Horn.	Matzdorf	Hernádmaté	<i>Inferior Bela</i>
Matejovce pri Poprade	Matzdorf	Mateóc	<i>villa Mathei</i>
Matiašovce	Mathsau	Szepesmátyásfalva	
Mečedelovce	Metschelsdorf?	Mecsedelfalva	
Medzibrodie	Kalkau?	Mésköz	
Mengusovce	Mengsdorf	Mengusfalva	
Miklušovce	Nickelsdorf	Miklósvágása	
Mlynica	Mühlenbach	Malompatak	
Mníšek nad Hnilcom	Einsiedel	Szepesremete	<i>v. q. d. ad Heremitam</i>
Mníšek nad Popradom	Einsiedel	Poprádremete	
Nálepkovo	Wagendrüssel	Merény	
Nedeca	Netzdorf	Nedec	
Nemešany	Nemeschan	Nemessány	
Nižná Šuňava	Unter-Schönau	Alsószépfalu	
Nižné Lapše	Unterlapsch	Alsó Laps	

SLOVENČINA	NEMČINA	MAĎARČINA	LATINČINA
Nižné Repaše	Unter-Ripsch	Alsórépás	
Nižné Ružbachy	Unter-Rauschenbach	Alsózúgó	<i>Antiqua Rusunbach</i>
Nižné Slovinky	Unterhöfen	Alsószalánk	
Nová Belá	Neubela	Újbéla	
Nová Lesná	Neu-Walddorf	Alsóerdőfalva	<i>silvestris villa Menhardi</i>
Nová Lubovňa	Neu-Lublau	Újlubló	<i>Neo-Lublovia</i>
Odorín	Dirn	Szepesedelény	<i>v. Odolin</i>
Olcava	Altnau	Detrefalva	<i>v. Albi Didrici</i>
Olšavica	Olschawitz	Nagyolsva	
Olšavka	Olschauke?	Kisolsva	
Ordzovany	Radiolz	Ragyóc	
Osturňa	Osthorn	Oszturnya	
Pavľany	Sankt Paul	Szepesszentpál	
Petrovce	Petersdorf	Garancspetróc	
Pikovce	Picksdorf	Pikóc	
Pilhov	Pilhof	Pilhó	
Podhorany	Malter	Maldur	
Podolíneč	Pudlein	Podolin	<i>Podolinum</i>
Podproč	Podprotsch	Lazonpatak	
Podsadok	Häuchen	Lublóváralfa	
Poľanovce	Polanowitz	Polyánfalu	
Pongráčovce	Pongratzowitz	Pongrácfalva	
Poprad	Deutschendorf	Poprád	<i>Popradium</i>
Poráč	Rotenberg	Vereshegy	
Prakovce	Prakendorf	Prakfalva	<i>v. Prakonis</i>
Primovce	Primsdorf	Primóc	<i>v. Primi</i>
Rakúsy	Roks	Rókus	
Reľov	Rill	Relyó	
Richnava	Richenau	Rihnó	
Roškovce	Roschkowitz	Raskóc	
Rudňany	Kotterbach	Ötösbánya	
Ruskinovce	Riszdorf	Ruszkin	<i>v. Rusquin</i>
Slatvina	Salzbrunn	Szlatvin	
Slovenská Ves	Windschendorf	Szepestótfalu	<i>v. Sclavonicalis</i>
Smižany	Schmögen	Szepessümeg	
Smolnícka Huta	Schmöllnitzer-Hütte	Szomolnokhuta	
Smolník	Schmöllnitz	Szomolnok	
Spišská Belá	Bela	Szepesbéla	<i>Beela</i>
Spišská Kapitula	Zipser Kapitel	Szepeshely	<i>Mons sancti Martini</i>
Spišská Nová Ves	Neudorf	Igló	<i>Iglovia, Villa Nova</i>
Spišská Opátka	Kehrseifen?	Szepesapátka	
Spišská Sobota	Georgenberg	Szepeszombat	<i>Mons sancti Georgii</i>

SLOVENČINA	NEMČINA	MAĎARČINA	LATINČINA
Spišská Stará Ves	Altendorf	Szepesófalva	<i>Antiqua Villa</i>
Spišská Teplica	Teplitz	Szepestapolca	
Spišské Bystré	Kuhbach	Hernádfalu	
Spišské Hanušovce	Hänschau	Hanusfalva	
Spišské Podhradie	Kirchdrauf	Szepesvárálja	<i>Subcastrum</i>
Spišské Tomášovce	Thomsdorf	Szepestamásfalva	<i>v. Thome</i>
Spišské Vlachy	Wallendorf	Szepesolaszi	<i>v. Latina</i>
Spišský Hrhov	Gorg	Görgő	<i>v. Gurgeu</i>
Spišský Hrušov	Grausch	Szepeskörtvélyes	
Spišský Štiavnik	Schawnik	Savnik	
Spišský Štvrtok	Donnersmark	Csütörtök hely	<i>Quinto forum</i>
Stará Lesná	Altwalddorf	Felsőerdőfalva	
Stará Lubovňa	Altlublau	Óubló	<i>Lublovia</i>
Stará Voda	Altwasser	Óvíz	
Stotince	Hundermark	Szászvásár	<i>Centum Villa</i>
Stráňany	Folwark	Folyvárk	
Stráne pod Tatrami	Forberg	Tátraalja	
Stratená	Verlorenseifen	Sztracena	
Stráže pod Tatrami	Michelsdorf	Strázsa	<i>v. Michaelis</i>
Strážky	Nehre	Nagyőr	
Studenec	Kolbach	Hidegpatak	
Štefanovce	Stefansdorf	Istvánvágás	
Štós	Stoss	Stósz	
Štôla	Stollen	Stóla	
Švábovce	Schwabsdorf	Svábfalva	
(Svätý) Ondrej	Sankt-Andrá	Szentandrás	<i>Sanctus Andreas</i>
Švedlár	Schwedler	Svedlér	
Teplička	Teplitzschke	Hernádtapolca	<i>v. Batiz</i>
Tichá Voda	Stillbach	Lassúpatak	
Toporec	Topperz	Toporc	<i>Nova Toprich</i>
Tribš	Tribsch	Újterebes	
Tvarožná	Durlsdorf	Duránd	<i>v. Durandi</i>
Uloža	Köppern	Kőperény	<i>v. Kypperserde</i>
Veľká	Felka	Felka	<i>Felka</i>
Veľká Franková	Grossfrankowa	Nagyfrankvágása	<i>v. magistri Frank</i>
Veľká Lesná	Richwald	Kristályfalu	
Veľká Lomnica	Grosslomnitz	Kakaslomnic	<i>v. Lomnucha</i>
Veľký Folkmar	Volkmar	Nagysolymár	<i>v. Volkhari</i>
Veľký Lipník	Laupnik	Nagyhársas	
Veľký Slavkov	Grossschlagendorf	Nagyszalók	
Veľký Sulín	Sulm	Nagyszulin	
Vernár	Wernar	Vernár	<i>v. Veneri</i>

SLOVENČINA	NEMČINA	MAĎARČINA	LATINČINA
Vikartovce	Weichsdorf	Hernádfő	<i>v. Vykardi</i>
Vítkovce	Witkendorf	Vitfalva	
Vlková	Farkasdorf	Farkasfalva	<i>v. Farcasy</i>
Vlkovce	Kunzendorf	Kiskuncfalva	
Vojkovce	Wojkendorf	Vojkfalva	
Vojňany	Krieg	Krig	
Vrbov	Menhardsdorf	Ménhárd	<i>v. Menhardi</i>
Výborná	Bierbrunn	Sörkút	
Vydrník	Wiedrig	Védfalva	
Vyšná Šuňava	Ober Schönau	Felsőszépfalu	
Vyšné Lapše	Oberlapsch	Felsőlaps	
Vyšné Repaše	Ober-Ripsch	Felsőrépás	
Vyšné Ružbachy	Ober-Rauschenbach	Felsőzúgó	<i>Nova Rusunbach</i>
Vyšné Slovinky	Oberhöfen	Felsőszalánk	
Vyšný Slavkov	Oberschlauch	Felsőszalók	
Zálesie	Giebel	Gibely	
Závada	Tscharneblod	Závada	<i>v. Gothfredy</i>
Závadka	Trichtbrunn?	Zavadka	
Závodie	Bachbrunn?	Patakelve	
Zemianska Strana	Adelstein	Nemes-Krompach	<i>Series Nobilium</i>
Žakarovce	Schakarowitz	Zakárfalva	<i>v. Zakery</i>
Žakovce	Eisdorf	Izsákfalva	
Ždiar	Morgen-röthe	Zár	
Žehra	Schigra	Zsigra	<i>v. de Sancto Spiritu</i>

Zaniknuté stredoveké sídla Spiša*

A (v zmysle administratívnom i sídlištnom)

NÁZOV SÍDLA	HISTORICKÝ NÁZOV SÍDLA	LOKALIZÁCIA PRI SÍDLE
Beľany	Superior (Bela)	Matejovce nad Hornádom
Beleš	Beles	Lomnička
Borzov	Borzov	Hranovnica
Brunovce ?	Breumfelde	Markušovce
Cisárovice / Durst	Cysserfalva / Dursth	Levoča
Četina	Zenthen	Veľká
Domaňovce (Malé)	Parvus Doman	Domaňovce
Ďurkovec	Gyurkhaza	Spišské Tomášovce
Falštín	Falkstein	Vernár
Gerhardovce	v. Gerhardi	Slatvina
Haichen	Haichen	Stará Lubovňa
Hanzovec	Klosdorf	Ordzovany
Hincava	Hench	Vernár
Hora	Heg	Spišský Hrhov
Jankovec	Geanfalva	Markušovce
Jánova dedina	v. Iohan	Spišské Vlasy
Jánusovce	Ianus	Letanovce
Jazor / Vlčia	Jazwrmegi / Velc	Bijacovce
Jelšovany	Ialusouan	Ordzovany
Kehel	Kehhelho	Spišské Hanušovce
Kľačany	Kelechen	Uloža
Kobuľany	t. Kazmerij	Katúň
Komárovce	Kamar	Hôrka
Kostrušín	Castrosinfeu	Chrasť nad Hornádom
Krigov	Kyryk a. n. Iwanosy	Pavľany
Kromlov	Kromlow	Lomnička
Kyslá Voda ?	Guznuth	Krížová Ves
Ladina	Lagina	Spišský Hrušov
Lendava	Lederno	Rudňany
Lechnica / Schönwald	Senewalth	Toporec
Martin	Mortun	Spišský Štvrtok
Matiašovce	Mathiasfolva	Spišské Tomášovce
Matliare / Maklar	Merthleer	Tatranská Lomnica
Miklušovce	Miklosfalva	Primovce
Miloj	Miloy	Spišský Hrušov
Olnava / Alcnov	Alchno	Spišská Teplica
Orlovec	Sentgeurg	Podproč
Paris	Parys	Hnilec

* Vypracoval Miroslav Števík.

NÁZOV SÍDLA	HISTORICKÝ NÁZOV SÍDLA	LOKALIZÁCIA PRI SÍDLE
Petrova Ves	Petri villa	Kamienka
Pisárovce	Sreyberfalwa	Spišský Hrhov
Podproč	Pothproch	Richnava ?
Pokoj / Marcelovce	Pokoy / v. Marsilii	Abrahámovce
Polianka (Malá)	Kispolyanka	Bystrany
Psiare	Bicere	Dlhé Stráže
Sedliská	Zedlyska	Spišský Hrušov
Scheüerberg	Schaieberg	Slovenská Ves
Stojany	Stoyani	Poprad
Stranka	Stranka	Markušovce
Strelce / Zachmarovce	v. Sagitarii / Zachmarfalva	Spišský Štvrtok
Strelník	Szekfalva	Spišský Štvrtok
Striž	Striz	Hranovnica
Svätá Margita	Sancta Margaretha	Ordzovany
Svätá Margita	Scenmargita	Veľká Lesná
Svätý Michal	Eccl. S. Michaelis	Kežmarok
Svätý Mikuláš / Ždiar	v. Sancti Nicolay / Scyar	Betlanovce
Štefanovce	Istvanfalva	Betlanovce
Štepkovce	Scephkfalva	Ordzovany
Štefkovce	Scephkfalua	Nemešany
Tobiášovce	Tobiasfalva	Spišský Hrušov
Toporec (Starý)	Antiqua Toprich	Toporec
Trunovec	v. Thron	Betlanovce
Turník ?	Edustornya	Spišské Tomášovce
Tiergarten ?	Tyrgach	Krížová Ves
Urbanovce	v. Urbani	Spišské Tomášovce
Vyhniská	Wyhnech	Danišovce
Zlatné	Aranyas	Spišské Podhradie
Zlatý Potok	Goldbachra	Hnilčík
Zlop	Zlop	Vítkovce
Žaloba	Saloba	Závadka

B (len v zmysle administratívnom)

NÁZOV SÍDLA	HISTORICKÝ NÁZOV SÍDLA	SPLYNUTIE SO SÍDLOM
Hejmut	Heymeth	Letanovce
Mariušovce	v. Mareus	Markušovce

C (len v zmysle sídlištnom)

NÁZOV SÍDLA	HISTORICKÝ NÁZOV SÍDLA	NOVÁ POLOHA SÍDLA
Gumur	Gumur	Stráže pod Tatrami
Stragar	Stragar	Bušovce
Župk	Suphc	Huncovce

Zoznam patrocínií Spiša*

FARNOSŤ	PATROCÍNIUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNIUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Abrahámovce, spojené s Pikovcami	<i>Šimon a Júda</i>	<i>Šimon a Júda</i> , začiatok 14. storočia	
Arnutovce	<i>Helena</i>	<i>Helena</i> , začiatok 15. storočia	
*Alcnov, pri Spišskej Teplici		<i>Dorota</i> , patrocínium doložené 1398	
*Alcnov/Detrefalva, pri Spišských Vlachoch dnes Olcnava (?)		<i>Panna Mária</i>	<i>Panna Mária</i> , patrocínium doložené 1399
*Alžbeta, pozri Kežmarok			
*Alžbeta, pozri Levoča			
Baldovce		<i>Anna</i> , barokový 1761	<i>Anna</i> (?)
Batizovce	<i>Ján Krstiteľ</i>	<i>Všetkých Svätých</i> , patrocínium doložené 1308; <i>Ján Krstiteľ</i>	
Beharovce		<i>Michal</i> , kaplnka 1823	
Betlanovce	<i>Michal</i>	<i>Kozma a Damián</i> , (<i>Mikuláš</i>), 13. storočie	
Bijacovce	<i>Všetkých Svätých</i> , <i>Kozma a Damián</i> , kaplnka cintorín	<i>Kozma a Damián</i> , (<i>Kríž</i>), kaplnka; <i>Peter</i> ; <i>Všetkých svätých</i> , patrocínium doložené 1260	
Brutovce	<i>Vavrínek</i>	<i>Vavrínek</i> , patrocínium doložené v názve obce 1319	
Buglovce		<i>Božské Srdce</i> , 1920	
Bušovce	<i>Štefan Prvomučeník</i>	<i>Vavrínek</i> (?), (<i>Štefan Prvomučeník</i> , patrocínium doložené 1367)	
Bystrany	<i>Peter a Pavol</i>	Nepoškvrnené Počatie Panny Márie, kaplnka klasicistická 1789, <i>Peter</i> okolo roku 1301, <i>Peter a Pavol</i> určite 1400	
Čenčice, časť Jánoviec			
Čepanovce	<i>Štefan Kráľ</i>		
Červený Kláštor	<i>Anton Pustovník</i>		
Čierna Hora			
Danišovce	<i>Dionýz</i>	<i>Mária Magdaléna</i> (<i>Dionýz</i> ?)	
Dlhé Stráže			
Doľany		<i>Michal</i> , kaplnka baroková na cintoríne, koniec 18. storočia	
Domaňovce	<i>Štefan Prvomučeník</i> ; <i>Kozma a Damián</i> , kaplnka	<i>Štefan Prvomučeník</i> , gotický, barokizovaný	
Dravce	<i>Anton Pustovník</i>	<i>Alžbeta</i> (<i>Anton Pustovník</i> 1402); (<i>Ján Nepomucký</i>); <i>Panna Mária Sedembolestná</i> , kaplnka na cintoríne 1935	

* Vypracoval Martin Homza na základe Joannes SIGRAY : Visitatio ecclesiarum Scepusiensium, in: *Additamenta ad Initia progressus ac praesens status Capituli Scepusiensis*, ed.: Josephus Hradszky. Szepesváralja 1903 – 1904, s. 115 – 277, Ján HUDÁK : *Patrocínia na Slovensku*. Bratislava 1984 a Belo POLLA : Stredoveké zaniknuté osady na Spiši, in: *Nové obzory*, roč. 17, 1975, s. 161 – 193. Stredoveké patrocínia sú kurzívou, * = zaniknutá obec, (?) = neisté (pozn. redakcie).

FARNOSŤ	PATROCÍNIUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNIUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Dúbrava		<i>Ján Krstiteľ</i> , gotický barokizovaný 1653 – 1654	
Durštín			Ján Krstiteľ 1896
*Dvorce		(<i>Katarína</i>)	
Falštín			
Farkašovce, pozri Vlková			
Filice (od roku 1924 súčasť Gánoviec)			
Forbasy		<i>Dorota</i> , gotický barokizovaný 1690 – 1700; Ján Nepomucký, kaplnka baroková kaplnka asi z 1730; Panna Mária Sedembolestná, kaplnka 1790	
Fridman	<i>Stanislav</i>		<i>Stanislav</i>
Gánovce	<i>Michal</i>	<i>Michal</i> , ranogotický, (1497 doložený ako <i>Panna Mária</i>); (Štefan Prvomučeník)	
Gelnica	<i>Panna Mária</i>	Nanebovzatie Panny Márie, 14. storočie; Ján Krstiteľ, kaplnka 1830, Kríž v Turzovke	
Gerlachov	<i>Martin</i>	<i>Kríž</i> , gotický z 13. – 14. storočia, ako <i>Martin</i> 1700 – 1708	
Granč-Petrovce	<i>Martin</i>	<i>Martin</i> , renesančný 1626	do stredoveku datované podľa archaickej veže
Hadušovce, časť Spišských Tomášoviec			
Haligovce		Navštívenie Panny Márie, z roku 1896, namiesto Mária Magdaléna, na začiatku 19. storočia; (Peter a Pavol)	
Harakovce	<i>Michal</i>	<i>Michal</i> , patrocínium doložené 1342	
Harichovce	<i>Ján Krstiteľ</i>	<i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , gotický, barokizovaný 1760; Nepoškrvené počatie Panny Márie (<i>svätý Baldomer</i>)	
Havka		Panna Mária Karmelská, prvá polovica 19. storočia	
Helcmanovce	<i>Michal</i>	<i>Michal</i> , 16. storočie; Panna Mária Lurdská, kaplnka 1942	
Henclová		Narodenie Panny Márie 1890 – 1891	
Hincovce		Nanebovzatie Panny Márie	Martin 1992
Hniezdne		Anton Paduánsky, kaplnka 1730; <i>Bartolomej</i> , 19. storočie na staršom podklade; kaplnka <i>Florián</i> 1730; Ján Krstiteľ, kaplnka 1730; <i>Jozef</i> , 1730; Nanebovzatie Panny Márie, kaplnka 1730.	
Hnilčík		Ján Nepomucký, kaplnka 19. storočie; Kríž 1882 – 1885; Narodenie Panny Márie	
Hnilec		Nepoškrvené počatie Panny Márie 1894, namiesto staršieho	
Hodkovce, časť obce Žehra		Alžbeta; Kozma a Damián 1803; Kríž najnovšie	

FARNOSŤ	PATROCÍNÍUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNÍUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Holumnica		<i>Katarína</i> , gotický s prestavbami	
Hozelec	<i>Martin</i>		Ružencová Panna Mária, <i>Oltár svätého Stanislava</i> od Majstra Pavla, dnes v Gánovciach
Hôrka			
Hrabušice	<i>Vavrinec</i>	<i>Barbora</i> , kaplnka z (?), namiesto staršej údajne 1391; Ján Nepomucký, kaplnka (?); <i>Vavrinec</i> , patrocínium doložené 1314	
Hradisko		Kríž, moderný 1936	
Hraničné		Nepoškvrené počatie Panny Márie 1787	
Hranovnica	<i>Martin</i>	<i>Ján Krstiteľ (Martin)</i> , 13. storočie; <i>Mária Magdaléna</i> 1398 kaplnka (?)	
Hrišovce		Panna Mária Ružencová, 1830	
Huncovce	<i>Všetkých Svätých</i>	<i>Všetkých Svätých</i> ; Ján Nepomucký, kaplnka 1814; <i>Kríž</i> , pôvodné (?)	
Chmeľnica		<i>Andrej</i> , pôvodné (?); <i>Barbora</i> , kaplnka 1830; Ján Nepomucký, kaplnka prvá polovica 19. storočia; Nanebovzatie Panny Márie, kaplnka 1830; Panna Mária Sedembolestná, kaplnka 1830.	
Chrasť nad Hornádom		<i>Trojica</i> , 13. storočie	stredoveký datovanie od 9. do 13. storočia (?)
Ihľany, pozri Majerka a Stotince			
Iliašovce	<i>Mikuláš</i>	Panna Mária Sedembolestná (<i>Mikuláš</i>), barokovo klasicistický 1786 – 1780, na staršom stredovekom	
*Imrichovce (?)			
Jablonov			
Jaklovce	<i>Pavol Pustovník a Anton Pustovník</i>	<i>Anton Pustovník</i> ; 13. storočie; Ján Nepomucký, kaplnka 1722	
Jakubany		Peter a Pavol z 1911 na mieste staršieho <i>Kozma a Damián</i> , pred rokom 1826, obec od 1322	
Jamník	<i>Bartolomej</i>	<i>Bartolomej</i> , gotický 14. storočie, patrocínium doložené 1510; Premenenie Pána (?)	
Jánovce		<i>Katarína</i> , 13. storočie, najnovšie ako Narodenie Panny Márie	po 1280
Jarabina		Narodenie Panny Márie 1809	
Jezersko		Božské Srdce 1895	
Jurgov	Sebastián, 17. storočie		
Jurské	<i>Juraj</i>	<i>Juraj</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1294	
Kače, časť obce Mníšek nad Popradom			
Kacvín	<i>Všetkých Svätých</i>		Všetkých Svätých

FARNOSŤ	PATROCÍNIUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNIUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
*Kacvinkel, pozri Levoča		<i>Duch</i>	<i>Duch, pred 13. storočím (?)</i>
Kaľava		Kríž, secesná kaplnka 1932, namiesto barokovej	
Kamienka			<i>Peter a Pavol</i>
Katúň			
Kežmarok	<i>Kríž; Panna Mária, kaplnka pre Slovákov</i>	<i>Alžbeta; Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická 1829; Kríž, patrocínium doložené 1444; Michal, Navštívenie Panny Márie, baroková na staršej 1747; Trpiaci Kristus, kaplnka (?)</i>	<i>*Michal; *Alžbeta</i>
Kišovce, časť obce Hôrka		Mária Magdaléna	
*Kláštorská, kartuziánsky kláštor		<i>Margita Antiochijská, 13. storočie; Ján Krstiteľ a Panna Mária, 14. storočie</i>	
Klčov		Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická; <i>Narodenie Panny Márie</i> , klasicistický s gotickým oltárom a barokovým zariadením, obec doložená 1258	
Kluknava	(neznáme patrocínium?); <i>Anna</i>	Anna, kaplnka 1623; Ján Nepomucký, kaplnka druhá polovica 18. storočia; <i>Katarína</i> , renesančný, namiesto staršieho, patrocínium doložené 1300 (?), ako Trojica v roku 1693	
Kojšov		Peter a Pavol 1809	
Kolačkov		Ján Nepomucký kaplnka (?); <i>Michal</i>	
Kolinovce		František Assiský 1830	
Korytné, časť obce Poľanovce	<i>Matúš</i>	<i>Matúš</i> , klasicistický, namiesto staršieho, doložený 1397	
Kravany	<i>Alžbeta</i>	<i>Alžbeta</i> , klasicistický, namiesto staršieho, patrocínium Alžbeta doložené 1398, <i>Michal</i> , názov obce 1327 Scentmihal, staršie patrocínium (?); Ján Nepomucký, kaplnka 19. storočie	
Kremná		Nepoškvrnené počatie Panny Márie 1787 (predtým neidentifikovaný biskup); Panna Mária Ochrankyňa 1787	
Krendželovka			
Krížová Ves	<i>Kríž</i>	Anton Paduánsky, kaplnka asi 1800; <i>Narodenie Panny Márie</i> , 13. storočie, názov obce 1226 a 1401 ako <i>Kríž</i>	
Krempachy	<i>Servác; Valentín, kaplnka drevená</i>		Martin
Kropachy	<i>Ján Evanjelista</i>	<i>Ján Evanjelista</i> , koniec 18. storočia namiesto staršieho; Ján Nepomucký, kaplnka 1776	
Kurimany	<i>Kvirín, Martin</i>	<i>Kvirín</i> , patrocínium doložené 1298	
Kvetnica, časť Popradu		Helena, kaplnka zo začiatku 20. storočia	

FARNOSŤ	PATROCÍNÍUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNÍUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Lacková		Božské Srdce, začiatok 20. storočia	
Lapšanka			
Lechnica	<i>Kríž</i>	<i>Jodok</i> , začiatok 14. storočia, patrocínium doložené 1419, pôvodne <i>Kríž</i> (?)	
Lendak	<i>Mikuláš</i>	<i>Mikuláš</i> , patrocínium doložené 1313; Nanebovzatie Panny Márie kaplnka 1900; Panna Mária Ružencová, kaplnka 1850	
Lesnica	Dorota, cca 1630	Ján Nepomucký, kaplnka 1800; <i>Kríž</i> , kaplnka 1870; Michal (Dorota, 1630 na starších základoch); Panna Mária, kaplnka 1800	
Letanovce	<i>Všetkých Svätých</i>	Cyril a Metod kaplnka 1932; <i>Všetkých svätých</i> , 13. storočie	
Levkovce, časť obce Vlková	<i>Katarína</i>	(<i>Ján Evanjelista</i>), (<i>Katarína</i>)	
Levoča	<i>Jakub st.; Vavrinec; Panna Mária, kaplnka</i>	(<i>Alžbeta</i>); <i>Duch</i> ; <i>Jakub st., (Juraj)</i> ; Karol Boromejský; <i>Kríž (Mikuláš)</i> ; <i>Navštívenie Panny Márie (Olivová hora)</i> ; <i>Panna Mária Kráľovná anjelov (Ladislav)</i>	* <i>Alžbeta</i> (nemecká časť Levoče); <i>Duch</i> * <i>Kacvinkel; Ladislav kráľ</i> = Nanebovzatie Panny Márie (Čierny kostol); <i>Jakub st.</i> (pôvodne <i>Juraj</i>); <i>Mikuláš</i> * <i>Stará Levoča</i> ; * <i>Ján Krstiteľ</i> so špitálom malomocných; <i>Navštívenie Panny Márie (Olivová hora)</i> ; (<i>Vavrinec, kartuziáni</i>) ¹
Levočská Dolina, časť mesta Levoče		Panna Mária Lurdská	
Lieskovany		Nanebovzatie Panny Márie kaplnka(?)	
Lomnička		<i>Katarína</i> , okolo 1300	
Lubica	<i>Nanebovzatie Panny Márie</i>	<i>Duch</i> , 14. storočie; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1390; Narodenie Panny Márie, 1930	
Lubické Kúpele, časť Lubice		Bartolomej, klasicistický asi z 1830	
Lučivná	<i>Peter a Pavol</i>	Martin, 1814 na starších základoch; <i>Peter a Pavol</i> , 1398.	
Lúčka		Panna Mária Ružencová, 1837	
Machalovce, časť Jánoviec			
Majere			
Majerka, časť obce Ihľany	<i>Kríž</i> (?)	<i>Martin</i> , gotický, barokizovaný, prestavaný 19. storočie	
Malá Franková		Jozef, drevená kaplnka z 1895	
Malý Slavkov	<i>Michal</i>	<i>Michal</i> , 1361 názvom obce a výslovne 1499 a 1520	

¹ Podľa František JAVORSKÝ : Levočské kostoly v kontexte dejín mesta, in: *Z minulosti Spiša* 5 – 6, ed.: Ivan Chalupecký. Levoča 1999, s. 33 – 60.

FARNOSŤ	PATROCÍNIUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNIUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Margecany	<i>Margita</i>	<i>Margita</i> , patrocínium doložené 1235 – 1270, 1338 a 1300 v názve obce	
*Margecianka			<i>Margita</i> , doložená 1300
Markušovce	<i>Nanebovzatie Panny Márie</i> (?), okrem iných aj <i>Michal</i>	Ján Nepomucký, baroková kaplnka z 1752; <i>Michal</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1290 a 1311 a 1328 názvom obce, 1700 – 1708 ako <i>Nanebovzatie Panny Márie</i>	
Matejovce nad Hornádom	<i>Matúš</i>	<i>Katarína</i> (<i>Matúš</i>), 13. storočie	
Matejovce pri Poprade	<i>Štefan Kráľ</i>	<i>Štefan Kráľ</i> , gotický zo 14. storočia	
Matiašovce	<i>Peter a Pavol</i>	<i>Michal</i> , kaplnka z 15. – 16. storočia; <i>Peter a Pavol</i> , 13. storočie; <i>Rochus</i> , kaplnka baroková 18. storočie	
Mečedelovce			
Medzibrodie			Michal, kaplnka 1912
Mengusovce	<i>Tomáš</i>	<i>Tomáš</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1398	
*Michal, pozri Kežmarok			
Miklušovce		<i>Narodenie Panny Márie</i> (Demeter), 13. storočie, na začiatku 19. storočia Demeter	
*Miloj		(Stanislav)	*Stanislav
Mlynica	<i>Margita</i>	<i>Margita</i> , 13. storočie	
Mníšek nad Hnilcom	<i>Kríž</i>	<i>Kríž</i> , klasicistický z 1820, obec doložená ako <i>locus Heremitorii</i> v polovici 13. storočia	
Mníšek nad Popradom		<i>Kríž</i> (?); Panna Mária Lurdská, kaplnka z 1910; Panna Mária Sedembolestná, kaplnka z 1918	
Nálepkovo	<i>Duch</i>	Anna, kaplnka z 1871; <i>Štefan Kráľ</i> (<i>Duch</i>), namiesto staršieho	
Nedeca	<i>Bartolomej</i>		<i>Bartolomej</i>
Nemešany		Ján Nepomucký, neoklasicistický z 1878, namiesto staršieho (?)	
Nižná Šuňava, časť obce Šuňava		Trojica, kaplnka z (?); Všetkých svätých, neskorobarokový z 1765 asi namiesto staršieho <i>Šimon a Júda</i> doložený 1398	
Nižné Lapše	<i>Kvirín</i>		<i>Kvirín</i>
Nižné Repaše	<i>Ján Krstiteľ</i>	Anna, gotický zo 14. storočia	
Nižné Ružbachy		Božské Srdce, z roku 1935; <i>Katarína</i> , 13. storočie	
Nižné Slovinky, časť obce Slovinky			
Nová Belá	<i>Katarína</i>		
Nová Lesná	<i>Zvestovanie Panny Márie</i>	<i>Zvestovanie Panny Márie</i> , 13. storočie	
Nová Lubovňa		Ján Evanjelista, gotický zo začiatku 14. storočia; Ján Nepomucký, kaplnka barok z 18. storočia; <i>Kríž</i> , kaplnka klasicistická z 1850; Panna Mária Sedembolestná, kaplnka neskoroklasicistická z 1846	
Novoveská Huta		Cyril a Metod, kaplnka secesná z 1924	

FARNOSŤ	PATROCÍNÍUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNÍUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Odorín	<i>Mikuláš</i>	<i>Kríž</i> , kaplnka na cintoríne z (?); <i>Mikuláš</i> , 13. storočie	
Olcnavá	<i>Narodenie Panny Márie</i>	<i>Narodenie Panny Márie</i> , neoklasicistický z konca 19. storočia namiesto staršieho, patrocínium doložené 1392 a 1400; Štyria evanjelisti, kaplnka baroková 1750	
Oľšavica	<i>Mikuláš</i>	<i>Mikuláš</i> , doložené patrocínium v roku 1308	
Oľšavka		Kozma a Damián, drevený z 18. storočia	
Ordzovany	<i>Anton Pustovník</i>	<i>Anton Pustovník</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1409; Juliana, kaplnka baroková z 18. storočia	
Osturňa		Michal, barokovo-klasicistický z 1797	
Pavľany	<i>Peter a Pavol</i>	Nepoškvrnené Počatie Panny Márie, kaplnka z konca 19. storočia; <i>Peter a Pavol</i> , secesný zo začiatku 20. storočia na staršom základe	
Petrovce, časť obce Granč-Petrovce			
Pikovce, pozri Abrahámovce			
Podhorany	<i>Martin</i>	<i>Martin</i> , gotický zo začiatku 15. storočia	
Podolíneec		<i>Anna</i> (?); Ján Nepomucký z 1800; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1298; Stanislav 1647–1651	
Podproč, časť obce Oľšavica		Cyril a Metod, barokový z 1801, pôvodne Narodenie Panny Márie	
Podsadok, časť obce Stará Lubovňa		Jozef, moderný 1943	
Poľanovce		<i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , barok na staršom základe, obec doložená 1270	
Pongráčovce	<i>Stanislav</i>	<i>Stanislav</i> , 13. storočie	
Poprad	<i>Egid; Valentín</i> , kaplnka (ale zdemolovaná)	<i>Egid</i> , 13. storočie; Panna Mária Sedembolestná, moderný z 1942	
Poráč	<i>Demeter</i>	Demeter, barokovo-klasicistický 1776 namiesto staršieho, patrocínium doložené 1328 ako <i>Juraj</i> ; Nanebovzatie Panny Márie z 1905	
Prakovce		Ludmila, secesný z 1900	Ján Nepomucký, kaplnka, 18. storočie
Primovce, časť obce Hôrka			

FARNOSŤ	PATROCÍNĪUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNĪUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Rakúsy	<i>Panny Márie</i>	Martin, neogotický z druhej polovice 19. storočia s pojatím zvyškov gotického (<i>Mária Magdaléna</i> , patrocínium doložené 1398)	
Rešov		Kríž, klasicistický z 1787 s pojatím zvyškov renesančnej kaplnky	
Richnava	neznáme patrocínium? <i>Panna Mária(?)</i>	Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická z 1821; <i>Mária Magdaléna</i> , kaplnka, gotická, 14. storočie; Michal, moderný 1972 namiesto staršieho, <i>Panna Mária (?)</i>	
Rolova Huta, časť obce Margecany		Katarína, klasicistická kaplnka 19. storočie	
Roškovce			
Rudňany		Kliment, secesný, 19. storočie	
*Ruskinovce	<i>Agneša</i>	<i>Agneša (Martin)</i> , 13. storočie, patrocínium Agneša doložené 1397	
Slatvina	<i>Nanebovzatie Panny Márie</i>	<i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , 13. storočie	
Slovenská Ves	<i>Očisťovanie Panny Márie</i> ; <i>Premenenie Pána</i> kaplnka	<i>Očisťovanie Panny Márie</i> , gotický 14. storočie; <i>Panna Mária Sedembolestná</i> , kaplnka 19. storočie	
Slovinky	<i>Juraj</i>	<i>Juraj</i>	
Smižany	<i>Uršul'a</i>	Ján Nepomucký, kaplnka 1817 namiesto drevenej z polovice 18. storočia; <i>Kríž (Uršul'a)</i> , 13. storočie	
Smolnícka Huta		Nanebovzatie Panny Márie, barokový, 1751	
Smolník	<i>Katarína</i>	Ján Nepomucký, kaplnka baroková z 1726; Jozef, kaplnka 1803; <i>Katarína</i> , 1801, na mieste gotického; <i>Navštívenie Panny Márie</i> , pútnický kostol, barokový na Štósском vrchu, namiesto staršieho, ako <i>Panna Mária</i> , patrocínium doložené 1433; <i>Panna Mária Pomocnica</i> , kaplnka secesná 1934	
Spišská Belá	<i>Anton Opát (Pustovník)</i> ; <i>Valentín</i> , malý starší kostol	<i>Anton Pustovník</i> , 13. storočie; <i>Kríž</i> , kaplnka barokovo-klasicistická z 1760, <i>Kríž</i> , kaplnka barokovo-klasicistická z 1802; <i>Salvátor (Valentín)</i> , kaplnka baroková 1720	
Spišská Kapitula	<i>Martin</i>	<i>Andrej</i> , kaplnka patrocínium doložené 1273; Ján Nepomucký, kaplnka neskoroklasicistická z 1845; <i>Kríž</i> , kaplnka barokovo-klasicistická z 1780; <i>Martin</i> , románsky; <i>Panna Mária</i> , kaplnka doložená 1273; <i>Rozália</i> , kaplnka	

FARNOSŤ	PATROCÍNÍUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNÍUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Spišská Nová Ves	<i>Mária Magdaléna</i> , kaplnka; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , Peter a Pavol, kaplnka pre Slovákov	Anna, kaplnka klasicistická z 1804; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , gotický z polovice 14. storočia, patrocínium doložené 1369 ako <i>Panna Mária</i> ; Nepoškvrnené Počatie Panny Márie, barokový z 1723 – 1731, namiesto kaplnky Pavla (Pavol); Panna Mária Ružencová, kaplnka barokovo-klasicistická 1760 – 1770; Panna Mária Škapuliarska, kaplnka 1938; Trojica, kaplnka 1804	
Spišská Opátka časť obce Opátka		Florián 1784	
Spišská Sobota	<i>Juraj</i>	<i>Juraj</i> , 13. storočie	
Spišská Stará Ves	<i>František Serafín (Assiský)</i>	Fabián a Sebastián, kaplnka baroková z polovice 18. storočia; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , gotický z druhej polovice 14. storočia, (<i>František Assiský</i>); Premenenie Pána, kaplnka klasicistická 19. storočie; Trojica, kaplnka baroková 18. storočie	
Spišská Teplica	<i>Trojica</i>	(<i>Duch</i>); Ján Nepomucký, kaplnka 19. storočie; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , kaplnka z 1880; <i>Trojica</i> , neoklasicistický z 1875 na mieste gotického	
Spišské Bystré	<i>Michal</i>	Barbora, kaplnka klasicistická, okolo 1800; Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická z 19. storočia; Jozef; <i>Michal</i> , gotický barokizovaný; Panna Mária, dve kaplnky z 19. storočia	
Spišské Hanušovce	<i>Andrej</i>	<i>Andrej</i> , gotický barokizovaný; Barbora, kaplnka baroková z polovice 18. storočia; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , kaplnka klasicistická, 19. storočie	
Spišské Podhradie	<i>Narodenie Panny Márie</i> , nemecký kostol, <i>Trojica</i> , slovenský kostol	(<i>Alžbeta</i>) na mieste gotického špitála Kostola svätej Alžbety, dnes Ján z Boha, barokový z 1643 – 1658; František Xaverský, kaplnka baroková z 1669; Kríž, kaplnka baroková na cintoríne 1766; Kríž, kaplnka 1674; (<i>Michal</i>)?; <i>Narodenie Panny Márie</i> , 13. storočie, patrocínium Panny Márie doložené 1279; (<i>Trojica</i>)	
Spišské Tomášovce	<i>Martin</i>	<i>Michal</i> , gotický z prvej polovice 14. storočia, 1405 doložený ako <i>Margita</i> , 1700 – 1708 ako <i>Martin</i> ; Trojica, kaplnka z (?)	

FARNOSŤ	PATROCÍNÍUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNÍUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Spišské Vlachy	<i>Ján Krstiteľ; Alžbeta, menší slovenský kostol</i>	Božské Srdce, kaplnka 1920; <i>Ján Krstiteľ</i> , farský, gotický; Ján Krstiteľ, kaplnka vo Vlašskom lese z (?); Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická 1819; (<i>Martin</i>); <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , gotický z 15. storočia, pôvodne asi špitálsky doložený 1330 ako <i>Duch</i> , ten istý (?) 1487 ako <i>Leonard</i> , ten istý 1700 – 1708 ako <i>Alžbety</i> ; Panna Mária Ružencová, kaplnka 1930	
Spišský Hrhov	<i>Šimon a Júda</i>	<i>Šimon a Júda</i> , 13. storočie, ako <i>Panna Mária</i> 1278	
Spišský Hrušov	<i>Katarína; Žofia, kaplnka</i>	<i>Juraj</i> (?); <i>Katarína</i> , 13. storočie, patrocínium doložené 1346; (<i>Žofia</i>), kaplnka	
Spišský Štiavnik	<i>Narodenie Panny Márie</i>	Kríž, kaplnka z (?); <i>Narodenie Panny Márie</i> , gotický, 14. storočie, namiesto staršieho, patrocínium <i>Panna Mária</i> doložené 1302; Panna Mária Sedembolestná, kaplnka secesná z 1906; Zvestovanie Panny Márie, kaplnka kaštieľa zo 17. storočia	
Spišský Štiavnik, cisterciacký kláštor		<i>Panna Mária</i>	
Spišský Štvrtok	<i>Ladislav</i>	<i>Ladislav</i> , 13. storočie; <i>Nanebovzatie Panny Márie</i> , kaplnka gotická 15. storočie; Panna Mária Lurdská, kaplnka z 1951; Zvestovanie Panny Márie (?)	
Stará Lesná	<i>Peter a Pavol</i>	Anna, kaplnka z (?); <i>Peter a Pavol</i> , 13. storočie	
*Stará Lechnica, pozri Lechnica		<i>Kríž</i> (?)	
*Stará Levoča		(<i>Mikuláš</i>)	* <i>Mikuláš</i> , koniec 12. storočia
Stará Lubovňa	<i>Mikuláš</i>	Anna, kaplnka baroková z 1646; Kristus na modlitbách, kaplnka baroková z 1650; Kríž, kaplnka baroková z 1686; Kríž, kaplnka baroková z 1676; Michal, kaplnka na hrade, renesančno-baroková, 17. storočie; <i>Mikuláš</i> , 13. storočie	
Stará Voda		Kríž 1958	
*Stojany		<i>Anton Pustovník</i> , patrocínium doložené 1390	
Stráňany		Panna Mária Ochrankyňa, 1857 namiesto staršieho <i>Kozma a Damián</i> ; obec doložená 1343	
Stráne pod Tatrami	<i>Panny Márie</i>	<i>Martin</i> , gotický, 14. storočie	
Stratená		Augustín, kaplnka neogotická, 1909; <i>Mária Magdaléna</i> , drevený, okolo 1800, na staršom podklade (gotická plastika zo 16. storočia)	

FARNOSŤ	PATROCÍNÍUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNÍUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Stráže pod Tatrami	<i>Ján Krstiteľ</i>	<i>Ján Krstiteľ</i> , gotický zo 14. storočia	<i>Michal</i> (?), patrocínium zachované v názve obce <i>villa Michaelis</i>
Strážky, časť obce Spišská Belá	<i>Anna</i>	<i>Anna</i> , gotický z konca 15. storočia	
*Strelník		Panna Mária	<i>Panna Mária</i> , obec doložená 1349
Studeneč		(Anna ?); Jozef, secesný z 1892; (<i>Margita</i> /Margita)	
*Štefanovce			
Štós	<i>Všetkých Svätých</i>	Božské Srdce, kaplnka 1949; Ján Nepomucký (<i>Všetkých Svätých</i>), gotický z barokovou prestavbou	
Štôla, benediktínsky kláštor, časť obce Mengusovce		<i>Panna Mária</i>	<i>Panna Mária</i>
Šuňava, pozri Nižná a Vyšná Šuňava			
Švábovce	<i>Filip a Jakub; Lukáš</i>	<i>Filip a Jakub</i> , 13. storočie, najnovšie udávaný ako Krista Kráľa	
*Svätá Alžbeta			<i>Alžbeta</i> , podľa názvu obce
Svätý Andrej/Ondrej, časť obce Hôrka	<i>Andrej</i>	<i>Andrej</i> , patrocínium doložené v názve obce 1310	
*Svätý Juraj			<i>Jur</i> , podľa názvu obce
*Svätý Mikuláš			<i>Mikuláš</i> , podľa názvu obce
*Svätý Peter			<i>Peter</i> , podľa názvu obce
Švedlár	<i>Margita</i>	<i>Margita</i> , gotický 14. storočie	
Teplička	<i>Mária Magdaléna; Juraj</i> (?)	<i>Narodenie Panny Márie (Mária Magdaléna)</i> , gotický 14. storočie	
Tichá Voda, časť obce Henclová		Jozef, od roku 1888 – 1891	
Toporec	<i>Panna Mária a Filip a Jakub</i>	<i>Filip a Jakub</i> , gotický 1326 namiesto staršieho doloženého 1303 ako <i>Jakub</i> , najnovšie udávaný ako <i>Michal (Michal?)</i>	
Tribš			<i>Alžbeta</i>
Tvarožná	<i>Matej</i>	<i>Matej</i> , 13. storočie	
Uloža	<i>Panny Márie Sedembolestnej</i>	<i>Ján Krstiteľ</i> , prvá polovica 18. storočia, na starších základoch	
Veľká	<i>Ján Krstiteľ</i>	<i>Ján Krstiteľ</i> , 13. storočie; Panna Mária Lurdská, kaplnka 1960	
Veľká Franková		Andrej, kaplnka klasicistická, 1820; Božské Srdce, kaplnka 1926; Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická, 1810; Mikuláš, klasicistický 1784	
Veľká Lesná	<i>Ján Krstiteľ</i>	Fabián a Šebastián, klasicistická kaplnka tačiatok 19. storočia; <i>Ján Krstiteľ</i> , začiatok 14. storočia	
Veľká Lomnica	<i>Katarína</i>	<i>Katarína</i>	
Veľký Folkmar	<i>Michal (Remigius?)</i>	<i>Michal (Remigius?)</i>	

FARNOSŤ	PATROCÍNIUM podľa Vizitácie JÁNA ŽIGRAJA cca 1700	PATROCÍNIUM podľa JÁNA HUDÁKA	INÉ POZNÁMKY
Veľký Lipník		Michal 1794	
Veľký Slavkov	<i>Andrej</i>	<i>Andrej</i> , 13. storočie	
Veľký Sulín, časť obce Sulín		Michal, neoklasicistický z 1879	
Vernár		Narodenie Panny Márie, klasicistický 1824	
Vikartovce	<i>Martin</i>	<i>Martin</i> , patrocínium doložené 1398	
Vítkovce	<i>Filip a Jakub</i>	<i>Filip a Jakub</i> , patrocínium doložené 1298	
Vlková (Farkašovce)	<i>Pavol</i>	<i>Zvestovanie Panny Márie (Pavol)</i>	
Vlkovce		Božské Srdce 1936	
Vojkovce		Bartolomej, kaplnka klasicistická 1840	
Vojňany	<i>Katarína</i>	<i>Katarína</i> , gotický zo 14. storočia	
Vrbov	<i>Servác</i>	<i>Servác</i> , patrocínium doložené 1308	
Výborná	<i>Uršula a Jedenásťtisíc panien</i>	<i>Uršula</i> , gotický zo 14. storočia	
Vydrník	<i>Šimon a Júda</i>	<i>Šimon a Júda</i> , klasicistický 1811 na mieste staršieho gotického	
Vyšná Šuňava, časť obce Šuňava		<i>Mikuláš</i>	pôvodne gotický
Vyšné Lapše	<i>Peter a Pavol</i>		<i>Peter a Pavol</i>
Vyšné Repaše	<i>Katarína</i>	<i>Katarína</i> , gotický 14. storočie	
Vyšné Ružbachy		Očisťovanie Panny Márie, 17. storočie, namiesto staršieho, obec doložená 1329	
Vyšné Slovinky, časť obce Slovinky			
Vyšný Slavkov	<i>Michal</i>	<i>Michal</i> , neogotický na staršom stredovekom; Panna Mária, kaplnka 1890; Trpiaci Kristus, kaplnka 1935	
Zálesie		Rodina, kaplnka zo začiatku 20. storočia, namiesto staršieho z 18. storočia	
Závada	<i>Anna</i>	<i>Anna</i> , gotický, barokizovaný, obec doložená 1317	
Závadka	<i>Michal</i>	Ján Krstiteľ; <i>Michal</i> , barokovo-klasicistický 1775, obec doložená 1352; Nanebovzatie Panny Márie, kaplnka klasicistická 1834	
Závodie, časť obce Sulín			
Zemianska Strana			
Žakarovce		Michal, klasicistický 1812	
Žakovce	<i>Mikuláš</i>	Ján Nepomucký, kaplnka klasicistická 1775; <i>Mikuláš</i> , gotický; Nanebovzatie Panny Márie	
Ždiar	<i>Navštívenie Panny Márie, kaplnka zakladateľ spišský prepošt Matiašovský</i>	Navštívenie Panny Márie, klasicistický 1831, namiesto staršieho, súčasne ako Narodenie Panny Márie	
Žehra	<i>Duch</i>	<i>Duch</i> , patrocínium doložené 1245	

Tabuľka výskytu stredovekých patrocinii na Spiši (vrátane kaplniek)*

PORADIE	MENO SVÄTCA	POČET VÝSKYTOV PODĽA ŽIGRAJA	POČET VÝSKYTOV PODĽA HUDÁKA	PREDPOKLADANÝ POČET CELKOVO
1	Agneša	1	1	1
2	Alžbeta	2	6	8
3	Andrej	3	5	5
4	Anna	3	4	4
5	Anton Pustovník	5	5	5
6	Balldomer	0	1	1
7	Barbora	0	1	1
8	Bartolomej	2	3	3
9	Dionýz	1	1	1
10	Dorota	-	2	2
11	Duch	2	6	6
12	Egid	1	1	1
13	František Assiský (Serafín)	1	1	1
14	Helena	1	1	1
15	Jakub (a Filip)	4	4	4
16	Ján Krstiteľ	7	9	8
17	Jodok	0	1	1
18	Juraj	4	6	6
19	Katarína Alexandrijská	7	12	12
20	Kozma a Damián	2	5	5
21	Kríž	5	11	11
22	Kvirín	2	1	2
23	Ladislav	1	2	2
24	Leonard	0	1	1
25	Lukáš	1	0	1
26	Margita Antiochijská	3	6	6
27	Mária Magdaléna	1	7	7
28	Martin	8	10	10
29	Matúš	2	2	2
30	Michal	11	15	16
31	Mikuláš	6	11	11
32	Panna Mária	cca 20	cca 25	25
33	Pavol Pustovník	1	0	1
34	Peter (a Pavol)	6	6	8
35	Remigius	1	1	1
36	Roch	0	1	1
37	Servác	2	1	2
38	Stanislav biskup	2	2	3
39	Šimon a Júda	3	4	4
40	Štefan Kráľ	2	2	2
41	Štefan Prvomučeník	2	2	2
42	Tomáš	1	1	1
43	Trojica	2	3	1
44	Uršuľa (a Jedenásťtisíc panien)	2	2	2
45	Valentín biskup	3	1	3
46	Vavrínek	3	3	4
47	Všetkých Svätých	5	5	6
Predpokladaný počet stredovekých sakrálnych stavieb na Spiši celkovo				cca 200

* Vypracoval Martin Homza.

Výber najdôležitejších použitých prameňov a ich edícií*

Listiny, listy a registry

A Balassa család levéltára : 1193 – 1525, ed.: Iván Borsa. Budapest 1990.

A Szent-Ivány család levéltára : 1230 – 1525, ed.: Iván Borsa. Budapest 1988.

Acta extera Andegavensia, ed.: Gusztáv Wenzel, vol. 1 – 3. Budapest 1874 – 1876.

Additamenta ad Initia progressus ac praesens status Capituli Scepusiensis, ed.: Josephus Hradzsky. Szepesváralja 1903 – 1904.

Analecta Scepusii sacri et profani, ed.: Carolus Wagner, vol. 1 – 4. Viennae, Possonii et Cassoviae 1773 – 1778.

Anjou-kori oklevéltár : Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia, ed.: Julius Kristó, vol. 1 – 9, 11 – 13, 17, 23 – . Budapest a Szeged 1990 – .

Bártfa szabad királyi város levéltára 1319 – 1526, ed.: Béla Iványi, vol. 1. Budapest 1910.

Codex diplomaticus Arpadianus 1095 – 1301, ed.: Ferencz Kubinyi. Pest 1867.

Codex diplomaticus Arpadianus continuatus, vol. 1 – 12, ed.: Gusztáv Wenzel. Pest 1867 – 1874.

Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae, vol. 1 – 5, ed.: Kolektív. Praha 1904 – 1993.

Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae, ed.: Richard Marsina, vol. 1 – 2. Bratislava 1974 a 1987.

Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis, ed.: Georgius Fejér, vol. 1 – 11. Budae 1829 – 1844.

Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis, ed.: Iván Nagy a Gyula Tasnádi, vol. 1 – 7. Budapest 1878 – 1920.

Codex diplomaticus patrius, ed.: Iván Nagy a i., vol. 1 – 8. Jaurini et Budapestini 1865 – 1891.

Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, ed.: Tadge Smičiklas, vol. 2 – 14. Zagreb 1904 – 1916.

Codex diplomaticus Transsylvaniae : Diplomata, epistolae et alia instrumenta litteraria res Transsylvanas illustrantia, ed.: Zsigmond Jakó. Budapest 1997.

Diplomata Hungariae antiquissima ab anno 1000 ad annum 1131, ed.: Georgius Györffy, vol. 1. Budapest 1992.

Diplomatarium comitatus Sarosiensis, ed.: Carolus Wagner. Posonii et Cassoviae 1780.

Długosz Jan : *Liber beneficiorum*, vol. 1, in: *Johannis Dlugosii senioris canonici Cracoviensis opera omnia*, vol. 7, ed.: Aleksander Przeździecki. Cracoviae 1863.

Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustrantia, usque ad annum 1400 p. Christum, ed.: Antonius Fekete Nagy a Ladislaus Makkai. Budapest 1941.

Dokumenty polskie z archiwów dawnego Królestwa Węgier, ed. Stanisław A. Sroka, vol. 1 – 4. Kraków 1998 – 2006.

Eperjes szabad királyi város levéltára : Archivum liberae regiaeque civitatis Eperjes 1245 – 1526, ed.: Béla Iványi. Szeged 1931.

Hazai oklevéltár 1234 – 1536, ed.: Iván Nagy a i. Budapest 1879.

Initia progressus ac praesens status Capituli ad sanctum Martinum E. C. de Monte Scepusio olim collegiati sub jurisdictione archiepiscopi Striginiensis nunc vero Cathedralis sub proprio episcopo Scepusiensi constituti, ed.: Josephus Hradzsky. Szepesváralja 1901.

Kodeks dyplomatyczny Małopolski, ed.: Franciszek Piekosiński, vol. 1 – 2. Kraków 1876 – 1886.

Máramarosi diplomák a XIV. és XV. Századból, ed.: János Mihályi. Máramaros-sziget 1900.

Mariássy család levéltára : 1243 – 1803, ed.: Béla Iványi, in: *Közlemények Szepes vármegye múltjából a Szepesmegyei történelmi Társulat Közlönye 9*, ed.: Jenő Förster. Lócse 1917.

* Vypracoval Martin Homza a Stanisław A. Sroka.

* Redakcia uprednostnila vydania pre slovenského a poľského čitateľa (pozn. red.).

Monumenta Ecclesiae Strigoniensis, ed.: Ferdinandus Knauz, Ludovicus Crescens Dedek a kol., vol. 1 – 4. Strigonii et Budapestini 1874 – 1999.

Monumenta Historica Episcopatus Zagrabienensis, ed.: Ivan Tkalčić, vol. 1 – 2. Zagreb 1873 – 1874.

Monumenta Historica liberae regiae civitatis Zabrabiae, metropolis regni Dalmatiae, Croatiae et Slavonie, ed.: Ivan Tkalčić, vol. 1 – 14. Zagreb 1889 – 1932.

Monumenta Vaticana Slovaciae, ed.: Vincentius Sedlák, vol. 1. Trnava a Rím 2008.

Naše dejiny v prameňoch, ed. a trans.: Peter Ratkoš, Jozef Butvin a Miroslav Kropilák. Bratislava 1971.

Pod vládou anjouovských kráľov, ed. a trans.: Vincent Sedlák, in: *Pramene k dejinám* 4.

Pod osmanskou hrozbou, ed. a trans.: Richard Marsina, in: *Pramene k dejinám* 6.

Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov, vol. 1 – 7. Bratislava a Budmerice 1998 – 2005.

Prvý cisár na uhorskom tróne, ed. a trans.: Július Bartl, in: *Pramene k dejinám* 5.

Regesta diplomatica nec non epistularia Slovaciae, ed.: Vincent Sedlák, vol. 1 – 2. Bratislava 1980 – 1987.

Regesta ducum, ducissarum stirpis Arpadianae necnon reginarum Hungariae critico-diplomatica, ed.: Emericus Szentpétery a Attila Zsoldos. Budapest 2008.

Regesta regum stirpis Arpadianae criticodiplomatica, ed. a trans.: Iván Borsa a Imre Szentpétery, vol. I a II, 1 – 4. Budapest 1923 – 1987.

Slovensko očami cudzincov, ed. a trans.: Richard Marsina, in: *Pramene k dejinám* 2.

Repertorium historicum ordinis cisterciensis in Hungaria, ed.: Ferenc L. Hervay. Romae 1984.

Statuta Capitulum Generalium ordinis Cisterciensis ab anno 1116 ad annum 1786, ed.: Josephus-Maria Canivez, vol. 1 – 8. Louvain 1933 – 1941.

Supplementum analectorum terrae Scepusiensis, ed.: Johannes Bárdossy, vol. 1. Leutschoviae 1802.

Supplementum analectorum terrae Scepusiensis, ed.: Michaeli Schmauk, vol. 2. Szepesváraljae 1889.

Supplementum analectorum terrae Scepusiensis, ed.: Samuel Weber, vol. 3. Leutschoviae 1908.

Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen, ed.: Franz Zimmermann a i., vol. 1 – 7. Hermannstadt [Sibiu] a Bucarest 1892 – 1991.

V kráľovstve svätého Štefana, ed. a trans.: Richard Marsina, in: *Pramene k dejinám* 3.

Výsady miest a mestečiek na Slovensku (1235 – 1350), vol. 1, ed.: Ľubomír Juck. Bratislava 1984.

Zsigmond-kori oklevéltár, ed.: Elemér Mályusz (a Iván Borsa), vol. 1 – 5. Budapest 1951 – (doteraz 1387 – 1416).

Naračné pramene

Súbory textov

Acta sanctorum Hungariae, ex Joannis Bollandi, S.J. theologi, continuatoribus, aliisque scriptoribus excerpta, & Prolegomenis, ac Notis illustrata, vol. 1 – 2. Tyrnaviae 1744.

Catalogus fontium historiae Hungariae, ed.: Albin F. Gombos, vol. 1 – 3. Budapest 1927 – 1938.

Enchiridion fontium historiae Hungarorum, ed.: Henrik Marczali. Budapest 1901.

Fontes rerum Bohemicarum, ed.: Kolektív, vol. 1 – 8, Praha 1873 – 1932.

Historiae Hungaricae fontes domestici, ed.: Matias Florianus, vol. 1 – 4. Quinque-Ecclesiis a Budapest 1881 – 1885.

Kroniky stredovekého Slovenska, ed. a trans.: Július Sopko. Budmerice 1995.

Legendy a kroniky Koruny uherské, ed. a trans.: Richard Pražák. Praha 1988.

Legendy stredovekého Slovenska, ed. a trans.: Richard Marsina, Július Sopko a Oľga Vaneková. Budmerice 1997.

Magnae Moraviae fontes historici, vol. 1 – 4, ed. a trans.: Lubomír Havlík. Praha a Brno 1966 – 1971.

Monasteriologia regni Hungariae. Liber 1. In qua libris V. synoptice originario-diplomatice describuntur omnia singulorum religiosorum ordinum monasteria, quae ab ingresso Hungarorum in Pannoniam fundata fuerunt, ed.: Damianus Fuxhoffer. Wien 1803.

Monumenta Poloniae Historica, ed.: August Bielowski, vol 1 – 6. Lwów 1861 – 1893.

Monumenta Poloniae Historica Nova Series, ed.: Kolektív, vol. 1 – 14. Kraków 1949 – 2008.

Rerum Hungaricarum monumenta Arpadiana, ed.: Stephanus L. Endlicher. Sangalli 1849.

Scriptores rerum Hungaricarum veteres ac genuini. Johannes Georgius Schwandtner, vol. 1 – 3. Viena 1746 – 1748.

Tatársky vpád, ed. a trans.: Richard Marsina a Miloš Marek. Budmerice 2008.

Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia, ed.: Augustinus Theiner, vol. 1 – 2. Rome 1859 – 1860.

Vetera Monumenta Slavorum meridionalium Historiam illustrantia, ed.: Augustinus Theiner, vol. 1 – 2. Rome a Zagreb 1863 – 1875.

Jednotlivé edície

Anonymný notár P. *Anonimowego notariusza króla Beli Gesta Hungarorum*, trans. a ed.: Aleksandra Kulbicka, Krzysztof Pawłowski a Grażyna Wodzinowska-Taklińska, predhovor a poznámky Ryszard Grzesik. Kraków 2006. ANONYMUS : *Kronika anonimného notára kráľa Bela : Gesta Hungarorum*, ed. a trans.: Vincent Múcska. Budmerice 2000; Děje Uhrů mistra P., řečeného Anonymus, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 169 – 260; *Die ‚Gesta Hungarorum‘ des Anonymen Notars : Die älteste Darstellung der ungarischen Geschichte*, ed. a trans.: Gabriel Silágyi a László Veszprémy. Stuttgart 1998; P. MAGISTRI, QUI ANONYMUS DICITUR : *Gesta Hungarorum*, ed.: Aemilius Jakubovich, in: *SSrerHung 1*, s. 13 – 118.

ANONYMUS TZW. GALL ANONIM TZW. Gall : *Kronika Polska*, ed. a trans.: Roman Grodecki a Marian Plezia. Wrocław 1982; Galla kronika, ed.: August Bielowski, in: *MPH 1*, s. 393 – 484; Galli Anonymi Cronicae et Gesta Ducum sive Principum Polonorum, ed.: Karol Maleciński, in: *MPH NS 2; Gesta Principum Polonorum : The Deeds of the Princes of the Poles*, ed. a trans.: Paul W. Knoll a Frank Schaer. Budapest 2003.

Długosz Ján DLUGOSSIUS Ioannes : *Annales seu Cronice incliti Regni Polonia*, vol. 1 – 12, ed.: Kolektív. Varsaviae 1964 – 2005; Długosz Jan : *Roczniki czyli Kroniki sławnego królestwa Polskiego*, vol. 1 – 11, ed. a trans.: Kolektív. Warszawa 1961 – 2005; The Annals of Jan Długosz : A History of Eastern Europe from A.D. 965 to A.D. 1480, ed. a trans.: Michael Maurice. Chatlton 1997.

Dubnická kronika *Chronicon Dubnicense*, ed.: Matias Florianus, in: *HHungFD 3; Kronika uhorských kráľov zvaná Dubnická*, ed. a trans.: Július Sopko. Budmerice 2004.

Ibrahim ibn Jakub JAKUB IBRAHIM IBN : *Správa o Slovanoch*, in: *Arabské správy o Slovanoch (9. – 11. storočie)*, ed. a trans.: Ján Pauliny. Bratislava 1999, s. 115 – 124; *Relatio Ibrahim Ibn Ja'kub de*

itinere Slavico, que traditur apud Al-Bekri, ed.: et trans. Tadeusz Kowalski, in: *MPH NS 1*.

Ipatijevský letopis a Haličsko-volyňský letopis *Galicko-Volynskaja letopis : Tekst, kommentarij, issledovanie*, ed.: Nikola F. Kotljár. Sankt-Peterburg 2005; Ipaťevskaja letopis, ed.: Aleksandr A. Šachmatov, in: *PSRL*, vol. 2. Sankt-peterburg 1908, reprint Moskva 1962; The Hypatian Codex 2 : The Galician-Volynian Chronicle, ed. a trans.: George A. Perfecky, in: *Harvard Series in Ukrainian Studies*, vol. 16, II, ed.: Omeljan Pritsak. München 1973.

Ján z Turca Kronika Jána z Turca, ed. a trans.: Július Sopko, in: *Kroniky stredovekého Slovenska*, s. 114 – 223; THURCZ Johannes de : *Chronica Hungarorum*, vol. 1, ed.: Elisabeth Galántai a Julius Kristó. Budapestini 1985; THURÓCZY János : *Chronica Hungarorum*, ed. a trans.: Frank Mantello. Bloomington 1991.

Kanonik Vyšehradský Kanovník vyšehradský, ed.: Josef Emler a trans.: Václav V. Tomek, in: *FontrerBohem 2*, s. 203 – 237.

Kompilované kroniky zo 14. storočia *Chronici Hungarici compositio saeculi XIV*, ed.: Alexander Domanovszky 1, in: *SSrerHung*, s. 217 – 506.

Konštantín Porfirogenet *De Administrando Imperio*, ed.: Gyula Moravcsik, trans.: Romily J.H. Jenkins. Washington 1967; KONSTANTINOS PORFYROGENÉTOS : *De administrando imperio*, in: *MMFH 3*, s. 382 – 401; KONSTANTINOS PORFYROGENETOS : *Die Byzantiner und ihre Nachbarn : Die De administrando imperio gennante Lehrschrift des Kaisers Konstantinos Porphyrogennetos für seinen Sohn Romanos*, ed. a trans.: Klaus Belke a Peter Soustal, in: *Byzantinische Geschichtsschreiber 19*, ed.: Johannes Koder. Wien 1995. KONSTANTYN PORFYROGENETA : *De administrando imperio : O zarządzie państwa*, ed. a trans. August Bielowski, in: *MPH 1*.

Kosmova kronika COSMAE PRAGENSIS : *Chronica Boemorum*, ed.: Bertold Bretholz, in: *MGH SRG NS 2. Kosmasa Kronika Czechów*, ed. a trans.: Maria Wojciechowska, 2. ed. Wrocław 2006; *Kosmova kronika česká*, ed. a trans.: Karel Hrdina. Praha 1929.

Kronika Gašpara Haina *Die Leutschauer Chronik des Caspar Hain in Auszügen zusammengestellt und mit Bildern versehen*, ed. a trans.: Fritsi Mally. Prag; Amsterdam; Berlin a Wien 1943; *Excerpta ex Chronicis Scepusiensibus, seu Leutschoviensibus*, in: *Analecta Scepusii 2*, s. 1 – 45;

Hain Gáspár *Lőcsei Krónikája*, ed. a trans.: Jeremos Bal; Jenő Förster a Aurél Kauffmann. Lőcse 1910 – 1913; *Szepességi avagy lőcsei krónikája és évkönyve a kedves utókor számára*. Öszeállította Hain Gáspár, ed. a trans.: Károly Véber. Budapest 1988.

Kronika magistra Jána Kronika magistra Jána o Ludovítovi Velkom, ed. a trans.: Július Sopko, in: *Kroniky stredovekého Slovenska*, s. 70 – 101.

Kronika magistra Vincenta MAGISTRI VINCENTII DICTI KADLUBEK *Chronica Polonorum*, ed.: Marian Plezia, in: *MPH NS 11*; *Mistrza Wincentego kronika Polska*, ed. a trans.: Kazimierz Abgarowicz a Brygida Kürbis. Warszawa 1974; *Mistrza Wincentego kronika polska i jej skrócenie przez bezimiennego dopełniacza kroniki Mierzwzy zrobione*, ed.: August Bielowski, in: *MPH 1*, s. 249 – 448.

Mierzwowa kronika Kroniki Mierzwzy dopełnienie, ed.: August Bielowski, in: *MPH 2*, s. 283 – 438; *Mierzwzy Kronika*, ed.: August Bielowski, in: *MPH 2*, s. 145 – 190.

Obrázková kronika *The Hungarian Illuminated Chronicle : Chronica de gestis Hungarorum*, ed. a trans.: Dezso Dercsényi. Budapest 1969; *Videňská obrázková kronika*, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 340 – 372.

Pokračovatelja Kosmu Pokračowatelé Kosmowi, in: *FontrerBohem 2*, s. 201 – 368

Šperfoglova kronika CONRADI SPERFOGEL : *Contracti Annales Scepusienses*, in: *Analecta Scepusii 2*, ed.: Carolus Wagner, s.129 – 188; *Sperfoglova kronika*, ed. a trans.: Július Sopko, in: *Kroniky stredovekého Slovenska*, s. 224 – 280.

Spiškosobotská kronika A Szepes-szombati krónika, ed a trans.: Kálmán Demkó, in: *Szepesmegyei Történelmi Társulat. 12 évi múködésének ismertetése*. Lőcse 1892, s. 1 – 38; *Chronicon quod conservatur in Monte sancti Georgii*, ed.: Béla Pukánszky, in: *SSrerHung 2*, s. 273 – 287; *Spiškosobotská kronika*, ed. a trans.: Július Sopko, in: *Kroniky stredovekého Slovenska*, s. 104 – 111.

Šimon z Kézy Dĕje Uhrů od Šimona z Kézy, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 304 – 339; *SIMON OF KÉZA : The Deeds of the Hungarians*, ed. a trans.: László Veszprémy a Frank Schaer. Budapest 1999; *SIMONIS DE KÉZA Gesta Hungarorum*, ed.: Alexander Domanovszky, in: *SSRerHung 1*, s. 129 – 194.

Thietmar Die Chronik des Bischofs Thietmar von Merseburg, ed.: Robert Holtzmann, in: *MGH*

SRG NS 9; *Kronika Thietmara*, ed. a trans.: Marian Z. Jedlicki. Poznań 1953.

Tomáš Splitský *ARCHIDIACONI SPALATANENSIS THOMAE Historia Salonitanorum atque Spalatinorum pontificum*, ed. a trans.: Olga Perić, koment. Mirijana Matijević Sokol. Split 2003; *THOMAS ARCHIDIACONUS: Ecclesiae Spalatensis Historia Salonitana*, ed.: Fraňo Rački. Zagrabiae 1894; *ARCHIDIACONI SPALATANENSIS THOMAE Historia Salonitanorum atque Spalatinorum pontificum*, ed.: Olga Perić a trans.: Damir Karabić, Mirijana Matijević Sokol a James Ross Sweeney. Budapest a New York 2006.

Uhorsko-poľská kronika *Cronica Hungarorum*, ed.: Stephanus L. Endlicher, in: *RerHungMA*, s. 60 – 82; *Chronica Hungaro-Polonica*, ed.: Béla Karácsonyi, in: *Acta Historica Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae*, roč. 26, 1969; *Chronicon Hungaro-Polonicum*, ed.: Iosephus Deér, in: *SSrerHung 2*, s. 289 – 320; *Kronika Węgierska na początku wieku XII. Kronika Czeska na początku wieku XI. W łacińskim języku pisane: z tłumaczeniem na polski język. Todzież Ziemopismo Bedy wieku VIII. List Popa Jana wieku XIII. Z rękopismów różnych Bibliotek*, ed. a trans. Hipolit Kownacki. Warszawa 1823, s. 1 – 90; *Kronika Węgiersko-Polska*, ed.: Stanisław Pilat, in: *MPH 1* s. 495 – 513; *Vita sancti Stephani e Codice Warsaviensi*, in: *HHungFD : Scriptorum 1*, s. 70 – 79; *Żywot św. Stefana króla Węgier czyli Kronika Węgiersko-Polska*, ed. a trans.: Ryszard Grzesik. Warszawa 2003.

Veľkopoľská kronika *Chronica Poloniae Maioris*, ed.: Brygida Kürbis, in: *MPH NS 8*; *Kronika Boguchwała i Godysława Paska*, ed.: Waclaw A. Maciejowski, in: *MPH 2*, 467 – 600; *Kronika Wielkopolska*, ed. a trans.: Kazimierz Abgarowicz. Warszawa 1965.

Život svätého Gerarda *Legenda sancti Gerardi episcopi*, ed.: Emericus Madzar, in: *SSrerHung 2*, s. 441 – 460; *Menší legenda svätého biskupa Gerarda*, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 118 – 131.

Život svätého Ladislava *Legenda o svätém Ladislavu králi*, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 132 – 144; *Vita sancti Ladislai regis*, ed.: Emma Bartoniek, in: *SSrerHung 2*, s. 507 – 528; *Život uhorského kráľa svätého Ladislava : Vita sancti Ladislai regis Hungariae*, ed. a trans.: Richard Marsina, in: *Legendy stredovekého Slovenska*, s. 125 – 138.

Život svätej Kunigundy *Długosz Jan : Vita b. Kunegundis*, in: *Joannis Długosii senioris canonici Cracoviensis opera*, ed.: Ignacy Polkowski, vol.

1. Cracoviae 1887, s. 183 – 342; FRANKOWIC Martin Ignac X. : *Vita beatae Cunegundis Regiae Hungariae Principis, ac deinde Reginae Poloniae, et Patronae*, ed. a trans.: Franciscus Petrykovski. Tyrnaviae 1744; FRANKOWIC Martino J.: *Wizerunek świętej doskonałości przez łaskę boską... przez znakomitość świątobliwego życia... w... błogostawionej Kunegundzie... jaśniejący, z procesu kanonizacyj tej świętej, w Polsce wywiedzionego... z wielu authorów y historyków polskich... zebrany z przydatkiem cudów aż do nasyego wieku wypisany. Przez... do druku podany*. Kraków 1718; Kunigundis, seu Kinga Belae IV. Ungariae Regis filia, in: *ASHung* 2, s. 73 – 114. *Średniowieczne życiorysy bł. Kingi i bł. Salomei*, trans.: Jerzy A. Wojtczak. Warszawa 1999, s. 125 – 204; *Vita et miracula sanctae Kingae ducissae Cracoviensis*, ed.: Wojciech Kętrzyński, in: *MPH* 4, s. 662 – 744; *Żywot świętej Kingi księżnej Krakowskiej*, ed. a trans.: Bolesław Przybyszewski. Tarnów 1997.

Život svätej Margity Uhorskej Legendy Beatae Margaritae de Hungaria, in: *SSRerHung* 2, s. 685 – 709; *Život blahoslavenej Margity Uhorskej*, ed. a trans.: Richard Marsina, in: *Legendy stredovekého Slovenska*, s. 231 – 325; *Život sväté Markéty uhorské z řádu kazatelského*, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 145 – 168.

Životy svätého Štefana Legendy S. Stephani regis maior et minor, atque legenda ab Hartvoco episcopo conscripta, ed.: Emma Bartoniek, in: *SSRerhung* 2, s. 363 – 441; *Väčšia legenda svätého Štefana kráľa; Menšia legenda svätého Štefana kráľa a Legendy o svätom Štefanovi kráľovi napísaná biskupom Hartvikom*, ed. a trans.: Richard Marsina, in: *Legendy stredovekého Slovenska*, s. 47 – 74, 97 – 124; *Větší legenda svätého Štěpána krále; Menší legenda svätého Štěpána krále; Legendy o svätém Štěpánu králi sepsaná biskupem Hartvikem*, ed. a trans.: Richard Pražák, in: *Legendy a kroniky*, s. 74 – 117. *Testament świętego Stefana : Przestrogi i statuty*, trans. a ed.: Elżbieta Cygielska a Teresa Worowska. Warszawa 2004.

Právne dokumenty

A Szent István, Szent László és Kálmán korabeli törvények és zsinati határozatok forrásai, ed.: Levente Závodszy. Budapest 1904.

Das Bergrecht von Göllnitz nach Aufzeichnungen im Stadtbuch von 1432 – 1583 und in einer Handschrift aus Kremnitz aus dem 16. Jahrhundert, ed.: Ilpo Tapani Piirainen, in: *Z minulosti Spiša*, roč. 9 – 10, ed.: František Žifčák. Levoča 2002, s. 95 – 109.

Das Recht der Spiš/Zips. Texte und Untersuchungen zum Frühneuhochdeutschen in der Slowakei, ed.: Ilpo Tapani Piirainen a Mária Papsonová, vol. 1. Oulu 1992.

Das Rechtsbuch der XI Zipser Städte, ed.: Ilpo Tapani Piirainen. Levoča 2003.

Decreta regni Hungariae : Gesetze und Verordnungen Ungarns 1301 – 1457, ed. a trans.: Franciscus Döry; Georgius Bónis a Vera Bácskai. Budapest 1976.

Decreta regni Hungariae : Gesetze und Verordnungen Ungarns 1458 – 1490, ed. a trans.: Franciscus Döry; Georgius Bonis; Geisa Érszegi a Susanna Teke. Budapest 1989.

The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary : Decreta Regni Mediaevalis Hungariae 1000 – 1490, ed. a trans.: János M. Bak; György Bónis a James Ross Sweeney, vol. 1 – 3, Bakersfield; Salt Lake City a Los Angeles 1989 – 1997.

WERBOCZI Istvan : *The Customary Law of the Renowned Kingdom of Hungary : A Work in Three Parts, the Tripartitum = Tripartitum Opus Iuris Consuetudinarii Incltyti Regni Hungari*, ed. a trans.: János M. Bak, Martyn C. Rady a Peter Banyo. Budapest 2006.

WERBOCZY István : *Tripartitum opus iuris consuetudinarii incltyti Regni Hungariae*. ed.: Kálmán Csiky. Budapest 1897.

Dôležité archívy

Bardejov
Štátny archív v Prešove pobočka Bardejov
Miškovského 1
085 01 Bardejov
Tel.: (+ 421) 54 472 5755; fax: (+ 421) 54 472 5673,
421, (+421) 54 488 5147
e-mail: archiv@sapo-pbj.vs.sk

Levoča
Ministerstvo vnútra Slovenskej Republiky – Štátny archív v Levoči
Nám. Majstra Pavla 7
054 45 Levoča
Tel.: (+ 421) 53-4512486 – ústredňa
(Nám. M. Pavla 60 – Malý župný dom),
fax: (+ 421) 53-4514411
Tel.: (+ 421) 53-4512424 – tel. ústredňa – Thurzov dom (Nám. M. Pavla 7)
e-mail: archiv@sale.vs.sk

Maďarský krajinský archív
Collectio Antemohacsiana
Bécsi kapu tér 2 – 4
1014 Budapest

Maďarsko
Tel.: (+36 1) 156 5811, fax: (+36 1) 212 1619
<http://www.sztaki.hu/db/dipl/index.html>
telnet://helka.iif.hu

Poprad – Spišská Sobota
MV SR – Štátny archív v Levoči pobočka Poprad
Sobotské nám. 18, 20
058 01 Poprad
Tel.: (+ 421) 52-7769324 – ústředna,
fax: (+ 421) 52-7894902
e-mail: archiv@sale-ppp.vs.sk

Slovenský národný archív
Drotárska cesta 42
817 01 Bratislava

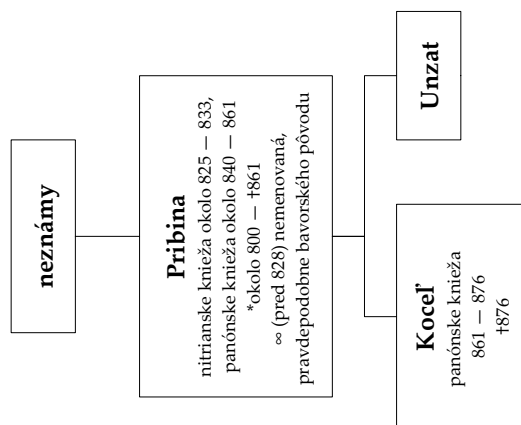
Tel.: (+ 421) 2 67298111, 62801178,-81,-83,-85,
fax: (+ 421) 2 6280 1247
e-mail: archiv@sna.vs.sk
<http://www.civil.gov.sk/snarchiv/>

Spišská Kapitula
Archív biskupského úradu Spišská Kapitula
Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Spišské
Podhradie
Spišská Kapitula 9
053 04 Spišská Kapitula
e-mail: archiv@kapitula.sk

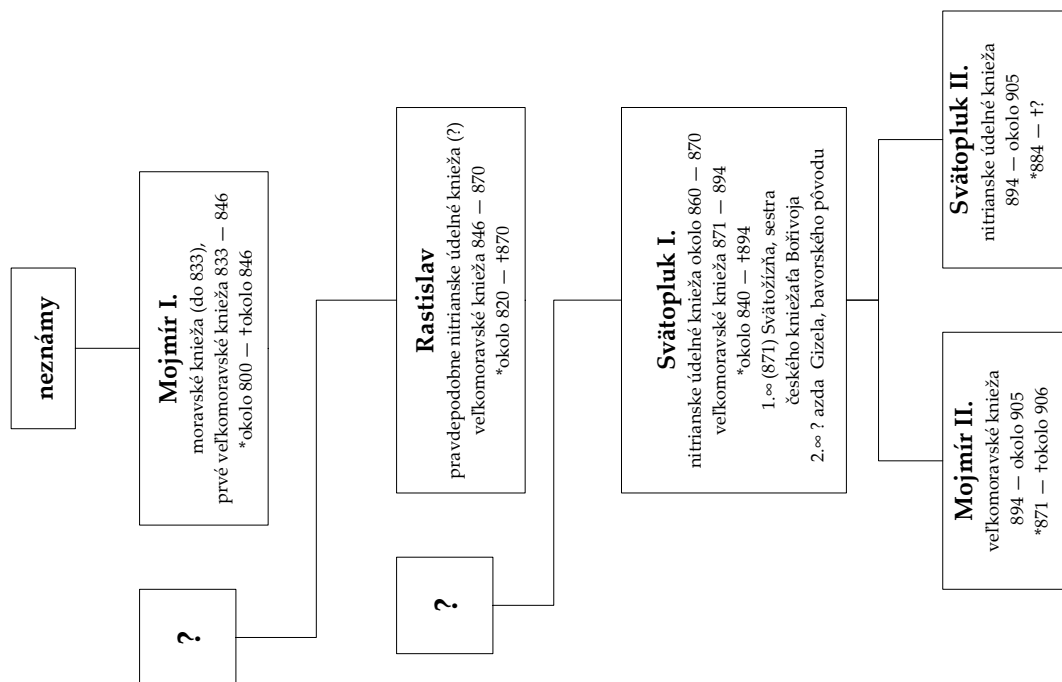
Štátne archívy na Slovensku
<http://www.spisy.sk/statne-archivy.html>

Genealógie stredovekých vládcov Karpatskej kotliny*

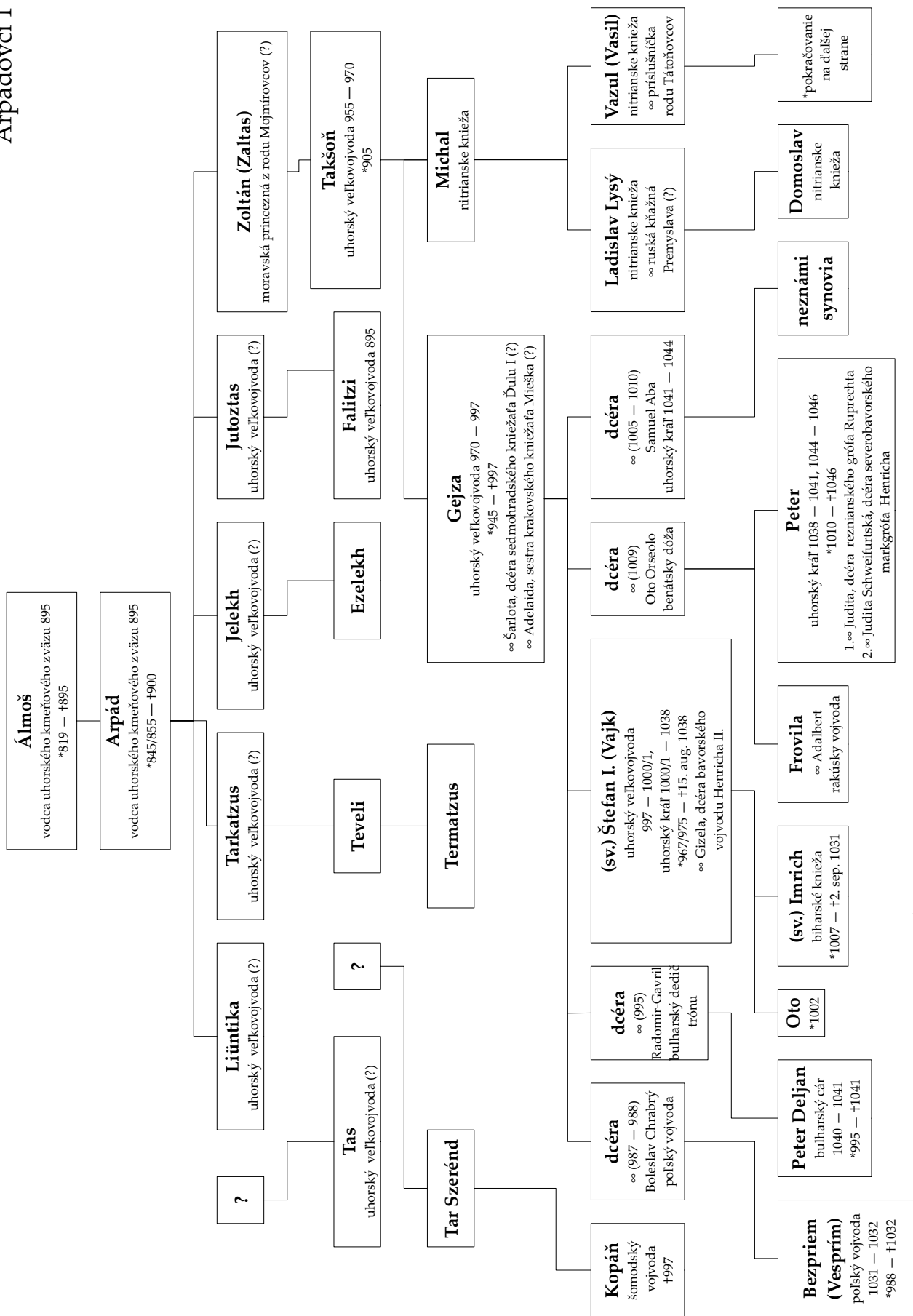
Pribinovci

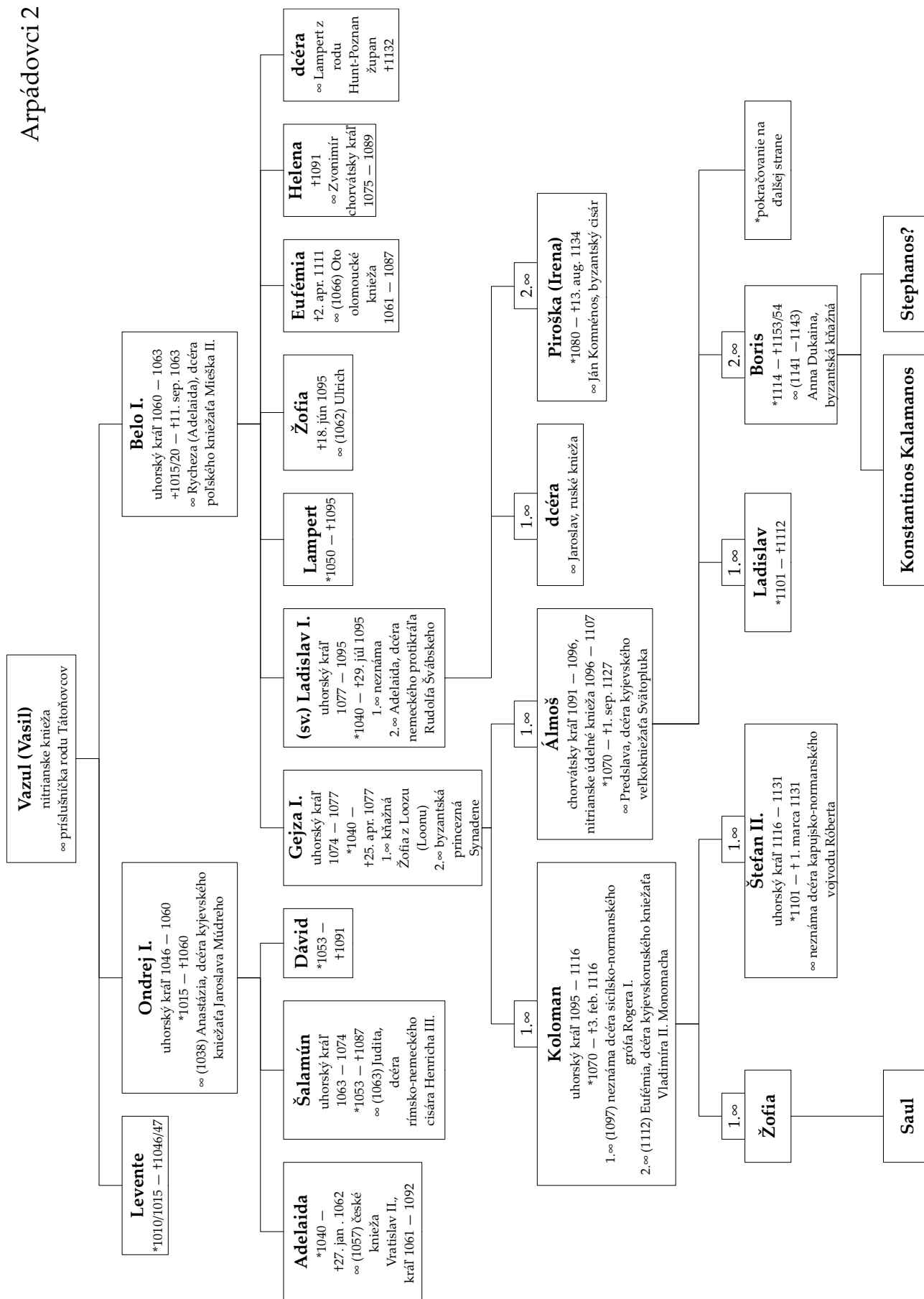

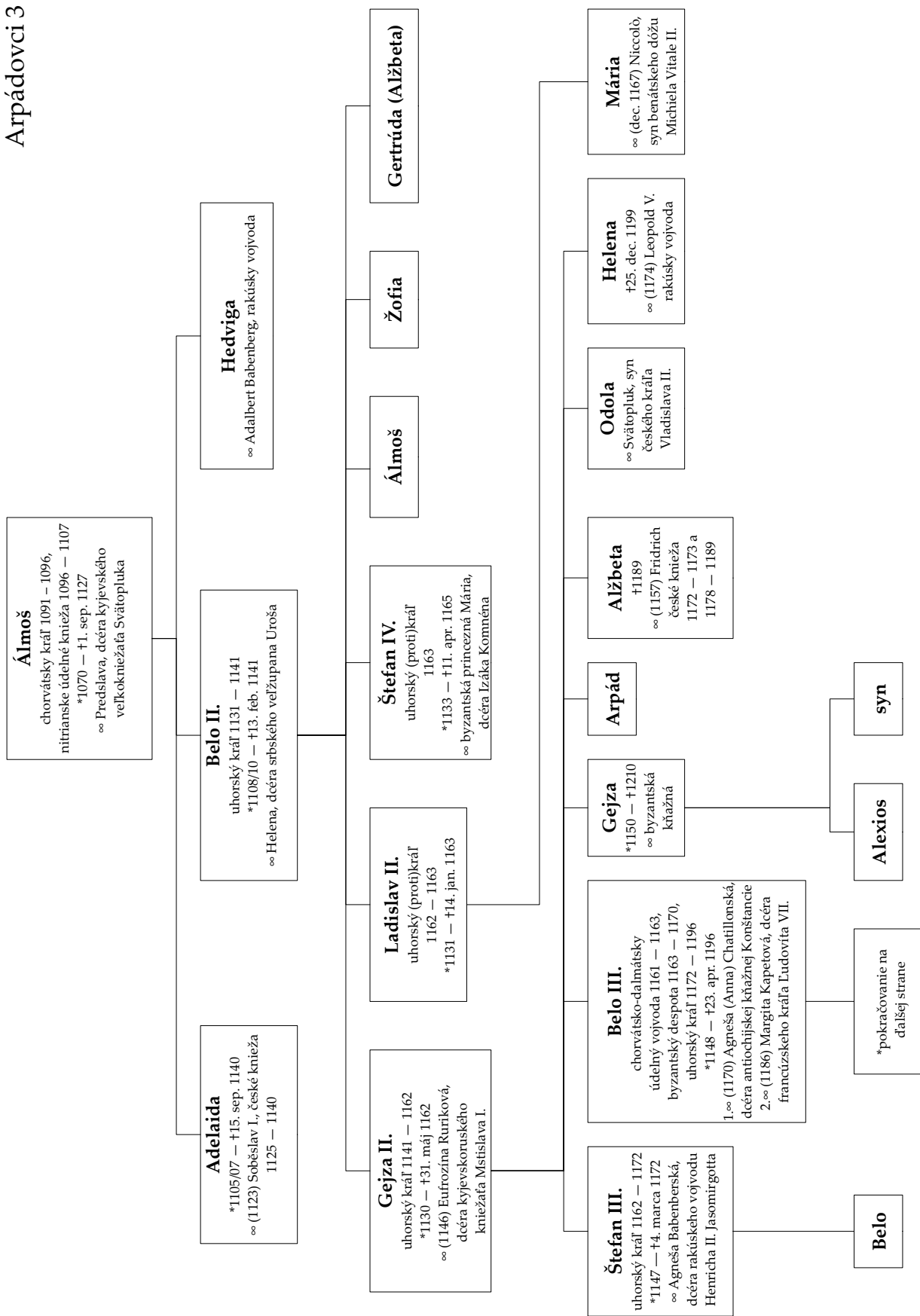
Mojmírovci

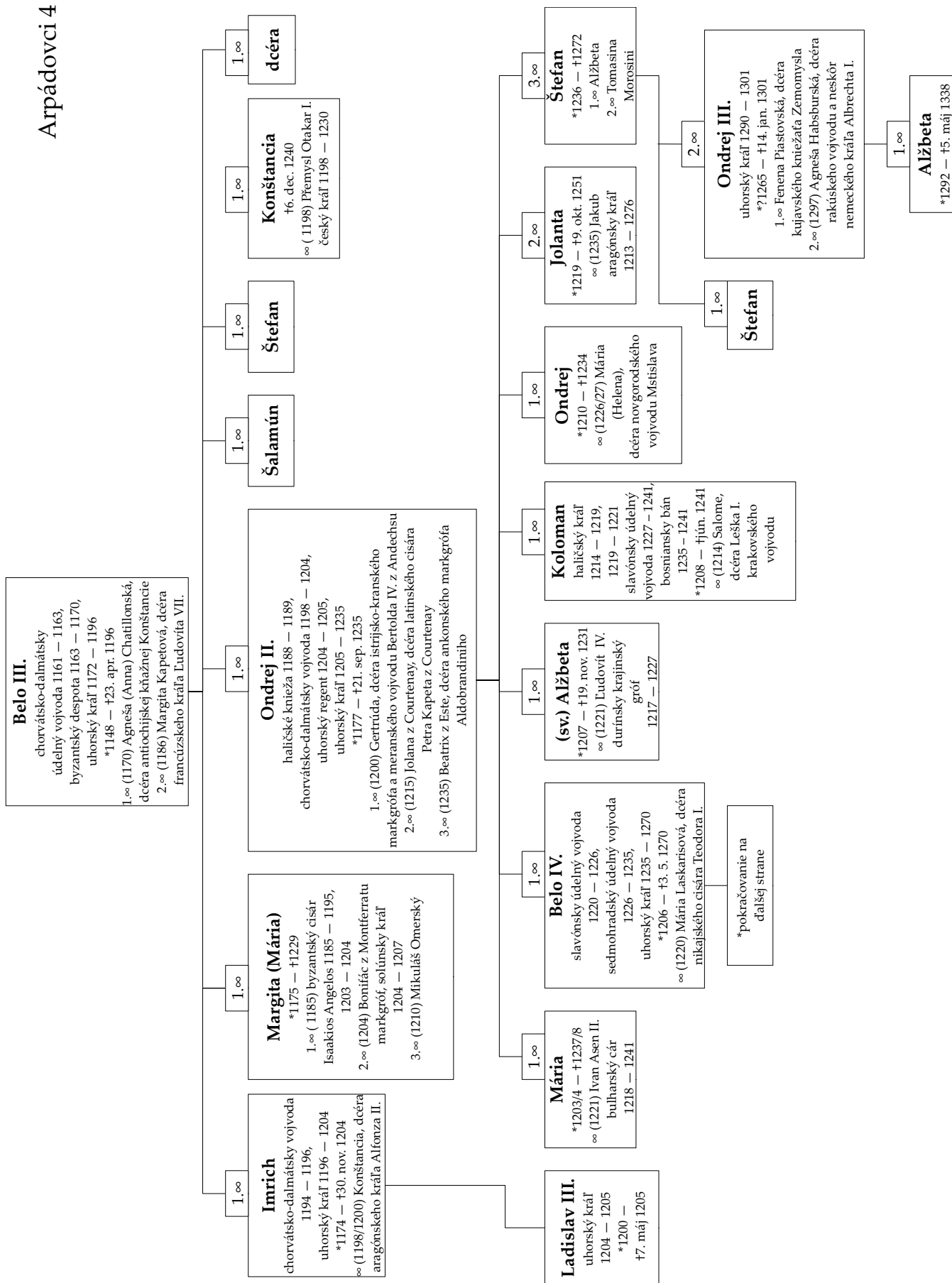

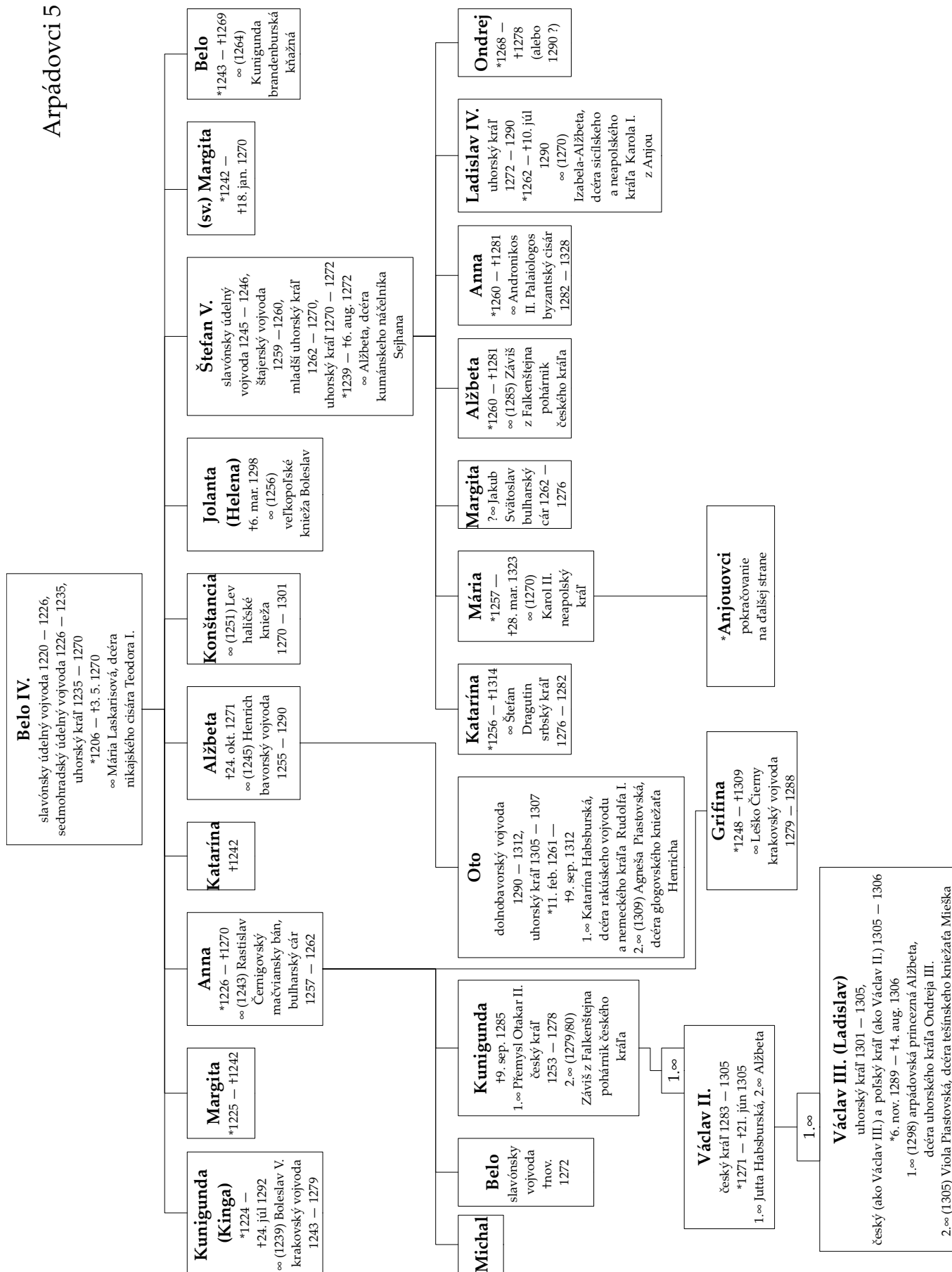
* Vypracovali Daniel Gahér a Zuzana Orságová na základe *Korai magyar történeti lexikon (9. – 14. század)*, ed.: Gyula Kristó. Budapest 1994; *Kniha kráľov* : Panovníci v dejinách Slovenska, 3. vyd. ed.: Vladimír Segeš a kol. Bratislava 2006 a Martin HOMZA : *Mulieres suadentes – Presviedčajúce ženy : Štúdie z dejín ženskej panovníckej hagiografie v strednej a stredovýchodnej Európe v 10. – 13. storočí*. Bratislava 2002.

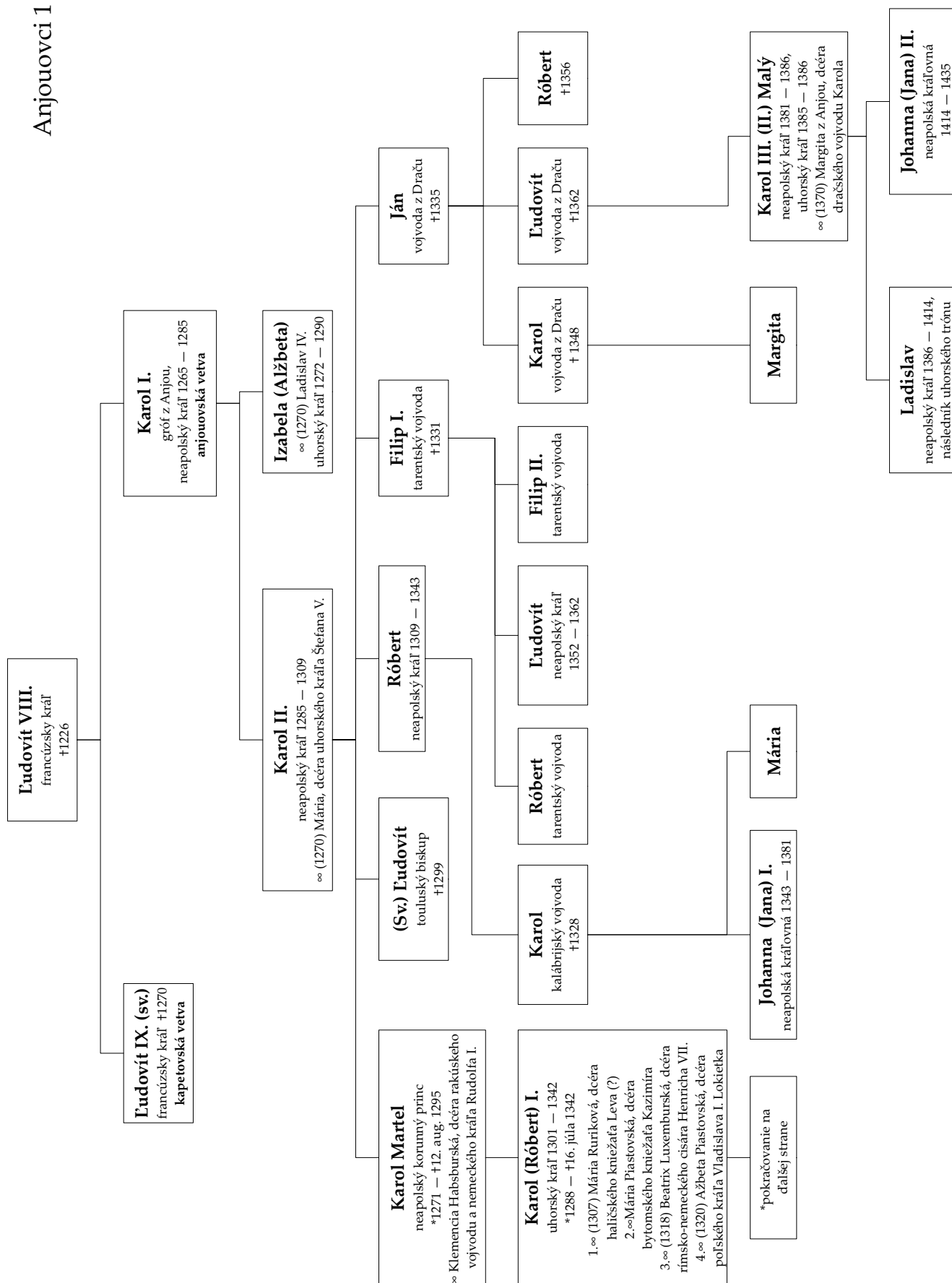

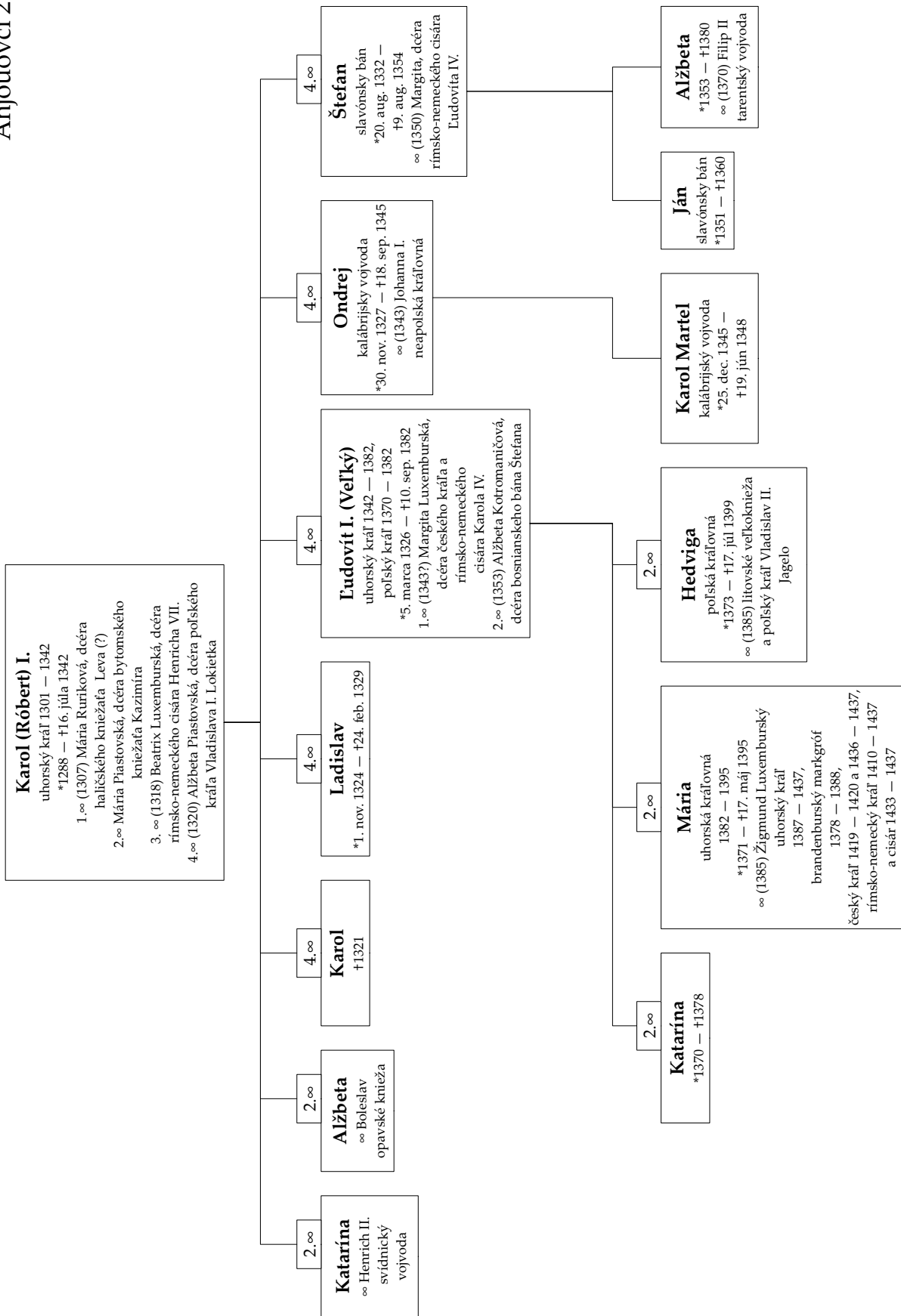

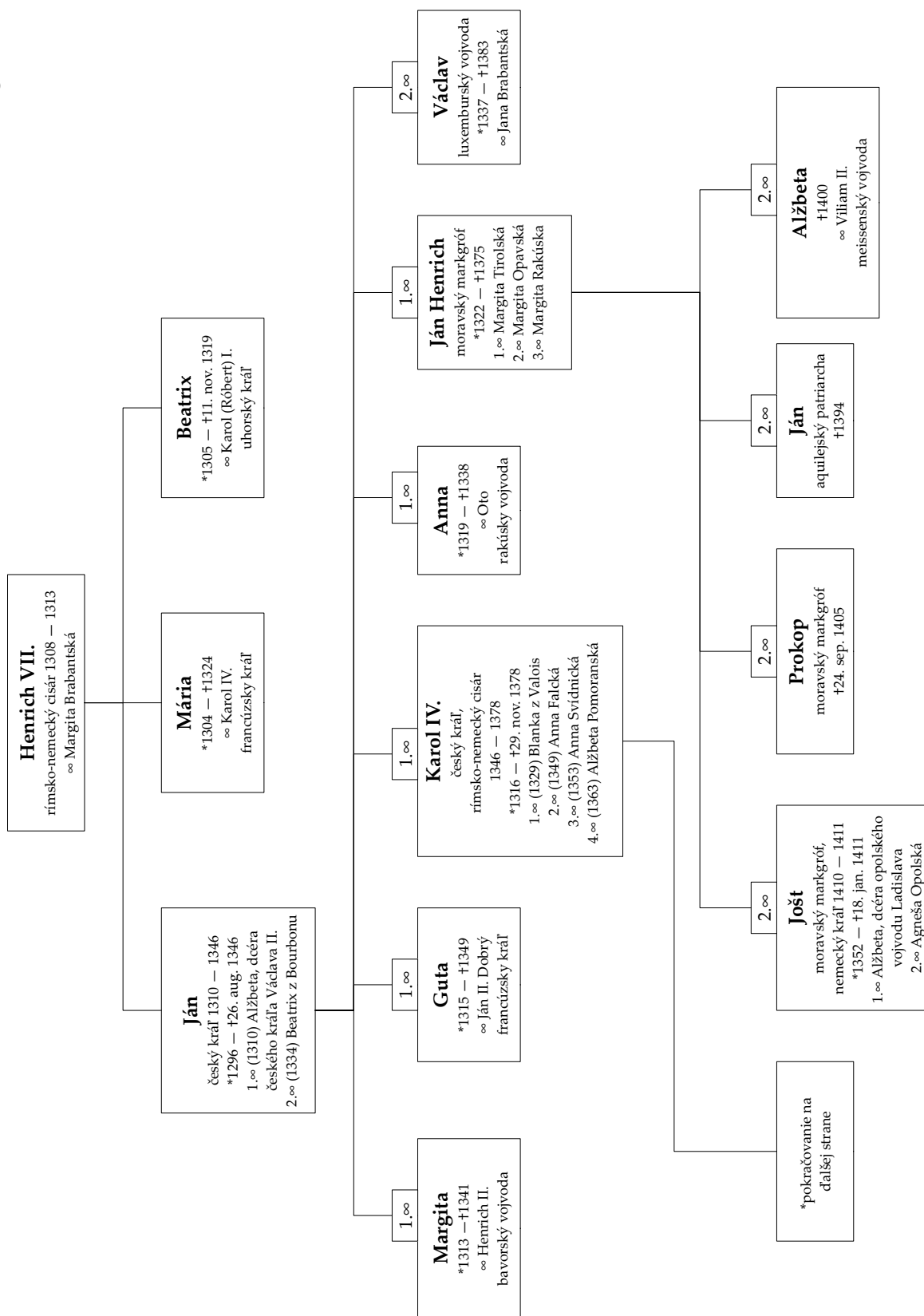

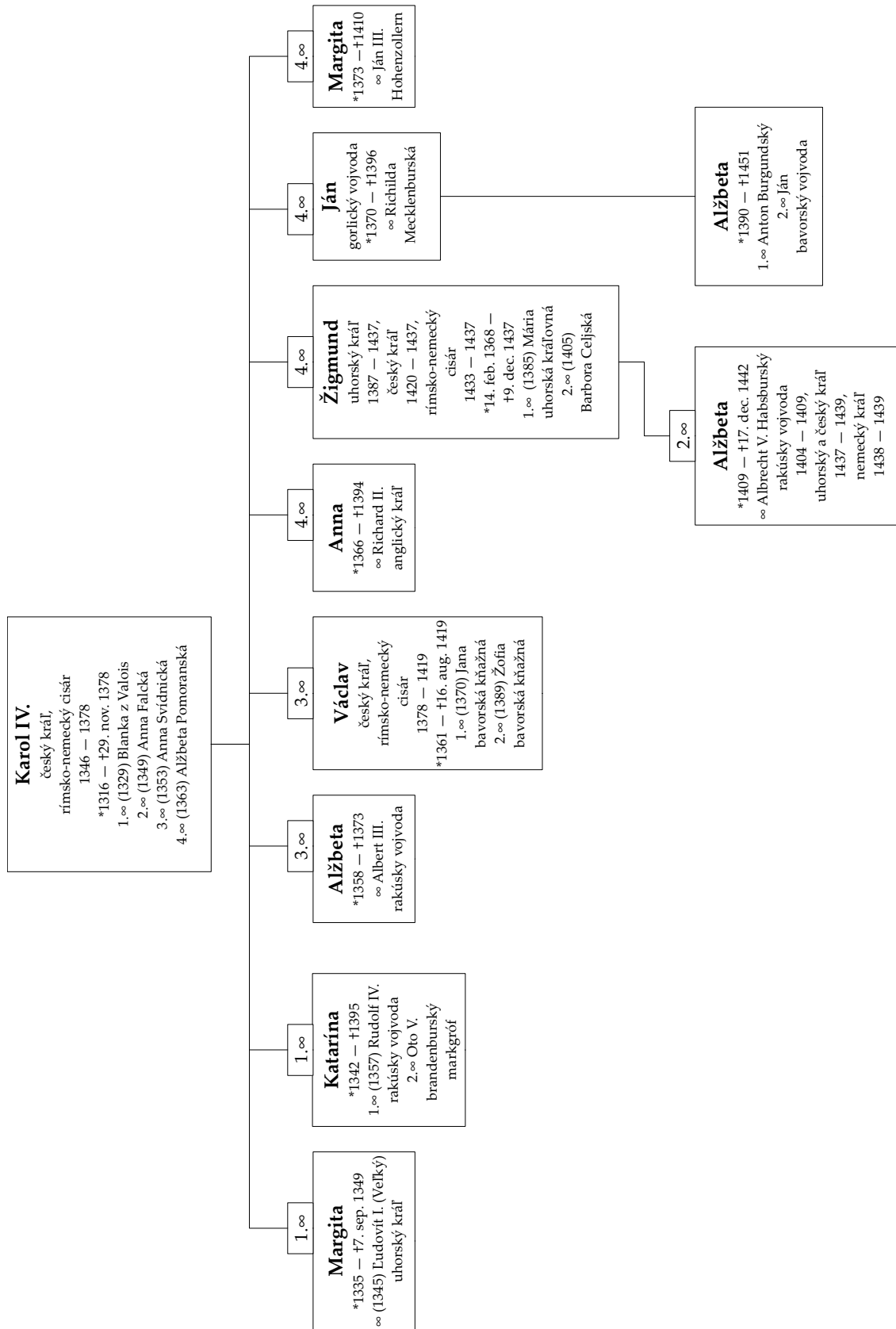

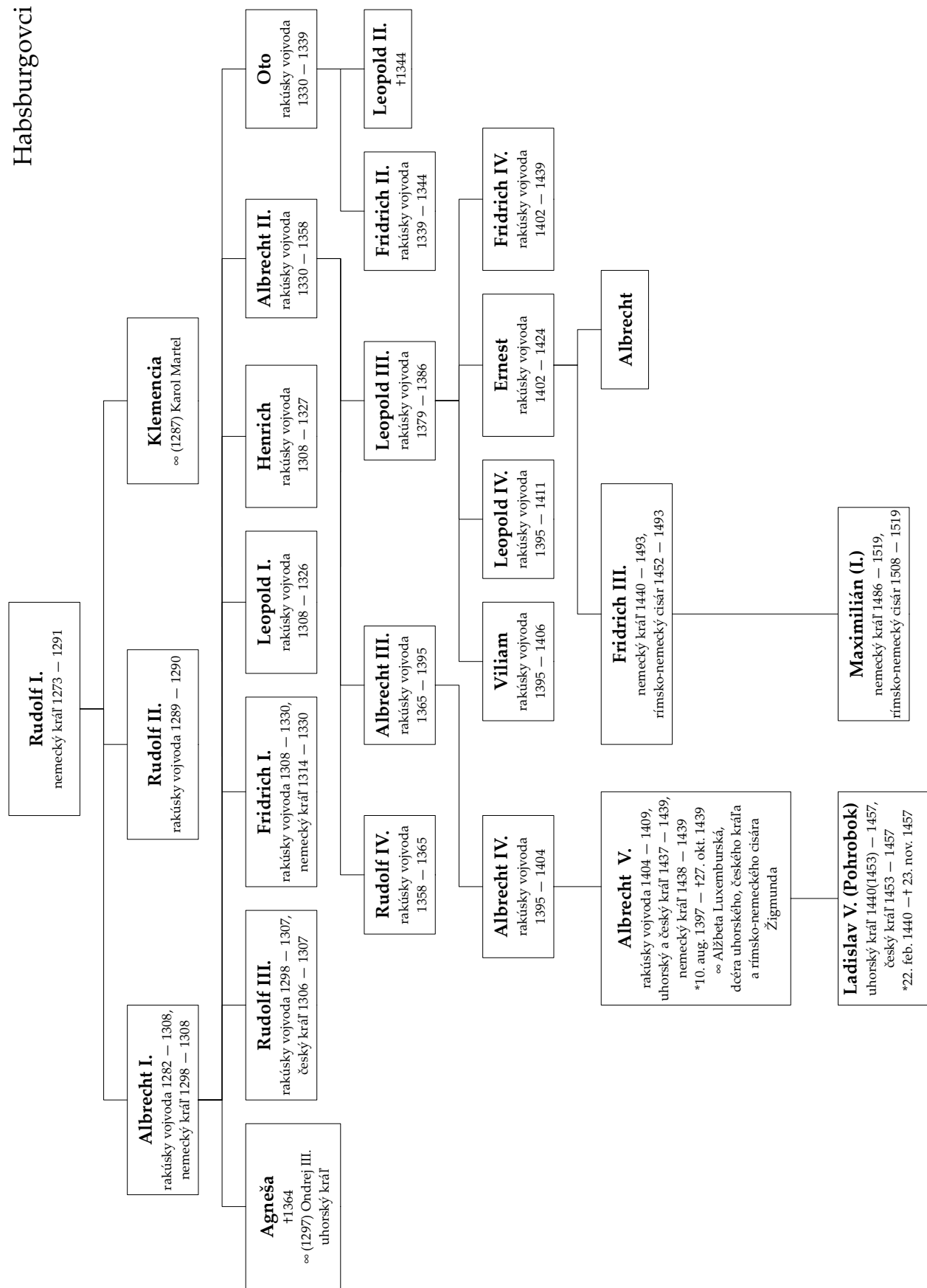

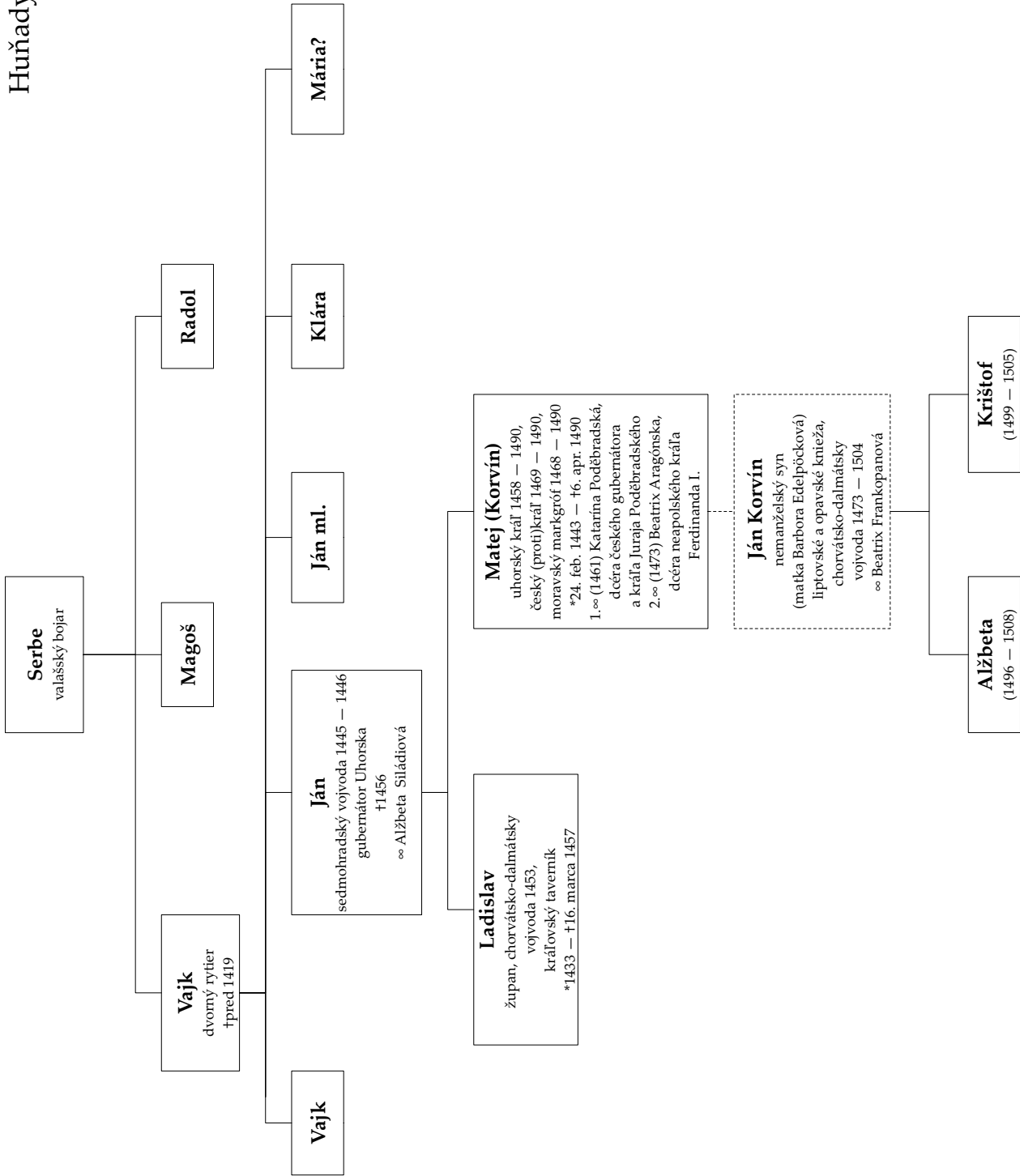
Luxemburgovci 1

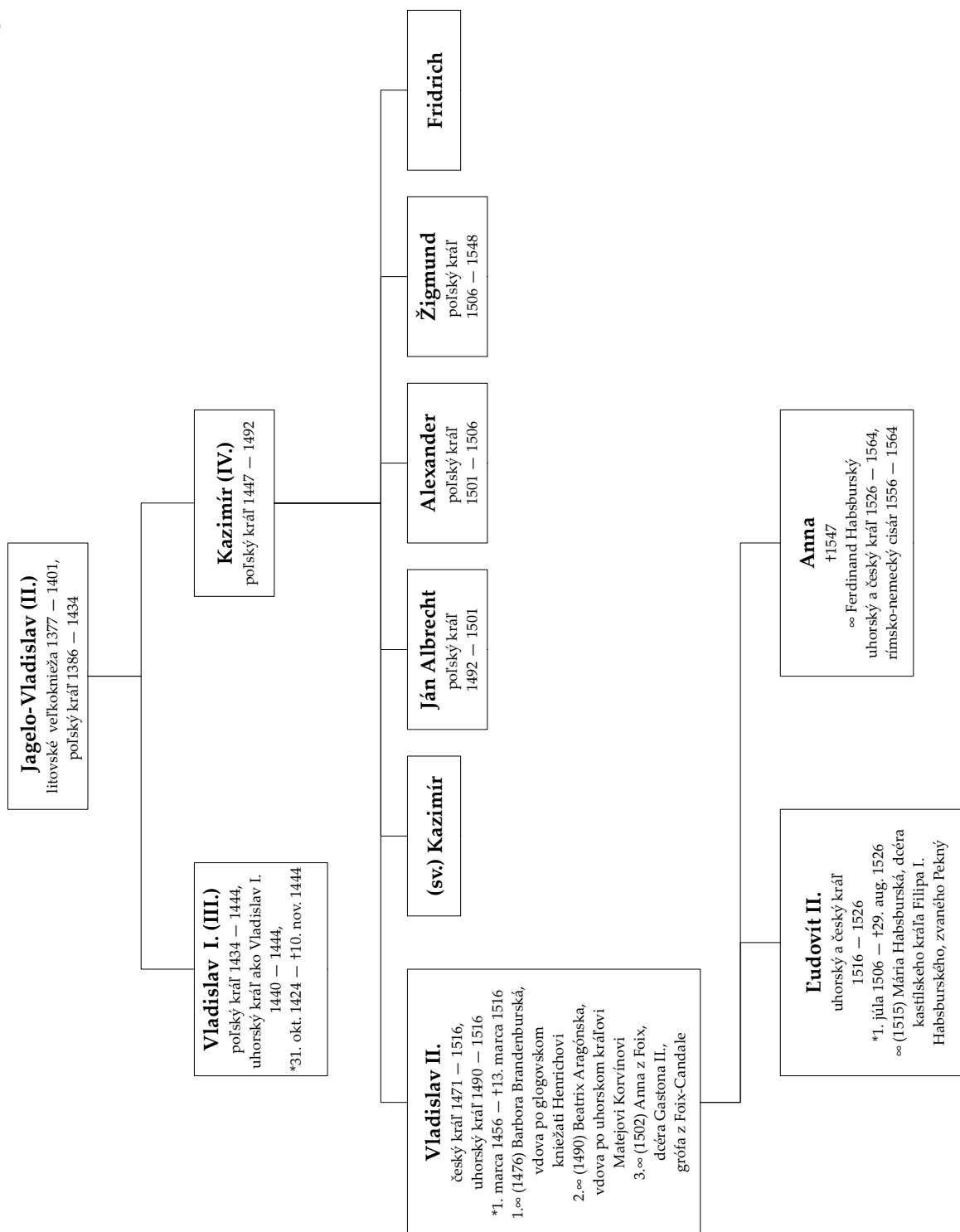

Habsburgovci

Zoznam skratiek

Časopisy

- AAC – *Acta Archaeologica Carpathica*
AH – *Archeologia historica*
AR – *Archeologické rozhledy*
AVANS – *Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku*
Évkönyve – *A „Szepesmegyei Történelmi Társulat“ évkönyve.*
HČ – *Historický časopis*
HŠ – *Historické štúdie*
KH – *Kwartalnik Historyczny*
NO – *Nové obzory*
PM – *Pamiatky a múzeá*
RK – *Rocznik Krakowski*
SA – *Slovenská archivistika*
SArche – *Slovenská archeológia*
ŠZ AÚ SAV – *Študijné zvesti Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied*

Edície prameňov

- Additamenta – Josephus HRADSKÝ (ed.): *Additamenta ad Initia progressus ac praesens status Capituli Scepusiensis.*
ASHung – *Acta sanctorum Hungariae, ex Joannis Bolandi, S.J. theologi, continuatoribus, aliisque scriptoribus excerpta, & Prolegomenis, ac Notis illustrata.*
CDA – Gusztáv WENZEL (ed.): *Codex diplomaticus Arpadianus continuatus.*
CDBohem – *Codex diplomaticus et epistolarius regni Bohemiae*
CDCr – Tadija SMIČIKLAS (ed.): *Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae.*
CDH – Georgius FEJÉR (ed.): *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis.*
CDP – Iván NAGY (ed.): *Codex diplomaticus patrius.*
CDSL – Richard MARSINA (ed.): *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae*
DCSar – Carolus WAGNER (ed.): *Diplomatarium comitatus Sarosiensis.*
FontrerBohem – *Fontes rerum Bohemicarum.*
HHungFD – *Historiae Hungariae fontes domestici.*
CHP – Béla KARÁCSONYI (ed.): *Chronica Hungaro-Polonica.*
Initia – Josephus HRADSKÝ (ed.): *Initia progressus ac praesens status Capituli ad sanctum Martinum E. C. de Monte Scepusio olim collegiati.*
Legendy a kroniky – Richard PRAŽÁK (ed. a trans.):

- Legendy a kroniky Koruny uherské.*
MES – Ferdinandus KNAUZ, Ludovicus Crescens DEDEK a kol. (ed.): *Monumenta Ecclesiae Strigoniensis*
MGH – *Monumenta Germaniae historica*
MMFH – Lubomír HAVLÍK a kol. (ed.): *Magnae Moraviae fontes historici*
MPH – August BIELOWSKI a kol. (ed.): *Monumenta Poloniae historica*
MPH Ns – *Monumenta Poloniae historica Nova series*
MVSI – Vincentius SEDLÁK (ed.): *Monumenta Vaticana Slovaciae.*
Pramene k dejinám – Pavel DVOŘÁK (ed.): *Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov.*
PSRL – *Polnoje sobranie russkich letopisej.*
RA – Iván BORSA a Imre SZENTPÉTERY (ed.): *Regesta regum stirpis Arpadianae critico-diplomatica.*
RDSL – Vincentius SEDLÁK (ed.): *Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae*
SC – Josephus-Maria CANIVEZ (ed.): *Statuta Capitulum Generalium ordinis Cisterciensis ab anno 1116 ad annum 1786.*
SRG – *Scriptores rerum Germanicarum.*
SRG (in us schol.) – *Scriptores rerum Germanicarum in usum scholarum.*
SRG Ns – *Scriptores rerum Germanicarum Nova series.*
SSrerHung – Emericus SZENTPÉTERY (ed.): *Scriptores rerum Hungaricarum.*
Supplementum 1 – Johannes BÁRDOSY (ed.): *Supplementum analectorum terrae Scepusiensis, vol. 1.*
Supplementum 2 – Michael SCHMAUK (ed.): *Supplementum analectorum terrae Scepusiensis, vol. 2.*
Supplementum 3 – Samuel WEBER (ed.): *Supplementum analectorum terrae Scepusiensis, vol. 3.*
Výsady miest a mestečiek – Lubomír JUCK (ed.): *Výsady miest a mestečiek na Slovensku (1235 – 1350).*

Sekundárna literatúra

- RMK – Károly SZABÓ: *Régi Magyar Könyvtár, vol. 1 – 2.* Budapest 1879 – 1885.
RMNy – *Régi magyarországi nyomtatványok.*
SBS – *Slovenský biografický slovník.*
Súpis 1 – Július SOPKO: *Stredoveké latinské kódexy v slovenských knižniciach.* Martin 1982.
Súpis 2 – Július SOPKO: *Stredoveké latinské kódexy slovenskej proveniencie v Maďarsku a Rumunsku.* Martin 1982.

Archívy

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych Warszawa.
AI: Bath – Alba Iulia: Batthyaneum.
AMK – Archív mesta Košice.
AP – Archiwum Państwowe.
ASK: HMSK – Archív Spišskej kapituly : Archívny fond Hodnoverné miesto Spišská kapitula.
BP: UKn. Cod. lat – Budapešť : Univerzitná knižnica Codex Latinus.
MOL DL – Magyar Országos Levéltár Budapest : Diplomatikai Levéltár.
SNA – Slovenský národný archív.
SNA JSA – Slovenský národný archív : Súkromný archív Jasovského konventu.
ŠA LE – Štátny archív Levoča.
ŠA LE, SASK – Štátny archív Levoča : Archívny fond Spišská kapitula – súkromný archív.
ŠA LE, SpK – Štátny archív Levoča : Súkromný archív Spišskej kapituly.
ŠA LE, SpP – Štátny archív Levoča : Spišské prepošstvo.
WAP Kraków – Archiwum Państwowe miasta Krakowa i Województwa Krakowskiego.
Zb. dok. Perg. – Zbiór dokumentów pergaminowych.

Inštitúcie

AÚ SAV – Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied.
MM – Magistrát Mesta.
MNG – Maďarská národná galéria.
MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.
OSzK – Országos Széchényi Könyvtár.
PtM – Podtatranské múzeum Poprad.
PÚ SR – Pamiatkový úrad Slovenskej republiky.
PÚ SR – Pamiatkový úrad Slovenskej republiky.
SNG – Slovenská národná galéria.
SNK – Slovenská národná knižnica (Martin).
ŠA – Štátny archív.

Iné

a i. – a iné/a iní.
AFo. – archívny fond.
f. – fasciculus – zošit.
i. č. – inventárne číslo.
Scr. – scrinium – skriňa.
Sine loco – bez miesta (vydania).

Pôvod použitého obrazového materiálu

Obálka: *Pečať Spišskej stolice z roku 1690*. Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpK, scr. 6, f. 3, nr. 50.
Predsádka vpredu: *Katedrála svätého Martina. Korunovácia Karola Róberta. Freska z roku 1317*. Foto: Štefan Péchy.
Predsádka vzadu: *Lazarova mapa z roku 1528*. Citované podľa internetu: [http://slovenskyarchivar.pweb.sk/fckarchiv/lazarus\(1\).jpg](http://slovenskyarchivar.pweb.sk/fckarchiv/lazarus(1).jpg).

Úvodné strany

Pečate SE PU SI UM Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, Csáky Hodkovce, i. nr. 10, scr. 3, f. H, nr. 1.
Erb mesta Levoče z roku 1588. Foto: Štefan Péchy. Zdroj: Polychromovaný reliéf v spišskom pieskovci, 92 x 63 cm. Originál, bol pôvodne na fasáde budovy dnešného mestského úradu, bývalý obchodný dom, Námestie Majstra Pavla č. 4. Pri rekonštrukcii objektu bol originál reštaurovaný a daný do interiéru budovy, na jeho mieste na fasáde bola osadená replika.

Časť 1 Fyzicko-geografické pomery (Marek Skawiński)

Obr. 1 Foto: Rastislav Cesnek.
Obr. 2 Foto: Patrik Dubovský.
Obr. 3 Foto: Naďa Rácová.
Obr. 4 Foto: Patrik Dubovský.
Obr. 5 Foto: Naďa Rácová.
Obr. 6 Foto: Rastislav Cesnek.
Obr. 7 Foto: Štefan Péchy.
Obr. 8 Foto: Naďa Rácová.
Obr. 9 Foto: Patrik Dubovský.

Mapa 1 Autor: © VKÚ, a. s., Harmanec.
Mapa 2 Autor: Matúš Brilla a Martin Homza.

Časť 2 Fauna a flóra na Spiši (Dušan Bevilaqua a Milan Barlog)

Obr. 1 Foto: Matúš Brilla.
Obr. 2 Foto: Milan Barlog.
Obr. 3 Citované podľa internetu: http://konyv-e.hu/pdf/Chronica_Picta.pdf.
Obr. 4 Foto: Dušan Bevilaqua.
Obr. 5 Podľa vydania Juraj WERNHER : *Podivuhodné vody na Spiši*, ed. a trans.: Augustín Rebro. Martin 1980.

Obr. 6 Foto: Dušan Bevilaqua.
Obr. 7 Foto: Milan Barlog.
Obr. 8 Foto: Dušan Bevilaqua.
Obr. 9 Foto: Milan Barlog.

Časť 3 Praveký a včasnodedjinný vývoj Spiša (Marián Soják)

Obr. na s. 78 Foto: Archív PtM Poprad.
Obr. 1 – 3 Foto: Marián Soják.
Obr. 4 – 5 Foto: Archív PtM Poprad.
Obr. 6 – 7 Foto: Eva Javorská.
Obr. 8 Foto: Marián Soják.
Obr. 9 Paweł VALDE-NOWAK : *Bumerang z Obłazowej*, in: *Wierchy*, roč. 55, 1990, s. 127 – 140.
Obr. 10 Kresba: Marián Soják.
Obr. 11 Foto: Marián Soják.
Obr. 12 Foto: Eva Javorská. Kresba: Marián Soják.
Obr. 13 Repro: Marián Soják.
Obr. 14 Foto: Eva Javorská. Kresba: Marián Soják.
Obr. 15 Kresba: Marián Soják.
Obr. 16 Foto: Archív PtM Poprad.
Obr. 17 Foto: Eva Javorská.
Obr. 18 Foto: Marián Soják.
Obr. 19 Foto: Archív PtM Poprad.
Obr. 20 Bohuslav NOVOTNÝ; Mária NOVOTNÁ a Richard M. KOVALČÍK : *Popradská kotlina v dávnej minulosti*. Košice 1991, s. 20.
Obr. 21 Eva HORVÁTHOVÁ a Václav FURMÁNEK : *Príspevok k súčasnému poznaniu badenského osídlenia na výšinnom sídlisku Žehra-Dreveník*, in: *Otázky neolitu a eneolitu našich krajín – 2004*, ed.: Ivan Cheben a Ivan Kuzma. Nitra 2005, s. 91 – 134 (kresba na s. 111 – obr. 6, s. 112 – obr. 7).
Obr. 22 Foto: Archív AÚ SAV Nitra.
Obr. 23 Foto: Marián Soják.
Obr. 24 Foto a kresba: Marián Soják.
Obr. 25 – 27 Foto: Marián Soják.
Obr. 28 – 29 Foto: Archív PtM Poprad.
Obr. 30 Kresba: Marián Soják.
Obr. 31 Bohuslav NOVOTNÝ; Mária NOVOTNÁ a Richard M. KOVALČÍK : *Popradská kotlina*, s. 25.
Obr. 32 – 33 Foto: Eva Javorská.
Obr. 34 – 35 Foto: Archív AÚ SAV Nitra.
Obr. 36 Foto: Eva Javorská.
Obr. 37 Foto: Marián Soják.
Obr. 38 – 39 Foto: Archív PtM Poprad.
Obr. 40 Kresba: Marián Soják.

- Obr. 41 Foto: Archív AÚ SAV Nitra.
- Obr. 42 Kresba: Marián Soják.
- Obr. 43 Foto: Archív AÚ SAV Nitra.
- Obr. 44 Foto: Kláštorisko.
- Obr. 45 – 46 Foto: Marián Soják.
- Obr. 47 Bohuslav NOVOTNÝ; Mária NOVOTNÁ a Richard M. KOVALČÍK : *Popradská kotlina*, s. 32 – 33.
- Obr. 48 Zdroj: Mária NOVOTNÁ : Poprad v praveku, in: *Dejiny Popradu*, ed.: Ivan Chalupecký. Košice 1998, s. 23 – 41 (kresba na s. 39 – obr. 11).
- Obr. 49 Kresba: Marián Soják.
- Obr. 50 Foto: Kláštorisko. Zameranie podľa Eleny Blažovej a Martina Bartíka.
- Obr. 51 Michal SLIVKA : Sídlišková a cirkevná štruktúra Spiša vo včasnom až vrcholnostredovekom období, in *Terra Scepusiensis*, s. 429.
- Obr. 52 Foto: Kláštorisko.
- Obr. 53 Foto: Marián Soják.
- Obr. 54 Foto a kresba: Marián Soják.
- Obr. 55 Foto: Marián Soják.
- Obr. 56 Kresba: Marián Soják.
- Obr. 57 Bohuslav NOVOTNÝ; Mária NOVOTNÁ a Richard M. KOVALČÍK : *Popradská kotlina*, s. 41.
- Obr. 58 Foto: Marián Soják.
- Obr. 59 Zdroj: Elena MIROŠAYOVÁ a František JAVORSKÝ : Vítkovce – opevnená osada z neskorej doby bronzovej, in: *PM*, roč. 43, 1993, nr. 4, s. 663 – 665.
- Obr. 60 Autor: Alexander Münnich, Elena Blažová a Martin Bartík.
- Obr. 61 Autor: Adrián Vallašek.
- Obr. 62 Foto: Marián Soják.
- Obr. 63 Gertrúda BŘEZINOVÁ a Marián SOJÁK : Ozdoby szklane z okresu lateńského ze Spiszu, in: *AAC*. Kraków 2005, s. 67 a 69.
- Obr. 64 Foto: Archív PtM Poprad.
- Obr. 65 Božena TOMÁŠOVÁ a Eva KOLNÍKOVÁ : Nové nálezy mincí z neskorolátenského hradiska v Hrabušiciach, in: *AVANS v roku 1999*. Nitra 2000, s. 137 – 138 (kresba na s. 226 – obr. 91).
- Obr. 66 – 67 Foto: Marián Soják.
- Obr. 68 Foto: Eva Javorská.
- Obr. 69 Foto a kresba: Marián Soják.
- Obr. 70 – 71 Archív: AÚ SAV Nitra.
- Obr. 72 – 73 Foto: Marián Soják.
- Obr. 74 Foto: Marta Kučerová.
- Obr. 75 – 76 Foto: Marián Soják.
- Obr. 77 Kresba: Marián Soják.
- Obr. 78 – 81 Foto: Marián Soják.
- Obr. 82 Foto: Archív PtM Poprad, s láskavým dovolením Karola Pietu.
- Obr. 83 – 84 Archív: AÚ SAV Nitra.
- Obr. 85 František JAVORSKÝ : Výsledky archeologického výskumu v Slovenskom raji, in: *AVANS v roku 1976*. Nitra 1977, s. 153 – 166 (kresba na s. 356 – obr. 74).
- Obr. 86 Kresba: a) – b) František Javorský. Foto: František Javorský a Kláštorisko.
- Obr. 87 František Javorský (v dokumentácii AÚ SAV – pracovisko Spišská Nová Ves).
- Obr. 88 – 89 Peter ŠALKOVSKÝ : Fortifikácia a sídliskové objekty podhradia včasnostredovekého hradiska v Spišských Tomášovciach, in: *Wczesne średniowiecze w Karpatach polskich*, ed.: Jan Gancarski. Krosno 2006, s. 312.
- Obr. 89 Peter ŠALKOVSKÝ : Fortifikácia a sídliskové objekty, s. 313, foto: Archív AÚ SAV Nitra.
- Obr. 90 – 91 Foto: Archív AÚ SAV Nitra.
- Obr. 92 a) Foto: Archív AÚ SAV Nitra, b) foto: Marián Soják.
- Obr. 93 František JAVORSKÝ : Výsledky archeologického výskumu v Slovenskom raji, s. 153 – 166 (kresba na s. 357 – obr. 76). Foto: Archív AÚ SAV Nitra.
- Obr. 94 Foto: Marián Soják.
- Obr. 95 Foto: Archív AÚ SAV Nitra a Marián Soják.
- Obr. 96 Foto: Marián Soják.
- Obr. 97 Foto: Archív PtM Poprad a Marián Soják. Kresba: Bohuslav NOVOTNÝ; Mária NOVOTNÁ a Richard M. KOVALČÍK : *Popradská kotlina*, s. 50.

Mapa 1 – 6: Autor: Marián Soják.

Časť 4 Včasnostredoveké dejiny Spiša (Martin Homza)

- Obr. 1 Július BÉREŠ; František JAVORSKÝ a Michal SLIVKA : *Spiš v 6. – 16. storočí v archeologických prameňoch : Katalóg ku výstave*. Bratislava 1987 a Michal SLIVKA : Sídlišková a cirkevná štruktúra Spiša, s. 427.
- Obr. 2 Foto: Mladen Radić. Zdroj: Muzej Slavoniji Osijek.
- Obr. 3 Kraków w chrzescijańskieji Europie X – XIII w. : *Katalog wystawy*, ed.: Elżbieta Firlet a Emil Zaitz. Kraków 2006, s. 395, nr. 16.
- Obr. 4 *Europas Mitte um 1000 : Beiträge zur Geschichte: Kunst und Archäologie*, vol. 2, ed.: Alfried Wiczorek a Hans-Martin Hinz. Stuttgart 2000, s. 770, nr. 489.
- Obr. 5 Foto: Mladen Radić. Zdroj: Muzej Slavoniji Osijek.
- Obr. 6 *Magyar kódex az Árpádok világa*, ed.: József Szentpétery, vol. 1. Budapest 1999, s. 50.
- Obr. 7 *Europas Mitte um 1000 : Beiträge zur Geschichte, Kunst und Archäologie : Katalog*, ed.: Alfried Wiczorek a Hans-Martin Hinz. Stuttgart 2000, s. 377, 17.02.03.
- Obr. 8 *Magyar kódex az Árpádok világa*, s. 50.

- Obr. 9 Foto: a) – b) Juraj Šedivý, c) Naďa Rácová.
 Obr. 10 – 11 Foto: Myroslav Vološčuk.
 Obr. 12 *Sigilla regum – reges sigillorum : Regal Portraits on Seals from the Hungarian National Archives*, ed.: Géza Érszegi. Budapest 2002, s. 40 – 41, nr. 5.
 Obr. 13 Rekonštrukcia podľa: Andrej Fiala, in: *Spišský hrad*, ed.: Ivan Chalupecký a kol. Košice 2003, s. 18.
 Obr. 14 *Supplementum analectorum terrae Scepusiensis*, ed.: Johannes Bárdossy, vol. 1. Leutschoviae 1802, s. 392.
 Obr. 15 Ladislav VRTEJ : *Osem storočí slovenskej heraldiky*. Martin 2003, s. 38.
 Obr. 16 *Landgrafensalter* (dnes Stuttgart). Citované podľa internetu: <http://de.wikipedia.org/wiki/Landgrafensalter>.
 Obr. 17 V strede: Matthias BELL : *Historiae Comitatus Scepusiensis*, in : *Hungariae antiquae et novae prodromus cum Specimine quomodo in singulis operis partibus elaborandis*. Norimbergae 1723, s. 84. Dole: *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 46 – 47, nr. 11 – 12.
 Obr. 18 Rekoštrukcia podľa: Andrej Fiala, in: *Spišský hrad*, s. 20.
 Obr. 19 – 20 Foto: Mladen Radić. Zdroj: Muzej Slavoniji Osijek.
 Obr. 21 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 52, nr. 17 A.
 Obr. 22 Foto: Slavomír Pjatek. Zdroj: Marek Budaj.
 Obr. 23 Citované podľa internetu: <http://acc6.its.brooklyn.cuny.edu/~phalsall/images/mon-garch.jpg>.
 Obr. 23 Petr SOMMER : *Svatý Prokop : Z počátků českého státu a cirkve*. Praha 2007, s. 207.
 Obr. 25 Ladislav VRTEJ : *Osem storočí*, s. 46.
 Obr. 26 Jiří KUTHAN : *Přemysl Otakar II : Král železný a zlatý : Král zakladatel a mecenáš*. Vimperk 1993.
 Obr. 27 – 28 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 56 – 57, nr. 20 a 58 – 59, nr. 22.
 Obr. 29 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpP, i. nr. 5.
 Obr. 30 – 32 Kresba: Michal Slivka.
 Obr. 33 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpK, scr. 7, f. 1, nr. 2.
 Obr. 34 Autor: Janina Koza.
 Obr. 35 – 36 *Kraków w chrzescijańskiej Europie X – XIII w.*, s. 473, nr. 61 a 62.
 Obr. 37 Kresba: Marián Soják.
 Obr. 38 – 39 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 58 – 59, nr. 23.
 Obr. 39 Ferdinandus KNAUZ (ed.) : *MES*, vol. 2, s. 19.
 Obr. 40 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpK, scr. 5, f. 3, nr. 1. Pečat je na listine z roku 1299.
 Obr. 41 Foto: Podľa staršej predlohy Karel Maráz.
 Obr. 42 Citované podľa internetu: http://konyv-e.hu/pdf/Chronica_Picta.pdf.
 Obr. 43 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 44 Foto: Lubomír Ďurina.
 Obr. 45 Autor: Michal Slivka, Michal Šimkovic a Juraj Kubičár.
 Obr. 46 Zdroj: MV SR, ŠA Bytča – pobočka Žilina, fond Archív mesta Žiliny, Archivum secretum 19.
 Obr. 47 Belo POLLA : *Stredoveká zaniknutá osada na Spiši (Zalužany)*. Bratislava 1962, s. 149, (obr. 113) = a), s. 95 (obr. 87) = b), s. 146 (obr. 112) = c) a s. 132 – 133 (obr. 103 – 104) = d).
 Obr. 48 Foto: Naďa Rácová a Štefan Péchy.
 Obr. 49 Foto: Štefan Péchy.
 Obr. 50 – 51 Foto: Peter Kresánek a Štefan Péchy.
 Obr. 52 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 53 Foto: Štefan Péchy.
 Obr. 54 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 55 – 56 Foto: Naďa Rácová.
 Obr. 57 Foto: a) Kláštorisko, b) kresba: Michal SLIVKA : Sídliškova a cirkevná štruktúra, s. 432, c) – d) foto: Naďa Rácová.
 Obr. 58 Foto: Naďa Rácová.
 Obr. 59 Autor: Martin Homza a Jozef Česla.
 Obr. 60 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 61 – 61 Zdroj: a) Kartensammlung C V a/ Leutschau, nr. 1, Kriegsarchiv Wien, b) – c) Magdaléna Janovská.
 Obr. 62 Autor: Matúš Brilla a Martin Homza.
 Obr. 63 Foto: Naďa Rácová.
 Obr. 64 Foto: Miroslav Števík a výsek z Michal Šimkovic.
 Obr. 65 Michal SLIVKA : Príspevok k lokovaniu mesta Kežmarok, in: *AH*, roč. 14, 1989, s. 182 a i.
 Obr. 66 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, Provincia XVI spišských miest II, i. nr. 1079a. Mapa pochádza z roku 1785.
 Obr. 67 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, in: *Terra Scepusiensis*, s. 161 – 174.
 Obr. 68 Foto: Naďa Rácová.
 Obr. 69 Foto: Ana Maria Gruia.
 Obr. 70 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174.
 Obr. 71 Foto: Ana Maria Gruia.
 Obr. 72 – 73 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 74 Foto: Peter Labanc. Pôdorys kostola dole podľa Michal SLIVKA : Sídliškova a cirkevná štruktúra Spiša, s. 436.
 Obr. 75 Foto: Štefan Péchy.
 Obr. 76 – 77 Foto: Magdaléna Janovská.
 Obr. 78 Foto: Štefan Péchy.
 Obr. 79 Autor: Martin Homza a Jozef Česla.

- Obr. 80 Foto: Peter Kresánek a Patrik Dubovský.
 Obr. 81 – 82 Foto: Patrik Dubovský.
 Obr. 83 Gabriel HEVENESI (SJ) : *Ungaricae sanctitatis indicia*. Tyrnaviae 1692.
 Obr. 84 Autor: Martin Homza, Magdaléna Janovská a Jozef Česla.
 Obr. 85 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 86 – 87 Foto: Magdaléna Janovská.
 Obr. 88 Autor: Martin Homza, Magdaléna Janovská a Jozef Česla.
 Obr. 89 – 90 Foto: Magdaléna Janovská.
 Obr. 91 Autor: Martin Homza, Magdaléna Janovská a Jozef Česla.
 Obr. 92 – 94: Autor: Magdaléna Janovská.
 Obr. 95 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SASK, scr. XII, f. 1, nr. 1.
 Obr. 96 Zdroj: MOL DL 71 616.
 Obr. 97 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 98 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 99 – 100 Autor: Igor Plávka.
 Obr. 101 Foto: Naďa Rácová.
 Obr. 102 – 104 Citované podľa internetu: <http://www.patzinakia.ro/index2.html>. Foto: Mioritics. Rekonštrukcia: Radu Oltean. Použité s láskavým dovolením Any Márie Gruie.
 Obr. 105 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpP listiny 1315 i. č. 25 a 26 002.
 Obr. 106 Ladislav VRTEJ : *Osem storočí*, s. 53.
 Obr. 107 Archív Gabriela Hunčagu (OP).
 Obr. 108 – 109 Štefan ORIŠKO : Dominikánsky kostol v Košiciach. Možnosti a interpretačné problémy počiatkov stavby, in: *Galéria – Ročenka SNG 2004 – 2005*, s. 10 a 15 – 16.
 Obr. 110 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 111 Archív Martina Homzu, foto dole: Peter Kresánek.
 Obr. 112 Foto: Kláštorisko.
 Obr. 113 Michal SLIVKA : Sídlišková a cirkevná štruktúra, s. 429.
 Obr. 114 Foto: Rastislav Cesnek.
 Obr. 115 Foto: Stanisław A. Sroka. Zdroj: MOL DL 13 539.
 Obr. 116 Foto: Kláštorisko (letecký záber) a Juraj Šedivý.
 Obr. 117 Foto: Kláštorisko (letecký záber) a Naďa Rácová.
 Obr. 118 – 119 Foto: Naďa Rácová.
 Obr. 120 – 123 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 124 Foto: Patrik Dubovský.
 Obr. 125 – 128 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 129 Kresby: a) – d) Michal Slivka, foto: c) Juraj Šedivý, d) Magdaléna Janovská.
 Obr. 130 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 131 Foto: a) – b) Vladimír Olejník, c) Peter Kresánek, d) Kresba: Michal Slivka.
 Obr. 132 Pôdorys: Magdaléna Janovská a Mária Novotná. Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 133 Foto: Štefan Péchy.
 Obr. 134 Foto: a) – c) Štefan Péchy, detail b) a d) Vladimír Olejník, e) – f) Štefan Péchy, g) Vladimír Olejník.
 Obr. 135 Foto: Peter Kresánek.
 136 Foto: Vladimír Plekanec.
 Obr. 137 Archív: Magdaléna Janovská.
 Obr. 138 Foto: a) – d) Magdaléna Janovská.
 Obr. 139 Foto: a) – c) Peter Kresánek.
 Obr. 140 Foto: a) – d) Peter Kresánek.
 Obr. 141 Foto: a), c) – d) Naďa Rácová, b) Michal Šimkovic.
 Obr. 142 Foto: a) Magdaléna Janovská, b) Myroslav Voločšuk, c) Timo Kirschberger.
 Obr. 143 Foto: a) Naďa Rácová, b) – d) Peter Kresánek.
 Obr. 144 András PÁLÓCZI-HORVÁTH : *Pechenegs, Cumans, Iasians : Steppe Peoples in Medieval Hungary*. Budapest 1989, s. 78.
 Obr. 145 Ferdinandus KNAUZ (ed.) : *MES*, vol. 2, *Praefatio*.
 Obr. 146 Foto: Peter Kresánek.
 Obr. 147 Foto: a) – c) Magdaléna Janovská.
 Obr. 148 Foto: a) a c) Magdaléna Janovská, b) Ivan KUKULJEVIĆ SAKCINSKI : *Nadpisi sredovječni i novovječni na crkvah, javnih i privatnih sgradah i t.d. u Hrvatskoj i Slavoniji*. Zagreb: Knjižara Jugoslavenske akademije 1891, s. 30.
 Obr. 149 a) Olej W. Rossowského (františkánska bazilika Krakov), pozri Cecylian NIEZGODA (OFMConv.) : *Blogosławiona Salomea Piastówna*. Kraków 1996, obrazová príloha.
 Obr. 150 Foto: a) – b) Naďa Rácová.
 Mapa 1 – 3 Autor: Martin Homza a Jozef Česla.
 Mapa 4 – 7 Autor: Martin Homza, Miroslava Števík a Jozef Česla.

Časť 5 Vrcholno a neskorostredoveké dejiny Spiša (Henryk Ruciński)

- Obr. 1 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 62 – 63, nr. 27.
 Obr. 2 Citované podľa internetu: http://konyv-e.hu/pdf/Chronica_Picta.pdf.
 Obr. 3 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 66 – 67, nr. 30.
 Obr. 4 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, Andrassy – Krásna Hôrka I oddelenie: Elench Diossychy, f. 66, nr. 3, s. 205.
 Obr. 5 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 68 – 69, nr. 32 a 33.
 Obr. 6 Foto: Naďa Rácová.

- Obr. 7 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 70 – 71, nr. 34.
- Obr. 8 Johannes de THUROCZ : *Chronica Hungarorum*. Citované podľa internetu: <http://www.caslin.sk/htdoc/diglib/chrohung/high/0111v.jpg>
- Obr. 9 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 70 – 71, nr. 35.
- Obr. 10 Foto: Mária Novotná.
- Obr. 11 *Sigilla regum – reges sigillorum*, s. 74 – 75, nr. 38.
- Obr. 12 – 17 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 18 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, scr. 6, f. 2, nr. 14.
- Obr. 19 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174. Foto: Miroslav Števík.
- Obr. 20 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174.
- Obr. 21 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174. Foto: Patrik Dubovský.
- Obr. 22 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174. Foto: Patrik Dubovský.
- Obr. 23 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174. Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 24 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 25 – 26 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 27 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, Zbierka pečatidiel, i. nr. 74.
- Obr. 28 Detail mapy. Zdroj: ŠA Stará Ľubovňa, Archív mesta Hniezdne, mapy, nr. 5.
- Obr. 29 Zdroj: ŠA Prešov, pob. Bardejov, MM Bardejov, list nr. 813.
- Obr. 30 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 31 Matthias BELL : *Historiae Comitatus Scepusiensis*, s. 84.
- Obr. 32 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 33 Foto: Štefan Péchy. Pôvod: ŠA Prešov, pob. Bardejov, MM Bardejov, list. nr. 112.
- Obr. 34 – 37 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, Csáky Hodkovce, i. nr. 10, šk. 3, f. H, nr. 1.
- Obr. 38 – Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpP, i. nr. 52.
- Obr. 39 – Foto: Štefan Péchy. Zdroj: Archív mesta Košíc, MM Košice, Schwarzenbachiana, nr. 345.
- Obr. 40 – 41 Zdroj: MOL DL 83267 a MOL DL 63731.
- Obr. 42 Citované podľa internetu: <http://dig.vkol.cz/dig/mi406/0341rx.htm>.
- Obr. 43 Leon SOKOLOVSKÝ : *Správa stredovekej dediny na Slovensku*. Bánovce nad Bebravou 2002, s. 73.
- Obr. 44 – 46 Podľa: Georgius AGRICOLA : *De re metalica libri XII : Bergbau und Hüttenkunde*, 12 Bücher, trans. a ed.: Georg Fraustadt a Hans Prescher. Berlin 1974, s. 220, 293 a 251.
- Obr. 47 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: Archív mesta Košice, MM Košice, missiles nr. 3219/69.
- Obr. 48 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, pob. SNV, MM SNV, liust. nr. 113.
- Obr. 49 Archív: Martin Homza. Foto: Patrik Dubovský.
- Obr. 50 Foto: Štefan Péchy. ŠA LE, MM Gelnica, mestská kniha (bez sign.).
- Obr. 51 Foto: Juraj Gembický a Gergely Buzás.
- Obr. 52 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, pobočka Poprad, MM Kežmarok, perg. IX.
- Obr. 53 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 54 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174.
- Obr. 55 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 56 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 57 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 58 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpK, scrin. III, f. 4, nr. 13.
- Obr. 59 Ivan GOJDIČ : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174.
- Obr. 60 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, Zbierka máp a plánov, i. nr. 701, sign. BII/2.
- Obr. 61 Foto: Kláštorisko.
- Obr. 62 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 63 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 64 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: a) ŠA LE, SpK, scr. 10, f. 1, nr. 15. *prepošt Pavol (1313)*; b) Sign: ŠA LE, SpP, i. nr. 82. *prepošta Benedikt (1363)*, c) ŠA LE, SpK, scr. 1, f. 1, nr. 8. *Pečať kanonika Jána (1412)*.
- Obr. 65 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 66 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpK, scr. 12, f. IV, nr. MB.
- Obr. 67 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpK, scr. 5, f. 1, nr. 5.
- Obr. 68 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, scr. 2, f. 3, nr. 5.
- Obr. 69 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 70 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 71 Citované podľa internetu: [http://slovenskyarchivar.pweb.sk/fckarchiv/lazarus\(1\).jpg](http://slovenskyarchivar.pweb.sk/fckarchiv/lazarus(1).jpg).
- Obr. 72 Kresba: Michal Slivka.
- Obr. 73 Kresba: a) a d) Michal Slivka. Foto: b) a c) Rastislav Cesnek.
- Obr. 74 Kresba: a) a e) Michal Slivka. Foto: b) – d) Naďa Rácová.
- Obr. 75 Foto: a) Igor Graus. Zdroj: Štátny archív v Banském Bystrici, fond *Mesto Banská Bystrica*, f. 80, nr. 1. Kresba: b) a c) Vladimír RÁBIK : *Pečate kartuziánských kláštorov na Skale útočišťa a v Červenom kláštore*, in: *Genealogiko-heraldický hlas*, roč. 11, 2001, nr. 2, s. 10.
- Obr. 76 Foto: a) Miroslav Števík. Zdroj: Archív Gréckokatolíckeho biskupství v Prešove,

- Inventár Červený kláštor (1323) 1821 – 1950, listiny, inv. nr. 953. Kresba: b) Vladimír RÁBIK : Pečate kartuziánských kláštorov, s. 11, c) Jozef ČESLA, in: *Červený kláštor 1320 – 2007*, ed.: Miroslav Števík a Filip Fetko. Stará Lubovňa 2007, s. 8.
- Obr. 77 Foto: Peter Kresánek.
- Obr. 78 Foto: Maroš Tomáš. Zdroj: AGAD, Zb. dok. Perg. 2775.
- Obr. 79 – 80 Foto: Peter Kresánek.
- Obr. 81 Foto: Anna Maria Gruia.
- Obr. 82 – 83 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 84 Foto: Gabriela HutYROVÁ.
- Obr. 85 Kresby: a), d) – e) Michal SLIVKA : Sídlistková a cirkevná štruktúra Spiša, s. 444. Foto: b) Naďa Rácová, c) Štefan Péchy.
- Obr. 86 Kresba: Michal Slivka.
- Obr. 87 Foto: Magdaléna Janovská.
- Obr. 88 Zdroj: MOL E 151 – *Acta ecclesiastica ordinum et monialium : Camaldulenses de Lechnicz*, f. 7, nr. 22, fol. 1.
- Obr. 89 Foto: a) Kláštorisko, c) – d) Peter Kresánek. Pôdorys podľa: Ivan Gojdič : Spišské mestá a ich vývoj, s. 161 – 174.
- Obr. 90 Foto: Juraj Kubičár.
- Obr. 91 Foto: Kláštorisko a Naďa Rácová.
- Obr. 92 Foto: Patrik Dubovský.
- Obr. 93 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 94 Foto: Naďa Rácová. Zdoj: ŠA LE, Greshnik, prebal rukopisu.
- Obr. 95 Foto: Božena Malovcová. Zdroj ŠA LE, pob. Poprad – Spišská Sobota, sign. 10034.
- Obr. 96 Foto: Zdroj: Archív cirkvi evanjelickej a. v. v Levoči.
- Obr. 97 Foto: Mária Trnková. Zdroj: Knižnica evanjelického lýcea v Kežmarku.
- Obr. 98 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 99 Foto: Vladimír Olejník. Zdroj: Spišská Kapitula, knižnica Spišskej Kapituly, ink. 1.
- Obr. 100 Foto: Slavomír Haľama, Juraj Šedivý a Štefan Péchy. Zdroj: SNK, Archív literatúry a umenia, sign. Inc. B 199 (hore), Spišská Kapitula, knižnica Spišskej Kapituly, ink. 2 (uprostred) a ŠA LE, pob. Levoča, MM Spišské Podhradie, daňová kniha z roku 1575, bez sign.
- Obr. 101 – 104 Foto: Štefan Péchy
- Obr. 105 Foto: a) Štefan Péchy, b) Mária Novotná, c) archív Martina Homzu, d) Peter Kresánek.
- Obr. 106 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 107 Foto: a) a d) Naďa Rácová, b) – c) Peter Kresánek.
- Obr. 108 Foto: a) – b) Peter Kresánek, c) Naďa Rácová.
- Obr. 109 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 110 Foto: Naďa Rácová.
- Obr. 111 – 113 Foto: Peter Kresánek.
- Obr. 114 – 115 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 116 Foto: Mária Novotná.
- Obr. 117 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 118 Foto: Peter Kresánek.
- Obr. 119 – 122 Foto: Štefan Péchy.
- Hrady a opevnené sídla šľachty na Spiši v stredoveku a na prahu novoveku (Michal Šimkovic)
- Obr. 123 Zdroj: Archív PÚ SR, dok. T-5470, nálezová správa z výskumu: Andrej FIALA : *Románsky palác*, 2000.
- Obr. 124 Foto: PÚ SR, Oblastný reštaurátorský ateliér v Levoči.
- Obr. 125 Foto: Magdaléna Janovská
- Obr. 126 Zdroj: Archív PÚ SR, dok. T-5470, nálezová správa z výskumu: Andrej FIALA : *Románsky palác*, 2000.
- Obr. 127 – 128 Foto: Magdaléna Janovská.
- Obr. 129 Autor: Magdaléna Janovská.
- Obr. 130 Foto: Magdaléna Janovská.
- Obr. 131 Foto: Magdaléna Janovská. Kresby: Michal Slivka.
- Obr. 132 Michal SLIVKA a Adrián VALLAŠEK : *Hrady a hrádky na východnom Slovensku*. Košice 1991, obr. 101.
- Obr. 133 Foto: a) – b) Vladimír Mucha. Kresby: c) a d) Michal Slivka.
- Obr. 134 Pohľadnica zo zbierky Juraja Petrakoviča.
- Obr. 135 Miroslav PLAČEK a Martin BÓNA : *Encyklopédia slovenských hradov*. Bratislava 2007, obr. 168.
- Obr. 136 Autor: Michal Šimkovic a Miroslav Matejko.
- Obr. 137 Foto: Pilot klub Slovensko.
- Obr. 138 Foto: Miroslav Matejko.
- Obr. 139 Michal SLIVKA a Adrián VALLAŠEK : *Hrady a hrádky*, obr. 120.
- Obr. 140 Autor: Michal Šimkovic, Peter Glos a Miroslav Matejko.
- Obr. 141 Foto: Pilot klub Slovensko
- Obr. 142 – 143 Autor: Michal Šimkovic, Peter Glos a Miroslav Matejko.
- Obr. 144 Foto: Peter Glos
- Obr. 145 Miroslav PLAČEK a Martin BÓNA : *Encyklopédia slovenských hradov*, obr. 343.
- Obr. 146 Michal SLIVKA a Adrián VALLAŠEK : *Hrady a hrádky*, obr. 126.
- Obr. 147 Foto: Michal Šimkovic.
- Obr. 148 Foto a kresba: Magdaléna Janovská.
- Obr. 149 Magdaléna Janovská.
- Obr. 150 *Pijarzy : Piaristi : Pietas et Litterae : Wpływ*

kolegium pijarów w Podolińcu na rozwój dawnego szkolnictwa : Vplyv kolégia piaristov v Podolínci na rozvoj školstva v minulosti : Katalog wystawy : Katalóg výstavy, ed.: Waclaw Kawiorski. Nowy Sącz 2004, s. 148, nr. kat. V/4.

- Obr. 151 a) Miroslav PLAČEK a Martin BÓNA : *Encyklopédia slovenských hradov.*, obr. 328, b) – c) Miroslav ŠTEVÍK a Jozef ČESLA : Pokus o rekonštrukciu hradu v Podolínci na základe popisu z roku 1765 a jeho porovnanie s popisom z polovice 16. storočia, in: *K stredovekým dejinám Spiša*. Stará Ľubovňa 2003, s. 150.
- Obr. 152 a) Foto: Pilot klub Slovensko, b) podľa: J. Zahradníček, c) Miroslav PLAČEK a Martin BÓNA : *Encyklopédia slovenských hradov*, obr. 213, d) foto: Štefan Péchy.
- Obr. 153 Foto: Magdaléna Janovská.
- Obr. 154 – 156 Zdroj: Piotr STĘPIEŃ, in: Stanisław Kostka MICHALCZUK, Piotr M. STĘPIEŃ, Tadeusz M. TRAJDOS : *Zamek Dunajec w Niedzicy*. Niedzica 2006.
- Obr. 157 Foto: Magda Janovská.
- Obr. 158 Foto: Michal Šimkovic.
- Obr. 159 Foto: Michal Šimkovic.
- Obr. 160 Foto: Magdaléna Janovská.
- Obr. 161 – 162 Belo POLLA : *Stredoveká zaniknutá osada na Spiši (Zalužany)*, obr. 40 a 49, obr. 51 a 67.
- Obr. 163 Foto: Pilot klub Slovensko.
- Obr. 164 Foto: Michal Šimkovic.
- Obr. 165 Martin Bóna a Michal Šimkovic.
- Obr. 166 Foto Pilot klub Slovensko.
- Obr. 167 Margita MALOVECKÁ a Silvia PAULUSOVÁ : Kaštieľ v Strážkach – II. etapa výskumu a obnova, in: *Pamiatky a príroda*, roč. 20, 1989, s. 91.
- Obr. 168 – 169 Foto: Pilot klub Slovensko.
- Obr. 170 MOL térképtára II. Helytartótanctérképek (1735 – 1875), div 9, nr 79:1, 2 (Elektronická verzia, Arcanum Budapešť 2006).
- Obr. 171 Foto: Ondrej Gogora.

Písomná kultúra na stredovekom Spiši (Juraj Šedivý)

- Obr. 172 Foto: SNA.
- Obr. 173 Foto: Ján Endrödy.
- Obr. 174 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 175 Foto: SNA.
- Obr. 176 Foto: SNA.
- Obr. 177 Foto: Božena Malovcová.
- Obr. 178 Foto: PÚ SR.
- Obr. 179 Foto: a) Juraj Šedivý, b) PÚ SR.

- Obr. 180 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 181 Foto: SNA.
- Obr. 182 Štátny archív v Bardejove/Mesto Bardejov, nr. 4864.
- Obr. 183 – 184 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 185 Foto: SNA.
- Obr. 186 Foto: Božena Malovcová. Zdroj: Spišská Kapitula, knižnica Spišskej Kapituly, ink. 2 a 1.
- Obr. 187 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 188 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 189 Foto: Archív PÚ SR
- Obr. 190 Foto: Juraj Šedivý
- Obr. 191 Foto: Juraj Šedivý
- Obr. 192 Foto: SNK, Archív literatúry a umenia, sign. J 538.
- Obr. 193 Foto: Slavomír Haľama. Zdroj: SNK Martin, Archív literatúry a umenia, sign. Inc. B 199.
- Obr. 194 – 199 Foto: Juraj Šedivý.
- Obr. 200 Foto: Štefan Péchy. ŠA LE, SpP, i. nr. 32.
- Obr. 201 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, SpP, i. nr. 52.
- Obr. 202 – 203 Foto: Foto: Gergely Buzás.
- Obr. 204 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 205 Foto: SNK, Archív literatúry a umenia, sign. J 538.
- Obr. 206 – 207 Foto: Peter Kresánek.
- Obr. 208 Foto: Mária Trnková. Zdroj: Knižnica evanjelického lýcea v Kežmarku.
- Obr. 209 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 210 Foto: Magdaléna Janovská.
- Obr. 211 – 213 Foto: Mária Novotná.
- Obr. 214 *Słowacja i Słowacy w zbiorach Uniwersytetu Jagiellońskiego od czasów najdawniejszych do roku 1918*, ed.: Danuta Bromowicz. Kraków 2006, s. 35.
- Obr. 215 Foto: Michal Vadrna.
- Obr. 216 Foto: Štefan Péchy. Zdroj: ŠA LE, sign. A 7, A 12.
- Obr. 217 Foto: Zdroj: AP w Cieszynie, Zbiór dokumentów pergaminowych i papierowych, nr. 32.
- Obr. 218 Foto: Podľa kachlice z výskumu Michala Slivku.
- Obr. 219 Foto: Peter Kresánek.
- Obr. 220 – 221 Foto: Štefan Péchy.
- Obr. 222 Foto: Podľa: Józef SZYMAŃSKI : *Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego*. Warszawa 1993, s. 264.

Mapa 1 Autor: Martin Homza a Jozef Česla.

Mapa 2 – 5 Autor: Martin Homza, Miroslav Števík a Jozef Česla.

Index*

- ab Hortis, Samuel 380
Ab Oefele, Edmundus L. B. 135
Aba Pekný alebo Veľký, veliteľ 339
Aba, brat kanonika Jána 249
Aba, kopijník 199
Aba, magister 188, 194 – 195, 198, 492
Abaújvár – v. Abov
Abgarowicz, Kazimierz 598
Abov (aj Abaújvár, Abovský Nový hrad) 40, 42, 126, 140, 194, 214, 241, 259, 390, 521, 537, 539
Abovci-Omodejovci, rod 168, 184, 218, 231, 312, 333, 337 – 339, 344, 366, 370, 372, 384, 417, 521, 560 – 561
Abovský Nový hrad – v. Abov
Abrahám, SK, okr. Galanta 102
Abrahámovce, SK, okr. Kežmarok 187, 375, 574, 581 – 582, 588
Adalbert Babenberský, rakúsky vojvoda 604
Adalbert, františkán, svedník Salomei 263
Adalbert, rakúsky vojvoda 602
Adalrám, salzburský arcibiskup 127, 233
Adam Świnka, básnik 540
Adam, syn Močka, kopijník 199
Adamko, Rastislav 484, 505
Adelaida, dcéra Álmoša, nitrianskeho kniežaťa 604
Adelaida, dcéra Helbranda, grófa spišských Sasov 173, 203
Adelaida, dcéra Ondreja I. 603
Adelaida, manželka Ladislava I. 603
Adelaida (?), matka Štefana I. 132, 290, 602
Adolf, spišský prepoš 176, 188, 201, 203, 238, 240 – 241, 243, 245, 261, 276 – 277, 285, 291, 294 – 295, 300, 315, 319, 324, 366, 552, 555, 564 – 565
Adriányi, Gabriel 277, 327
Aegidius Columnus, cirkevný spisovateľ 506
Aggsbach, A, Niederösterreich 569
Agneša Antiochijská, manželka Bela III. 146, 604 – 605
Agneša Babenberská, manželka Štefana III. 604
sv. Agneša Česká, sestra Přemysla Otakara II. 264, 322
Agneša Opolská, manželka Jošta, nemeckého kráľa 609
Agneša, dcéra Albrechta I. Habsburský, rakúskeho vojvodu 171, 206, 605, 611
Agneša, dcéra Bertolda IV. 241, 256
Agneša, dcéra Henricha III. glogovského kniežaťa 606
Agrigoroaei, Vladimír 257
Achtum, uhorské knieža 227
Ákoš, magister 195
Alan (Alanus, Almannus, Almamius), predstavený draveckých antonitov 568
Alardus, vodca sedmohradských Sasov 162
Alba Iulia, RO 484, 503, 505 – 507, 513 – 514, 558
Alba, veliteľ 134
Albert de Thapolcza, predstavený draveckých antonitov 568
Albert, antonita 512
Albert, dedičný richtár 417
Albert, lendacký prepoš 572
Albert, spišskoštiavnický opát 261 – 262, 491 – 492, 566
Albert, syn Bela, arpádovec podľa Uhorsko-poľskej kroniky 140
Albrecht Habsburský, syn Ernesta, rakúskeho vojvodu 611
Albrecht Habsburský, uhorský kráľ 331 – 332, 345 – 347, 396, 408, 467, 610 – 611, 620
Albrecht I. Habsburský, rakúsky vojvoda 171, 199, 249, 605, 611
Albrecht II. Habsburský, rakúsky vojvoda 330,

* Vypracoval Peter Labanc. Zámerom predkladaného registra je uľahčenie orientácie čitateľovi tejto publikácie. Medzi heslá boli zahrnuté nielen postavy tzv. veľkých dejín, ale aj osoby, ktoré formovali regionálne spišské dejiny. Všetky historické postavy, teda osobnosti formujúce stredoveké dejiny Spiša, sú radené v abecednom poradí podľa svojho krstného mena. Okrem týchto mien boli do registra poňaté aj vlastné mená všetkých tých, ktorí prispeli k osvetleniu starších dejín a ocitli sa v poznámkovom aparáte, respektíve v odporúčenej literatúre v záveroch kapitol. Tieto osoby sú radené do abecedného poradia podľa priezvisk.

Súčasnou registráciou je aj register miestny. Snažili sme sa o čo najkompletnejšie zhrnutie všetkých sídel spomínaných v publikácii. Pre lepšiu orientáciu čitateľa sme sa pokúsili tieto lokality aj bližšie lokalizovať. Za názvom sídla nasleduje skratka štátu, v ktorom sa dnes nachádza (zvolili sme označenie štátov podľa systému medzinárodných poznávacích značiek). Za štátom nasleduje menší územný celok. V slovenskom a českom prípade sme zvolili okresy, v poľskom powiaty. V prípade ďalších štátov sme ponechali väčšie správne celky (napríklad v Nemecku sú to spolkové krajiny). Tieto menšie správne jednotky sme sa snažili uvádzať v originálnom (oficiálnom znení), ktoré, podľa nášho názoru, uľahčí čitateľovi vyhľadávanie. Ak je názov menšej správnej jednotky zhodný alebo veľmi podobný menu sídla neuvádzame ho. Sídla označené symbolom * sú dnes už zaniknuté. Pri ich lokalizácii, ktorá nie je vždy istá, odkazujeme čitateľa priamo na text.

- 333, 611
 Albrecht III. Habsburský, rakúsky vojvoda 610 – 611
 Albrecht IV. Habsburský, rakúsky vojvoda 611
 *Alcnov 261, 413, 580, 582
 Aldobrandini, ankonský markgróf 605
 Alexander de Hales, cirkevný spisovateľ 504
 Alexander III., pápež 268
 Alexander Jagelovský, brat Žigmunda I. Starého 535
 Alexander, františkán, spovedník Salomey 263
 Alexandria – v. Al-Iskandarija
 Alexej Turzo, syn Jána Turzu 531
 Alexios – v. Belo III.
 Alexios II., byzantský cisár 144
 Alexios, vnuk Gejzu II., 604
 Alfonz II., aragónsky kráľ 605
 Almgren, Oscar 104
 Álmoš, otec Arpáda 602
 Álmoš, syn Bela II. 604
 Álmoš, syn Gejzu I. 140, 142, 603 – 604
 Alpernus (Harpernus), spišský kanonik 249
 Alžbeta (Izabela), manželka Ladislava IV. 313, 606 – 607
 Alžbeta Kotromaničová, manželka Eudovíta I. Veľkého 608
 Alžbeta Kumánska, manželka Štefana V. 148, 152 – 153, 161, 164, 169, 185, 194, 199, 205 – 206, 211, 223, 239 – 240, 249 – 250, 279, 283, 285, 312 – 314, 316, 323 – 324, 376, 458, 560, 564, 606
 Alžbeta Piastovská (Lokietkovna), manželka Karola Róberta 333, 370, 406 – 407, 607 – 608
 Alžbeta Pomoranská, manželka Karola IV., českého kráľa 609 – 610
 Alžbeta Siládiová, manželka Jána Huňadyho 612
 sv. Alžbeta Uhorská, Durínska, Bratislavská, dcéra Ondreja II. 219, 239, 241 – 242, 256 – 257, 263 – 264, 275, 282, 290, 295, 299, 302, 322 – 323, 325, 397, 419, 426, 594, 605
 Al-Iskandarija (Alexandria), ET 294 – 295
 Alžbeta Opolská, manželka Jošta, nemeckého kráľa 609
 Alžbeta, dcéra Albrechta Habsburského, uhorského kráľa 331, 347
 Alžbeta, dcéra Bela IV. 606
 Alžbeta, dcéra Gejzu II. 604
 Alžbeta, dcéra Jána Henricha, moravského markgrófa 609
 Alžbeta, dcéra Jána Korvína 538, 612
 Alžbeta, dcéra Jána, gorlického vojvodu 610
 Alžbeta, dcéra Karola IV., českého kráľa 610
 Alžbeta, dcéra Karola Róberta 608
 Alžbeta, dcéra Ondreja III. 171, 174, 605 – 606
 Alžbeta, dcéra Štefana V. 312, 606
 Alžbeta, dcéra Žigmunda Luxemburského 332, 345 – 346, 364, 408, 610 – 611
 Alžbeta, manželka Jána, českého kráľa 609
 Alžbeta, manželka Štefana, syna Ondreja II. 605
 Alžbeta, manželka Václava II. 606
 Alžbeta, vnučka Karola Róberta 608
 Ambróz, spišskovlašský farár 503, 507
 Ampod, otec Dionýza, solnocký župan 315
 Anastázia, manželka Ondreja I. 603
 Ancona, I, Marche 299
 Andechs, D, Bayern 294, 299, 301 – 302
 Andechs-Meranovci, rod 193, 238, 241 – 242, 255 – 257, 276, 284 – 285, 299, 301 – 302, 304, 306, 308, 318, 326, 564
 Andrej de Szalók, spišský kanonik 514
 Andrej de Tornavia, letanovský prior 525, 570
 Andrej Košcielecki (Košcielecki), poľský starosta 563
 Andrej Mokrski/Mogrski, poľský starosta 563
 Andrej z Arnutoviec 162
 Andrej, kartuzián, rektor letanovského kláštora 270, 496, 569
 Andrej, letanovský prior 416, 570
 Andrej, syn Petra, kopijník 199
 Andrej z Lomnice, syn Polana 324
 Andrej, syn Vladimíra II. Monomacha 142
 sv. Andrej-Svorad 234 – 236, 252, 284, 433
 Andronikos II. Palaiologos, byzantský cisár 606
 Andronikus, brat Mateja, prepošta 244
 Andrzejówka, PL, pow. Nowosądecki 50
 Angennendt, Arnold 298 – 299, 302, 325
 Anglicko 254, 294, 431, 540
 Anjouovci, rod 172, 178, 186, 194, 219, 228, 231, 300 – 302, 304, 330, 333, 338, 340, 372, 377, 439, 460, 479, 495, 497, 551 – 554, 557, 595, 607 – 608
 Ankona – v. Ancona
 Anna Celjská, vnučka Kazimíra Veľkého 341
 Anna Čehi (Csehi), manželka Ladislava Mariášiho 369, 526
 Anna Dukaina, manželka Borisa, syna Kolomana Knihomoľa 603
 Anna Falcká, manželka Karola IV., českého kráľa 609 – 610
 Anna Svidnícka, manželka Karola IV., českého kráľa 609 – 610
 Anna z Foix, manželka Vladislava II., uhorského kráľa 613
 Anna, dcéra Bela IV. 151, 153, 158 – 159, 606
 Anna, dcéra Benedikta z Hrhova 525
 Anna, dcéra Boleslava Pobožného, veľkopoľského kniežaťa 159
 Anna, dcéra Henricha, podolíneckého richtára 367 – 368
 Anna, dcéra Jána, českého kráľa 609
 Anna, dcéra Karola IV., českého kráľa 610
 Anna, dcéra Štefana V. 312, 606
 Anna, dcéra Ulricha Fuggera 531

- Anna, dcéra Vladislava II., uhorského kráľa 613
 Anna, dcéra Žigmunda I. Starého 535
 Anna, manželka Henricha II. Pobožného 263 – 264
 Anonymný kronikár kartuziánskeho kláštora pri Letanovciach 121, 174, 217, 225, 268 – 269, 421, 424, 432, 496, 508, 525, 569 – 570
 Anonymný notár P. kráľa Bela 130 – 131, 194, 597
 Antoleus, brat Mateja, prepošta 243, 284
 Anton Burgundský 610
 Anton, spoločník Mojžiša Uhorského 235
 Antonio Bonfini, kronikár 386
 Aquilea, I, Friuli-Venezia Giulia 133
 Arad, RO 490
 Aragónsko 316
 Arnold z Hrhova 155, 181, 200, 203
 Arnold, syn Arnolda z Arnutoviec 162, 189, 195
 Arnold, syn Detrika, grófa spišských Sasov 161, 169, 182, 204, 206, 459, 460
 Arnold, syn Eliáša, grófa spišských Sasov 316
 Arnold, syn Jordana, gróf spišských Sasov 156, 160 – 161, 180, 203, 205, 316, 336
 Arnold, syn Petra z Arnutoviec 162
 Arnulf, franský cisár 234, 252
 Arnutovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 162, 186, 189 – 190, 223 – 224, 270, 272, 350, 352, 574, 582
 Arpád, vodca Uhrov 130, 602
 Arpád, syn Gejzu II. 604
 Arpádovci, rod 66, 130, 132, 134, 136 – 137, 140, 143 – 144, 149 – 150, 154, 156, 160, 162, 164, 168, 173, 194, 206 – 207, 232, 238, 240, 260, 276, 282, 285, 299, 302, 314, 316 – 318, 321, 324, 326 – 327, 333, 337, 349, 426, 440, 455, 459, 553, 558, 595 – 596, 602 – 606
 Assisi, I, Umbria 322
 Astrik (Anastázus), ostrihomský arcibiskup 134, 252
 Attila, hunský náčelník 276
 Attila, József 128, 598
 Auer, Anika M. 242, 256, 326
 Augustín z Turne, zvonolejár 524
 Augustín z Vrbova, lechnický kartuzián 501
 Auxerre, F, Burgogne 506
 Avari 122, 126 – 127
 Avarska ríša (Avarský kaganát) 115, 126 – 127
 Avignon, F, Provence-Alpes-Côte d'Azur 404 – 405, 407
 Babenbergovci, rod 142, 152, 321
 Baboničovci (Babonić), rod 159, 171
 Bácskai, Vera 599
 Baczkowski, Krzysztof 346, 348 – 349
 Bačkov, SK, okr. Trebišov 521
 Bader, Teresa 19, 22, 27, 30
 Bagdád (Bagdad), IRQ, hlavné mesto 129, 214
 Baia Mare (Veľká Baňa), RO, Maramureș 533, 537
 Bak, János M. 312, 599
 Bał, Piotr 40, 44, 61, 290
 Bal, Jeremos 222, 598
 Balašovci (Balassa), rod 153, 194, 370, 455, 595
 Baláž, Erik 75
 Bald (Balduin), spišský župan 168, 170 – 174, 182, 190, 194, 199 – 200, 206, 208, 223 – 224, 251, 269, 285, 288, 314, 317, 326, 377, 491, 494, 521, 556, 560
 Baldovce, SK, okr. Levoča 59, 71, 350 – 351, 574, 582
 Bálint, Béla 484
 Balkán 214, 319
 Balke, Barbara 122
 Balon, Jarosław 44
 Baltazar, prokurátor letanovského kláštora 569
 Baluch, Jacek 19, 22, 26, 30
 Bamberg, D, Bayern 303 – 304
 Banát, historické územie 194
 Bánesz, Ladislav 122
 Banská Belá, SK, okr. Banská Štiavnica 531
 Banská Bystrica, SK 71, 75, 229, 528, 530 – 533, 547, 620
 Banská Štiavnica, SK 212, 229, 231, 266, 283, 334, 392, 459, 531, 547
 Banyo, Peter 599
 Barański, Marek 165, 226, 325
 Baráthová, Nora 397, 399, 541
 Barbora Brandenburská, manželka Vladislava II., uhorského kráľa 612
 Barbora Celjská, manželka Žigmunda Luxemburského 271, 341, 422, 610
 Barbora Edelpöcková, matka Jána Korvína 612
 Barbora z Lubstowa, manželka Závaša Čierneho 539
 Barbora Zápoľská, manželka Žigmunda I. Starého 534 – 536
 Barcaság – v. Țara Bârsei
 Bardejov, SK 222, 257, 260, 333, 342, 348, 363, 398, 406, 467, 503, 509, 524, 528 – 529, 556, 595, 599, 620, 622
 Bárdossy, Johannes (Bárdoši, Ján) 137, 183 – 184, 186, 191, 198, 204, 206 – 207, 210 – 212, 214 – 215, 223, 227, 237, 246, 249, 283, 350, 406, 484, 596
 Bari, I, Puglia 294, 299
 Barlog, Milan 19, 23, 27, 33, 46, 72, 616
 Bárta, Juraj 122
 Bartík, Martin 100, 617
 Bartl, Július 325, 344, 354 – 357, 374, 380, 541, 596
 Bartolomej Brixenský, cirkevný spisovateľ 513
 Bartolomej de Sancto Concordio, cirkevný spisovateľ 506
 Bartolomej z Betlanoviec 344
 Bartolomej, opát čiernofúzskeho premonštrátov 404 – 405
 Bartolomej, spišskovlašský farár 507

- Bartolomej, spišský prepoš 317, 490, 564
 Bartoniek, Emma 514, 599
 Bartoš, kapitán 398, 537
 Barycz, Henryk 234
 Basel (Bazilej), CH 70, 431
 Baška, SK, okr. Košice-okolie 562
 Bátságék, HU, Tolnamegye 254
 Batelja, Juraj 325
 Báthori Bona 414
 Batizovce, SK, okr. Poprad 96, 99, 183, 368, 411, 523, 574, 582
 Batthyányi Jozef, ostrihomský arcibiskup 515
 Batu, mongolský chán 150 – 151
 Bavori 126 – 127, 132
 Bavorsko 133, 178, 185, 252, 296, 522
 Bazilej – v. Basel
 Beatrix Aragónska, manželka Mateja Korvína 332, 348, 532, 539, 612 – 613
 Beatrix Bourbonská, manželka Jána, českého kráľa 609
 Beatrix d'Este, manželka Ondreja II. 316, 605
 Beatrix Frankopanová, manželka Jána Korvína 538, 612
 Beatrix Luxemburská, manželka Karola Róberta 607 – 609
 Beharovce, SK, okr. Levoča 78, 191, 574, 582
 Bel, Matej (Bell, Matthias) 139, 147, 386, 618, 620
 *Beleš 580
 Belke, Klaus 597
 Belo Dobrý, syn Bela IV. 152 – 154, 194, 606
 Belo I., uhorský kráľ 135 – 138, 140, 212, 553, 603
 Belo II. Slepý, uhorský kráľ 142 – 144, 232, 604
 Belo III. (Alexios), uhorský kráľ 130, 144 – 146, 178, 183, 192 – 193, 223, 225 – 227, 232, 237 – 238, 251, 254, 277, 283, 285, 288 – 290, 294, 303, 307, 385, 551, 560, 604 – 605
 Belo IV., uhorský kráľ 137 – 138, 142, 148 – 159, 162 – 163, 165, 169, 174, 179 – 181, 183, 187 – 198, 202 – 204, 206 – 208, 210 – 215, 219 – 220, 222, 225, 227, 229 – 230, 232, 239, 243 – 246, 251, 255, 257 – 260, 262 – 264, 266, 273, 276, 280, 285, 290, 295, 299 – 300, 302, 304, 312, 314 – 316, 318 – 321, 323, 327, 334 – 336, 350, 368, 376, 426, 454 – 455, 478, 491, 498, 521, 547, 551 – 552, 556, 560, 566, 599, 605 – 606
 Belo, syn Rastislava Černigovského 158, 606
 Belo, syn Štefana III. 604
 *Beľany 580
 Benátky – v. Venezia
 sv. Benedikt zo Skalky 235, 252, 433
 Benedikt (I.), spišský prepoš (?) 564
 Benedikt (II.), spišský prepoš (?) 564
 Benedikt de Kosmin, poľský starosta 563
 Benedikt I., spišský prepoš 403, 565
 Benedikt XIII., pápež 426, 540
 Benedikt z Hrhova, spišský kanonik 525, 568
 Benedikt z Hrhova, spišský podžupan 524 – 525
 Benedikt z Košíc, poľský podstarosta 563
 Benedikt z Marseille, cirkevný spisovateľ 506
 Benedikt, lechnický prior 571
 Benedikt, ostrihomský arcibiskup 278
 Benedikt, syn Benedikta z Hrhova 525
 Benedikt, syn Ladislava z Hrhova, spišský kastelán 562
 Beňko, Ján 181 – 182, 193, 195, 204, 206, 226 – 227, 325, 335 – 337, 366, 370, 541
 Berehove (Berehovo), UA, Zakarpats'ka oblasť 316
 Béreš, Július 122 – 123, 135, 617
 Berlin (Berlín), D, hlavné mesto 432
 sv. Bernard z Clairvaux 252 – 253, 295, 301
 Bernhard, zlatník 532
 Berta, manželka Tiburcia, kopijníka 189
 Bertényi, Ivan 403
 Bertold IV., meránsky vojvoda 241, 255, 276, 605
 Bertold z Merana, kaločský arcibiskup 241 – 242, 255 – 257, 276, 319
 Bertold, strýko Dionýza, palatína 315
 Berzeviczy – v. Lomnickí páni
 Bešeňová, SK, okr. Ružomberok 556
 Bethlen, Gabriel 410
 Bethlenfalvy, Ernest 67
 Betlanovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 187, 344, 368, 375, 435, 501, 510, 525, 529, 562, 566, 574, 581 – 582
 Betlen, kopijník 189
 Bevilaqua, Dušan 64, 71, 75, 616
 Bezpriem, syn Boleslava I. Chrabrého 132, 135, 602
 Białystok, PL 33
 Biecz, PL, pow. Gorlicki 166, 342, 437, 523
 Bielefeld, D, Nordrhein-Westfalen 520
 Bielorusko 93
 Bielovce, SK, okr. Levice 120
 Bielovodský, Andrej – v. Miškovič, Alojz
 Bielowski, August 154, 596, 597, 598
 Bihorsko, údel 137 – 139, 161, 485
 Bijacovce, SK, okr. Levoča 82, 102, 139, 249, 250, 273, 317, 426 – 427, 441, 485, 511 – 512, 517, 574, 580, 582
 Bíňa, SK, okr. Nové Zámky 120
 Bistrița (Bistrica), RO, Bistrița-Nasaud 537
 Blanka z Valois, manželka Karola IV., českého kráľa 609 – 610
 Blatnica, SK, okr. Martin 127
 Blažej z Buclovian, spišský kastelán 562
 sv. Blažej, biskup 294 – 295
 Blažej, servient Kunigundy 155 – 157, 164, 177, 191, 317
 Blažej, spišskonovoveský mešťan 354
 Blažej, spišský kastelán 561
 Blažová, Elena 100, 617

- Blume, Dieter 242, 326
 Bobowski, Kazimierz 256
 Boguchwał, kronikár 598
 Bohumír z Liptova, predok Svätajánskych pánov 204
 Bohumírovci, rod 169, 171, 179
 Bohuš z Oždian, spišský podžupan a kastelán 561
 Bochnia, PL 271, 395, 398
 Bojná, SK, okr. Topoľčany 127 – 128, 233
 Bojnica, SK, okr. Prievidza 67
 Boleslav I. Chrabrý, poľský kráľ 121, 128, 130, 132 – 135, 138 – 139, 325, 602
 Boleslav I. Ukrutný, české knieža 132, 235
 Boleslav II. Štedrý zvaný Smelý, poľský kráľ 134, 136 – 139
 Boleslav II., plocké knieža 167 – 168
 Boleslav III. Krivoústy, poľské knieža 137, 139, 140, 142, 222, 296
 Boleslav Pobožný, veľkopoľské knieža 153, 155, 159, 322, 606
 Boleslav V. Hanblivý, krakovsko-sandomierske knieža 150 – 151, 153 – 159, 162, 164, 180, 205, 228, 290, 320 – 322, 335, 384, 606
 Boleslav, opavské knieža 608
 Boleslav, ostrihomský arcibiskup 400, 403 – 405
 Bollandus, Joannes 596
 Bologna, I, Emilia-Romagna 309, 408 – 410, 428, 431, 524, 565
 Bóna, Martin 456, 459 – 461, 463 – 466, 468, 470, 475 – 476, 479 – 481, 621 – 622
 sv. Bonaventúra 505
 Bonifác VIII., pápež 172, 333, 337, 404, 419
 Bonifác z Montferratu, solúnsky markgróf 605
 Bónis, György 290, 599
 Boris, syn Kolomana Knihomoľa 142 – 143, 603
 Borislav (Borzysław), lendacký farár 418, 572
 Bornemisa, spišský prepošť 417
 Borowski, Kazimierz 256
 Borsa, Iván 161, 170, 172, 177, 181 – 182, 184, 186, 188 – 189, 198, 204, 206, 210 – 212, 218, 235, 244, 247, 249, 251, 595 – 596
 Borš – v. Tekov
 Borš, syn Bungerov, starouhorský veliteľ 130
 Boršod, hrad 130 – 131, 485
 *Borzov 261, 580
 Borža, kopijník 189
 Bosanska Dubica/Kozarska Dubica (Dubica), BIH, Republika Srpska 265
 Bosna 192, 258, 263, 265, 313 – 314, 320, 537
 Bosniaci 153
 Botiz (Batiz) z Markušoviec, syn Marka 156 – 157, 160 – 162, 183, 208, 210 – 212, 249, 251, 324, 368, 385, 413, 560
 Brando, kardinál a pápežský legát 568
 Brandýs nad Orlicí, CZ, okr. Ústí nad Orlicí 345 – 346
 Brašov (Brašov), RO 167, 431
 Bratislava, SK, hlavné mesto 19, 23, 27, 30, 32, 66, 78, 85, 133, 146, 152, 212, 214, 238, 267, 286, 303, 326 – 327, 332, 398, 413, 444 – 445, 485 – 487, 489 – 490, 506, 509, 513, 516, 532, 553, 556 – 557, 559, 600
 Braunschweig, D, Niedersachsen 289
 Brekov, SK, okr. Humenné 521
 Bretholz, Bertold 132, 597
 Brezno, SK 43
 Brezovica, SK, okr. Sabinov 158, 161, 164, 169 – 170, 173 – 174, 182, 200 – 203, 215, 231, 270, 282, 324, 335, 338, 340, 359, 366 – 368, 371, 403, 405, 415, 430, 487, 525, 534
 Brezovickí – v. Lomnickí páni
 Brezovickí-Schvarc, rod 466
 Brezovička, SK, okr. Sabinov 272
 Brigljević, Ksenja 258
 Brilla, Matúš 19, 23, 27, 30, 32, 616
 Brno, CZ 171, 569
 Brockhoff, Evamaria 256
 Bromowicz, Danuta 622
 sv. Bruno z Querfurtu 252
 sv. Bruno z Kolína 268
 sv. Bruno, augsburský biskup 235
 Bruno, šľachtic 183
 *Brunovce 580
 Brutovce, SK, okr. Levoča 273 – 274, 426, 574, 582
 Brzotín, SK, okr. Rožňava 183, 368
 Břeclav, CZ 451
 Břetislav I., české knieža 135
 Březinová, Gertrúda 101, 122, 617
 Bubekovci, rod 183, 192, 207, 210, 230, 288, 466
 Buclovany, SK, okr. Bardejov 562
 Buda (Budín), HU, časť Budapešti 135, 159 – 160, 167, 214, 222, 254, 333, 345, 347, 376, 417, 509, 527, 539, 547, 552, 556
 Budaj, Marek 618
 Budapest (Budapešť), HU, hlavné mesto 32, 85, 91, 102, 235, 270, 444, 446, 483, 501, 505, 524, 541, 552, 600
 Budimír, SK, okr. Košice-okolie 507
 Budín – v. Buda
 Budinský-Krička, Vojtech 116 – 117, 122
 Budkovce, SK, okr. Michalovce 535
 Buglovce, SK, okr. Levoča 272, 433, 493, 506, 574, 582
 Bukovec, SK, okr. Košice-okolie 347
 Bukowina Tatrzańska (Tatranská Bukovina), PL, pow. Tatrzański 53 – 55
 Bulhari 153
 Bulharsko 151
 Buran, Dušan 438, 442, 471, 484 – 485, 500, 502, 513, 541

Burgundsko, región 419
 Burkovský, Július 70, 75
 Bušovce, SK, okr. Kežmarok 78, 80, 82, 84, 88, 90, 102, 107, 119, 158, 191, 224, 226, 232, 445, 477, 574, 581, 582
 Butvin, Jozef 182, 596
 Buzás, Gergely 620, 622
 Bydo de Senis, cirkevný spisovateľ 506
 Bystrany, SK, okr. Spišská Nová Ves 278, 306, 343, 350 – 351, 355 – 356, 362, 487, 574, 581 – 582
 Bytča, SK 618
 Byzantská ríša (Byzancia) 143 – 144, 320, 330, 439
 Canevale, Alexander 265
 Canivez, Josephus M. 255, 257 – 260, 596
 Cârța (Kerc), RO, Sibiu 255, 257 – 260
 Celje, SLO, Savinja 341
 Cenad (Marošský hrad), RO, Timis 227, 564 – 565
 Cesnek, Rastislav 616, 619 – 620
 Cézar, rímsky diktátor 549
 Cieszyn (Tešín), PL 17, 20, 24, 28, 503, 518, 533, 622
 Cikádor – v. Bátorczák
 Cipriani, rod 285, 314
 *Cisárovice 350, 580
 Citeaux – v. Saint-Nicolas-Les-Citeaux
 Clairvaux – v. Ville-sous-la-Ferté
 Clark, John 269
 Cluj-Napoca, RO 214, 431
 Coburg, August S. 68
 Coburg, Filip F. M. 68
 Cónová, Ilona 501, 518
 Córdoba (aj kalifát), S, Analucía 129, 214
 Csanád, Bálint 325
 Csapodi, Csaba 495 – 496, 501, 504, 507, 514, 518 – 519, 541
 Csapodiné Gárdonyi, Klára 495 – 496, 501, 504, 507, 514, 518 – 519, 541
 Csiky, Kálmán 599
 Csobán, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 410
 Csontos, János 483
 Ctibor ml. zo Ctiboríc 379
 Ctibor zo Ctiboríc 341 – 342
 Cygielska, Elżbieta 599
 sv. Cyril 586 – 588
 Czarnowas (Čierny Fúz), PL, pow. Opolski 404 – 405
 Częstochowa, PL 425
 Czopek, Sylwester 122
 Czorsztyn, PL, pow. Nowotarski 68, 71, 471
 Čakan, jobagiónsky syn 185, 189, 196 – 197, 249, 309, 478
 *Čakany 197
 Čákiovci, rod 302, 474 – 475, 616, 620
 Čákovci, rod 312
 Čanád – v. Cenad
 Čanád, jágerský biskup a ostrihomský arcibiskup 405 – 407, 566
 Čaplovič, Dušan 325, 484, 541
 Čazma, HR, Bjelovarsko-bilogorska županija 150, 243, 265 – 266, 303, 307, 319 – 320
 Čečejevce, SK, okr. Košice-okolie 524
 Čechy (Česká republika, České kráľovstvo) 48, 61, 66, 84, 94, 132 – 133, 136, 143, 165, 186, 213 – 214, 235, 272, 324, 326 – 327, 330 – 333, 349, 438, 444, 459, 518, 539, 541, 556, 558, 595
 Čemič, jobagiónsky syn (?) 198
 Čenčice, SK, okr. Poprad 90, 94, 187, 574, 582
 Čepanovce, SK, m. č. Markušoviec 187, 426, 574, 582
 Červená Rus 135, 330
 Červenica pri Sabinove, SK, okr. Sabinov 405
 Červený Kláštor (aj Červený kláštor), SK, okr. Kežmarok 42, 44, 55 – 56, 59, 67, 236, 271, 283 – 284, 336, 338, 341, 366, 413, 415 – 416, 421, 424, 432, 433, 437, 495, 499, 504, 543, 574, 582, 620
 Červený Kláštor – kúpele (Smerdžonka) 60, 67, 71
 Česi 126, 132, 156, 332, 342, 345 – 346, 379, 409, 411, 417, 598
 Česko-Slovensko 17, 20, 24, 28, 40, 57, 68 – 70, 123, 374, 542
 Česla, Jozef 467, 472 – 473, 618 – 622
 *Četina 156, 183, 210, 580
 Čierna Hora, SK, okr. Gelnica 574, 582
 Čierny Fúz – v. Czarnowas
 Čierny, Ján 542
 Čína 214
 Čingov, SK, okr. Spišská Nová Ves 78, 104 – 105, 112 – 113, 117 – 118, 120, 126, 128, 134 – 135, 142, 175, 177, 187, 286, 336, 450, 455
 Dąbrowski, Jan 169, 171
 Dácia, historický región 126, 133
 Dalmácia, historický región 133, 154, 178, 185, 187, 192, 207, 210, 238, 256, 263, 276, 307, 320, 342, 548, 595 – 596
 Dan (Daniel), valašský vojvoda 344
 Dan, kupec 317
 Daniel Dvořák, český kronikár 154
 Daniel, syn Romana, haličské knieža 147 – 155, 265, 282, 327
 Daniel, tisícnik 150
 Daniel, vyšehradský opát 566
 Danišovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 273, 343, 350, 427, 435, 442, 447, 574, 581 – 582
 Danuš, syn Vitka, jobagiónsky syn 173, 199
 Dávid, syn Ondreja I. 603
 Deáky, Honór 484
 Dębno, PL, pow. Nowotarski 58
 Dębno, rod 563
 Decimus Iunius Iuvenalis, rímsky spisovateľ 506 – 507, 513
 Dedač, jobagiónsky syn 185, 189, 196 – 197, 199 – 200

Dedek, Ludovicus C. 277, 487, 595
 Deér, Josephus 598
 Dekret-Matejovie, Jozef 66
 Demeter Podmanický, lúpežný rytier 414
 Demeter, syn Mikuláša, 339
 Demkó, Kálmán 216, 325, 353, 541, 598
 Dercsényi, Dezso 598
 Detrik Bubek, palatín 395, 561
 Detrik z Lomnice 525
 Detrik z Hanušoviec, lokátor 336, 385
 Detrik, letanovský prior 569
 Detrik, predok Bubekovcov 183, 207, 210, 319
 Detrik, spišský a zvolenský župan 155 – 156, 191, 194, 262, 491, 560
 Detrik, syn Arnolda 270, 282, 336, 338, 415, 417, 419
 Detrik, gróf spišských Sasov, syn Arnolda 161, 169, 181 – 182, 203 – 206, 215, 316, 366, 405
 Dezsényi Szemző, Piroska 520
 Dezider, spišský kastelán 561
 Dijon, F, Burgogne 252
 Dinkelsbühl, D, Bayern 506
 Dionís, rod 316
 Dionýz Maďar, levočský mešťan 502
 Dionýz, kráľovský stajník 213
 Dionýz, ostrihomský arcibiskup 409
 Dionýz, syn Ampoda, palatín 150, 258 – 259, 277, 285, 305, 315 – 316, 319, 327, 557, 560
 Dionýz, syn Dionýza, palatína 316
 Dionýz, verný Rolanda 164
 Divald, Kornel 485, 541
 Divín, SK, okr. Lučenec 479, 482
 Dlhé Stráže, SK, okr. Levoča 94, 350, 574, 581 – 582
 Dlugoš, František 425
 Dmosice (Dmošice), PL, pow. Sandomierski 563
 Dobeš Puchala (Dobiesław Puchala), husitský veliteľ 344, 364
 Dobeš, syn Letona, jobagiónsky syn 185, 198
 Dobroni, Lelja 284
 Dobrotková, Marta 541
 Doherty, Peter 132, 325
 Doľany, SK, okr. Levoča 82, 102, 104 – 105, 120, 187, 574, 582
 Dolná Mičiná, SK, okr. Banská Bystrica 482
 Dolné Rakúsko 95
 Dolný Smokovec, SK, okr. Poprad 78, 80, 82, 84, 86, 96
 Domaňovce, SK, okr. Levoča 102, 205 – 207, 574, 580, 582
 Domanovszky, Alexander (Sándor) 335, 541, 597 – 598
 Dominik Bubek, spišský prepoš 565
 Dominik, dverník kráľovnej 194, 199 – 200, 313, 560
 Dominik, kráľov človek 199
 Dominik, spišský prepoš 565
 Dominik, spišský župan 560
 sv. Dominik, zakladateľ dominikánov 262
 Domoslav, nitrianske knieža 135, 602
 Domoslav, spišskoštiavnicky notár 498
 Don, familiár Kolomana Haličského 176, 177, 188 – 189, 191, 238, 319
 Don, syn Pika, kopijník 191
 Doruľa, Ján 32
 Döry, Franciscus 599
 Dráb, Pavol 230
 Dravce, SK, okr. Levoča 102, 169, 191, 205 – 206, 245, 252, 267, 281, 284, 316, 368, 412, 418 – 420, 424, 426, 437 – 438, 443, 446, 495, 500, 512 – 513, 556, 568, 574, 582
 Draveckí páni (páni z Draviec) 369, 568
 Drča (Pleterje), SLO, Dolenjska 570
 Drienov, SK, okr. Prešov 417
 Drohojowski, Stanisław 68
 Drugetovci, rod 173, 194, 285, 338 – 339, 357, 366, 370, 376, 462, 465, 521 – 522, 535, 542
 Druh, jobagiónsky syn (?) 198
 Držislav z Vlostovic (Dzierślaw z Włostowic), poľský starosta 563
 Dubica – v. Hrvatska Dubica a Bosanska Dubica/Kozarska Dubica
 Dubovský, Patrik 616, 619 – 621
 Dúbrava, SK, okr. Levoča 60, 574, 583
 Duchoňová, Diana 525, 527
 Dukla, PL, pow. Krośnieński 347
 Dunajec, hrad – v. Niedzica
 Ďurček, Jozef 40, 49
 Ďurina, Ľubomír 618
 Durínsko, región 256 – 257, 533
 Ďurko (Jurko), jobagiónsky syn 195 – 198, 209
 Dürnkrot (Moravské pole), A, Niederösterreich 158 – 160, 162 – 163, 170, 202, 211, 321, 324
 Dursztyn (Durštín), PL, pow. Nowotarski 574, 583
 *Dvorce 574, 583
 Dvořák, Pavel 132, 231, 344, 372
 Dvořáková, Vlasta 438, 443
 Dzierślaw z Włostowic – v. Držislav z Vlostovic
 Dzierżysław z Rytwian, hisitský veliteľ 345
 *Ďurkovec 192, 195, 209, 272, 580
 Efraim Uhorský, brat sv. Mojžiša Uhorského 235, 252
 Eger (Jáger), HU, Heves 128, 214, 240, 262, 264, 281, 405 – 406, 428, 490, 524, 571
 sv. Egid 296, 301, 306, 499, 588, 594
 Egídius, kežmarský notár 509
 Egreš – v. Igrış
 Egypt 153, 276, 294 – 295
 Einhard, životopisec Karola Veľkého 127
 Ekbert, bamberský biskup 176, 201, 241 – 242, 285, 303
 Elbląg (Elblong), PL 331, 431

- Eliáš, auridátor 198
 Eliáš, syn Farkaša, magister 182
 Eliáš, syn Jordana, gróf spišských Sasov 156, 163, 169, 172, 180, 186, 203, 205 – 207, 224, 249, 314, 316, 336, 340, 350
 Emler, Josef 153, 597
 Endlicher, Stephanus L. 596, 598
 Endrödi, Ján 622
 Engel, Pál 261, 560
 Epirus, región 133, 330
 Erazmus Rotterdamský 428, 524
 Erfurt, D, Thüringen 440
 Ernest Habsburský, rakúsky vojvoda 611
 Érszegi, Geisa 599, 618
 Esztergom (Ostrihom), HU, Komárom-Esztergom 128, 134, 138, 144, 214, 224, 234, 237, 251, 254, 263, 277, 281, 303 – 304, 315, 337, 363, 405, 485, 489 – 490, 509, 526, 547, 552 – 553, 557, 595
 Eufémia Ruriková, manželka Kolomana Knihomôľa 142, 603
 Eufémia, dcéra Bela I. 603
 Eufrozína Ruriková, manželka Gejzu II. 143, 604
 Eugen, syn Jána zo Žehry 184, 208, 335, 463
 Eucherius, letanovský prior 570
 Ezelekh, syn Jelekha, uhorského veľkovovodu 602
 Fábrová, Karin 213
 Fajt, Jiří 447
 Falitzi, uhorský veľkovovodu 602
 Falsztyn (Falštín), PL, pow. Nowotarski 78, 81, 90, 261, 272, 574, 580, 583
 Fazekáš, Erik 263
 Fedor Hlavatý 334, 416
 Fedorová, Martina 19, 23, 27, 30
 Fejér, Georgius 155, 173, 177 – 178, 183 – 184, 186, 189, 191 – 193, 199 – 200, 208 – 209, 211, 218, 224, 245, 251, 269 – 270, 273, 277, 495 – 496, 595
 Fekete Nagy, Antal 184, 189, 191, 196, 221, 325, 351 – 352, 377, 595
 Felicián Zach, atentátnik 436
 Feňarová (rod. Stanková), Magda 241, 246, 352, 484, 487, 501, 509
 Fenena, manželka Ondreja III. 171 – 172, 285, 304, 313, 458, 605
 Ferdinand I. Aragónsky, neapolský kráľ 332, 612
 Ferdinand I. Habsburský, uhorský kráľ 295, 346, 416, 526, 531, 568, 571 – 572, 613
 Ferdinand I. Spravodlivý, aragónsky kráľ 540
 Ferenczi, László 254, 258, 261
 Fermo, I, Marche 169
 Fetko, Filip 621
 Fetmar, syn Vitka, jobagiónsky syn 198
 Fiala, Andrej 451 – 455, 457, 464, 473 – 474, 476, 618, 621
 Fialová, Hilda 464
 Figiel, Stanisław 40
 Fil (Fyl), jobagiónsky syn (?) 198
 File z Filíc, kopijník 188 – 189, 196, 220
 File, záhrebský prepoš 243
 Filice, SK, okr. Poprad, m. č. Gánoviec 59, 187 – 188, 191, 221, 574, 583
 Filip Druget, spišský župan 173, 231, 339, 370, 521, 561
 Filip I. Pekný, kastílsky kráľ 613
 Filip I. tarentský vojvoda 607
 Filip II. August, francúzsky kráľ 241, 256
 Filip II. tarentský vojvoda 607 – 608
 Filip Švábsky, nemecký kráľ 201, 241
 Filip, biskup z Fermo, pápežský legát 168, 186, 200, 205, 223, 283, 285, 314
 Filip, jobagiónsky syn 177, 199 – 200
 Filip, ostrihomský arcibiskup 215, 278
 Filip, predok Bubekovcov 183, 207 – 208, 210, 319
 Filip, spišskopodhradský richtár 509
 Filip, spišský kastelán 562
 Filipský, J. 116
 Filja (Filo), vojvoda, haličský regent 148, 151, 155
 Fioch (Fyoch), syn Ura, staviteľ 161, 244, 289, 458
 Firenze (Florenca), I, Toscana 194, 285
 Firlet, Elžbieta 617
 Fleckenstein, Josef 257
 Fleischer, Fridrich 66
 Florenca – v. Firenze
 Florianus, Matias 596 – 597
 Fodor, Adrienne 520
 Foix, F, Midi-Pyrénées 613
 Font, Márta 143, 147, 150, 325, 327
 Forbasy, SK, okr. Satrá Ľubovňa 384, 411, 574, 583
 Forchheim, D, Bayern 129
 Förster, Jenő 222, 595, 598
 Francúzsko 146, 256, 267 – 268, 294 – 297, 439, 568
 Franko, synovec Jakuba, prepošta 317, 561
 Frankopanovci, rod 171, 538
 Frankowic, Martin Ignac 599
 Franská ríša 129, 234, 252, 547 – 548, 552 – 553, 558
 František Mariáši 481
 František Turzo 387
 sv. František Xaverský 590
 sv. František z Assisi 262 – 263, 295, 301, 322, 585, 590, 594
 František z Hrhova, spišský kanonik 525
 František, lechnický prior 571
 František, lendacký prepoš 572
 František, syn Benedikta z Hrhova, spišského podžupana 525
 Fraustadt, Georg 620
 Fričovce, SK, okr. Prešov 525
 Fridman – v. Frydman
 Fridrich Hohenzollern 349
 Fridrich I. Barbarossa, cisár 145, 152, 300
 Fridrich I. Habsburský, rakúsky vojvoda 611

- Fridrich II. Babenberský zvaný Zúrivý 152
 Fridrich II. Habsburský, rakúsky vojvoda 611
 Fridrich II., cisár 152, 319
 Fridrich III. Habsburský, cisár 330, 332, 345, 611
 Fridrich IV. Habsburský, rakúsky vojvoda 611
 Fridrich, české knieža 604
 Fridrich, hniezdňanský arcibiskup a varminský biskup 349
 Fridrich, kardinál 539
 Fridrich, syn Detrika, grófa spišských Sasov 206
 Fried, Johannes 133, 325
 Frimmová, Eva 266, 484, 542
 Frohling, velický richtár 183, 211, 490
 Frovila, dcéra Ota Orseola 602
 Frovin, spišský kanonik 404, 406
 Frydman (Fridman), PL, pow. Nowotarski 44, 58, 84, 90, 93, 96, 308, 335 – 336, 366, 574, 583
 Fügedi, Erik 272, 325, 374, 460, 541
 Fuggerau, A, Kärnten 532
 Fuggerovci, rod 532 – 533
 Fuchs, Franz 234
 Fuchs, Fridrich D. 67
 Fulko – v. Pelka
 Furmánek, Václav 86, 122, 616
 Fusána, Otto 48, 61
 Fusek, Gabriel 122
 Fuxhoffer, Damianus 596
 Gaboltov, SK, okr. Bardejov 257, 282, 284
 Gabriel zo Spišskej Novej Vsi 525
 Gabriel, kardinál legát 563
 Gabriel, lechnický prior 571
 Gabriel, letanovský prior a prokurátor 570
 Gać, PL, pow. Przeworski 104
 Gagyí, J. 387
 Gahér, Daniel 601
 Gajdoš, Jozef Vševlad 484, 541
 Gala, predok pánov z Markušoviec 179, 200, 209 – 210
 Galántai, Elisabeth 138, 597
 Galia, rímska provincia 133
 Gall Anonym, poľský kronikár 128, 133, 136 – 138, 597
 Gálovci, rod 393
 Gaming, A, Niederösterreich 569 – 571
 Gancarski, Jan 122 – 123, 617
 Gandersheim, D, Niedersachsen 301
 Gánovce, SK, okr. Poprad 57, 59, 65, 71, 78 – 82, 84 – 85, 88 – 90, 92, 94, 96 – 97, 102, 123, 187, 285, 375, 426, 499, 574, 583 – 584
 Garbov – v. Stary Garbów
 Garbsch, Jochen 102
 Gaston de Dauphiné, zakladateľ rehole antonitov 266
 Gaston II., gróf z Foix-Candale 613
 Gašpar Back, spišský prepošt 294, 379, 409 – 411, 435 – 436, 564
 Gašpar Hain, spišský kronikár 217, 222, 252, 260, 266, 277, 284, 308, 598
 Gašpar Lamprecht, kežmarský kaplán 507
 Gašpar Zula, lendacký prepošt 572
 Gašpar, Ján 67, 75
 Gašpar, syn Krištofa Vrkoča 534
 Gdańsk (Gdansk), PL 330 – 331, 390, 399, 431, 531
 Gedimin, litovské veľkoknieža 330
 Gejza I. Veľký, uhorský kráľ 136 – 139, 603
 Gejza II., uhorský kráľ 141, 143 – 144, 178, 604
 Gejza, arpádovec podľa Uhorsko-poľskej kroniky 140
 Gejza, syn Gejzu II. 604
 Gejza, uhorské veľkoknieža 132, 553, 558 – 559, 602
 Gelnica, SK 43, 84, 144, 156 – 157, 164, 169, 175, 178, 180, 183 – 185, 208, 210 – 215, 228 – 232, 250, 252, 266 – 267, 272, 281 – 284, 288, 310, 324, 334 – 335, 354, 357, 370, 374, 378, 380, 389 – 393, 395, 399 – 400, 414, 419, 426, 430, 433 – 434, 451, 458 – 459, 468, 470, 484, 487 – 488, 494 – 495, 498 – 499, 509 – 510, 516, 529, 533, 537, 574, 583, 599
 Gembický, Juraj 524, 620
 Gemer 40, 42, 51, 58, 83, 93, 126, 129, 137, 139, 191, 194, 210, 214, 229, 368, 382
 Gemerská Poloma, SK, okr. Rožňava 524
 Genoa (Janov), I, Liguria 146, 330
 Gentilis, kardinál, pápežský legát 338, 402, 404
 Georg Tannstetter, humanista 526
 Georgius Agricola, vzdelanec 620
 sv. Gerard, biskup 227, 598
 Gerát, Ivan 18, 22, 26, 29, 32, 300, 437, 439, 500, 541
 Gergej, syn Pavla, verný Rolanda 163 – 164
 *Gerhardovce 580
 Gerlach, spišský podžupan a kastelán 560
 Gerlach, syn Menharda zo Spišskej Soboty 368, 413
 Gerlachov, SK, okr. Poprad 183, 368, 574, 583
 Germáni 122
 Germania 133
 Gertrúda (Alžbeta), dcéra Bela II. 604
 Gertrúda Meránska, manželka Ondreja II. 147, 176, 188, 193, 201, 238 – 242, 255 – 257, 260 – 261, 276, 282, 284, 294 – 295, 297, 299 – 302, 316, 318 – 319, 605
 Gertrúda Molnerin, gelnická meštianka 512, 516
 Gertrúda, dcéra Henricha Babenberského 152
 Geyer, D, Sachsen 532
 Geyer, Július 67
 Giertlová, Marta 122
 Gizela, manželka Svätopluka I. (?) 601
 Gizela, manželka Štefana I. Svätého 242, 252, 292, 433, 602
 Gładkiewicz, Ryszard 17, 19 – 20, 25, 28, 78, 453, 494, 500, 563

- Glassl, Horst 277, 327
 Glatz, Anton 541
 Gliwice (Gliwice), PL 344
 Glocková, Barbora 438
 Glogovnica, HR, Koprivničko-Križevačka županija 284, 572
 Glos, Peter 450, 461 – 462, 465, 472, 621
 Gniezno (Gniezdno), PL 136
 Goblin, gróf spišských Sasov 215, 262, 350
 Goblin, komes Slovákov 161, 186
 Goblin, lechnický prior 570
 Goblin, letanovský prior 569
 Godłowski, Kazimierz 122
 Godysław Pasko, poľský kronikár 598
 Gogora, Ondrej 622
 Gojdič, Ivan 481, 541, 618, 620 – 621
 Gołkowice (Golgovice), PL, pow. Wielicki 161
 Golubac, SRB, Braničevski okrug 540, 563
 Gombos, Albin F. 596
 Gönc, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 539
 Gorali 180
 Gorska župa 258
 sv. Gorazd 234, 284
 Görgey – v. Hrhovský páni
 Gorizia (Gorica), I, Friuli-Venezia Giulia 102
 Góry Świętokrzyskie, PL, pow. Pińczowski 134, 290
 Goslar am Harz, D, Niedersachsen 532
 Goss, Vladimir P. 307, 325
 Gotšalk Múdry, prisažný 493
 Gotšalk, richtár z Matejoviec 183, 211, 490
 Göttingen, D, Niedersachsen 19, 23, 27, 30, 32
 Gracián 310, 487
 Granč-Petrovce, SK, okr. Levoča 84, 102, 187, 199, 309, 574, 577, 583, 588
 Graus, Igor 620
 Grawer z Wittenbergu 432
 Gréci 153, 330
 Gregor Albus, staroveský dedičný richtár 416
 Gregor I. Veľký, pápež 487, 496
 Gregor IX., pápež 244, 265, 300, 319, 487, 506
 Gregor Mikulášov Tatár z Betlanoviec, notár 510
 Gregor, kancelár kráľovnej Alžbety Kumánskej 313, 560
 Gregor, správca letanovského kláštora 570
 Greisiger, Michal 66, 78, 82, 85, 96
 Grenoble, F, Rhône-Alpes 268
 Greschik, Viktor 522
 Grifina, dcéra Rastislava Černigovského 153 – 154, 157 – 159, 165 – 168, 171, 606
 Grimyslava, manželka Leška I. Bieleho 146, 150 – 151, 321
 Grodecki, Roman 597
 Gruia, Ana M. 257, 618 – 619, 621
 Grunwald (Grünwald), PL, pow. Ostródzki 342, 539
 Grzesik, Ryszard 290, 325, 597 – 598
 Grzesiowski, Jerzy 271
 Guido de Chastel, prior Veľkej kartúzy 268
 Guido, predstavený draveckých antonitov 568
 Guillelmus – v. Viliam II.
 *Gumur 581
 Günther Zeiner 513
 Güntherová, Alžbeta 484, 499 – 500, 541
 Guta, dcéra Jána, českého kráľa 609
 Gutkeledovci, rod 159, 312 – 313
 Gyalókay, Zoltán 447
 Gyöngyös, HU, Heves 524
 Győr, HU, Győr-Moson-Sopron 206, 264, 403, 489 – 490, 509
 Györffy, György 132, 325, 595
 Gyulai, Éva 506
 Habsburgovci, rod 171, 173, 199, 330, 332, 349, 429, 480, 524, 552, 611
 Hadušovce, SK, okr. Spišská Nová Ves, m. č. Spišských Tomášoviec 84, 88, 187, 272, 489, 574, 583
 *Haichen 580
 Hainburg an der Donau, A, Niederösterreich 152 – 153
 Hájek, Ladislav 123
 Hajn, levočský mešťan 161, 218
 Hajtovka, SK, okr. Stará Lubovňa 42
 Hajts, Vojtech 80, 118
 Halaga, Ondrej R. 212, 214, 229, 231, 325, 392 – 393
 Haľama, Slavomír 622
 Haličsko (Halič, Haličská Rus, Haličské kniežatstvo, Haličské kráľovstvo) 131, 138, 140 – 141, 144 – 151, 154, 159, 162, 180, 187, 194 – 195, 203, 213 – 214, 227, 232, 238, 240, 265, 282, 286 – 287, 309, 315, 318, 321, 330, 348, 385, 390, 452, 460, 560
 Haličsko-Vladimírsko (Haličsko-vladimírsko Rus, Haličsko-vladimírsko kniežatstvo) 144, 147, 155, 165, 179, 185, 193, 203, 210, 214, 238, 257, 264, 266, 274, 282, 284, 287
 Haligovce, SK, okr. Stará Lubovňa 78, 80, 82, 95, 346, 416, 426, 574, 583
 Halle, D, Sachsen-Anhalt 431
 Hanigovce, SK, okr. Sabinov 529
 Hannus, spišskonovoveský mešťan 354
 Hansel, István 326
 Hanus, levočský richtár 161, 218
 Hanuš, spišský podžupan 561
 Hanušovce – v. Spišské Hanušovce
 Hanzel, Vladimír 49, 55, 57, 59, 61
 *Hanzovec 580
 Harakovce, SK, okr. Levoča 309, 574, 583
 Harichovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 278, 306, 343, 350, 352, 355, 362, 523, 574, 583
 Harpernus – v. Alpernus
 Hartmann, Wolfried 234

- Hartvík, päťkostolský biskup 599
Haverland, región na Slovensku 144
Havka, SK, okr. Kežmarok 575, 583
Havlík, Lubomír 596
Havran (Corvinus), kopijník 189
Haym de Auxerre, cirkevný spisovateľ 506
Héderovci, rod 312
Hedrik, spišskopodhradský richtár 351
Hedviga, dcéra Álmoša, uhorského kráľa 604
sv. Hedviga, dcéra Bertolda IV. 150, 239, 241, 256, 263, 325
Hedviga, dcéra Boleslava Pobožného 159
Hedviga, dcéra Jána Turzu 531
Hedviga, dcéra Ludovíta I. Veľkého 271, 330, 340 – 341, 416, 608
Hedviga, dcéra Žigmunda I. Starého 535
Hedviga, tešínska kňažná 369, 410, 413, 435 – 436, 503, 525 – 528, 534 – 536, 538, 562, 564
Hejl, František 374, 542
*Hejmut 163, 190, 239, 246, 314, 455, 581
Helbrand (Hildebrand) Veľký, gróf spišských Sasov 172 – 173, 190, 203, 207, 218, 223, 314, 336
Helbrand zo Spišskej Soboty, servient spišskoštiavnického kláštora 192, 261 – 262, 317
Helcmanovce, SK, okr. Gelnica 575, 583
Helena – v. Jolanta
Helena Urošovská, manželka Bela II. 604
Helena, dcéra Bela I. 603
Helena, dcéra Gejzu II. 604
Hellmann, Manfred 257
Henc, synovec Jakuba, prepošta 317
Henckelovci, rod 428, 435, 524
Henclová, SK, okr. Gelnica 583, 592
Henning z Komároviac, prisázný spišských Sasov 493
Henrich Babenberský, rakúsky vojvoda 152
Henrich de Frimaria, cirkevný spisovateľ 506
Henrich I. Bradatý, sliezske a krakovské knieža 151, 227, 241, 264
Henrich I., dolnobavorský vojvoda 606
Henrich II. Hašterivý, bavorský vojvoda 602
Henrich II. Jasomirgott, rakúsky vojvoda 152, 604
Henrich II. Pobožný, sliezske a krakovské knieža 263
Henrich II., cisár 134, 235
Henrich II., dolnobavorský vojvoda 609
Henrich II., svídnický vojvoda 608
Henrich III., cisár 135, 137 – 138, 603
Henrich III., glogovské knieža 606
Henrich IV., cisár 137
Henrich IV., sliezske knieža 153, 168
Henrich Scik, verný Kunigundy 156, 161
Henrich Totting de Oyta, cirkevný spisovateľ 506
Henrich VII., cisár 607 – 609
Henrich z Kežmarku, lokátor 418
Henrich z Kiseku, slavónsky a chorvátsky bán 158 – 160, 313
Henrich z Langensteinu, cirkevný spisovateľ 506
Henrich z Lomnice, syn Jána 561
Henrich z Lomnice, syn Rikolfa 324, 367
Henrich z Podolínca, dedičný richtár 156, 165, 168, 170 – 171, 174, 205 – 206, 228, 323, 337, 384
Henrich z Vestfálska, kazateľ 506
Henrich zo Spišského Štvrtka, verný Kunigundy 156, 161, 165
Henrich, bán 208
Henrich, glogovské knieža 613
Henrich, istrijský markgróf 201, 241
Henrich, lendacký prepošt 417 – 418, 572
Henrich, levočský farár 425
Henrich, rakúsky vojvoda 611
Henrich, severobavorský markgróf 602
Henrich, spišský podžupan 189, 194, 560
Henrich, spišský prepošt 404, 408, 410, 439, 564
Henrik Poliak, spišský kastelán 562
Herbord Dlhý, prisázný spišských Sasov 493
Herbord, latenovský prior 569
Herbord, prokurátor letanovského kláštora 569
Herfurth, Jozef Adolf 67
Herman (Polan?) z Lomnice 202
Herman von Salza, spoluzakladateľ Rádu nemeckých rytierov 257
Herman z Lomnice, levočský farár 422
Herman, bádenský markgróf 152
Herman, syn Detrika, grófa spišských Sasov 206
Hermolaus, kazateľ 513
Hernádpétri, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 246
Hervay, Ferenc L. 254 – 258, 260, 325, 596
Hess, Mieczysław 40, 55, 61
Hieroným Laski, 416
Hildebrand – v. Helbrand
Hildebrand, dedičný richtár 384
Hildebrand, spišskonovoveský farár 503
Hildesheim, D, Niedersachsen 299
*Hincava 261, 580
Hincovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 207, 317, 350, 575, 583
Hinz, Hans-Martin 485, 617
Hlaváček, Ivan 485
Hlaváčková, Miriam 506
Hložeková, Dagmar 514
Hniezdne, SK, okr. Stará Lubovňa 45, 50, 60, 155, 170, 172 – 173, 206, 226, 228, 337 – 338, 342 – 343, 356 – 357, 384, 394, 404 – 405, 411, 575, 583
Hnilčík, SK, okr. Spišská Nová Ves 575, 581, 583
Hnilec, SK, okr. Spišská Nová Ves 575, 580, 583
Hoder, Johannes 597
Hodkovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 69, 575, 583, 616, 620
Hodža, Milan 69

- Hohenkirchen, D, Thüringen 533
Hohenlohe, Kristián K. 68
Holandsko 95
Hollós, Attila 143
Holtzmann, Robert 598
Holumnica, SK, okr. Kežmarok 482, 575, 584
Homza, Martin 17, 20, 24 – 25, 28, 32, 35 – 38, 78, 116, 119, 126, 132, 137, 139, 156, 161, 163, 167, 177, 227, 252, 323, 325 – 326, 337 – 338, 344, 354, 375, 378, 384, 385, 389, 391, 394, 403, 407, 413, 439, 453 – 455, 478, 485, 487 – 488, 491, 493 – 495, 500, 522, 541, 543, 556, 560, 563, 582, 594 – 595, 601, 616, 618 – 622
Honorius III., pápež 267
Hont (Hunt) predok Huntovcov 132
Hont, župa 132, 144
*Hora 580
Horanský, Peter 456
Horehronie 97
Horná Ochoťnica – v. Ochoťnica Gónra
Horváthová, Emília 380
Horváthová, Eva 616
Horvátiovci, rod 341, 474 – 475
Horvát-Stančíč, rod 481
Horzela, Dobrosłava 447
Hosce, syn Rusa, jobagiónsky syn 177, 198
Houdek, Ivan 344, 394, 541
Hovorka, Dušan 64, 75
Hozelec, SK, okr. Poprad 187, 191, 223, 575, 584
Hôrka, SK, okr. Poprad 50, 59, 78, 80, 82, 84 – 85, 90, 92, 100, 102, 104, 108, 117, 119, 121 – 122, 187, 189, 375, 512, 575, 580, 584 – 585, 588, 592
Hrabušice, SK, okr. Spišská Nová Ves 50, 58, 70, 78 – 79, 82, 84, 86 – 88, 96 – 99, 102 – 105, 110, 117, 121, 123, 176 – 177, 191, 214, 232, 269, 274, 277 – 278, 305 – 306, 343, 346, 350, 355, 362, 364, 426, 432, 455 – 456, 459, 468, 512, 523, 528, 536, 575, 584, 617
Hradisko, SK, okr. Kežmarok 96, 575, 584
Hradský, Jozef 233 – 235, 239 – 241, 244, 246 – 252, 264, 270, 277, 294, 298, 306, 308 – 309, 325, 340, 352, 378, 409, 411, 484, 489, 495, 503 – 504, 564 – 565, 582, 595
Hraničné, SK, okr. Stará Ľubovňa 60, 463, 471 – 472, 575, 584
Hranovnica, SK, okr. Poprad 78, 80, 261, 270, 425 – 426, 567, 575, 580 – 581, 584
Hrdina, Karel 598
Hrhov, SK, okr. Rožňava 155
Hrhovskí páni (páni z Hrhova, Görgey), rod 155 – 156, 158, 160, 162 – 165, 167 – 174, 179 – 183, 186, 200 – 207, 209, 211, 215, 225, 227 – 228, 249, 269 – 270, 273, 282, 321, 323, 337 – 338, 340, 359, 366, 368 – 369, 371, 375 – 377, 384, 405, 414, 419, 487, 499, 524
Hrišovce, SK, okr. Gelnica 575, 584
Hromják, Ľuboslav 233
Hronský Beňadik, SK, okr. Žarnovica 407, 413, 566
Hrvatska Dubica (Dubica), HR, Sisačko-moslavačka županija 265
Hudák, Ján 427, 582 – 583, 585 – 594
Hugo a Sancto Caro, cirkevný spisovateľ 506
Hugo Ripelin, cirkevný spisovateľ 496, 506
Hulewicz, Jan 234
Humenné, SK 370, 529, 535
Huňa, Ľubomír 70, 75
Huňadyovci, rod 536, 612
Huncovce, SK, okr. Kežmarok 52, 60, 78, 82, 90, 93, 102, 109, 180, 202, 278, 284, 306, 324, 411, 575, 581, 584
Hunčaga, Gabriel P. 264, 266, 325, 619
Hunt-Poznanovci, rod 315
Hunyadi, Zsolt 325, 327
Hupková, Dagmar 19, 22, 26, 30
Huși, RO, Vaslui 100
Húščava, Alexander 356, 408
Hutyrová, Gabriela 621
Hvišč, Jozef 19, 22, 26, 30
sv. Hyacint, dominikán 264
Hybe, SK, okr. Liptovský Mikuláš 547
Hypolit, spišský kanonik 249 – 250, 309
Chaloupecký, Václav 325, 349, 503
Chalupecký, Ivan 19, 22, 27, 30, 122 – 123, 175, 178, 187, 193 – 194, 212, 216 – 217, 220 – 222, 224, 226, 230, 249, 325 – 327, 334 – 335, 343 – 344, 353, 357, 361 – 362, 376, 379, 390 – 393, 425, 429, 461, 484, 494, 499, 506 – 507, 541, 586, 617 – 618
Chauvet, Joannes 269
Cheben, Ivan 122, 616
Chemnitz (Saská Kamenica), D, Sachsen 532
Chmeľnica, SK, okr. Stará Ľubovňa 42, 59, 380, 575, 584
Chmeľov, SK, okr. Prešov 257, 282, 284, 338, 417, 495
Chorváti 185
Chorvátsko 133, 138, 148, 150, 154, 165, 172, 177, 185, 187, 192 – 194, 207, 210, 238, 241, 255 – 256, 263, 265, 276, 284, 296, 307, 309, 319 – 320, 323, 340, 403, 538, 548, 558, 572, 595 – 596, 619
Chorvátsko-slavónske kráľovstvo 148
Chrast nad Hornádom, SK, okr. Spišská Nová Ves 208, 250, 273, 309, 369, 485, 575, 580, 584
Chroberz, PL, pow. Pińczowski 168
Ibrahim ibn Jakub, arabský kupec 132, 597
Igram, SK, okr. Senec 286
Igriš (Egreš), RO, Timis 255, 257
Ihľany, SK, okr. Kežmarok 584, 586
Iliašovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 82, 92, 191, 278, 306, 343, 350, 352, 362, 575, 584

Imrich Bubek, spišský župan 538, 561
 Imrich Literát 501
 Imrich z Perína 467
 Imrich Zápoľský, spišský dedičný župan 335, 346, 354, 357, 366, 373, 398, 409 – 410, 435 – 436, 468, 470, 503, 510, 516, 534, 536 – 539, 562, 567
 sv. Imrich, syn Štefana I. Svätého 134 – 135, 282, 290, 293 – 297, 299, 301 – 302, 323, 445, 558, 602
 Imrich, uhorský kráľ 146, 242, 605
 Imrichovce, SK, okr. Rožňava, m. č. Dediniek 575, 584
 India 534
 Ingolstadt, D, Bayern 526
 sv. Inocent I., pápež 247, 293, 301
 Inocent III., pápež 147, 245
 Inocent IV., pápež 152, 492, 566
 Isaakis Angelos, byzantský cisár 605
 Ístanbul (Konštantínopol), TR 146 – 147, 295, 330, 346
 Istebné, SK, okr. Dolný Kubín 97
 Istria, región 319
 Itália – v. Taliansko
 Ivan Asen II., bulharský cisár 605
 Ivan z Arnutoviec 162
 Ivan zo Studenca 199
 Ivan, brat Henricha, spišského podžupana 189
 Ivan, richtár 493
 Ivanić, HR, Zagrebačka županija 150, 243
 Iványi, Béla 169, 519, 595
 Iwo Odrowąż, krakovský biskup 264
 Izák Komnenos 604
 sv. Izák z Piatich bratov mučeníkov 235, 252, 326
 Izidor Sevilský, cirkevný spisovateľ 506, 513
 Izjaslav, syn Mstislava, kyjevské veľkoknieža 143 – 144
 Izmaeliti 153, 315 – 316
 Izrael 95
 Izraeliti 153
 Jabłonka (Jablonka), PL, pow. Nowotarski 53
 Jablonov, SK, okr. Levoča 82, 102, 245, 296 – 297, 356, 408, 575, 584
 Jacko, jakubiánsky richtár 388
 Jagelovci, rod 271, 333, 349 – 350, 437, 539, 613
 Jáger – v. Eger
 Jáchym Pektari 159
 Jajce, BIH, Federacija Bosne i Hercegovine 409, 537
 Jaklovce, SK, okr. Gelnica 184, 200 – 201, 212, 214, 228, 230, 281, 283 – 284, 288, 334, 370, 374, 390 – 391, 575, 584
 Jaklovskí páni (páni z Jakloviec, Jekkelfalusi), rod 184, 200 – 201, 212, 281, 335, 370
 Jakó, Zsigmond 595
 Jakub de Voragine, cirkevný spisovateľ 436, 506
 Jakub de Zocchis, cirkevný spisovateľ 506
 Jakub Fugger Bohatý 529 – 530, 532
 Jakub Gribovský, lendacký kanonik 572
 Jakub Heinisth z Levoče, kňaz 519
 Jakub I., aragónsky kráľ 316, 605
 Jakub Latinus, spišskovlašský frarár, kanonik 249 – 250, 317, 403
 Jakub Svätoslav, bulharský cár 606
 Jakub Tela, poľský podstarosta 563
 Jakub z Pecorar, pápežský legát 315
 Jakub zo Spiša, spišský župan, krajinský sudca 317, 403, 561
 Jakub, spišský prepošť 163, 165, 170, 172 – 174, 183, 199 – 200, 203, 207, 212, 228, 244 – 245, 249 – 251, 264, 268, 270, 274, 279, 282 – 283, 285, 302, 309, 314, 316 – 318, 324, 359, 400, 402 – 403, 486 – 487, 495, 551
 Jakubany, SK, okr. Stará Ľubovňa 42, 59, 387 – 389, 575, 584
 Jakubčín, Pavol 258, 261, 484, 492 – 493, 498, 518
 Jakubova Vôľa, SK, okr. Sabinov 405
 Jakubovich, Aemilius 597
 Jakul, gelnický mešťan 178, 184, 212, 230, 334 – 335, 370
 Jamník, SK, okr. Spišská Nová Ves 84, 86, 102, 212, 249, 512, 561, 575, 584
 Ján (I.), lechnický prior 570
 Ján (I.), lendacký prepošť 572
 Ján (I.), letanovský prior 569
 Ján (I.), predstavený draveckých antonitov 568
 Ján (I.), spišský prepošť (?) 564
 Ján (II.), lechnický prior 570
 Ján (II.), lendacký prepošť 572
 Ján (II.), letanovský prior 569
 Ján (II.), predstavený draveckých antonitov 568
 Ján (II.), spišský prepošť (?) 564
 Ján (III.), lechnický prior 570
 Ján (III.), lendacký prepošť 572
 Ján (III.), letanovský prior 569
 Ján (III.), predstavený draveckých antonitov 568
 Ján (IV.) Monesser, letanovský prior 525, 569
 Ján (IV.), lechnický prior 571
 Ján (IV.), lendacký prepošť 573
 Ján (V.) zo Sedmohradska, letanovský prior 570
 Ján (V.), lechnický prior 571
 Ján (VI.), letanovský prior 570
 Ján Andreae, spisovateľ 506
 Ján Benedikti, košický kazateľ 503
 Ján Borhardi, brat levočského notára 506
 Ján Calderini, cirkevný spisovateľ 506
 Ján Čajka, podolínecký kastelán 364
 Ján Čech 534
 Ján de Balbis de Ianua, cirkevný spisovateľ 504
 Ján Dlhý, prisažný spišských Sasov 493
 Ján Dlugoš, poľský kronikár 145 – 146, 151, 154, 260, 264 – 265, 336, 341, 347, 385, 540, 595, 597, 599

- Ján Druget 535
 Ján Druget, spišský župan 173, 521
 Ján Falkenberg, spisovateľ 540
 Ján Farurej, poľský starosta 343, 539 – 540, 563
 Ján Gál, zvonolejár 523
 Ján Gerardi de Aranyas, cirkevný spisovateľ 507, 519
 Ján Gerson, cirkevný spisovateľ 506
 Ján Glazer, banský podnikateľ 533
 Ján Glovača (Jan Głowacza), poľský starosta 364, 563
 Ján Gorjanský, spišský prepoš 406
 Ján Henckel, levočský farár 409, 428, 432, 514, 524, 528
 Ján Henrich, moravský markgróf 609
 Ján Horvát, spišský prepoš 410, 429, 475, 527, 565
 Ján Huňady, uhorský vojvodca 332, 346, 354, 364, 387, 529, 536 – 537, 549, 612
 Ján Hus, kazateľ 331, 379, 501, 505, 540
 Ján I. Albrecht, poľský kráľ 332, 347 – 349, 363, 365, 539, 563
 Ján I., spišskoštiavnický opát 259, 261 – 262, 317, 486, 495, 566
 Ján I., spišský prepoš 403 – 404, 491, 495, 564
 Ján II. Dobrý, francúzsky kráľ 609
 Ján II. Druget, brat Viliama Drugeta 522
 Ján II. Komnennos, byzantský cisár 142
 Ján II. Muskata, krakovský biskup 404, 173
 Ján II. Turzo, rektor krakovskej univerzity 431
 Ján II., spišskoštiavnický opát 566
 Ján II., spišský prepoš 565
 Ján III. Stock, spišský prepoš 396, 401, 408 – 411, 433, 435, 511, 519, 565
 Ján III. Grot, krakovský biskup 262
 Ján III. Hohenzollern, norimberský mestský gróf 610
 Ján III., spišskoštiavnický opát 566
 Ján IV., spišskoštiavnický opát 566
 Ján Jakubov, spišský kanonik 487
 Ján Jiskra, vojenský veliteľ 332, 345, 346, 348, 353 – 354, 357, 364, 398, 401, 408, 411, 413, 457, 467, 503, 537, 567
 Ján Jordan zo Zakličína, poľský starosta 563
 Ján Komnénos, byzantský cisár 603
 Ján Korvín, syn Mateja Korvína 375, 538 – 539, 612
 Ján Kos z Podhradia 506
 Ján Kropidlo, opolské knieža a spišský prepoš 407
 Ján Kwensch, spišskonovoveský richtár 354
 Ján Luxemburský, český kráľ 609
 Ján Luxemburský, gorlický vojvoda 610
 Ján Metzler, banskobystrický faktor 531
 Ján Milič, kazateľ 506
 Ján Moller 432
 sv. Ján Nepomucký 295, 427, 582 – 593
 Ján Pannonius, päťkostolský biskup 347, 513
 Ján Pavol II., pápež 425 – 426
 Ján Sestrnakovský, lendacký prior 573
 Ján Socha, správca Ľubovnianskeho hradu 563
 Ján Talafúz, bratrický veliteľ 346, 357, 364
 Ján Tesznar, krakovský mešťan 530 – 531
 Ján Turzo, syn Jána Turzu 531, 533
 Ján Turzo, syn Jána Turzu z 2. manž. 531
 Ján Turzo, syn Juraja Turzu 390, 516, 522, 529 – 534
 Ján V., spišskoštiavnický opát 566
 Ján VI., spišskoštiavnický opát 567
 Ján Vitéz, ostrihomský arcibiskup 347, 513, 538
 Ján Wagner, zvonolejár 485, 523
 Ján Weygel, zvonolejár 501
 Ján XXII., pápež 404 – 406
 Ján z Hrhova, syn Jordana 156, 180, 203, 205, 228, 249, 316, 336
 Ján z Markušoviec, syn Marka 183, 210
 Ján z Benátok, kňaz 252
 Ján z Betlanoviec, otec Juraja Turzu 529
 Ján z Kaniže, ostrihomský arcibiskup 341
 Ján z Kežmarku, cirkevný spisovateľ 507, 514
 Ján z Lomnice, syn Rikolfa 208, 324, 367, 417 – 418, 462, 572
 Ján z Maslova, poľský faktor 563
 Ján z Perína ml., spišský župan 509, 562
 Ján z Pongrácoviec 289
 Ján z Rozhanoviec, spišský župan 562
 Ján z Turca (Johannes de Thurocz), uhorský kronikár 138 – 139, 341, 342, 346 – 347, 386, 597, 620
 Ján Zápoľský, uhorský kráľ 346, 369, 416, 526 – 527, 535 – 536, 538 – 539, 562, 568
 Ján zo Slatviny, spišský kastelán 561
 Ján zo Spišských Vlách 351
 Jan zo Stredy, cirkevný spisovateľ 442
 Ján zo Žehry, syn Mikuláša 161, 176, 179, 183 – 184, 201, 204, 207 – 210, 249, 272 – 273, 491
 Ján Zvonolejár 511
 Ján Žigraj (Joannes Sigray), spišský prepoš 247, 252, 261, 266, 273, 276, 283, 293, 306, 582 – 594
 Ján Žižka, husitský veliteľ 331 – 332
 Ján, aquilejský patriarcha 609
 Ján, aragónsky rytier 540
 Ján, bavorský vojvoda 610
 Ján, brat Henrich, spišského podžupana 189
 Ján, brat prepošta Jakuba 316 – 317
 Ján, kežmarský notár 509
 Ján, magister, uhorský kronikár 598
 Ján, ľubický farár 504
 Ján, mladší syn Vajka, brat Jána Huňadyho 612
 Ján, slavónsky bán 608
 Ján, spišský kanonik 403
 Ján, spišský kanonik kustód 249
 Ján, spišský kanonik, klerik 249
 Ján, syn Benedikta z Oľšavice, spišský kastelán 561

- Ján, syn Jána z Betlanoviec 566
 Ján, syn Juraja z Kazimíra, spišský kastelán 561
 Ján, syn Omodeja Abu 333, 337, 384, 411
 Ján, syn Roxera, hniezdňanský dedičný richtár 384
 Ján, syn Závaša Čierneho, poľského starostu 539
 Ján, vikár letanovského kláštora 569
 Ján, vojvoda z Draču 607
 Ján, zbrojnoš z Betlanoviec 566
 Ján, zvonár 246, 248
 Ján, zvonolejár 523
 Jana, bavorská kňažná, manželka Václava IV. 610
 Janík, SK, okr. Košice-okolie 524
 Janko, bijacovský zvonár 517
 *Jankovec 580
 Jankovič, Vendelín 325, 507
 Jankovičová, Eva 423, 541
 Janota, Eugen 66
 Janov – v. Genoa
 *Jánova dedina 350, 580
 Jánovce, SK, okr. Poprad 50, 82, 95 – 96, 98 – 104, 187, 214, 272, 277, 350, 426, 575, 582, 584, 586
 Janovská, Magdaléna 19, 22, 27, 30, 238, 243, 285, 293 – 294, 304, 309, 325, 450, 453 – 455, 457 – 458, 465 – 466, 468, 474, 618 – 619, 621 – 622
 *Jánusovce 580
 Jarabina, SK, okr. Stará Lubovňa 44, 575, 584
 Jaropolk, syn Svätopluka, kyjevského veľkoknieža 141
 Jaroslav – v. Jaroslav I
 Jaroslav I. Múdry, kyjevské veľkoknieža 135, 603
 Jaroslav Osmomysl, syn Vladimírka, haličské knieža 144
 Jaroslav, syn Svätopluka II., vladimírské knieža 141, 143, 603
 Jaroslav I (Jaroslav), UA 151, 155
 Jasenov, SK, okr. Humenné 521
 Jasło (Jaslo), PL 347
 Jasov, SK, okr. Košice-okolie 150, 184, 207 – 208, 214, 238, 257, 262, 281, 283 – 284, 392
 Jászladány, HU, Jász-Nagykun-Szolnok 97
 Javorská, Eva 616 – 617
 Javorský, František 91, 99, 112, 118, 122, 135, 212, 217, 308, 325, 586, 617
 Javošová, Erika 484, 488, 494, 509, 541
 *Jazor/Vlčia 580
 Jažurmeďovci (Jazurmegyi), rod 370
 Jedlicki, Marian Z. 134, 598
 Jędrzejów, PL 260, 327
 Jelekh, uhorský veľkovojevoda 602
 Jelita, rod 563
 *Jelšovany 580
 Jena, D, Thüringen 431
 Jenkins, Romily J. H. 132, 597
 Jezersko, SK, okr. Kežmarok 59, 575, 584
 Jihlava, CZ 213
 Jiří z Poděbrad, český kráľ 332, 612
 Joachim, bán 313
 Jodok z Nálepky, letanovský prior 525, 570
 Johann Spiesshaimer, humanista 526
 Johanna (Jana) I., neapolská kráľovná 607, 608
 Johanna (Jana) II., neapolská kráľovná 607
 Johannes Duryng, gróf spišských Sasov 502
 Jolanta (Helena, Jolenta), dcéra Bela IV. 153, 155 – 156, 159, 211, 264, 322, 606
 Jolanta de Courtenay, manželka Ondreja II. 255, 605
 Jolanta, dcéra Ondreja II. 316, 605
 Jordan z Hrhova, syn Arnolda 155 – 156, 163, 169, 179 – 181, 203 – 205, 207 – 208, 210, 262, 316, 336, 491
 Jordan z Hrhova, syn Detrika, grófa spišských Sasov 204, 206
 Jordan z Hrhova, syn Eliáša, grófa spišských Sasov 316, 340
 Jordan z Hrhova, syn Kunca, gróf spišských Sasov 169, 172, 174, 182, 206, 228, 268 – 270, 273, 317, 350, 493
 Jordan z Hrhova, syn Jána, kanonik 206, 207, 249
 Jordan zo Štefkoviec, spišský kastelán 561
 Jordan, jobagiónsky syn 161, 198
 Jordan, kopijník 189
 Jordan, spišský kastelán 560
 Jordánsko 95
 Jošt Luxemburský, moravský markgróf 609
 Jozef z Ruskej, spišský kastelán 561
 Juck, Ľubomír 190, 216, 220 – 221, 224 – 225, 228, 230 – 231, 334, 336, 351 – 352, 384, 391 – 392, 395 – 596
 Judita Schweinfurtská, manželka Petra Orseola 602
 Judita, manželka Kolomana Knihomoľa 137, 143
 Judita, manželka Petra Orseola 602
 Judita-Mária, dcéra Henricha III. cisára 138, 603
 Julianus, dominikán, spravodajca o Tatároch 266
 Junkovič, Zvonimir 192
 Juraj (I.), lechnický prior 571
 Juraj (II.), prior 571
 Juraj (III.), prior 571
 Juraj Body, lendacký prepoš 572
 Juraj Bornemisa, spišský prepoš 571
 Juraj Cudar, spišský župan 561
 Juraj de Mechce, spišský prepoš 410, 565, 568
 Juraj Dóža, vodca povstania 333 – 334
 Juraj Fugger, brat Jakuba Fuggera 532
 Juraj Horvát z Plavča 419, 475
 Juraj I., spišský prepoš 408, 565
 Juraj I., syn Leva I., haličské knieža 153, 174, 521
 Juraj II., spišský prepoš 408, 565
 Juraj III. z Kežmarku, spišský prepoš 379, 411, 430, 501, 505, 564, 567 – 568
 Juraj Leudeschit, spišský kanonik 514, 519

- Juraj Moller, predstavený bratstva farárov 414, 429, 527
- Juraj Molnerius, levočský kaplán 514
- Juraj Turzo, syn Jána z Betlanoviec 388, 529 – 530, 532
- Juraj z Bystrian 501, 512
- Juraj z Levoče, spišský kanonik 505
- Juraj z Messenpeka, spišský župan 561
- Juraj z Podebrad – v. Jiří z Poděbrad
- Juraj z Rozhanoviec, spišský župan 562
- Juraj Zápoľský 536, 538 – 539, 562
- Juraj zo Solivaru, šľachtic 162, 164, 167 – 171
- Juraj, auridátor 198
- Juraj, kežmarský notár 509
- Juraj, prokurátor letanovského kláštora 570
- Juraj, staviteľ 506
- Juraj, syn Bartolomeja z Betlanoviec 344
- Jurfaj Zebart, krakovský mešťan 531
- Jurgów (Jurgov), PL, pow. Tatrzański 575, 584
- Jurij Dolgorukij, suzdalské knieža 144
- Jurkovič, Dušan 68
- Jurské, SK, okr. Kežmarok 426, 575, 584
- Jutoztas, uhorský veľkovojvoda 602
- Jutta Habsburská, manželka Václava II. 606
- Kaán, Karol 67, 70
- *Kacvinkel 585 – 586
- Kacwin (Kacvín), PL, pow. Nowotarski 575, 584
- Kače, SK, okr. Stará Ľubovňa, m. č. Mníšku nad Popradom 575, 584
- Kači, dcéra Jána zo Žehry 208
- Kadlec, Karol 541
- Kaindl, Friedrich R. 325
- Kajzer, Leszek 462, 466
- Kalafús, Tibor 470
- Kaľava, SK, okr. Spišská Nová Ves 575, 585
- Kalkan, TR, Antalya 299
- Kalló, HU, Nógrád 561
- Kalnik, HR, Koprivničko-križevačka županija 208
- Kalocsa (Kaloča), HU, Bács-Kiskun 303, 320, 402
- Kamenica, SK, okr. Sabinov 184, 405
- Kamienka, SK, okr. Stará Ľubovňa 45, 60, 575, 581, 585
- Kaminská, Lubomíra 122
- Kanada 69
- Kaniža – v. Nagykanizsa
- Kapetovci, rod 146
- Kapušany, SK, okr. Prešov 465
- Karabić, Damir 207, 598
- Karácsonyi, Béla 128, 598
- sv. Karol Boromejský 586
- Karol I. z Anjou, sicílsky a neapolský kráľ 313, 606 – 607
- Karol II. Malý z Anjou, uhorský kráľ 607
- Karol II. z Anjou, neapolský kráľ 606 – 607
- Karol IV. Kapet, francúzsky kráľ 609
- Karol IV. Luxemburský, český kráľ 330, 608 – 610
- Karol Martel z Anjou, kalábrijský vojvoda 608
- Karol Martel z Anjou, syn Karola II. 607, 611
- Karol Róbert z Anjou, uhorský kráľ 160, 167, 170, 172 – 174, 190, 194, 203, 206, 216, 218 – 219, 221, 224, 228, 231 – 232, 270, 285, 294, 333 – 334, 337 – 341, 351 – 352, 354, 356, 366, 370, 372 – 373, 376, 392, 395, 397, 400, 404 – 405, 408, 410, 415, 417 – 418, 436, 439, 459, 500, 521 – 522, 547, 553, 555, 557 – 558, 560, 564, 570, 607 – 608, 619
- Karol Veľký, cisár 126 – 128, 252, 302
- Karol z Anjou, kalábrijský vojvoda 607
- Karol, spišský kanonik kustód 403
- Karol, syn Karola Róberta 608
- Karol, vojvoda z Draču 607
- Karolewicz, Grażyna 237
- sv. Katarína Alexandrijská 204, 229 – 230, 276 – 277, 280, 289, 293 – 294, 296, 300 – 303, 306 – 307, 358, 426 – 427, 434, 439, 441 – 442, 444 – 445, 447, 459, 463, 512, 583 – 587, 589, 591 – 594
- Katarína Drugetová, manželka Štefana Zápoľského 535
- Katarína Tárciová, manželka Krištofa Vrkoča 534
- Katarína, dcéra Bela IV. 606
- Katarína, dcéra Jána Turzu 531
- Katarína, dcéra Juraja z Podebrad 612
- Katarína, dcéra Karola IV., českého kráľa 610
- Katarína, dcéra Karola Róberta 608
- Katarína, dcéra Ľudovíta I. Veľkého 608
- Katarína, dcéra Rudolfa I. Habsburského 606
- Katarína, dcéra Štefana V. 312, 606
- Katúň, SK, okr. Levoča, m. č. Spišského Podhradia 246, 575, 580, 585
- Kauffmann, Aurél 222, 598
- Kazimír I. Obnoviteľ, poľské knieža 136
- Kazimír I. Veľký, poľský kráľ 271, 330, 341, 405, 407, 416
- Kazimír II. Jagelovský, poľský kráľ 271, 330 – 332, 345, 347 – 348, 363, 365, 437, 522, 563, 613
- Kazimír II. Spravodlivý, poľské knieža 145 – 146, 385
- Kazimír, bytomske knieža 607 – 608
- Kazimír, syn Dominika, kráľov človek 199
- Kazimír, syn Kazimíra II. Jagelovského 347, 387
- Kazimír, tešínske knieža 535
- *Kazimírovce 199, 370
- Kaźmierczak, Elżbieta 133, 325
- *Kehel 418, 580
- Kér, HU, Somogy 562
- Kerc – v. Cârța
- Kętrzyński, Wojciech 159, 162, 599
- Kežmarok, SK 17, 20, 24, 28, 41, 43, 45, 51, 53 – 57, 66 – 68, 78, 80 – 82, 84 – 85, 90 – 91, 94, 96, 98 – 102, 106 – 107, 110, 116 – 117, 121,

- 158, 170, 175 – 177, 179, 181, 184, 188, 191, 212 – 214, 217 – 222, 226 – 227, 229, 232, 275, 278, 288, 292, 299, 326, 336, 343 – 346, 348, 350, 352 – 356, 360, 362, 364 – 365, 374, 378 – 379, 384 – 385, 389, 391, 393 – 399, 409, 411 – 412, 419, 423, 428, 430 – 432, 434 – 436, 451, 467, 469, 475 – 476, 482, 485, 487 – 488, 493 – 494, 498 – 499, 501, 503, 506 – 507, 509, 511 – 513, 519 – 520, 523, 525, 529, 534 – 535, 537, 540 – 542, 556, 567 – 569, 575, 581 – 582, 585, 620
- Kežmarské Žľaby, SK, okr. Poprad 59
- Kiejstut, syn Gedimina, litovského veľkokniežata 330
- Kilián Staude, norimberský mešťan 531
- Kirmeier, Josef 256
- Kirschberger, Timo 619
- Kiryk, Feliks 399, 541
- Kiseckí páni (Kószegi), rod 165, 168
- Kisek – v. Kószeg
- Kišovce, SK, okr. Poprad, m. č. Hôrky 84, 100, 117, 121, 187, 575, 585
- Kitzingen, D, Bayern 256
- Klacker, Elisabeth 266
- *Klačany 580
- Klaić, Nada 325
- Klaniczay, Gábor 242, 256, 263, 290, 299, 325
- Klára, dcéra Martina z Betlanoviec 525
- Klára, dcéra Vajka, dvorného rytiera 612
- sv. Klára, zakladateľka klarisiek 263 – 264, 295, 322
- Kláštor pod Znievom, SK, okr. Martin 220
- Klátová Nová Ves, SK, okr. Partizánske 482
- Klatý, Marek 286, 325
- Klčov, SK, okr. Levoča 82, 172 – 173, 183, 218, 270, 272, 575, 585
- Klemencia, dcéra Rudolfa I. Habsburského 159, 607, 611
- Klement V., pápež 338
- Klement VI., pápež 241, 406, 566
- Klement VII., pápež 568
- Klement Vojčeski (Wojcieski), poľský podstarosta 563
- Klement z Markušoviec, spišský kastelán 561
- Klinda, Jozef 75
- Klis (Kliš), HR, Splitsko-dalmatínska županija 207
- Kľúč (Kulucz), spišský župan 560
- Kluknava, SK, okr. Gelnica 575, 585
- Kluž – v. Cluj-Napoca
- Knauz, Ferdinandus 277, 300, 305, 487, 595, 619
- Kňažia, SK, okr. Dolný Kubín 387
- Knefelkamp, Ulrich 254
- Knin, HR, Šibensko-knínska županija 566
- Knoll, Paul W. 597
- *Kobuľany 580
- Kobylin, PL, pow. Krotoszyński 504
- Kocel, syn Pribinu 601
- Kófalvi, Tamás 238, 325
- Kojšov, SK, okr. Gelnica 184, 228, 281, 575, 585
- Koki, Koloman 92
- Kokoš (Gallus) z Lomnice, syn Rikolfa 173, 203, 208, 231, 270, 276, 282, 324, 336 – 338, 340, 366 – 367, 370, 385, 403, 415, 417 – 419, 560 – 561
- Kolačkov, SK, okr. Stará Ľubovňa 246, 575, 585
- Kolín nad Rýnom – v. Köln
- Kolinovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 350 – 351, 529, 575, 585
- Kollárik, Peter 19, 22, 26, 30
- Kollárová, Zuzana 541, 563
- Köln (Kolín nad Rýnom), D, Nordrhein-Westfalen 276, 290 – 291, 294, 300
- Kolníková, Eva 100, 104, 122 – 123, 617
- Kołodziejski, Stanisław 462, 466
- Koloman, syn Ondreja II., haličský kráľ 137 – 138, 142, 146 – 150, 155, 176 – 179, 181, 183 – 184, 188 – 189, 191 – 194, 197, 201 – 203, 207 – 208, 210, 225, 227, 238 – 240, 243, 251, 255, 259 – 260, 262 – 263, 265 – 266, 282, 285, 290 – 291, 295, 299, 303 – 304, 307, 314 – 315, 318 – 320, 450 – 451, 454 – 455, 488, 560, 605
- Koloman Knihomol, uhorský kráľ 137, 140 – 143, 222, 547, 558, 599, 603
- Koloman, arpádovec podľa Uhorsko-poľskej kroniky 140
- Komárno, SK 214
- *Komárovce 102, 119, 187, 493, 580
- Komjatice, SK, okr. Nové Zámky 120
- Kóňa zo Sečian 561
- *Končany 187
- Konček, Mikuláš 40, 53, 61
- Kondracki, Józef 44, 45, 61
- Konrád Gál, zvonolejár 449, 501, 522 – 524
- Konrád I. Mazovský, poľské knieža 151, 155, 214, 321
- Konrád II., cisár 135
- Konrád II., české knieža 167 – 168
- Konrád III., cisár 143
- Konrád IV., nemecký kráľ 152
- Konrád Krupka, krakovský mešťan 531
- Konrád Sperfogel 428, 432, 434, 437, 508, 535, 598
- Konrád z Hrhova, syn Kunca 172
- Konrád, letanovský prior 270, 496, 569
- Konrád, pápežský legát 169, 186, 283, 314
- Konrád, salzburský arcibiskup 141
- Konstantinos Kalamanos, vnuk Kolomana Knihomola 603
- Konstanz (Kostnica), D, Baden-Württemberg 297, 331, 432, 434, 437, 540
- Konštancia, antiochijská kňažná 604 – 605
- Konštancia, dcéra Bela III. 605
- Konštancia, dcéra Bela IV. 152 – 153, 159, 162, 166, 174, 211, 227, 256, 264 – 265, 282, 606

- Konštantia, manželka Imricha, uhorského kráľa 605
- Konštantín Porfyrogenet, byzantský cisár 115, 132, 597
- Konštantínopol – v. Ístanbul
- Kopáň, vodca povstania 132, 602
- Kopas, palatín 521
- Koprzywnica (Koprivnica), PL, pow. Sandomierski 258 – 260
- Korabinszky, Johann M. 616
- Korczyń, PL, pow. Buski 166
- Korčák (Korczak), rod 563
- Korec, Pavol 40, 49, 51 – 53, 55, 59
- Koritniki (Korytník), PL, pow. Przemyski 561
- Körmendy, Adrienne 180, 181, 233, 272 – 274, 277, 326, 336, 339, 370, 376, 381 – 382, 385, 541
- Korutánci 127
- Korutánsko (aj Koruntánska marka), región 133, 142, 299, 330, 532
- Korytné, SK, okr. Levoča 187, 249, 368, 575, 585
- Korytnianski páni (páni z Korytného, Korotnoki), rod 368
- Korytník – v. Koritniki
- Kosmas, český kronikár 132, 152 – 153, 158, 252, 597 – 598
- Kostnica – v. Konstanz
- Kostolná pri Dunaji, SK, okr. Senec 102
- *Kostrušín 580
- Kószeg (Kisek), HU, Vas 158, 165, 168, 313
- Kószhegy, Elemér 438
- Kosztá, László 252, 326
- Košice, SK 43, 172, 184, 212 – 215, 231, 264, 266, 282, 325, 338 – 339, 347 – 348, 363, 384, 389, 391, 398 – 399, 422, 424, 428, 456, 510, 512, 523 – 524, 529, 539, 541, 556, 563, 568, 570, 620
- Kleparzy, PL, m. č. Krakova 434
- Kotljar, Nikola F. 597
- Kotvan, Imrich 484, 541 – 542
- Kovalčík, Richard M. 86, 89, 94 – 95, 99, 121 – 122, 616 – 617
- Kowalski, Tadeusz 597
- Kownacki, Hipolit 598
- Kozák, Michal 70, 75
- Kozarac, BIH, Republika Srpska 89
- Kozma z rodu Poznan 141
- Kožiak, Rastislav 254
- Krajčovič, Rudolf 232
- Krakovsko-Sandomiersko 155
- Kraków (aj Krakovsko), PL 17, 20, 25, 28, 32 – 33, 84, 129, 132, 135 – 136, 139, 151, 153, 156 – 157, 167 – 168, 204, 214, 222, 228, 234, 237, 263 – 264, 282 – 284, 295, 321, 330, 344, 347, 354, 379, 384, 389 – 391, 398 – 399, 404, 422 – 423, 428, 430 – 432, 434, 448, 496, 501, 504 – 507, 513, 518, 522 – 524, 528 – 530, 532, 534 – 535, 617, 619
- Kransko, región 299
- Krása, Josef 438
- Krásna Hôrka, hrad 215, 369 – 370, 529
- Kravany, SK, okr. Poprad 261, 270, 576, 585
- Kremná, SK, okr. Stará Ľubovňa 50, 576, 585
- Kremnica, SK, okr. Žiar nad Hronom 229, 334, 366, 484, 531, 553, 599
- Krempachy, PL, pow. Nowotarski 576, 585
- Krendželovka, SK, okr. Stará Ľubovňa 576, 585
- Kresánek, Peter 19, 23, 27, 30, 288, 618, 619, 621 – 622
- Kressenbrünn, A, Niederösterreich 153, 156, 174, 210
- *Krigov 580
- Kristína (Margaréta), dcéra Štefana Zápoľského 535
- Kristó, Gyula 138, 222, 326, 595, 597, 601
- Krištof III. Turzo, spišský župan 531
- Krištof Petschmessing z Levoče 507, 513
- Krištof Turzo 293
- Krištof Vrkoč, familár Hedvigy Tešínskej 534
- Krištof z Toporca, lechnický prior 571
- Krištof, syn Jána Korvína 612
- Križanová, Eva 464, 482
- Krížová Ves, SK, okr. Kežmarok 102, 181, 336, 418 – 419, 426 – 427, 576, 580 – 581, 585
- Kroh, Antoni 346, 541
- Kroměříž, CZ 506, 539
- *Kromlov 580
- Krompachy, SK, okr. Spišská Nová Ves 48, 57, 58, 184, 208 – 209, 214 – 215, 228, 335, 357, 390 – 391, 424, 430, 432, 525, 576, 585
- Kropilák, Miroslav 182, 596
- Krosno, PL 347
- Krupek z Krakova, levočský mešťan 432
- Krupina, SK 212
- Kruppa, Natalie 272, 326 – 327
- Kruszwica, PL, pow. Inowrocławski 539
- Krzemionky Opatowskie, PL, pow. Ostrowiecki 99
- Kubičár, Juraj 618, 621
- Kubinyi, Ferencz 595
- Kublicka, Aleksandra 597
- Kučera, Matúš 193, 326
- Kučerová, Květoslava 541
- Kučerová, Marta 617
- Kucharská, Veronika 18, 22, 26, 30, 32, 252, 326, 526, 535 – 536, 538
- Kujovský, Rudolf 122
- Kukuljevič Sakcinski, Ivan 619
- Kumánsko 187
- Kunc (Cunch) z Miloja 155, 161, 172, 179, 182, 184, 203 – 206, 208, 210, 273, 321
- sv. Kunigunda (Kinga), dcéra Bela IV. 149 – 151, 153 – 173, 177, 180 – 181, 191, 204 – 206, 211, 227 – 228, 264, 276, 290, 295, 302, 313, 316 – 317, 320

- 324, 337 – 338, 383 – 384, 541, 560, 599, 606
 Kunigunda (Kunhuta), dcéra Rastislava Černigovského 153 – 154, 157 – 159, 171, 174, 606
 Kunigunda, dcéra Ota III. Brandenburského 153, 606
 Kupan, uhorský biskup 141
 Kürbis, Brygida 133, 598
 Kurimany, SK, okr. Levoča 84, 190, 275 – 276, 350, 362, 426 – 427, 511, 576, 585
 Kurtyka, Janusz 343, 348, 542, 563
 Kutná Hora, CZ 532
 Kútnik, Jozef 235 – 236, 283 – 284, 326
 Kuzel, spišský župan 560
 Kuzma, Ivan 122, 616
 Kuzmíková, Miriam 484, 488, 494, 509, 541
 Kuzmová, Stanislava 252, 326
 Kuźnice, PL, pow. Tatrzański, m. č. Zakopaného 53 – 54
 Kvetnica, SK, okr. Poprad, 84, 96, 98, 451, 464 – 465, 467, 585
 Kyjev – v. Kyjiv
 Kyjevská Rus 119, 126, 134 – 135, 143 – 145, 153, 155, 186, 191, 198, 204, 221, 231, 235, 238, 241, 264, 281, 287, 290, 305, 320, 554, 558
 Kyjiv (Kyjev), UA, hlavné mesto 129, 135 – 136, 150, 214, 235, 265, 282, 330
 Kysak, SK, okr. Košice-okolie 523
 *Kyslá Voda 580
 La Ferté, F, Burgogne 252
 La Grande Chartreuse (Veľká Kartúza), F, Rhône-Alpes 268
 Labanc, Peter 18, 22, 26, 30, 182 – 183, 211, 240, 244, 249, 314, 316 – 317, 323 – 324, 326, 336, 495, 541, 547, 560, 564, 618, 623
 Labuda, Gerard 132, 135, 151, 265, 326
 Lackfiovci, rod 341
 Lacková, SK, okr. Stará Ľubovňa 60, 576, 586
 *Ladina 580
 Ladislav (I.), spišskoštiavnický opát 566
 Ladislav (II.), spišskoštiavnický opát 567
 Ladislav (V.) – v. Václav III.
 Ladislav Huňady, taverník 409, 612
 sv. Ladislav I., uhorský kráľ 66 – 67, 136 – 140, 142, 212, 223, 238, 250, 282, 289 – 291, 293 – 299, 301 – 302, 306, 320, 323, 375, 386, 426, 439 – 441, 517, 558, 586, 594, 599, 603
 Ladislav II., uhorský (proti)kráľ 143, 604
 Ladislav III., uhorský kráľ 605
 Ladislav IV. Kumánsky, uhorský kráľ 155, 157 – 164, 166 – 172, 178, 181, 184, 189 – 190, 192 – 193, 198 – 199, 201 – 208, 210 – 213, 218, 223 – 224, 229 – 232, 240, 249 – 250, 277, 279, 283, 285, 291 – 292, 304, 312 – 314, 316 – 317, 321 – 324, 326, 334, 340, 350, 351, 370, 376, 391, 403, 419, 440, 458, 464, 490, 494, 560, 606 – 607
 Ladislav Lysý, nitrianske knieža 134 – 135, 602
 Ladislav Mariáši, syn Štefana Mariášiho 369, 526
 Ladislav Matiašovský, spišský prepošt 421
 Ladislav V. Pohrobok, uhorský kráľ 332, 345 – 346, 350, 364, 409, 467, 549, 611, 620
 Ladislav z Anjou, neapolský kráľ 607
 Ladislav z Chobadu, spišský prepošt 410, 564
 Ladislav z Kéru, spišský kastelán 562
 Ladislav, kninský biskup 566
 Ladislav, opolský vojvoda 609
 Ladislav, prokurátor letanovského kláštora 570
 Ladislav, spišský podžupan 561
 Ladislav, spišský župan 313, 492, 560
 Ladislav, syn Benedikta z Hrhova 525
 Ladislav, syn Dominika, kráľov človek 199
 Ladislav, syn Kolomana Knihomoľa 603
 Ladislav, syn Polirera, levočského richtára 528
 Ladislav, synovec prepošta Jakuba 317
 Ladislav, vajda 380
 Lambert, krakovský biskup 133
 La-Motte-Saint-Didier – v. Saint-Antoine-l'Abbaye
 Lampert z rodu Hunt-Poznan 142, 603
 Lampert, syn Bela I. 603
 Landvard, levočský mešťan 161, 218
 Langenstein, D, Sachsen-Anhalt 506
 Łapszanka (Lapšanka), PL, pow. Nowotarski 576, 586
 Łapsze Niżne (Nižné Lapše), PL, pow. Nowotarski 275, 418 – 419, 523 – 525, 576, 587
 Łapsze Wyżne (Vyšné Lapše), PL, pow. Nowotarski 579, 593
 Lapujtó, HU, Nógrád 100
 Laskarisovci, rod 229, 276, 300, 320, 323, 426
 Laskí, rod 396
 Lazarus (Michal Rožeň) 413, 432, 526, 567, 616, 620
 Leder, Witold 133, 325
 Legnava, SK, okr. Stará Ľubovňa 60
 Legnica (Lechnica), PL 151, 371
 Lehotská, Darina 326
 *Lechnica 580
 Lechnica – v. Legnica
 Lechnica, SK, okr. Kežmarok 60, 252, 270 – 272, 282, 284, 336, 338, 344, 366, 415 – 417, 424, 495 – 496, 501, 504 – 506, 510, 520, 536, 543, 566, 570 – 571, 576, 586, 591
 Leidl, August 234
 Leipzig (Lipsko), D, Sachsen 431, 532
 Leles, SK, okr. Trebišov 238, 257, 283, 572
 Leluchów, PL, pow. Nowosądecki 50, 58
 Lenčiš, Štefan 542
 Lendak, SK, okr. Kežmarok 59, 252, 257, 282, 302 – 303, 327, 338, 412, 418 – 419, 495, 501, 510, 512, 542 – 543, 572 – 573, 576, 586
 *Lendava 580
 Leonard Cox, levočský učiteľ 428, 430, 432, 524

Ludovít II. Jagelovský, uhorský kráľ 330, 416, 429, 524, 531, 534, 613
 Ludovít II. Nemeč, východofranský kráľ 129
 Ludovít IV., cisár 608
 Ludovít IV., durínsky markgróf 241, 257, 605
 Ludovít VII., francúzsky kráľ 144, 146, 294, 604 – 605
 Ludovít VIII., francúzsky kráľ 607
 sv. Ludovít IX., francúzsky kráľ 299 – 302, 440, 607
 Ludovít z Anjou, neapolský kráľ 607
 Ludovít z Anjou, vojvoda z Draču 607
 sv. Ludovít, toulouský biskup 294, 299, 301 – 302, 607
 Ludźmierz (Ludzimierz), PL, pow. Nowotarski 259
 Lukáč, Gabriel 264, 451, 453 – 455, 457, 473 – 474, 476, 542
 Lukačka, Ján 19, 23, 27, 30, 33, 326
 Lukáš, spišský prepoš 205, 207, 212, 249 – 250, 279, 285, 314, 550, 564
 Lukniš, Michal 44 – 45, 60
 Luther, Martin 428 – 429, 431, 524
 Luxemburgovci, rod 609 – 610
 Lužicko, región 332, 539
 Eviv (Lvov), UA 265, 282
 Lyon, Jonathan R. 242, 326
 Łysa Góra (Lysá Hora), PL, pow. Kielecki 134, 140
 Lysá nad Dunajcom, SK, okr. Kežmarok 42 – 43
 Lysá Poľana, SK, okr. Poprad 53 – 55
 Macdougall, J. Douglas 64, 76
 Maciejowski, Waclaw A. 598
 Macow z Lomnice, syn Rikolfa 324
 Mačva, región v Srbsku 313
 Maďari 17, 20, 24, 28, 132, 185 – 187, 221, 232, 245, 279, 314, 316, 351, 358, 373, 375, 380
 Maďarsko 58, 90, 93, 100, 102, 118, 128, 309, 484, 529, 539, 542, 550, 552, 569 – 570, 600
 Madeyska, Teresa 123
 Madočany, SK, okr. Ružomberok, m. č. Liptovskej Teplej 93
 Madszar, Emericus 227, 598
 Magdaléna, dcéra Jána Turzu 531
 Magdaléna, dcéra Štefana Zápoľského 536
 Magdeburg, D, Sachsen-Anhalt 296, 431
 Magocsi, Robert P. 542
 Magoš, syn Serbeho, valašského bojara 612
 Machalovce, SK, okr. Poprad, m. č. Jánoviec 82, 84, 95 – 96, 98 – 104, 122, 187, 576, 586
 Mais, I, Trentino-Alto Adige, m. č. Merana 294
 Majere, SK, okr. Kežmarok 576, 586
 Majerka, SK, okr. Kežmarok, m. č. Ihlian 576, 584, 586
 Majewski, Alfred 462, 470, 475
 Majster Pavol z Levoče 17, 20, 24, 28, 218, 292, 334, 423, 425, 428, 434, 437, 446 – 449, 524, 527 – 528, 541, 584
 Majster Peter z Gdanska, banský inžinier 531
 Majtán, Milan 32, 188
 Makkai, Ladislaus 595
 Malá Ázia 294 – 296, 299
 Malá Franková, SK, okr. Kežmarok 272, 576, 586
 Malá Ida, SK, okr. Košice-okolie 246
 *Malá Polianka 581
 Malduc, dalmátske knieža 318
 Maleciński, Karol 133, 597
 *Malé Domaňovce 580
 Mally, Fritsi 598
 Malopoľsko (Malopoľské kniežatstvo) 41, 42, 86, 99, 104, 126, 131, 153 – 154, 157 – 159, 162, 165 – 168, 170, 194, 203, 233, 235, 237, 252, 260, 263, 290, 320 – 322, 325, 330, 333, 335, 344, 346, 356, 380 – 383, 385, 399, 405, 417, 419, 425, 437, 445, 505, 518, 595
 Malovcová, Božena 510, 622
 Malovecká, Margita 481, 622
 Malý Slavkov, SK, okr. Kežmarok 102, 426 – 427, 576, 586
 *Malý Toporec 525
 Mályusz, Elemér 344, 596
 Maniówy, PL, pow. Nowotarski 53 – 55
 Manuel I. Komnenos, byzantský cisár 143, 144
 Maráz, Karel 618
 Marcel, servient Kunigundy 155 – 157, 164, 177, 191, 377
 Marcelov hrad (Zelená hora) 117, 142, 156, 160, 175 – 177, 184, 187 – 192, 200, 202, 239, 261, 326, 346, 364, 377, 450 – 451, 455, 456, 459, 462, 468, 542, 566
 *Marcelovce 119, 581
 Marcinko, Ján 230, 620
 Marcus, familiár pánov z Markušoviec (?) 183
 Marczali, Henrik 596
 Marek z Norimbergu, spišský župan 561
 Marek, Miloš 163, 170, 173, 219, 249, 250, 326, 352 – 353, 542, 597
 Marek, spišský kanonik 249
 Marek, spišský knáz 246
 Marek, syn Galu, predka pánov z Markušoviec 209 – 210
 Marek, syn Mateja, kopijník 313
 Margaréta Kapetová, manželka Bela III. 146, 254, 604 – 605
 Margaréta, dcéra Jána Turzu 531
 Margecany, SK, okr. Gelnica 58, 184, 214, 228, 380, 426 – 427, 576, 587, 589
 Margetić, Lujo 192, 265
 Margita (Mária), dcéra Bela III. 605
 Margita Brabantská, manželka Henricha VII. 609
 Margita Luxemburská, manželka Jána III. Hohenzollerna 610
 Margita Luxemburská, manželka Ludovíta I. Veľkého 608, 610

- Margita Maultasch, manželka Jána Henricha 609
 Margita Opavská, manželka Jána Henricha 609
 Margita Rakúska, manželka Jána Henricha 609
 sv. Margita, dcéra Bela IV. 266, 599, 606
 Margita, dcéra Bela IV. 606
 Margita, dcéra Jána, českého kráľa 609
 Margita, dcéra Karola, vojvodu z Draču 607
 Margita, dcéra Leopolda VI. Babenberského 152
 Margita, dcéra Ľudovíta IV. 608
 Margita, dcéra Štefana V. 312, 606
 Mária (Helena), dcéra Mstislava, novgorodského
 a haličského kniežaťa 605
 Mária Habsburská, manželka Ľudovíta II. 429,
 524, 613
 Mária Komnénovna, manželka Štefana IV. 604
 Mária Laskarisová, manželka Bela IV. 150, 211,
 276, 300, 320, 323, 426, 605 – 606
 Mária Luxemburská, manželka Karola IV., fran-
 cúzskeho kráľa 609
 Mária Piastovská, manželka Karola Róberta 607
 – 608
 Mária Ruriková, manželka Karola Róberta (?) 607
 – 608
 Mária Terézia, uhorská kráľovná 66, 343
 Mária, dcéra Karola z Anjou, kalábrijského voj-
 vodu 607
 Mária, dcéra Ladislava II. 604
 Mária, dcéra Ľudovíta I. Veľkého 300, 340, 572,
 608, 610
 Mária, dcéra Ondreja II. 605
 Mária, dcéra Štefana V. 310, 606 – 607
 Mária, dcéra Vajka, dvorného rytiera 612
 Mariánka, SK, okr. Malacky 426
 Máriašsy, Máriašiovci – v. Markušovskí páni
 *Mariušovce 581
 Márko, Štefan 616
 Markušovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 84, 156,
 161, 164, 169, 172, 178 – 179, 182 – 184, 187,
 200 – 202, 204 – 205, 208 – 212, 225, 228, 230,
 239, 249, 273, 324, 335, 356, 366, 368, 370, 390,
 413, 426 – 427, 430, 451, 464, 478 – 482, 499,
 526 – 527, 560 – 561, 576, 580 – 581
 Markušovskí páni (Máriašiovci, Máriašsy), rod
 156, 157, 164, 169, 172, 178 – 179, 182 – 184,
 200 – 202, 204 – 205, 209 – 212, 225, 228, 230,
 249, 273, 324, 335, 356, 366, 368 – 370, 377, 478
 – 480, 487 – 488, 499, 526, 595
 Marmarošská župa 137
 Marosi, Ernő 242, 326
 Marošský hrad – v. Cenad
 Marseille, F, Provence-Alpes-Côte d'Azur 506
 Marsina, Richard 132, 137, 151, 170, 173, 176
 – 180, 183, 186 – 189, 194 – 196, 198, 202, 207,
 212 – 213, 215, 217, 219 – 220, 222, 225, 229,
 231, 234, 239, 244 – 246, 257, 259 – 260, 262,
 266, 272, 277, 283 – 284, 290, 325 – 327, 346,
 373 – 374, 390, 391, 393, 484, 488 – 492, 542,
 595 – 597, 599
 Marta, sestra Jána Turzu 530
 Martin (I.), lechnický prior 571
 Martin (II.), lechnický prior 571
 Martin (III.), lechnický prior 571
 *Martin 580
 Martin Bauer, banský podnikateľ 532
 Martin Navojski (Nawojski), poľský podstarosta
 563
 Martin Séleši, spišský kastelán 562
 Martin Turzo, syn Bartolomeja z Betlanoviec 344,
 529, 562
 Martin Turzo, syn Juraja Turzu 529, 391
 Martin Ursinus, letanovský prior 570
 Martin V., pápež 540, 567
 Martin z Betlanoviec 525
 Martin z Opavy, cirkevný spisovateľ 506
 Martin z Ostravy, kazateľ 504
 Martin, letanovský prior 569
 Martin, prokurátor letanovského kláštora 570
 Martin, sandomiersky dominikán 265
 Martin, SK 66, 94, 622
 Martin, syn Závaša Čierneho 539
 Martin, žakovský farár 174, 269, 280, 283
 Marx Mölich 531
 Masłowo, PL, pow. Śremski 563
 Matej (I.), lechnický prior 571
 Matej (II.), lechnický prior 571
 Matej Bašo, lúpežný rytier 414
 Matej Gál, zvonolejár 523
 Matej Hutman, banský podnikateľ 533
 Matej II. Habsburský, uhorský kráľ 66
 Matej Korvín, uhorský kráľ 295, 300, 302, 332,
 335, 346 – 348, 354, 364, 372, 375, 379, 387, 393,
 396, 408 – 409, 469, 509, 529, 531 – 532, 536
 – 539, 547, 552, 554, 612 – 613
 Matej z Kobylna, profesor krakovskej univerzity
 504
 Matej z Krakova, cirkevný spisovateľ 506
 Matej z Vnojtíc, spišský kastelán 562
 Matej, ostrihomský arcibiskup 244, 300, 323
 Matej, ostrihomský kanonik 509
 Matej, servient Botiza 211
 Matej, spišský prepoš 180, 183 – 184, 207, 209,
 240, 243 – 244, 246, 249, 260, 262, 272 – 273,
 277 – 278, 284 – 285, 296, 300, 302, 304, 319,
 323, 410, 454 – 455, 491, 560, 564
 Matej, syn Jakela 184
 Matej, syn Rugasa, familiár Kolomana Haličské-
 ho 176 – 177, 188 – 189, 191, 238, 313, 319
 Matej, záhrebský prepoš 243
 Matejka, Miroslav 450, 456, 461, 621
 Matejovce nad Hornádom, SK, okr. Spišská Nová

Ves 96, 307, 576, 580, 587
 Matejovce, SK, okr. Poprad 59, 66, 78, 80, 82, 84,
 90, 92 – 94, 96, 101 – 102, 108 – 109, 116, 122,
 161, 183, 210 – 211, 220, 342, 344, 350, 352, 355,
 403, 443, 445, 492 – 493, 499, 501, 576, 587
 Matiašovce, SK, okr. Kežmarok 102, 336, 366, 576,
 587
 *Matiašovce 580
 *Matliare 580
 Matúš (Matej), lendacký prepošt 572
 Matúš Čák, syn Petra 333, 338 – 339, 366
 sv. Matúš, brat sv. Izáka 235, 252, 326
 Matúš, predok Bubekovcov 210
 Mauerbach, A, Niederösterreich 570
 Maurice, Michael 597
 sv. Maurus 252
 Mantello, Frank 597
 Maximilián I. Habsburský, uhorský kráľ 333, 387,
 539, 611
 Maximovič, Rudolf 68
 Mazúr, Emil 44 – 45
 Mazur, Ewa 419
 Mečedelovce, SK, okr. Levoča, m. č. Spišského
 Štvrtku 177, 192, 195, 196, 576, 587
 Medvedgrad – v. Zagreb
 Medzany, SK, okr. Prešov 104
 Medzev, SK, okr. Košice-okolie 214
 Medzianky, SK, okr. Vranov nad Topľou 561
 Medzibrodie nad Oravou, SK, Dolný Kubín 387
 Medzibrodie, SK, okr. Stará Lubovňa, m. č. Mníš-
 ka nad Popradom 576, 587
 Mecherzyński, Karol 347
 Mechtilda, dcéra Bertolda IV. 256
 Meissen, D, Sachsen 440
 Melanchton, Filip 429, 524
 Melichar Tluk 568
 Memmingen, D, Bayern 267
 Menardus, familiár pánov z Markušoviec (?) 183
 Menclová, Dobroslava 262, 453 – 454, 457, 461, 542
 Mendog, litovské knieža 155
 Mengusovce, SK, okr. Poprad 261, 270, 576, 587, 592
 Menhard zo Spišskej Soboty 368
 Merano (aj Meránsko), I, Trentino-Alto Adige
 185, 188, 201, 276, 294, 299, 319
 Merclinus, spišský kanonik kantor 249, 402
 Merseburg, D, Sachsen-Anhalt 598
 Mertanová, Štefánia 499, 542
 sv. Metod 66, 129, 233, 234, 586 – 588
 Mezey, László 520
 Miechów (Miechov), PL 417 – 419, 572 – 573
 Mierzwa, kronikár 598
 Mieško I., tešínske knieža 606
 Mieško II., poľský kráľ 135, 326, 603
 Mieško III. Starý, veľkopoľské knieža 143, 145
 Mihályi, János 595
 Mihok, syn Ďurka, jobagiónsky syn 195 – 196
 Michal Belkon, banský podnikateľ 533
 Michal Literát 501
 Michal Rožeň – v. Lazarus
 Michal Schatz, lechnický prior 571
 Michal Thyr, letanovský prior 570
 Michal z Markušoviec, syn Marka 210
 Michal z Kazimíroviec, kopijník 370
 Michal z Lomnice 525
 Michal, brat Marka, spišského kanonika 249
 Michal, letanovský a lechnický prior 569, 571
 Michal, letanovský prior 569
 Michal, nitrianske knieža 132, 134, 558, 602
 Michal, prokurátor letanovská kláštora 569
 Michal, spišský a zvolenský župan 155, 157, 194
 Michal, spišský podžupan a kastelán 561
 Michal, syn Petra, kopijník 199
 Michal, syn Rastislava Černigovského 606
 Michal, syn Vsevoloda III., haličské knieža 149, 150
 Michałczuk, Stanisław K. 337, 462, 466, 470, 542,
 622
 Michalík, Jozef 64, 75
 Michiel Vitale II., benátsky dóža 604
 Mikch, šarišský župan 497
 *Miklušovce 187, 576, 587
 Mikó, Arpád 542
 Miko, zvolenský a spišský župan 155
 Mikołaj Komorowski (Mikuláš Komorovský),
 poľský faktor 345, 563
 Mikołaj Pieniążek (Mikuláš Peniažtek), poľský
 starosta 563
 Mikuláš (I.), lechnický prior 571
 Mikuláš (I.), letanovský prior 569
 Mikuláš (II.), lechnický prior 571
 Mikuláš (II.), letanovský prior 570
 Mikuláš Bogner, levočský mešťan 506
 Mikuláš Brcál, kapitán 354, 398, 409, 411, 435
 – 436, 529, 537, 562
 Mikuláš Czipser, krakovský altarista 501
 Mikuláš de Thorda, pisár 507
 Mikuláš Druget, brat Viliama I. Drugeta 522
 Mikuláš Gál ml., zvonolejár 523
 Mikuláš Gál, zvonolejár 523
 Mikuláš Gerson, cirkevný spisovateľ 433
 Mikuláš Gorjanský, palatín, spišský župan 406, 561
 Mikuláš Gorranus, cirkevný spisovateľ 506
 Mikuláš Henckel ml., spišský kanonik 428, 524
 Mikuláš Henckel, gróf Provincie 11 miest 428, 524
 Mikuláš Henkel, správca v Spišskom Štiavniku 567
 Mikuláš I., spišský prepošt 356, 406 – 407, 565
 Mikuláš II., spišský prepošt 297, 300, 564
 Mikuláš Jordan, poľský starosta 563
 Mikuláš Komorovský – v. Mikołaj Komorowski
 Mikuláš Kont, palatín 561
 Mikuláš Olas, spišský podžupan 561

- Mikuláš Omerský, manžel Margity (Márie), dcéry Bela III. 605
- Mikuláš Peniažtek – v. Mikołaj Pieniązek
- Mikuláš Pongrác 345
- Mikuláš Specht, spišský kanonik 487
- Mikuláš z Gerendu, syn Petra 164
- Mikuláš z Hrhova, syn Benedikta 525
- Mikuláš z Markušoviec, syn Marka 183, 210 – 211
- Mikuláš z Bugloviec, cirkevný spisovateľ 433, 506, 519
- Mikuláš z Dinkelsbühlu, cirkevný spisovateľ 506
- Mikuláš z Garbova, otec Závaša Čierneho 539
- Mikuláš z Markušoviec (?), syn Mikuláša 464
- Mikuláš z Olkuša, krakovský kanonik kantor 504
- Mikuláš z Perína, spišský kastelán 347, 463, 561
- Mikuláš z rodu Geregy, príbuzný Rolanda 161
- Mikuláš zo Sečian, spišský župan 561
- Mikuláš, hniezdňanský dedičný richtár 384
- Mikuláš, jágerský biskup 406
- Mikuláš, kopijník 189
- Mikuláš, otec Jána zo Žehry 176, 179, 183 – 184, 200 – 201, 207 – 208, 210
- Mikuláš, päťkostolský biskup 407
- Mikuláš, popradský richtár 506
- Mikuláš, predstavený draveckých antonitov 568
- Mikuláš, spišský kastelán 561
- Mikuláš, syn Danuša, spišský podžupan 561
- Mikuláš, syn Detrika, spišský podžupan 561
- Mikuláš, syn Henricha, župan kopijníkov 199
- Mikuláš, syn Jána z Betlanoviec, zbrojnoša 566
- Mikuláš, syn Lamperta z rodu Hunt-Poznan 142
- Mikuláš, syn Mateja, kopijník 313
- Mikuláš, syn Závaša Čierneho (?) 539
- Mikuláš, vojvoda Kazimíra II. Spravodlivého 145 – 146
- Mikulič z Haličska, šľachtic 161, 177
- Milano (Miláno), I, Lombardia 300
- *Miloj 155, 172, 177, 179, 182 – 183, 204 – 205, 228, 230, 273, 321, 335, 426, 580, 587
- *Milušovce 580
- Minárik, Jozef 503
- Mirče (Mirche, Mircea), valašský vojvoda 344
- Miroslav z Hniezdneho, rytier 155, 165, 384
- Miroššayová, Elena 99, 122, 617
- Mischlewski, Adalbert 267, 326
- Miskolc (Miškovec), HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 142
- Mislovičová, Virgínia 399, 423, 472, 509, 542
- Mišelet, jobagiónsky syn 195 – 198
- Mišianik, Ján 484, 541
- Miškovec – v. Miskolc
- Miškovič, Alojz 227, 325
- Miškovszký, Viktor 265, 460, 475
- Mlynárčiková, Daniela 44, 49, 51, 53, 58
- Mlynica, SK, okr. Poprad 82, 96, 102, 109, 278, 306, 343, 350, 352, 362, 446, 536, 576, 587
- Mníšek nad Hnilcom, SK, okr. Gelnica 179, 183, 215, 228, 281, 283, 357, 390, 392, 576, 587
- Mníšek nad Popradom, SK, okr. Stará Lubovňa 41, 50, 58, 92, 284, 414, 417, 576, 584, 587
- Močko, otec Adama, kopijníka 199
- Modelski, Teofil E. 326, 337, 542
- Mogiła, PL, m. č. Krakova 390, 530 – 532
- Mohács (Moháč), HU, Baranya 330, 333, 370, 416, 538 – 539
- Mohi – v. Muhi
- Mojmír I., veľkomoravské knieža 115, 601
- Mojmír II., veľkomoravské knieža 553, 601
- Mojmírovci, rod 129, 558, 601
- Mojžiš (Mojs, Moys), taverník kráľovnej, spišský župan 161, 194, 313, 324, 560
- sv. Mojžiš Uhorský 235, 252
- Moldava nad Bodvou, SK, okr. Košice-okolie 137, 208, 227
- Moldavsko 537
- Molesme, F, Burgogne 252, 268
- Morava 83, 84, 94, 99, 114 – 115, 118, 121, 131, 139, 152, 214, 256, 332, 371, 389, 399, 518, 533, 547
- Moravany, SK, okr. Michalovce 129
- Moravcsik, Gyula 132, 597
- Moravské kniežatstvo 128
- Moravské pole – v. Dürnkrot alebo Kresenbrunn
- Moraw, Peter 238, 326
- Morawica, PL, pow. Krakowski 129
- Morimond – v. Parnoy-en-Bassigny
- Moskovské veľkokniežatstvo 330
- Mosonmagyaróvár (Mošon), HU, Győr-Moson-Sopron 152
- Moštenica, SK, okr. Banská Bystrica 533
- Mötschwil, CH, Bern 99
- Mrókowna, Julia 146, 151
- Mstislav, syn Mstislava – Udatný (?), podľa Uhorsko-poľskej kroniky 140
- Mstislav I., syn Vladimíra II. Monomacha, kyjevské veľkoknieža 604
- Mstislav, syn Mstislava, novgorodské knieža 147 – 149, 605
- Mščuj, syn Miroslava, hniezdňanský dedičný richtár 384
- Múcska, Vincent 130, 254, 597
- Muhi (Mohi), HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 150, 208
- Mucha, Vladimír 621
- Münnich, Alexander 78, 100, 122, 542, 617
- Muráň, hrad 334
- Muszyna (Mušina), PL, pow. Nowosądecki 342, 347, 389
- Mutimír, spišský prepoš 157, 160, 162 – 163, 165, 169, 180, 190, 201, 203, 207, 210, 215, 234, 239, 240, 244 – 249, 272, 277 – 278, 285, 292 – 293, 302,

304, 309 – 310, 314, 323, 410, 455, 487, 490, 564
 Myra, TR, Antalya 294, 299
 Myślenice, PL, 344
 Myslina, hrad 522
 Nadachowski, Adam 123
 Nagy, Imre 352
 Nagy, Iván 180 – 181, 183 – 184, 188, 205 – 208,
 215, 244, 273, 595
 Nagykanizsa (Kaniža), HU, Zala 341
 Nálepko (Vondrišiel), SK, okr. Gelnica 178, 183,
 228, 281, 335, 368, 370, 390, 392, 516, 525, 537,
 570, 576, 587
 Nanker, krakovský biskup 404 – 405
 Napoli (Neapol), I, Campania 194
 Naszacowice (Našacowice), PL, pow. Nowosą-
 decki 129, 131, 133
 Neapol – v. Napoli
 Nedeca – v. Niedzica
 Nedobry, Gusto 69
 Nemci 17, 20, 24, 28, 121, 144, 158, 161, 168, 185,
 201, 213, 215, 222 – 223, 231 – 232, 242, 245,
 260, 262, 277, 315, 336, 339, 342, 346 – 347, 365,
 373, 375, 378 – 379, 380, 426, 554, 596
 Nemecká ríša 425
 Nemecko (aj Nemecké krajiny) 35 – 38, 83, 94, 106,
 109, 145, 185, 214, 235, 254, 272, 274, 294 – 297,
 326 – 327, 332, 439, 443, 513, 520, 522, 529
 Nemešany, SK, okr. Levoča 84, 93, 102, 119 – 120,
 179, 187, 196 – 197, 289, 478 – 479, 576, 581, 587
 Neústupný, Jiří 86, 93
 Niccoló, syn Michiela Vitaleho II. 604
 Nicejské cisárstvo 299, 300
 Nicolaus Gallicus, zlatník 449
 Niedzica (aj Dunajec, hrad), PL, pow. Nowotar-
 ski 58, 71, 169, 177, 272, 336, 366, 370, 451, 462,
 466, 470 – 471, 474 – 475, 482, 522, 543, 576,
 587, 622
 Niezgodá, Cecylian 159, 326, 619
 Nikopol, BG, Pleven 330, 341, 529
 Nitra (aj biskupstvo), SK 78, 108, 115, 128 – 129,
 132, 136 – 137, 208, 212, 233, 236 – 237, 341,
 347, 551, 553, 557 – 559, 616 – 617
 Nitriansko (Nitrianske kniežatstvo, Nitrianske
 vojvodstvo) 119, – 129, 131 – 135, 137 –, 154,
 175, 233, 235, 286, 547
 Nižná Šebastová, SK, m. č. Prešova 482
 Nižná Šuňava, SK, okr. Poprad, m. č. Šuňavy 576,
 587, 592
 Nižné Lapše – v. Łapsze Niżne
 Nižné Repaše, SK, okr. Levoča 525, 577, 587
 Nižné Ružbachy, SK, okr. Stará Ľubovňa 55 – 57,
 285, 384, 432, 489, 577, 587
 Nižné Slovinky – v. Slovinky
 Nižný Slavkov, SK, okr. Sabinov 337, 368
 Nogaj, tatársky chán 166, 167
 Norimberg – v. Nürnberg
 Nová Baňa, SK, okr. Žarnovica 531
 Nová Belá – v. Nowa Biała
 Nová Lesná, SK, okr. Poprad 84, 90, 93, 96, 98
 – 99, 102, 114, 116, 577, 587
 Nová Ľubovňa, SK, okr. Stará Ľubovňa 70, 337,
 384, 411, 577, 587
 Novák, Jozef 493 – 494, 499
 Nové Mesto nad Váhom, SK 313
 Novi Sad, SRB, Vojvodina 255
 Novotná, Mária (historička umenia) 19, 22, 27,
 30, 217, 243, 285, 293 – 294, 325, 327, 397, 423,
 435, 437, 500, 507, 520, 541 – 542, 617, 621 – 622
 Novotná, Mária (archeologička) 86, 89, 94 – 95,
 99, 121 – 122, 616 – 617
 Novotný, Bohuslav 86, 89, 94 – 95, 99, 121 – 122,
 616 – 617
 Novoveská Huta, SK, okr. Spišská Nová Ves 74,
 587
 Nový Smokovec, SK, okr. Poprad 96, 105
 Nový Sonč – v. Nowy Sącz
 Nový Targ – v. Nowy Targ
 Nowa Biała (Nová Belá), PL, pow. Nowotarski
 41, 44, 78, 81, 90, 227, 577, 587
 Nowa Huta (Nová Huta), PL, m. č. Krakova 131
 Nowacki, J. 66
 Nowak, Zenon 341, 342
 Nowy Sącz (Nový Sonč), PL 119, 333, 338, 342,
 347, 398, 405, 415, 437
 Nowy Targ (Nový Targ), PL 43, 58, 214, 227, 338,
 347, 380, 385, 389, 394, 398, 414, 533
 Nürnberg, D, Bayern 304, 390, 431, 445, 513, 528,
 532 – 533, 561
 Nuthard, nižší klerik 503
 Obidza, PL, pow. Nowosądecki 41, 44
 Obručné, SK, okr. Stará Ľubovňa 58
 Odola, dcéra Gejzu II. 604
 Odorín, SK, okr. Spišská Nová Ves 102, 278, 306,
 343, 350 – 351, 356, 362, 430, 432, 506, 577, 588
 Ogončik (Ogończyk), rod 563
 Ogotaj, mongolský chán 150 – 151
 Ochotnica Górna (Horná Ochotnica), PL, pow.
 Nowotarski 528
 Oksza, PL, pow. Gorzowski 563
 Olaszliszka, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 246,
 272, 525
 Olcnavá, SK, okr. Spišská Nová Ves 318, 350, 577,
 582, 588
 Oldřich, české knieža 117, 135
 Oleg, syn Jaroslava, haličské knieža 144
 Olegovičovci, rod 149
 Olejník, Vladimír 18, 22, 26, 30, 289, 294, 458, 474,
 513, 520, 619, 621
 Olešnica (Olešnica), PL 563
 Olgerd, syn Gedimína, litovské veľkoknieža 330

Olkusz, PL 399, 504, 530 – 531
 Olomouc, CZ 422
 Oľšavica, SK, okr. Levoča 60, 561 – 562, 577, 588
 Oľšavka, SK, okr. Spišská Nová Ves 577, 588
 Oltean, Radu 619
 Omodej Aba, palatín 171, 333, 338 – 339, 372, 384, 411, 461, 521, 560 – 561
 Omodejovci – v. Abovci-Omodejovci
 Ondrej Balicki, veliteľ 341
 Ondrej Báthori, miechovský prepoš 419
 Ondrej de Thaczin, šľachtic 507
 Ondrej I., uhorský kráľ 135 – 138, 603
 Ondrej II., uhorský kráľ 137, 144 – 149, 154, 176, 178, 183 – 184, 188 – 189, 192 – 194, 197, 201, 203, 207, 210, 225 – 226, 232, 238 – 243, 245, 247, 254 – 260, 265, 275 – 276, 282 – 284, 286, 290, 292, 294 – 295, 299 – 302, 307 – 308, 315 – 316, 318, 320, 322, 325, 366, 373, 402, 417, 426, 547 – 549, 551 – 552, 554, 556, 560, 564, 605
 Ondrej III. zvaný Benátsky, uhorský kráľ 159 – 160, 167 – 168, 170 – 174, 181 – 182, 190, 193 – 194, 196, 198 – 200, 202 – 203, 206 – 208, 211, 213, 218, 223 – 224, 228, 232, 240, 249 – 251, 268 – 269, 285, 303 – 304, 313 – 314, 316 – 317, 322, 333, 336 – 337, 340, 351, 371, 373, 376, 403, 458 – 459, 495, 556, 560, 605, 611
 Ondrej z Hrhova, syn Štefana, gróf spišských Sasov 352
 Ondrej z Lomnice, syn Polana 170
 Ondrej, jobagiónsky syn 198, 200, 376
 Ondrej, SK, okr. Poprad, m. č. Hôrky 78, 80, 90, 92, 122, 187, 426, 578, 592
 Ondrej, spišskonovoveský richtár 354
 Ondrej, syn Ivana z Kalló, spišský župan 561
 Ondrej, syn Karola Róberta 608
 Ondrej, syn Ondreja II. 147 – 149, 194, 318, 605
 Ondrej, syn Štefana V. (aj Pseudoondrej) 159, 160, 165, 168, 170 – 172, 312, 321 – 323, 606
 Ondrejovič, Slavomír 32
 Ondruš, Šimon 126, 213
 Opátka (Spišská Opátka), SK, Košice-okolie 577, 590
 Opava, CZ 158, 168, 171, 506
 Opavsko, región 152
 Opole, PL 496, 518
 Oradea (Veľký Varadín), RO, Bihor 138, 255, 290
 Orava 40, 53, 93, 95 – 97, 102, 106, 372, 386, 387, 425, 509
 Ordzovany, SK, okr. Levoča 79, 82, 249, 284, 316, 317, 403, 577, 580, 581, 588
 Organisty, Adam 447
 *Orlovec 580
 Oriško, Štefan 289, 619
 Osijek, HR, Osječko-baranjska županija 617 – 618
 Osmanská ríša 548
 Ostoja, rod 563
 Ostrava, CZ 504
 Ostrihom – v. Estergom
 Ostrolúcka, Milena 523
 Osturňa, SK, okr. Kežmarok 55, 59, 577, 588
 Orságová, Zuzana 18, 22, 26, 30, 314, 601
 sv. Osvald 294, 299, 301 – 302
 Oto Bavorský, uhorský kráľ 174, 337, 606
 Oto I., cisár 132
 Oto III. Brandenburský 153
 Oto III., cisár 133 – 134, 252, 325
 Oto Orseolo, benátsky dóža 602
 Oto V., brandenburský markgróf 610
 Oto, olomoucké knieža 603
 Oto, rakúsky vojvoda 609, 611
 Oto, syn Štefana I. 602
 Otovci 274, 299, 301
 Ožďany, SK, okr. Rimavská Sobota 561
 Pácin, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 482
 Padua (Padova), I, Veneto 422, 431, 530
 Pajdušák, Matúš 165, 227 – 228, 264, 326
 Pakoslav, poľský palatín 146 – 147
 Palcmanská Maša, SK, okr. Spišská Nová Ves 42
 Pálffy, Géza 542
 Pálmay, Eva 256, 325
 Palocz – v. Pavlovce
 Pálóczi-Horváth, András 619
 Pankówna, Maria J. 40
 Pankráč z Mikuláša 567
 Pannonhalma (Panónska hora), HU, Győr-Moson-Sopron 252, 303 – 304, 309, 510
 Panónia 130, 133, 237, 550
 Panónska hora – v. Pannonhalma
 Pápa, hrad 539
 Papsonová, Mária 484, 509, 599
 Parczewski, Michał 33, 35 – 38, 122, 175
 Paris (Paríž), F, hlavné mesto 214, 309, 431, 434
 *Paris 580
 Paríž – v. Paris
 *Parížovce 479
 Parnoy-en-Bassigny (Morimond), F, Champagne-Ardenne 252, 254, 258, 318, 487
 Parsons, John Carmi 312
 Partizánska Ľupča, SK, okr. Banská Bystrica 524, 547
 Passau (Pasov), D, Bayern 234, 294
 Pašuto, Vladimír T. 159, 162, 166, 326
 Pauchspaum, Hans 440
 Pauliny, Ján 132, 597
 Paulusová, Silvia 481, 622
 Pavľany, SK, okr. Levoča 245, 426 – 427, 577, 580, 588
 Pavlík, Eduard 326, 542
 Pavlovce (Palocz) (?) 408
 Pavol Benedikti, spišský kanonik 495, 507

- Pavol Durholec, spišský kapitán 369, 527
Pavol Gál, zvonolejár 523
Pavol Gladiš (Pełka Gładysz), poľský starosta 343, 563
Pavol II., pápež 332
Pavol Mariáši z Markušoviec 481
Pavol Uhorský, rábsky prior 264
Pavol z Arnutoviec, syn Petra 162
Pavol z Przemankowa, krakovský biskup 166, 168
Pavol z Rožkovian, spišský kastelán 562
Pavol zo Spišského Štvrtka, auridátor 190, 223
Pavol zo Strubergu, cirkevný spisovateľ 504
Pavol zo Znojma, spišský kanonik 505
Pavol, lechnický prior 570
Pavol, lendacký prepoš 572
Pavol, spišskonovoveský mešťan 354
Pavol, spišský prepoš 240, 402 – 404, 417, 564
Pavol, spišský vikár 408
Pavol, syn Urbana 196
Pawłowski, Krzysztof 597
Pécs (Pätkostolie), HU, Baranya 254, 330, 501
Péchy, Štefan 19, 22, 27, 30, 616, 618 – 622
Pekold, nálepkovský dedičný richtár 178, 183, 211, 370
Pełczyska, hrad 333
Pelech, Ján 68
Pełka (Fulko), krakovský biskup 146
Perfecky, George A. 597
Perić, Olga 207, 598
Perínski páni (Perényi), rod 347, 357, 463
Perlitz, Ján Daniel 66
Perpignan, F, Languedoc-Roussillon 540
Pest (Pešť), HU, m. č. Budapešti 556
Peter (I.), letanovský prior 569
Peter (II.), letanovský prior 569
Peter Aksamit, bratrický veliteľ 346, 364, 416
Peter Brezovický, spišský župan 561
Peter Comestor, cirkevný spisovateľ 487
Peter Crewschin, levočský mešťan 506
Peter Cudar, spišský župan 561
Peter Deljan, bulharský cár 602
Peter Grazer, krekovský mešťan 529
Peter Kapet, latinský cisár 605
Peter Kmita Sobieňski (Sobieňski), poľský starosta 474, 563
Peter Kmita, poľský starosta 388, 563
Peter Komorovský, poľský veliteľ 364 – 365, 387
Peter Kručko, syn Mikuláša z Garbova 539
Peter Lombardský, cirkevný spisovateľ 310, 487, 506, 511
Peter Mitte de Caprariis 267
Peter Moravus z Tešina, cirkevný spisovateľ 503, 518
Peter Olas, spišský podžupan 561
Peter Olas, zať Jána zo Žehry 208
Peter Orseolo, uhorský kráľ 135, 602
Peter Pázmaň, ostrihomský arcibiskup 247, 293 – 294
Peter Peteň ml., zemplínsky a užský župan 521
Peter Poliak z Korytníka, spišský podžupan 561
Peter Sobinč (Sobintsch), poľský starosta 563
Peter Šafranec (Piotr Szafraniec, Saffraniec), poľský starosta 344, 563
Peter Šafranec ml. (Piotr Szafraniec, Saffraniec), poľský starosta 345, 563
Peter z Basky, spišský kastelán 562
Peter z Budkoviec 535
Peter z Drienova 417
Peter z Markušoviec, syn Marka 210
Peter z Opole, kazateľ 496, 518
Peter z Perína, spišský župan 561
Peter zo Štítnika, spišský kastelán 561
Peter zo Štôly, benediktín 506, 513
Peter, chorvátsky a slavónsky bán 255
Peter, jakubiánsky dedičný richtár 388
Peter, notár 506
Peter, predok pánov z Petroviec 199
Peter, prokurátor letanovského kláštora 570
Peter, sedmohradský biskup 162
Peter, spišský prepoš (?) 564, 566
Peter, syn Imricha zo Siksó, spišský župan 561
Peter, syn Jána zo Žehry 184, 208
Peter, syn Jána, spišský podžupan 561
Peter, syn Jurka, jobagiónsky syn 195 – 196
Peter, syn Miroslava, hniezdňanský dedičný richtár 384
Peter, syn Poušu, spišský kastelán 561
Petračkovič, Juraj 621
Petrik, Jozef 390
*Petrova Ves 581
Petrovaradin, SRB, Vojvodina 255
Petrovickí páni (Petróczy, páni z Petroviec), rod 199
Petrovič, Jozef 523
Petrykovski, Franciscus 599
Piastovci, rod 132 – 134, 136, 143, 150 – 151, 166, 168, 282, 535
Piekosiński, Franciszek 150, 165, 172, 206, 228, 264, 384, 595
Pieskowa Skala (Pieskova Skala), PL, pow. Krakowski 344, 563
Pieta, Karol 105 – 106, 108 – 109, 122, 617
Piirainen, Ilpo T. 326, 334, 484, 499, 509, 599
Pikovce, SK, okr. Kežmarok, m. č. Abrahámoviec 187, 375, 577, 582, 588
Pilát, Satniślaw 598
Pilhov, SK, okr. Stará Ľubovňa, m. č. Mníšku nad Popradom 575
Pilisszentkereszt (Piliš), HU, Pest 254, 258 – 259
Pilzno, PL, pow. Dębicki 347

- Piotr Szafranec – v. Peter Šafranec
Piotr Szafranec ml. – v. Peter Šafranec ml.
Piotrowicz, Józef 271
Pirhalla, Martin (Márton) 238, 247, 249 – 250, 293, 542
Pirin (Pyrin), hosť 189, 191, 199
Piroška (Irena), dcéra Ladislava I. 603
*Pisárovice 581
Pisoň, Štefan 461
Pius II., pápež 408
Piwniczna, PL, pow. Nowosądecki 50, 414
Piatek, Slavomír 618
Plaček, Miroslav 451, 459 – 461, 463, 468, 470, 475 – 476, 621 – 622
Plaveč, SK, okr. Stará Ľubovňa 69, 78, 80, 177, 181 – 182, 191, 204 – 206, 215, 226, 346, 389, 400, 405 – 406, 419, 451, 459, 460 – 463, 466, 468, 474 – 476, 482, 521, 556
Plavečskí páni (páni z Plavča, Palocsay), rod 475
Plávka, Igor 619
Plekanec, Vladimír 619
Pleszów, PL, m. č. Krakova 98
Plešivec, SK, okr. Rožňava 538
Pleterje – v. Drča
Plezia, Marian 146, 597 – 598
Pobaltie 235
Pobedim, SK, okr. Nové Mesto nad Váhom 127 – 128
Pobędze, rod 563
Póčovci, rod 369
Pod Skalkou, SK, okr. Poprad, m. č. Svitú 78, 80 – 81, 90, 92
Podbanské, SK, okr. Liptovský Mikuláš 53
Poděbrady (Podebrady), CZ, okr. Nymburk 332
Podegrodzie, PL, pow. Nowosądecki 133
Podhale 40 – 41, 56, 58, 61, 96, 122, 226, 336, 347, 380
Podhorany, SK, okr. Kežmarok 575, 588
Podkarpatská Rus 143, 425
Podnestrie 144, 154
Podolínec, SK, okr. Stará Ľubovňa 45, 50, 57 – 58, 90, 92, 156, 165, 167 – 168, 170 – 171, 173 – 175, 180, 191, 205 – 206, 226 – 228, 232, 321, 323, 327, 333, 336 – 338, 343, 345, 347, 349, 356 – 357, 365, 374, 378, 381, 383 – 384, 389, 394 – 395, 400, 404 – 405, 412, 426 – 427, 432 – 434, 443, 449, 451, 465 – 468, 472, 476, 478, 498 – 500, 503, 506, 539, 541, 577, 588, 621
*Podproč 577, 580 – 581, 588
Pod Lesom – v. Dolný Smokovec
Podsadok, SK, m. č. Satrej Ľubovne 575, 588
Podtatransko (Podtatrze) 40, 44, 49, 53, 56, 61
Podtureň, SK, okr. Liptovský Mikuláš 93
Podunajsko 83, 96, 101, 111, 438
Pohronie 98, 214
*Pokoj 157, 162, 164, 177, 182 – 183, 191, 203, 261, 377, 581
Polak-Trajdos, Ewa 542
Polan z Lomnice 158, 160 – 164, 169, 181 – 182, 188, 190 – 191, 202 – 203, 205, 209 – 210, 262, 324
Poľanovce, SK, okr. Levoča 187, 577, 585, 588
Polen, pristald 188, 238, 488
Poleski, Jacek 122, 187, 226, 326
Poliaci 17, 20, 24, 28, 128, 130, 132, 134, 144, 154, 180, 185, 342, 345 – 346, 358, 365, 373, 379, 380, 384, 398, 418, 425 – 426, 597 – 598
Polirer, levočský richtár 528
Polkowski, Ignacy 599
Polla, Belo 115, 196, 326, 469, 478 – 479, 582, 618
Poľsko (Poľské kniežatstvo, Poľské kráľovstvo, Poľská republika) 17, 19 – 20, 22, 24, 28, 35 – 38, 40, 42, 44 – 45, 47, 58, 61, 66, 69, 79, 81, 83 – 84, 86 – 87, 94 – 95, 97, 104, 107 – 119, 121 – 122, 126, 128, 133 – 139, 142 – 143, 146 – 147, 150, 153, 155, 157 – 158, 166, 168, 177, 180 – 181, 185 – 186, 191, 204, 214, 219, 221 – 222, 231, 235 – 237, 241, 252 – 253, 260, 263 – 264, 271 – 273, 281, 284, 305, 321 – 322, 326 – 327, 330 – 333, 335 – 336, 342 – 345, 347 – 348, 352 – 353, 356 – 357, 361, 374, 378, 381, 385 – 387, 389, 394, 396, 398, 400, 407 – 408, 411 – 413, 418, 420, 431, 460, 462, 484, 486, 503 – 504, 520, 522 – 524, 529 – 530, 533, 535, 538, 540 – 542, 554, 556, 558, 572, 596 – 597, 599
Poltár, SK 479
Pomfyová, Bibiana 305 – 306, 438, 453
Pongrácovce, SK, okr. Levoča 289, 426, 577, 588
Poniky, SK, okr. Banská Bystrica 442, 541
Ponit, jobagiónsky syn 161, 198
Pontigny, F, Burgogne 252
Popp, Christian 32
Poprad, SK 41, 43, 45, 53 – 59, 78, 80, 89, 91, 98, 102, 107 – 109, 114, 117, 122 – 123, 175 – 176, 179, 183, 188, 191, 210, 217, 220 – 222, 226, 232, 278, 306, 308, 326, 342, 344, 350, 352, 355 – 356, 365, 389 – 390, 396, 431, 433, 436, 464, 467, 493, 499 – 500, 506, 568, 577, 581, 585, 588, 600, 616 – 617
Poráč, SK, okr. Spišská Nová Ves 82 – 83, 121, 228, 369, 380, 390, 577, 588
Potisie 85, 88, 126, 128 – 129, 131, 135, 194, 214, 240, 281, 324, 327
Považie 214
Povislíe 236
Poznaň, PL 132, 136
Požega, HR, Požeško-slavonska županija 490
Praha (Pražské biskupstvo), CZ, hlavné mesto 68 – 69, 132, 143, 153, 168, 214, 234, 256, 264, 330, 332, 346, 379, 431, 501
Prakovce, SK, okr. Gelnica 208, 214, 577, 588

Prandota, krakovský biskup 153, 322
 Pražák, Richard 290, 596 – 599
 Predslav (Przeclaw), opát v Staniátkách 405
 Predslava Ruriková, manželka Álmoša 141 – 142, 603 – 604
 Predtisie 262
 Premyslava Ruriková, manželka Ladislava Lysého 602
 Premyšl – v. Przemysł
 Prescher, Hans 620
 Preslav z Dmošíc (Przeclaw z Dmosic), poľský starosta 563
 Prešov, SK 67, 99, 107, 167, 213, 215, 348, 363, 370, 398, 509 – 510, 527 – 528, 539, 595, 599, 620
 Pribina, nitrianske knieža 114 – 115, 126 – 128, 233, 601
 Pribinovci, rod 286, 601
 Primovce, SK, okr. Poprad, m. č. Hôrky 84 – 85, 90, 92, 102, 108, 119 – 120, 189, 261, 350, 352, 577, 580, 588
 Pritsak, Omeljan 597
 Procházková, Nataša 18, 22, 26, 30, 320
 Prokop Luxemburský, moravský markgróf 609
 Prokuj, ujec Štefan I. 134
 Prot, pápežský sudca 405
 Prusi 282, 342
 Prusko 154, 235, 325, 330 – 331, 541
 Przemków (Przemankow), PL, pow. Proszowicki 166
 Przemysł (Premyšl), PL 131, 141, 147, 149 – 151, 155, 214
 Przemysł II., poľský kráľ 159, 168, 171 – 172, 322
 Przeworsk, PL 104
 Przeździecki, Aleksander 260, 595
 Przybyszewski, Bolesław 599
 Přemysl Otakar I., český kráľ 605
 Přemysl Otakar II., český kráľ 152 – 154, 156 – 157, 159, 163, 166, 174, 190, 204, 210, 232, 263 – 264, 266, 321 – 322, 324, 606
 Přemyslovci, rod 143, 169, 173 – 174, 203, 251, 333, 337 – 338, 560
 *Psiare 556, 581
 Puchala, Dobeš – v. Dobeš Puchala
 Púchov, SK 99, 122
 Pukanec, SK, okr. Levice 531
 Pukánszky, Béla 509, 598
 Pułaski, Michał 17, 19 – 20, 22, 25 – 26, 28, 30
 Puškárová, Blanka 464, 482
 Quedlinburg, D, Sachsen-Anhalt 274
 Rábik, Vladimír 19, 23, 27, 30, 33, 168, 170 – 174, 177, 186, 190 – 191, 206, 218, 224, 238 – 239, 246, 251, 259, 260, 262, 326, 377, 455, 485, 491, 494, 496, 499, 509 – 510, 542, 565, 620
 Rácová, Naďa 18, 22, 26, 30, 32, 252, 268, 326, 413, 508, 525, 569, 616 – 621
 Rácz, György 489, 497 – 498, 509 – 510
 Rački, Fraňo 598
 Radič, Mladen 617 – 618
 Radol, syn Serbeho, valašského bojara 612
 Radomir-Gavril, bulharský princ 602
 Radoslav, syn Meča 185, 336
 Rady, Martyn C. 599
 Radziszewska, Julia 187, 326, 362, 542
 Ragačová, Júlia 494
 Rajmund Fugger 531
 Rajmund, predstavený draveckých antonitov 568
 Rajwa, Apoloniusz 40, 44, 49, 51
 Rak, Ján 335
 Rákociová (rod. Chalupecká), Mária 485
 Rakúsko (aj Rakúske arcikniežatstvo) 83, 141, 152, 257, 330, 379, 431, 438, 518, 532, 539, 552, 569
 Rakúsko-Uhorsko 68
 Rakúsy, SK, okr. Kežmarok 82, 84, 102, 107, 272, 517, 577, 589
 Rakúšania 345
 Rama, región 187
 Rapant, Daniel 134, 195, 326
 Rasyon, Judith 254
 Rastislav Černigovský, mačviansky bán a bulharský cár 149 – 153, 155, 158 – 159, 194, 606
 Rastislav, moravské knieža 129, 558, 601
 Rastislav, syn Volodara, premyšské knieža 142
 Rastislavičovci, rod 144
 Ratkoš, Peter 182, 216, 326, 542, 596
 Ratoldovci, rod 560
 Rauczyńska-Olecka, Danuta 40, 55, 61
 Raynald de Châtillon, antiochijské knieža 146
 Rebro, Augustín 71, 75, 616
 Récia, región 294, 295
 Regensburg, D, Bayern 129, 214, 234, 431
 Rein, A, Steiermark 566
 Reinert, Karl 238
 Reinhard (Renardus), predstavený draveckých antonitov 568
 Reiprich, Andrej 74
 Reľov, SK, okr. Kežmarok 55, 90, 92, 272, 337, 416, 577, 589
 Rembald, magister johanitov 315
 Révay, Ján 292
 Revúca, SK 524
 Reychman, Jan 419, 542
 Ribbe, Wolfgang 254
 Richard II., anglický kráľ 610
 Richilda Meklenburská, manželka Jána, gorlického vojvodu 610
 Richnava, SK, okr. Gelnica 184, 215, 364, 370, 389, 451, 463 – 464, 468, 476, 577, 581, 589
 Richvald, SK, okr. Bardejov 272, 412
 Rikolf z Lomnice, farár 419
 Rikolf z Lomnice, syn Polana 324

- Rikolf z Lomnice, syn Rikolfa 324, 367, 374 – 375, 403, 418, 462, 572
- Rikolf z Lomnice, syn Rudigera 160 – 164, 169 – 170, 181, 188, 190, 199, 202 – 203, 205, 208 – 210, 262, 317, 324, 494 – 495, 560 – 561
- Rikolf, syn Jána, lendacký prepoš 572
- Rím – v. Roma
- Rímska ríša 105, 126, 133,
- Robert s Molesme, zakladateľ cistercitov 252
- Róbert z Anjou, neapolský kráľ 607
- Róbert, kapujský vojvoda 603
- Róbert, ostrihomský arcibiskup 315
- Róbert, syn Jána, vojvodu z Draču 607
- Röckelein, Hedwig 19, 23, 27, 30, 298
- Rod, kopijník 189
- Roger I., sicílsky gróf 603
- Rohmányi, Beatrix 254, 326, 496, 501, 510, 542
- sv. Roch 297, 301, 587, 594
- Roland, bratislavský veľžupan 153
- Roland, spišský župan 155, 159 – 165, 169 – 170, 179, 183, 199 – 203, 205, 207, 209 – 212, 230 – 231, 245, 249, 277, 288, 313, 316, 321, 323 – 324, 494, 560
- Roller, Stefan 447
- Rolova Huta, SK, okr. Gelnica 70, 589
- Roma (Rím), I, hlavné mesto 330, 339, 431, 530
- Roman, syn Daniela, haličského kniežata 152
- Roman, syn Konštantína Porfýrogeneta 597
- Roman, syn Mstislava, vladimírské knieža 144 – 145, 147
- Romanovičovci, rod 144, 151 – 154
- Rómovia (Cigáni) 17, 20, 24, 28, 380
- sv. Romuald, zakladateľ kamaldulov 235 – 236
- Röschitz, A, Niederösterreich 96
- Rossowski, W. 619
- Rostock, D, Mecklenburg-Vorpommern 431
- Roškovce, SK, okr. Levoča 577, 589
- Roth, Peter 108 – 109, 122 – 123, 264, 461, 542
- Roth, Samuel 90
- Rozhanovce, SK, okr. Košice-okolie 338 – 340, 347, 366, 370, 384, 410, 521, 562
- Rozhanovskí páni (Rozgony), rod 362
- Rožkovany, SK, okr. Prešov 562
- Rožňava, SK 43, 208, 215, 281, 335
- Rožňové Mitice, SK, okr. Trenčín, m. č. Trenčianskych Mitíc 526
- Ruciński, Henryk 18, 21, 26, 29, 32 – 33, 35 – 38, 164, 175, 180 – 181, 186, 189, 194, 198, 205, 232 – 233, 241, 245, 269 – 270, 281, 300, 327, 330, 334, 338, 343, 345 – 346, 354, 356, 360 – 362, 377, 380, 387, 397, 412, 494, 501, 524, 527 – 528, 542, 560, 619
- Rudiger, predok pánov z Lomnice 176, 188, 200 – 202, 276, 324, 366
- Rudňany, SK, okr. Spišská Nová Ves 577, 580, 589
- Rudolf Borsdorf, kníhtlačiar 522
- Rudolf I. Habsburský, nemecký kráľ 157, 159 – 162, 202, 321, 606 – 607, 611
- Rudolf II. Habsburský, rakúsky vojvoda 611
- Rudolf III. Habsburský, rakúsky vojvoda 611
- Rudolf IV. Habsburský, rakúsky vojvoda 330, 610 – 611
- Rudolf Švábsky, nemecký protikráľ 603
- Rudolf, Rainer 493, 542
- Rugas, otec Mateja a Dona 188
- Rumuni 380
- Rumunsko 138, 167, 484, 542
- Runciman, Steven 327
- Ruprecht, rezniansky gróf 602
- Rurikovci, rod 144, 146, 149, 153
- Rus, región 139 – 141, 143, 155, 275, 386
- Rusi 185
- Rusíni 17, 20, 24, 28, 139, 380, 386, 426
- Ruská, SK, okr. Michalovce 561
- Ruskinovce, SK, okr. Kežmarok 161, 278, 306, 342, 344, 350, 352, 355, 441, 577, 589
- Rusko 533
- Rutkowska-Płachcińska, Anna 384
- Ruttikay, Alexander 122, 131
- Ruttikay, Matej 122
- Ružička, Vladislav 506
- Rydlewski, Jacek 122
- Rycheza (Adelaida) Piastová, manželka Bela I. 603
- Rynold, auridátor 198
- Rytwiany, PL, pow. Staszowski 345
- Sabinov, SK 348, 363, 524, 539
- Sadarlo, lúpežný rytier 414
- Ságghy, Marianne 254, 326
- Saint-Antoine-en-Viennois – v. Saint-Antoine-l'Abbaye
- Saint-Antoine-l'Abbaye (Saint-Antoine-en-Viennois, La-Motte-Saint-Didier), F, Rhône-Alpes 266, 295
- Saint-Nicolas-Les-Citeaux (Citeaux), F, Bourgogne 252, 566
- Salerno, I, Campania 339, 370
- Salm, Jan 462, 466
- Salomea, dcéra Leška I. Bieleho 146, 148, 150 – 151, 159, 227, 239, 260, 263, 282, 318, 320, 322, 326, 605, 619
- Samuel Aba, uhorský kráľ 135, 602
- Sančević, Zdravko 263
- Sandecko (Sandecká zem, Sandecké domínium) 126, 150, 156 – 157, 162, 165 – 168, 173, 226 – 227, 228, 321 – 324, 338, 342, 383
- Sandomiersko 153, 167, 228
- Sandomierz, PL 265, 282
- Sándor, Mária 325
- Sandrínus (Sendracus), spišský kanonik kustód 409

- Sankt Blasien, D, Baden-Württemberg 294
 Sanok, PL 141
 Santiago de Compostela, S, Galicia 267
 Sára Tárcaiová 503
 Sárospatak, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 246,
 262, 282, 346, 492
 Sasi (spišský Sasi) 121, 145 – 146, 155 – 156, 158,
 160 – 164, 169, 172 – 174, 178 – 181, 185 – 186,
 189 – 190, 198 – 201, 203 – 204, 206 – 208, 210
 – 211, 215 – 216, 218 – 225, 232, 242, 244 – 245,
 247, 249, 251, 267 – 269, 274, 277 – 279, 282
 – 283, 288, 292, 303, 314, 316 – 317, 323 – 324,
 333, 336, 339 – 340, 350 – 353, 358 – 360, 366,
 375 – 377, 384 – 385, 407, 411, 413, 426, 433,
 457, 487, 493 – 494, 498 – 499, 542, 555 – 556
 Sasinek, Franko V. 159, 166, 234, 327
 Saská Kamenica – v. Chemnitz
 Sasko 133, 185, 201, 203, 288, 301, 385, 486
 Sattlerová-Štefančíková, Astrid 68, 75
 Saul, vnuk Kolomana Knihomol'a 603
 Sclavus, levočský altarisťa 514
 Sebasta – v. Sivas
 Sebastián de Szentgyoergy, predstavený dravec-
 kých antonitov 568
 Sebastián Henckel, levočský farár 428, 524
 Sebők, Marcell 325
 Sečany – v. Szécsény
 Sečech, palatín 140
 Sečovce, SK, okr. Trebišov 521
 Sedlák, Vincent 196, 203, 208, 210, 212, 231, 238,
 249, 261 – 262, 287, 310, 337, 368, 371 – 372,
 402, 407, 596
 *Sedliska 177, 199, 200, 581
 Sedmohradsko 89, 90, 128 – 129, 135, 139, 162,
 164, 178, 185, 212, 214 – 215, 226, 241 – 242,
 256 – 257, 265 – 266, 281, 284, 319, 337, 378,
 387, 431, 533, 537, 570, 595 – 596
 Segedín – v. Szeged
 Segeš, Vladimír 601
 Seifrid, opát v Reine 566
 Sejhan, kumánsky náčelník 606
 Sekule, SK, okr. Senica 556
 Selecká, Eva 484, 487, 505, 507, 511, 513 – 514,
 516, 519, 542
 Semkowicz, Aleksander 327, 542
 Serbe, valašský bojar 612
 Servác z Levoče, altarisťa 514
 Servác, hranovnický farár 567
 Servác, levočský farár 425
 Schaer, Frank 291, 327, 597 – 598
 *Scheüerberg 581
 Schmauk, Michael 183, 188, 210, 215, 221, 278,
 338, 352, 484, 488, 596
 Schmidt, Peter 234
 Schreiner, M. 86, 89
 Schürer, Oskar 542
 Schuster, Hans-Werner 277, 327
 Schwandtner, Ján Juraj 70, 596
 Sibiu (Sibiň), RO 238, 240, 250, 255, 277, 290, 299,
 303, 323
 Sicília 143, 439
 Sienna (Siena), I, Toscana 445
 Sieradz (Sieradské kniežatstvo), PL 165
 Sigfríd, opát v Hronskom Beňadiku 566
 Sigrái – v. Žehrianský páni
 Siksó – v. Szikszó
 Silági, Gabriel 597
 Silvester II., pápež 133 – 134, 252
 Sirmium – v. Sriemska Mitrovica
 Sisak (Šišak), HR 108, 275 – 276
 Sivas (Sebasta), TR 294
 Sixtus IV., pápež 409, 567
 Skawiński, Marek 40, 49, 52 – 53, 58, 616
 Skiba, Stefan 52
 Skladaný, Marián 529, 534, 542
 Slanec, hrad 465
 Slatvina, S, okr. Spišská Nová Ves 60, 71, 184,
 510, 561, 577, 580, 589
 Slavko zo Šaštína, jobagiónsky syn 177, 199 – 200
 Slavónsko 138, 148, 154, 165, 172, 174, 177, 185,
 192, 194, 207 – 208, 210, 238, 241, 255 – 258,
 263, 265, 275 – 276, 281, 284, 304, 307, 313,
 315, 318 – 320, 340, 536, 538, 548, 558, 560, 595
 – 596, 619
 Slavónsko-Chorvátsko 186, 207, 243, 266, 319
 Sliače – v. Liptovské Sliače
 Sliezsko 87, 99, 214, 235, 241 – 242, 256, 281, 322,
 332, 381, 389 – 390, 396, 400, 404, 407, 431, 437,
 503, 518, 531, 533, 539
 Slivka, Michal 17, 20, 25, 28, 118, 123, 135, 163,
 219, 222, 236, 254, 261, 283, 326, 327, 413, 417,
 421, 427, 455 – 456, 459 – 461, 463 – 465, 467
 – 468, 475, 478, 484 – 485, 491, 505, 510 – 511,
 541 – 542, 617 – 622
 Slováci 17, 20, 24, 28, 126, 132, 161, 169, 175, 178,
 185 – 186, 232, 245, 279, 314, 316, 344, 346, 351
 – 352, 358, 365, 373, 375, 378 – 380, 596
 Slovakia 126 – 127, 153, 209, 232, 282, 559
 Slovenská Ves, S, okr. Kežmarok 59, 82, 272, 501,
 577, 581, 589
 Slovensko (Slovenská republika) 17, 19 – 20, 22,
 24, 28, 35 – 38, 40, 43 – 44, 47 – 48, 56, 58, 60
 – 61, 64, 66 – 73, 75, 78 – 79, 83, 88, 90 – 94, 97,
 99 – 100, 102, 104, 106 – 107, 111, 114 – 115,
 118, 121 – 122, 126 – 127, 131 – 134, 136, 138
 – 139, 142 – 144, 150 – 151, 179 – 180, 182, 190,
 193, 196, 212 – 213, 216, 222, 231, 235, 241, 257,
 259 – 260, 266, 268, 272, 277, 283, 286 – 287,
 290, 305, 312, 318, 325 – 327, 332 – 333, 336,
 339, 341, 343 – 345, 349, 355, 370 – 371, 374,

- 382, 388, 391, 394 – 395, 399, 408, 413, 419, 426
– 427, 437 – 439, 442, 444, 449 – 450, 459, 467,
471, 479, 483, 487, 493, 501, 505, 518, 522 – 524,
526, 529 – 531, 539, 541 – 542, 547, 551 – 553,
556, 558, 565, 572, 595 – 596, 598 – 601, 622
- Slovinky, SK, okr. Spišská Nová Ves 84, 87, 90, 93,
228, 577, 579, 587, 589, 593
- Slovinsko 495, 569
- Ślusarek, Krzysztof 260, 327
- Smerdžonka – v. Červený Kláštor, kúpele
- Smičiklas, Tadge 238, 243, 258, 265, 284, 595
- Smižany, SK, okr. Spišská Nová Ves 51, 58, 78, 82
– 84, 86 – 87, 90 – 94, 96, 102, 112 – 113, 115,
118, 120 – 123, 177, 191, 196, 272, 343, 376, 413,
527, 577, 589
- Smolenice, SK, okr. Trnava 213
- Smolensk, RUS 330
- Smolnícka Huta, SK, okr. Gelnica 231, 281, 577, 589
- Smolník, SK, okr. Gelnica 178, 213 – 215, 228
– 232, 281, 283, 310, 334 – 335, 357 – 358, 366,
374, 378, 380, 389 – 390, 392 – 394, 399, 424
– 426, 430, 499, 506, 509, 510, 529, 533, 537,
547, 577, 589
- Śnieżyńska-Skolotowa, Ewa 542
- Soběslav I., české knieža 142, 604
- Sobień, hrad 563
- Soják, Marián 35 – 38, 78, 101, 121 – 123, 175, 187,
212, 264, 327, 464, 467, 542, 616 – 618
- Sokoľ, hrad 522
- Sokol, Mirijana Matijević 207, 598
- Sokolovský, Leon 371, 382, 387 – 388, 620
- Solivar, SK, m. č. Prešova 134
- Sommer, Petr 618
- Sopko, Július 132, 149, 216 – 217, 268, 339, 341,
343, 355, 484, 495 – 496, 501 – 508, 514, 518
– 519, 542 – 543, 596 – 598
- Sopron (Šopron), HU, Győr-Moson-Sopron 556
- Soustal, Peter 597
- Spaleková, Eva 410, 500
- Spiritza, Juraj 485, 501, 512, 523, 543
- Spišská Belá, SK, okr. Kežmarok 45, 52, 56, 59,
60, 78, 80, 82, 84, 90, 92, 96, 102, 106 – 107, 109,
118 – 119, 156, 191, 223, 226 – 227, 232, 252,
278, 284, 287, 306, 308, 337, 342, 344, 350, 352,
355 – 356, 380, 389, 429, 430, 446, 493, 513, 518,
527, 577, 589, 592
- Spišská diecéza 233, 281
- Spišská Kapitula (aj Spišská kapitula), SK, okr.
Levoča, dnes súčasť Spišského Podradia 19,
22, 27, 30, 70, 90, 163, 169 – 170, 174, 178, 180,
191, 194, 203, 206 – 208, 211, 225, 232 – 240,
243 – 246, 248, 250 – 251, 256, 261 – 262, 273,
282 – 284, 289, 291 – 294, 298 – 302, 304, 307
– 310, 316 – 319, 323, 325, 337, 340, 342 – 343,
347, 352, 355, 368, 379, 382, 385, 396, 400 – 405,
407, 410 – 412, 414, 423, 427, 430, 432 – 435,
437, 439, 446, 483 – 490, 493 – 497, 499 – 500,
502, 504 – 505, 508 – 509, 511 – 519, 525, 536
– 539, 543, 550, 564, 567, 571 – 572, 577, 589,
595, 600, 620 – 621
- Spišská kastelánia 137, 143
- Spišská Nová Ves, SK 41, 43, 52 – 55, 57 – 58, 60,
68, 70, 82, 84 – 85, 88, 90, 93, 95, 102, 105, 111,
120, 175, 178, 188, 212 – 214, 227, 232, 252, 261,
278, 306, 310, 335, 341 – 343, 345, 350, 352, 354
– 356, 361, 365, 368 – 369, 378, 389 – 397, 411
– 412, 419, 422 – 424, 430, 434, 449, 495, 501,
503, 506, 509 – 510, 512 – 513, 517, 522 – 523,
525, 528, 542 – 543, 577, 590, 617
- Spišská Opátka – v. Opátka
- Spišská Sobota, SK, okr. Poprad 102, 116, 121,
179, 188, 192, 212 – 213, 220 – 223, 232, 250,
262, 272, 275 – 276, 278, 303, 306, 342, 344, 350,
352, 355 – 356, 368 – 389, 394, 398, 413, 424,
426 – 427, 430, 433, 446 – 447, 449, 492 – 493,
501, 510 – 511, 518, 523, 528, 541, 557, 577, 590,
598, 600
- Spišská Stará Ves, SK, okr. Kežmarok 55, 78, 81,
146, 175, 180, 214, 227, 270, 272, 336, 340 – 341,
344, 347 – 348, 352, 354, 357, 380, 385, 389, 398,
415 – 416, 432, 498, 538, 578, 590
- Spišská Teplica, SK, okr. Poprad 78, 80 – 82, 84
– 85, 90 – 91, 94, 96, 98, 102, 107 – 109, 116,
261, 270, 413, 518, 578, 580, 582, 590
- Spišské Bystré, SK, okr. Poprad 261, 270, 413, 578,
590
- Spišské Hanušovce, SK, okr. Kežmarok 336, 418
– 419, 430 – 431, 572, 578, 580, 590
- Spišské Podhradie, SK, okr. Levoča 50, 52, 65, 78
– 80, 82, 84 – 85, 87, 90, 92, 94, 102, 116 – 117,
121 – 122, 160 – 161, 175, 179, 186, 198, 225
– 226, 232, 236 – 237, 239, 244 – 247, 249, 252,
261, 264, 278, 283, 288, 306, 342, 350 – 352, 355
– 356, 380, 389, 407, 410, 414, 419 – 420, 424,
430, 432, 488, 496, 501, 506, 509 – 510, 529, 568,
578, 581, 590, 600
- Spišské prepošstvo 163, 233, 235, 238, 240, 245
– 246, 269, 281 – 282, 291, 298 – 299, 302, 309
– 310, 314, 337, 352, 366, 373, 377, 400, 403,
405, 409, 411 – 412, 418, 455, 495, 525, 542, 547
- Spišské Tomášovce, SK, okr. Spišská Nová Ves
78, 82, 84, 86, 88, 90, 94, 96, 102 – 105, 110
– 115, 123, 126, 128 – 129, 177, 187, 189 – 190,
224, 270, 272, 286, 350, 352, 426, 489, 578, 580
– 581, 583, 590, 617
- Spišské Vlchy, SK, okr. Spišská Nová Ves 51
– 52, 54, 58 – 60, 82, 84, 102, 110, 117, 169, 175,
178, 185, 209, 224 – 225, 232 – 233, 237, 239,
246, 249, 272, 304, 308, 316 – 317, 319, 326, 342,
350 – 352, 355 – 356, 389, 403, 411, 424, 430,

- 432, 487 – 488, 498, 502 – 503, 507, 510, 514,
523, 551, 578, 580, 582, 591
- Spišské vojvodstvo 137
- spišskí Sasi – v. Sasi
- Spišský dištrikt 173
- Spišský hrad 19, 22, 27, 30, 82, 84 – 86, 88, 96, 98,
100 – 102, 104 – 105, 108, 117, 122, 145, 147
– 148, 155, 160 – 161, 169, 171, 174 – 179, 183
– 184, 190, 192 – 194, 197 – 200, 202, 206 – 210,
214 – 215, 225 – 226, 233, 237, 239, 241, 244, 246,
250, 261, 264, 266, 282, 285, 289 – 291, 307 – 309,
314, 317 – 318, 323, 325, 335, 343, 345, 350, 355,
362, 372 – 373, 376, 391, 409, 419, 435, 450 – 456,
458 – 459, 465 – 466, 468, 474 – 476, 480, 486,
521, 523, 529, 537, 542, 560 – 561, 564, 568
- Spišský Hrhov, SK, okr. Levoča 82, 84, 96, 102,
104, 155, 160 – 165, 167 – 174, 179 – 184, 186,
200 – 209, 211, 215, 225, 227 – 228, 239, 249,
262, 269 – 270, 273, 282, 316, 321, 323, 336
– 338, 340, 345, 352, 359, 366, 368, 371, 375
– 377, 384, 405, 415, 419, 430, 487 – 488, 499,
518, 524 – 525, 562, 578, 580 – 581, 591
- Spišský Hrušov, SK, okr. Spišská Nová Ves 82,
84, 102, 155, 177, 183, 198 – 199, 203, 206, 270,
335, 376, 426, 578, 580 – 581, 591
- Spišský Štiavnik (aj cistercký kláštor), SK, okr.
Poprad 82, 102, 110, 156, 177, 182, 188, 203,
238, 252 – 255, 257 – 262, 270, 276, 282, 304
– 305, 309, 318 – 319, 345, 366, 409, 413, 432,
481 – 484, 487, 488, 491 – 495, 498, 501, 510,
518, 526, 537, 550, 566 – 568, 578, 591
- Spišský Štvrtok, SK, okr. Levoča 48, 60, 82, 90
– 94, 102, 106, 110, 120 – 121, 139, 156, 161
– 162, 165, 190, 195 – 196, 203, 212 – 214, 222
– 224, 232, 250, 277 – 279, 303, 306, 343, 350,
352, 355 – 356, 362, 375, 389 – 390, 394 – 395,
426 – 427, 430, 434 – 437, 440, 446, 518, 542,
557, 578, 580 – 581, 591
- Split, HR, Splitsko-dalmatinska županija 192,
207, 304, 320, 598
- Spojené štáty americké (USA) 69
- Spöttl, Ignác 116, 123
- Spytek z Melsztyna, biečsky kastelán 345
- Srbi (Raskovia) 153, 330
- Srbsko 187, 290, 330, 438
- Sredna, HR, Koprivničko-križevačka županija,
m. č. Križevca 513
- Sremska Mitrovica (Sriem), SRB, Vojvodina 136,
251
- Sroka, Stanisław A. 32, 33, 35 – 38, 139, 260, 325,
327, 406 – 407, 520, 540, 543, 563, 595, 619
- Sromowce Średnie, PL, pow. Nowotarski 93, 341
– 342
- Sromowce Niżne, PL, pow. Nowotarski 58, 78,
93, 341 – 342, 424
- Sromowce Wyzne, PL, pow. Nowotarski 58, 78,
81, 93, 337, 341 – 342
- Staniatki, PL, pow. Wielicki 405
- Stanislav Gredovnicki (Gredownicki), správca
Lubovianskeho hradu 563
- Stanislav III. Turzo, palatín 530
- Stanislav Kmita, poľský starosta 563
- Stanislav Lubomírski 475
- Stanislav Turzo, syn Jána Turzu 531
- Stanislav z Maslova, poľský faktor 563
- Stanislav, brat prepošta Jakuba 316
- sv. Stanislav, krakovský biskup 129, 153 – 155,
166, 182, 204 – 205, 273, 283, 295, 301, 321
– 322, 335, 426, 583, 584, 587 – 588, 594
- Stanislav, syn Závaša Čierneho 539
- Stanková, Magda – v. Feňarová, Magda
- *Stará Lechnica 591
- Stará Lesná, SK, okr. Kežmarok 57, 180, 441, 523,
578, 591
- Stará Lubovňa (aj Lubovniansky hrad), SK 43, 52,
55, 58, 69, 78, 80 – 81, 172 – 173, 175, 177, 180,
206, 226, 228, 327, 333, 337 – 338, 342 – 344,
347, 349, 356 – 357, 362, 365, 373 – 374, 378,
384, 389, 394, 404 – 405, 414, 424, 426, 432, 434,
451, 460 – 463, 465, 467, 471 – 476, 482, 521,
529, 539 – 540, 563, 578, 580, 588, 591
- Stará Voda, SK, okr. Gelnica 578, 591
- Staré Hory, SK, okr. Banská Bystrica 426
- Stary Garbów (Garbov), PL, pow. Sandomierski
342 – 343, 414, 539, 563
- Stary Sącz (Stary Sonč), PL, pow. Nowosądecki
58, 129, 159, – 168, 171, 228, 264, 282 – 283,
290, 322 – 323, 337, 342, 389, 398
- Stary Smokovec, SK, okr. Poprad 53 – 56, 59, 82,
123
- Stary Sonč – v. Stary Sącz
- *Stary Toporec 581
- Stary Zvolen 131, 456
- Starykoň, rod 563
- Staššiková-Štukovská, Danica 123
- Stejskal, J. V. 68
- Stejskal, Karel 438
- Stephanos, vnuk Kolomana Knihomoľa 603
- Stępień, Piotr M. 337, 462, 466, 470, 542, 622
- Stiffelová, Martina 19, 22, 26, 30
- *Stojany 192, 261 – 262, 286, 308, 485, 581, 591
- Stoličný Belehrad – v. Székesfehérvár
- Stotince, SK, okr. Kežmarok, m. č. Ihlian 578, 584
- *Stragar 119, 191, 206, 478, 581
- Stráňany, SK, okr. Stará Lubovňa 60, 578, 591
- *Stranka 581
- Stráne pod Tatrami, SK, okr. Kežmarok 82, 84,
102, 108, 578, 591
- Strasbourg (Štrasburg), F, Alsace 431, 513
- Stratená, SK, okr. Rožňava 214, 578, 591

- Stráže pod Tatrami, SK, okr. Poprad 102, 109, 189, 191, 220 – 221, 226, 232, 342, 344, 350, 352, 355, 426, 578, 581, 592
- Strážky, SK, okr. Kežmarok 66, 191, 224, 226, 338, 340, 366, 415, 419, 430, 441, 445, 475, 479, 480, 482, 534, 556, 578, 592, 622
- Strekosch-Grassman, Gustav 327
- *Strelce (Zachmarovce) 120, 191, 581
- *Strelník 581, 592
- *Stríž 261, 581
- Stropkov, SK 539
- Stublo, SRB, Centralna Srbija 89
- Studenec, SK, okr. Levoča 199, 350, 351, 578, 592
- Suckale, Robert 441, 447
- Suchodol, PL, pow. Opatowski 151, 321
- Suchý, Michal 216 – 217, 220, 222, 327, 365, 543
- Sulejów (Sulejov), PL, pow. Piotrkowski 258
- Sulima, rod 563
- Sulín, SK, okr. Stará Ľubovňa 42, 58, 60, 593
- Svap, auridátor 198
- *Svätá Alžbeta 592
- *Svätá Margita 581
- *Svätá Margita 581, 587
- Svätá rímska ríša 135, 144, 241, 253, 260, 268, 554
- Svätimír (Zethimer), syn Hosceho, jobagiónsky syn 198
- Svätojánski (Szent-Iványi, páni zo Svätého Jána), rod 595
- Svätopluk I., moravský kráľ 115, 129, 233 – 235, 252, 553, 558, 601
- Svätopluk II., nitrianske knieža 141 – 142, 601
- Svätopluk II., syn Izjaslava I., kyjevského veľkokniežaťa 140 – 141, 603 – 604
- Svätopluk, syn Vladislava II., českého kráľa 604
- Svätoslava, dcéra Leva I., haličského kniežaťa 159, 166
- Svätožízňa, manželka Svätopluka I. 601
- Svätý Gothard 259
- *Svätý Juraj 592
- *Svätý Michal 581, 587
- *Svätý Mikuláš (*Ždiar) 581, 592
- *Svätý Peter 592
- Svit, SK, okr. Poprad 45, 51 – 52, 56, 59, 78, 80 – 81, 90, 92, 116
- Svjatoslav, syn Izjaslava, kyjevské veľkoknieža 145
- Sweeney, James Ross 207, 290, 598 – 599
- Świdnica, PL 271
- Synadene, byzantská princezna, manželka Gejzu I. 603
- Sýria 95
- Szabó, Péter 506
- Szabolcs, Márton 192
- Szádvár, hrad 529
- Szczawnica, PL, pow. Nowotarski 58
- Szczur, Stanisław 158, 166, 168, 327, 346
- Szczyrzyc (Ščižic), PL, pow. Limanowski 259, 335, 342
- Szeberényi, Gábor 192
- Szécsény, HU, Nógrád 561
- Szeged (Segedín), HU, Csongrád 128, 255, 550
- Székely, Gyula 235
- Székely, Ladislav 410, 500
- Székesfehérvár (Stoličný Belehrad), HU, Fejér 140, 149, 152, 222, 251, 312, 337, 363, 367, 371, 489
- Szende, Katalin 254, 325, 506
- Szentpéteri, József 327, 617
- Szentpétery, Imre 161, 227, 509, 596
- Szikszó, (Siksó), HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 272, 561
- Szontág, Mikuláš 66
- Szúcs, Jenő 160, 162, 195, 327
- Szymański, Józef 622
- Šachmatov, Aleksandr A. 141, 144, 146, 150, 152, 155, 167, 286, 597
- Šalamún, letanovský prior 569
- Šalamún, syn Bela III. 605
- Šalamún, uhorský kráľ 136 – 140, 603
- Šalkovský, Peter 111, 122 – 123, 617
- Šambron, SK, okr. Stará Ľubovňa 42
- Šariš 42 – 43, 83, 126, 129, 134, 137, 139, 141, 144, 155, 160, 164, 169, 177, 184, 194, 213, 215, 231, 241, 260, 281, 284, 324, 337, 340 – 341, 345, 347 – 348, 366, 369 – 370, 381 – 382, 385, 405 – 406, 414, 417, 460, 503, 507, 509, 526, 539, 543, 572, 595
- Šarišské Dravce, SK, okr. Sabinov 405
- Šarišský hrad 151, 155, 157, 323, 338 – 339, 369, 456
- Šášky, Ladislav 327, 485
- Šášov, hrad 472
- Šaštín-Stráže, SK, okr. Senica 177, 200, 426
- Ščižic – v. Szczyrzyc
- Šebastovce, SK, okr. Košice 246
- Šebuš z rodu Hunt-Poznan 176, 188
- Šedivý, Juraj 18, 22, 26, 29, 32, 238, 309 – 310, 327, 410, 483 – 485, 489, 494 – 495, 500, 505, 512, 516 – 518, 617, 619 – 622
- Šemša, SK, Košice-okolie 561
- Šimkovic, Michal 18, 22, 26, 29, 32, 285, 450, 456, 461 – 462, 464 – 466, 472, 479 – 481, 618 – 619, 621 – 622
- Šimon Beer, rezbár 525
- Šimon Pötel, viedenský obchodník 529
- Šimon z Kézy, uhorský kronikár 201, 291, 327, 598
- Šimon z Medzianok, spišský župan 561
- Šimon z Rozhanoviec 347
- Šimon, rábsky župan 315
- Šimončič, Jozef 235, 257, 326, 417, 543
- Šimovany, SK, m. č. Partizánskeho 479
- Šišak – v. Sisak
- Šmálik, Štefan 186

- Šmilauer, Vladimír 185, 188, 214, 221, 228, 287, 543
 Šopron – v. Sopron
 Šošovci (Soos), rod 167
 Španielsko 267
 Špirko, Jozef 250 – 251, 264, 327, 346, 543
 Šreňava (Szreniawa), rod 563
 Štajersko 152, 299
 Štefan (I.), lechnický prior 570
 Štefan (II.), lechnický prior 416, 571
 Štefan Bátori, poľský kráľ 419
 Štefan Blum de Othin, scholastik 506
 Štefan Cudar, spišský župan 561
 Štefan Čáki, spišský dedičný župan 475, 476
 Štefan Dragutin, srbský kráľ 606
 Štefan I. Tököli 475
 Štefan I. Uroš, srbský kráľ 211
 sv. Štefan I., uhorský kráľ 35 – 38, 128, 130, 132
 – 135, 138, 140, 146, 153, 170, 173 – 174, 213,
 217, 222, 225, 235, 242, 252, 257, 282, 290, 292
 – 297, 299, 301 – 302, 322 – 323, 325, 337, 343,
 433, 445, 550, 552 – 554, 558, 582, 587, 594, 596,
 598 – 599, 602
 Štefan II., uhorský kráľ 141 – 142, 603
 Štefan II., záhrebský biskup 243, 265 – 266, 319
 – 320, 323, 560
 Štefan III., uhorský kráľ 143 – 144, 604
 Štefan IV. Dušan, srbský cár 330
 Štefan IV., uhorský (proti)kráľ 143, 604
 Štefan Karih zo Spišských Vlách 510
 Štefan Mariáši 202, 369, 413, 480, 516, 525 – 527
 Štefan V., uhorský kráľ 148, 152 – 159, 162 – 165,
 174, 181, 185, 189, 193, 194, 202 – 206, 208, 210
 – 211, 213, 215, 218, 220, 229, 230, 232, 240,
 283, 302, 312, 321 – 324, 336, 340, 350, 353, 360,
 376, 382, 389, 411, 555, 560, 566, 606 – 607
 Štefan Verböci (István Verbőczy) 66, 373, 557
 – 558, 599
 Štefan z Hrhova, syn Eliáša, grófa spišských
 Sasov 206, 316, 351 – 352
 Štefan z Anjou, syn Karola Róberta 194, 340, 374
 – 375, 561, 608
 Štefan z Rozhanoviec ml., spišský župan 562
 Štefan Zápoľský, spišský dedičný župan 346
 – 349, 364, 369, 371, 379, 398, 409 – 410, 413,
 435, 436, 468, 503, 510, 516, 525, 527 – 528, 534
 – 539, 562, 567
 Štefan Zwimia, správca spišskoštiavnického
 opátstva 567
 Štefan, bosniasky bán 608
 Štefan, bratislavský župan 211
 Štefan, lendacký prepoš 417, 572
 Štefan, letanovský prior 569
 Štefan, markušovský farár 212, 249
 Štefan, ostrihomský gvardián a spišský dekan
 165, 264, 283, 322
 Štefan, spišskoštiavnický opát 566
 Štefan, spišský kanonik 212
 Štefan, spišský kanonik, kňaz v Žehre 249
 Štefan, spišský kastelán 180, 198, 200, 336
 Štefan, syn Bela III. 605
 Štefan, syn Ondreja II. 316, 605
 Štefan, vnuk Ondreja II. 605
 Štefan, zlatník 183
 Štefanovce, SK, okr. Rožňava, m. č. Dediniek 578
 *Štefanovce 581, 592
 *Štefkovce 197, 250, 289, 426, 476, 478 – 479, 561,
 581
 *Štepkovce 581
 Štítnik, Miroslav 19, 23, 27, 30, 156, 173, 183, 197,
 199, 221, 325, 327, 334 – 336, 338, 362, 460
 – 461, 465, 467, 471 – 475, 478, 543, 574, 580,
 618 – 622
 Štítnik, SK, okr. Rožňava 229, 524, 561
 Štós, SK, okr. Košice-okolie 40, 270, 281, 335, 578,
 592
 Štôla, SK, okr. Poprad 183, 252, 413, 424, 495, 506,
 513, 578, 592
 Štrasburg – v. Strasbourg
 Štrba, SK, okr. Poprad 175, 400, 404, 412
 Štulrajterová, Katarína 326
 Šubičovci, rod 171
 Šuňava, SK, okr. Poprad 42, 58, 261, 270, 272, 587,
 592, 593
 Švábovce, SK, okr. Poprad 55, 90, 92 – 93, 95, 122,
 182, 185, 206, 278, 288, 307, 369, 405, 411, 413,
 443, 459, 493, 578, 592
 Švábovskí páni (Sváby, páni zo Šváboviec), rod
 182, 405
 Švajčiarsko 431
 Švajpolt Fiol, kníhtlačiar 522, 532
 Švecová, Adriána 484, 489
 Švedlár, SK, okr. Gelnica 54 – 56, 90, 93, 281, 307,
 335, 357, 390, 392, 449, 522 – 523, 529, 578, 592
 Švédsko 553
 Tajov, SK, okr. Banská Bystrica 533
 Takács, Imre 242
 Takšoň, uhorský veľkvojvoda 602
 Taliansko 99, 133, 143, 174, 235, 252, 264, 268, 294
 – 296, 330, 438, 506, 513, 521
 Tar Szerénd, otec Kopáňa 602
 Țara Bârsei (Burzenland, Barcaság) 256, 257
 Tarcal, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 272
 Tárkány, HU, Komárom-Esztergom 569, 570
 Tarkatzus, uhorský veľkvojvoda 602
 Tas, uhorský veľkvojvoda 602
 Tasnádi, Gyula 595
 Tátoňovci, rod 602
 Tatranská Bukovina – v. Bukowina Tatranská
 Tatranská Javorina, SK, okr. Poprad 53 – 56
 Tatranská Lomnica, SK, okr. Poprad 53 – 55, 68, 580

Tatranská Polianka, SK, okr. Poprad 82, 84, 86,
 92, 96, 99 – 100
 Tatranské Matliare, SK, okr. Poprad 59
 Téby – v. Thebes
 Teiszler, Éva 192
 Teke, Susanna 599
 Tekov (Borš) 130
 Telebug, tatársky chán 167
 Teodor Laskaris, nicejský cisár 426, 605 – 606
 Teodor, opát antonitov 568
 Teodor, stoličnobelehradský prepošt 168, 172, 230
 Teodorich, lechnický prior 570
 Teofil Štancl, levočský mešťan 437
 Teofil Turzo, syn Juraja Turzu 529
 Teplickí páni (páni z Teplice) 369
 Teplička, SK, okr. Spišská Nová Ves 578, 592
 Termatzus, vnuk Tarkatzusa, uhorského veľko-
 vojvodu 602
 Tesálsko 330
 Tešín – v. Cieszyn
 Teveli, syn Tarkatzusa, uhorského veľkovojvodu
 602
 Thebes (Téby), GR, Stereá Elláda 427
 Theiner, Augustinus 565, 596
 Thietmar, kronikár 132, 134, 598
 Tiburcius Ryšavý, poddaný kapituly 188, 248
 Tiburcius, jobagiónsky syn 161, 198
 Tiburcius, kopijník 189
 *Tiergarten 581
 Tihany, HU, Veszprém 136, 251, 490
 Tichá Voda, SK, okr. Gelnica, m. č. Henclovej 178,
 192, 357, 368, 370, 390, 392, 523, 578, 592
 Tichý Potok, SK, okr. Sabinov 59
 Timková, Michaela 327, 338, 460 – 461, 543
 Timon, Ákos 374, 543
 Tirolsko 330, 540
 Tisovec, SK, okr. Rimavská Sobota 456
 Tiszadob, HU, Szabolcs-Szatmár-Bereg 95
 Tišnov, CZ, okr. Brno-venkov 256
 Tkáčiková, Eva 541
 Tkalcić, Ivan 243, 265, 327, 596
 *Tobiášovce 581
 Točík, Anton 123
 Tognier, Milan 438, 500, 502, 543
 Tokaj, HU, Borsod-Abaúj-Zemplén 399, 522
 Tomas, Maroš 18, 22, 26, 30, 257, 327, 417, 572
 Tomasina Morosini, matka Ondreja III. 605
 sv. Tomáš Akvinský 506
 Tomáš Bakóc, ostrihomský arcibiskup 526
 Tomáš zo Sečian, spišský župan 561
 Tomáš zo Sliezska, kazateľ 503
 Tomáš zo Šemše, vicekastelán 561
 Tomáš zo Žehne, spišský kastelán 562
 Tomáš zvaný Tholpa, šľachtic 164, 167
 Tomáš, kráľov človek 199
 Tomáš, letanovský prior 569
 Tomáš, levočský knihovník 433
 Tomáš, ostrihomský arcibiskup 212, 404 – 405,
 410, 412
 Tomáš, spišský kastelán 367
 Tomáš, splitský archidiakon 207, 320, 598
 Tomáš, syn Ondreja, spišský kastelán 561
 Tomáš, zakaldateľ Tomášoviec 176, 188 – 190,
 238, 261
 Tomášová, Božena 104, 123, 617
 Tomek, Václav V. 153, 597
 Toplica – v. Topusko
 Topoľčany, SK 127, 213, 233, 341
 Topoľčianky, SK, okr. Zlaté Moravce 479
 Topor (Topór), rod 563
 Toporec, SK, okr. Kežmarok 59, 78, 80, 90, 92,
 156, 180, 182, 200, 202, 430, 441, 525, 571, 578,
 580 – 581, 592
 Topusko (Toplica), HR, Sisačko-moslavačka žu-
 panija 254 – 255, 257 – 258, 260, 307
 Torda, župa 164
 Török, Gyöngyi 445
 Torsy, Jakob 234
 Toruń (Toruň), PL 331, 390 – 391, 399, 422
 Torysa (Toryský archidiakonát, Toryský dištrikt),
 SK, okr. Sabinov 160, 169 – 170, 181, 202, 205,
 208, 241, 272, 281, 400, 405 – 406
 Toryskí páni (Tárcai), rod 572
 Torysky, SK, okr. Levoča 55
 Toszek, knieža 404
 Tóth, Péter 505, 541
 Toulouse, F, Midi-Pyrénées 299, 301
 Tours, F, Centre 237
 Trąby, rod 563
 Trácia, región 133
 Traianus, rímsky cisár 108
 Trajdos, Tadeusz M. 335, 337, 419, 543, 622
 Trebišov, SK 521
 Trenčín, SK 99, 333, 338, 341, 526, 535 – 536
 Trevír – v. Trier
 Tribš – v. Trybsz
 Trier, D, Rheinland-Pfalz 109
 Trnava, SK 19, 23, 27, 30, 33, 212, 266, 556 – 557
 Trnková, Mária 621
 Tropie, PL, pow. Nowosądecki 235, 284
 Trstfany, SK, okr. Spišská Nová Ves 176, 181 – 183,
 186, 205, 207, 317, 350, 351, 491
 Trstená, SK, okr. Tvrdošín 102, 425
 *Trunovec 581
 Trybsz (Tribš), PL, pow. Nowotarski 426, 525,
 578, 592
 Trzebnica, PL, pow. Trzebnicki 241, 256, 260 – 261
 Tsanádi, Gyula 352
 Tübingen, D, Baden-Württemberg 431
 Turci 35 – 38, 330, 332, 343, 364, 416, 436, 529, 537,

- 540
Turecko 95
Turiec 40, 97, 106, 144, 190, 193, 195 – 197, 208, 214, 278, 350
Turňa (župa, archidiakonát, dištrikt) 40, 42, 241, 272, 281, 392
Turňa nad Bodvou, SK, okr. Košice-okolie 524
*Turník 581
Turzov, SK, m. č. Gelnice 583
Turzovci, rod 302, 335, 344, 368, 375, 390, 409, 428, 435, 436, 474, 481, 503, 524, 529 – 530, 532 – 533, 537, 542
Tvarožná, SK, okr. Kežmarok 110, 278, 306, 342, 344, 350, 352, 355 – 356, 432, 501, 523, 578, 592
Tvrdošín, SK 387
Ubalduš, subdiakon, pápežský sudca 262
Ugoča, župa 166
Ugrin z rodu Čakovcov, kaločský arcibiskup 150, 184
Úhorná, SK, okr. Gelnica 40, 42, 59, 215, 228, 380
Ukrajina 93, 309
Uličný, Ferdinand 327
Uličný, Ferdinand ml. 406
Ulm, D, Baden-Württemberg 513
Uloža, SK, okr. Levoča 350, 441, 578, 580, 592
Ulrich Fugger 531
Ulrich Schütz, banský podnikateľ 532
Ulrich, korutánsky veľmož 603
Ulrich, lechnický prior 570
Unzat, syn Pribinu 601
bl. Urban V., pápež 566
Urban, levočský minorita 264
Urbancová, Viera 380
Urbańczyk, Przemysław 286
*Urbanovce 581
Uroš, srbský veľžupan 144, 604
Uršula Bubeková 538
Uršula, dcéra Jána Turzu 531
Uršula, vdova po Jánovi Wagnerovi 523
Urwanowicz, Jerzy 542
Utrecht, NL 431
Užhorod (aj Užská stolica), UA, Zakarpats'ka oblasť 137, 259, 370, 521
Vác (Vacov), HU, Pest 490
Václav I., český kráľ 152
Václav II., český kráľ 153, 158, 168 – 169, 171 – 174, 203, 206, 228, 314, 317, 323, 333, 337, 384, 395, 606
Václav III., český kráľ (ako Ladislav V. uhorský kráľ) 171, 174, 203, 206, 228, 251, 314, 317, 333, 337 – 338, 340, 350, 400, 560, 606
Václav IV., český kráľ 331, 610
Václav z Letkova, spišský kastelán 562
sv. Václav, české knieža 444
Václav, krakovský altarista 504
Václav, luxemburský vojvoda 609
Václav, syn Pavla z Dobó, spišský kastelán 561
Vacov – v. Vác
Vadrna, Marek 19, 23, 27, 31, 568
Vadrna, Michal 622
Vajk, syn Serbeho, dvorný rytier 612
Vajk, syn Vajka, dvorného rytiera 612
Valachová, Denisa 254
Valasi 386 – 388, 558, 595
Valaská Dubová, SK, okr. Ružomberok 387
Valaško 344
Valens, rímsky cisár 108 – 109
Valent, lendacký prepoš 572
Valentín Beisz, levočský altarista 503
Valentín z Oľšavice, spišský kastelán 562
sv. Valentín z Récie, biskup 294 – 295
Valentín, spišský župan 561
Valentinianus I., rímsky cisár 108 – 109
Vallašek, Adrián 100, 451, 453 – 457, 459 – 461, 463 – 465, 467, 475 – 476, 478, 485, 617
Valóni 225, 426
Valónsko 178
van der Heijden, Maarten 264
van der Weyden, Regier 446
Vaneková, Oľga 132, 596
Vannius, kráľ Kvádov 101
Varaždín (Varaždín), HR, Varaždinska županija 208
Varhaník, Jiří 450
Varkočovci (Warkotsch), rod 481
Varna, BG 330, 332, 345, 353, 467
Városföld, HU, Békés 518
Városlőd (Leveld), HU, Veszprém 570
Varsik, Branislav 151, 213, 221, 327, 339, 503
Varšava – v. Warszawa
Vasilko, syn Romana, vladimírske knieža 147 – 148, 155
Vasvár (Železný hrad) 490
Vášáryová, Magda 19, 22, 26, 30
Vata, vodca povstania 135
Vavrinec Hildebrandi z Nálepkova 516
Vavrinec, stúpenec Alžbety Kumánskej 313
Vazul, nitrianske knieža 134 – 136, 602
Važec, SK, okr. Liptovský Mikuláš 96, 175, 400, 404, 412
Véber, Károly 598
Végh, János 543
Veliačik, Ladislav 122
Veľká Baňa – v. Baia Mare
Veľká Franková, SK, okr. Kežmarok 270, 272, 578, 592
Veľká Kartúza – v. La Grande Chartreuse
Veľká Lesná, SK, okr. Stará Lubovňa 60, 270, 578, 581, 592
Veľká Lomnica, SK, okr. Kežmarok 78, 80, 82, 84 – 88, 90 – 91, 94 – 95, 99, 102, 107, 109 – 110,

- 121, 123, 139, 158, 160, 162 – 164, 169 – 170, 172 – 173, 179 – 184, 188, 190, 199 – 205, 207 – 210, 215, 235, 241, 261 – 262, 270, 276, 278, 284, 288, 303, 306 – 307, 317, 324, 336, 340, 357, 359, 366 – 368, 370 – 371, 374, 385, 403, 405, 410 – 411, 414, 417 – 419, 422, 429 – 430, 439, 441, 446, 462, 474, 487 – 488, 494, 499 – 500, 511, 517, 525, 527, 534, 561, 564, 578, 592
- Veľká Morava 115, 121, 126 – 132, 175, 193, 234 – 236, 326, 547, 550, 553, 556, 596
- Veľká, SK, okr. Poprad 78, 84, 90, 94 – 96, 102, 109, 175, 179, 183, 211, 220 – 223, 232, 278, 307, 342, 344, 350, 352, 355, 369, 377, 393, 430, 432, 511 – 512, 518, 578, 580, 592
- Veľkopoľsko (aj Veľkopoľské kniežatstvo) 133, 136, 153, 159, 165, 539, 598
- Veľký Bysterec, SK, okr. Dolný Kubín 100 – 101
- Veľký Folkmar, SK, okr. Gelnica 42, 184, 228, 578, 592
- Veľký Lipník, SK, okr. Stará Ľubovňa 44, 60, 578, 593
- Veľký Slavkov, SK, okr. Poprad 78, 81, 84, 88 – 90, 96, 98 – 100, 102, 105, 109 – 110, 117, 121, 161, 183, 210, 343, 350, 352, 355 – 356, 362, 446, 578, 593
- Veľký Sulín, SK, okr. Stará Ľubovňa, m. č. Sulína 578, 593
- Veľký Šariš, SK, okr. Prešov 154, 181, 240, 283
- Veľký Varadín – v. Oradea
- Vencko, Ján 188, 229, 257, 261 – 262, 484, 487 – 488, 492, 498, 543
- Venezia (Benátky), I, Veneto 133, 144, 330, 332, 342, 390, 513, 529, 530, 532
- Verbik, Antonín 374, 542
- Verešová, Nora 18, 22, 26, 30, 521, 522
- Vernár, SK, okr. Poprad 40, 42, 120 – 121, 182, 272, 578, 580, 593
- Verner, syn Dobeša, jobagiónsky syn 198
- Verner, syn Hanuša, vernársky dedičný richtár 182 – 183
- Veronika, dcéra Štefana Zápoľského 535
- Veselovská, Eva 484, 505
- Vesprém – v. Veszprém
- Vestfálsko 506
- Veszprém (Veszprém), HU 132, 240, 255, 259, 303, 403, 410, 489 – 490, 509, 552
- Veszprémy, László 291, 327, 597, 598
- Vida, Beáta 18, 22, 26, 30, 258, 316, 318, 566
- Viedeň – v. Wien
- Viedenské Nové Mesto – v. Wiener Neustadt 152
- Vielička – v. Wieliczka
- Vienne, F, Rhône-Alpes 568
- Viching, nitriansky biskup 234, 252, 294
- Vikartovce, SK, okr. Poprad 58, 261, 270, 579, 593
- Viktor Skvrnovič, lendacký prepoš 573
- Viliam (Guyllermus), spišskoštiavnický opát 566
- Viliam (Vilerm, Wilerm) Druget, spišský župan 337, 340, 366, 370, 415, 462, 521 – 522, 561
- Viliam Habsburský, rakúsky vojvoda 611
- Viliam II. (Vyllermus), spišskoštiavnický opát 262, 566
- Viliam II., meissenský vojvoda 609
- Ville-sous-la-Ferté (Clairvaux), F, Champagne-Ardenne 252
- Vincent Gál, zvonolejár 523
- Vincent Cholevský (Solevský), lendacký prepoš 572
- Vincent Kadlubek, poľský kronikár 128, 138, 142 – 143, 145, 598
- Viola Piastovská, dcéra Mieška, tešínskeho kniežaťa 606
- Viršinska, Miriam 19, 23, 27, 30
- Visegrád (Vyšehrad), HU, Pest 128, 136, 146, 251, 333, 389, 407, 523, 524, 566
- Vislav, krakovský biskup 146, 150, 227
- Visliansko 126, 128 – 129, 131, 233 – 235
- Viszkelety, András 279, 327
- Višlica – v. Wiślica
- Višnica – v. Wiśnicza
- Vít Stoss/Stvoš (Wit Stwosz), rezbár 447 – 449, 527 – 528, 532
- Víťaz, SK, okr. Prešov 287
- Vitko z Vítkoviec, syn Muntaša 139, 155, 198, 209
- Vitko, jobagiónsky syn 161, 198, 478
- Vitko, otec Danuša 173, 196 – 199
- Vitko, syn Prosimíra, jobagiónsky syn 198
- Vítkovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 78, 82, 84, 90, 94, 96, 98 – 99, 114, 116, 122, 155, 163, 198, 209, 250, 439 – 440, 579, 581, 593, 617
- Vitold, litovské veľkoknieža 330, 344
- Vitovice – v. Witowice
- Vizkelety, Andrej 543
- Vlad II. Drakul (Lajko), valašský vojvoda 344
- Vlad III. Drakul, valašský vojvoda 344
- Vladár, Jozef 91, 100, 122 – 123
- Vladimír II. Monomach, kyjevské veľkoknieža 141 – 143, 603
- Vladimír, kyjevské knieža 265
- Vladimír, ostrihomský arcibiskup 165, 169, 171 – 172, 189, 199 – 200, 205, 211, 223, 245, 250 – 251, 274, 277, 285, 314, 317, 322
- Vladimír, syn Jaroslava, premyšské knieža 144 – 146
- Vladimirko, syn Volodara, haličské knieža 142, 144
- Vladimírsko (Vladimírské kniežatstvo, Vladimír-ska Rus) 138, 144, 147 – 149, 151, 154, 162, 187, 195, 213, 227, 232, 452
- Vladislav I. Herman, poľské knieža 140
- Vladislav I. Lokietok, poľský kráľ 168 – 171, 330, 333, 337, 404 – 405, 417, 572, 607 – 608
- Vladislav I., opolské knieža 153
- Vladislav II. Jagelovský, poľský kráľ 271, 330, 340

- 342, 345, 408, 540, 608, 613
 Vladislav II. Jagelovský, uhorský kráľ 331 – 332, 347 – 350, 357, 363, 365, 369, 379, 392, 396, 507, 527, 533, 535, 539, 558, 613
 Vladislav II., český kráľ 604
 Vladislav III. (I.) Jagelovský, poľský kráľ (uhorský kráľ) 271, 330, 345, 348, 350, 353, 356, 362, 364, 396, 416, 467, 549, 613
 Vladislav Opolský, palatín 407
 Vladislav, syn Václava I. 152
 Vlček, Emanuel 123
 Vlková, SK, okr. Kežmarok 82, 102, 108, 119
 – 120, 162 – 164, 244, 249 – 250, 269, 272, 317, 368, 403, 525, 561, 566, 579, 583, 586, 593
 Vlkovce, SK, okr. Kežmarok 270, 278, 307, 343, 350, 355, 362, 579, 593
 Vlkovskí páni (páni z Vlkovej, páni z Farkašoviec, Farkasfalvi) 368
 Vlostovice – v. Włostowice
 Vojkovce, SK, okr. Spišská Nová Ves 579, 593
 Vojňany, SK, okr. Kežmarok 60, 205, 252, 283
 – 284, 444, 579, 593
 Vojtas, Jozef 220, 327
 sv. Vojtech (Adalbert), pražský biskup 133 – 134, 146, 153, 235, 237, 252, 283 – 284, 295, 444
 Vojtech Horvát, predok pánov z Plavča 474
 Völkl, Ekkehard 277, 327
 Volodar, syn Rastislava, premyšské knieža 141
 Vološčuk, Ivan 67, 69 – 70, 75
 Vološčuk, Myroslav 150, 327, 617, 619
 Volynsko – v. Vladimírsko
 Vondrišiel – v. Nálepkovo
 Vonchok – v. Wąchock
 Vovriești, RO, Vaslui 100
 Vratislav II., český kráľ 603
 Vrbov, SK, okr. Kežmarok 60, 71, 82, 102, 106 – 107, 110, 214, 222, 261, 274, 278, 285, 288, 306 – 307, 342, 344, 350, 352, 355, 432, 501, 512, 579, 593
 Vroclav – v. Wrocław
 Vrteľ, Ladislav 494, 499, 510, 543, 618 – 619
 Výborná, SK, okr. Kežmarok 579, 593
 Vydrník, SK, okr. Poprad 82, 102, 261, 270, 318, 579, 593
 *Vyhniská 581
 Východná, SK, okr. Liptovský Mikuláš 53
 Východofranská ríša 135, 234, 552
 Vysoká, SK, okr. Sabinov 259
 Vysoké Tatry, SK, okr. Poprad 78, 80, 82, 84, 96
 Vyšehrad – v. Visegrád
 Vyšná Šuňava, SK, okr. Poprad, m. č. Šuňavy 579, 592 – 593
 Vyšné Lapše – v. Łapsze Wyżne
 Vyšné Repaše, SK, okr. Levoča 427, 579, 593
 Vyšné Ružbachy, SK, okr. Stará Ľubovňa 53 – 54, 57, 59, 71, 78, 91, 285, 384, 432, 579, 593
 Vyšné Slovinky – v. Slovinky
 Vyšný Slavkov, SK, okr. Levoča 42, 78, 92, 337, 579, 593
 Wagner, Karol 190, 217, 240 – 241, 243 – 244, 252, 257, 260, 266, 268 – 270, 277, 283 – 284, 294, 308, 350, 353, 392, 408, 412, 414, 484 – 485, 495 – 496, 508, 563 – 564, 566, 568, 595, 598
 Wąchock (Vonchok), PL, pow. Starachowicki 258
 Walde-Nowak, Paweł 123, 616
 Walecki, Waclaw 271
 Warmia (Varmia, Ermland), región 349
 Warszawa, PL, hlavné mesto 234, 237
 Warszzyńska, Jadwiga 40, 44, 61
 Wawel (Vavel), hrad 151, 523, 535
 Weber, Samuel 173, 216 – 217, 229, 327, 596
 Wędzki, Władysław 227
 Weinelt, Herbert 354, 378, 543
 Weisz, Bolgárka 327
 Welf VI., spoletský vojvoda 144
 Wenzel, Gusztáv 154, 487, 489 – 490, 492, 494, 595
 Werner, Mathias 242, 326
 Wernher, Juraj 70 – 71, 75, 616
 Widajewicz, Józef 234
 Wieczorek, Alfried 485, 617
 Wieliczka (Vielička), PL, 271, 395
 Wielogłowy, PL, pow. Nowosądecki 167
 Wien (Viedeň), A, hlavné mesto 214, 330, 332, 345, 389, 428, 431, 501, 503, 506, 514, 524, 529, 532, 539, 618
 Wiener Neustadt (Viedenské Nové Mesto), A, Niederösterreich 152
 Wiesbaden, D, Hessen 107
 Wiese, Erich 542
 Wilhelmovci, rod 128
 Winrych von Kniprode, veľmajster rádu nemeckých rytierov 330
 Wiślica (Višlica), PL, pow. Buski 234, 237, 284, 333
 Wiśnicza, PL, pow. Jędrzejowski 563
 Witowice, PL, pow. Staszowski 563
 Wittenberg, D, Sachsen-Anhalt 431 – 432
 Włodarski, Bronisław 154
 Włostowice, PL, pow. Żarski 563
 Wodzinowska-Taklińska, Grażyna 597
 Wojciechowska, Maria 598
 Wojciechowski, Tadeusz 236
 Wojtczak, Jerzy A. 599
 Wolf, Mária 485
 Worowska, Teresa 599
 Wörschach, A, Steiermark 96
 Wrocimowice, PL, pow. Proszowicki 573
 Wrocław (Vroclav), PL 214, 263 – 264, 390 – 391, 429, 431 – 432, 503, 524, 540
 Wurster, Herbert W. 234
 Wyrozumski, Jerzy 222
 Wyszogród, PL, pow. Oleśnicki 572

- Ysyp, otec Mateja, spišského prepošta 244
 Zádor (Zaador), šľachtic 161
 Zadunajsko 83, 102, 132 – 133, 137 – 138, 162, 212, 214, 547
 Zagreb (Záhreb, Medvedgrad, Záhrebské biskupstvo, Záhrebské prepoštstvo), HR, hlavné mesto 192, 238 – 239, 243, 258, 263, 265, 303, 307, 309, 318, 320, 325, 327, 342, 596
 Záhorie 556
 Záhreb – v. Zagreb
 Zachariáš z Berlína, hudobný skladateľ 432
 *Zachmarovce – v. *Strelce
 Zachorowski, Stanisław 170, 180, 327, 543
 Zaitz, Emil 617
 Żaki, Andrzej 123
 Zakliczyn (Zakličín), PL, pow. Miślenicki 563
 Zakopane, PL, pow. Tatrzański 53
 Zakrzewski, Stanisław 134
 Zálesie, SK, okr. Kežmarok 579, 593
 *Zalužany 84, 119, 177, 187, 196 – 197, 246, 248, 250, 309, 326, 375, 478, 511
 Západná Rus 138, 140, 142
 Zapoľskovci, rod 194, 200, 223, 300, 302, 335, 346 – 347, 357, 374, 393, 396, 410, 423, 435, 436, 459, 466, 468 – 470, 480, 510, 512 – 513, 518, 528, 534 – 536, 538 – 539, 541 – 542, 559, 564
 Zathay, Jerzy 222, 234
 Zatín, SK, okr. Trebišov 88 – 89
 Závada, SK, m. č. Levoče 350, 579, 593
 Závadka, SK, okr. Gelnica 380, 426, 579, 581, 593
 Záviš Čierny, poľský starosta 342 – 343, 414, 539, 540, 563
 Záviš z Falkenštejna, pohárnik českého kráľa 606
 Záviš, syn Záviša Čierneho 539
 Závodie, SK, okr. Stará Ľubovňa, m. č. Sulína 579, 593
 Závodszyk, Levente 599
 Zawada Lanckorońska, PL, pow. Tarnowski 235
 Zawichost, PL, pow. Sandomierski 147
 Zbignev Oleśnický (Zbigniew Oleśnicki), krakovský biskup 344 – 345, 416, 501, 563
 Zelechów, PL, pow. Garwoliński 573
 Zelená hora – v. Marcelov hrad
 Zemianska Strana, SK, okr. Spišská Nová Ves, dnes súčasť Krompách, 579, 593
 Zemomysl (Ziemomysł), kujavské knieža 171, 605
 Zemplín 126, 129, 134, 137, 141, 213, 246, 260, 347, 370, 521, 537, 539, 559
 Zentko, Ján 19, 22, 27, 30
 Ześlawice, PL, m. č. Krakova 98
 Ziębice, PL, pow. Ząbkowski 507
 Ziegler, Václav 64, 75
 Zimmerman, Harald 257, 596
 Zimmermann, Fritz 493, 542
 Zirc, HU, Veszprém 255
 Zlatá Idka, SK, okr. Košice-okolie 390
 *Zlatné 581
 *Zlatý Potok 581
 *Zlop 581
 Żmigród (Żmigrod), PL, pow. Trzebnicki 347
 Znievský hrad 313
 Znojmo, CZ 505
 Zoltán (Zaltas), syn Arpáda 602
 Zsigray – v. Žehrianski páni
 Zsoldos, Attila 161, 327, 596
 Zvolen (aj Zvolenský archidiakonát), SK 130 – 131, 144, 152, 155, 194, 208, 212, 214, 234
 Zvonimír, chorvátsky kráľ 603
 Żywiec (Żiviec), PL 387
 Žabokreky nad Nitrou, SK, okr. Prievidza 479
 Žakarovce, SK, okr. Gelnica 281, 579, 593
 Žakovce, SK, okr. Gelnica 179, 269, 278, 280, 283, 307, 343, 350, 352, 355, 362, 366, 579, 593
 *Žaloba 581
 Žarnovica, SK 99
 Žáry, Juraj 327, 486, 495, 501
 Žažová, Henrieta 464, 480
 *Ždiar – v. *Svätý Mikuláš
 Ždiar, SK, okr. Kežmarok 426, 579, 593
 Žehňa, SK, okr. Prešov 524, 562
 Žehra, SK, okr. Spišská Nová Ves 78 – 79, 82 – 88, 90, 93, 96, 98, 100 – 102, 104 – 105, 108, 121, 139, 176, 177, 179, 182 – 184, 199 – 201, 203 – 204, 207 – 211, 225, 228, 230, 239, 249, 272 – 273, 288 – 289, 291, 306, 324, 335, 370, 426, 432, 439, 443, 445, 488, 491, 493, 517, 561, 579, 583, 593, 616
 Žehrianski páni (Sigrái, páni zo Žehry), rod 139, 182 – 184, 200 – 201, 207 – 209, 211, 225, 228, 230, 370
 Žemlička, Josef 153, 168
 Žiče, SLO, Štajerska 270, 495, 569
 Židia 17, 20, 24, 28, 315, 316, 557
 Žifčák, František 19, 22, 27, 30, 32, 122, 173, 188 – 189, 199, 217, 246, 248, 327, 394, 484, 542, 599
 Žigmund August, poľský kráľ 357, 394
 Žigmund I. Starý, poľský kráľ 271, 349, 416, 534 – 535, 539
 Žigmund Koributovič, kandidát na českú korunu 344
 Žigmund Luxemburský, uhorský kráľ 271, 296 – 297, 300 – 302, 330 – 332, 340 – 345, 348, 353 – 357, 363, 372, 374, 380, 392, 395 – 397, 408, 412, 422, 424, 459, 465 – 467, 501, 509 – 510, 525, 529, 539 – 540, 556, 563, 568, 572, 596, 608, 610 – 611
 Žigmund Senfftleben z Podolínca, altarista 506, 514, 519
 Žigmund, spišskoštiavnický opát 567
 Žilina, SK 185, 214, 378, 618

Živiec – v. Żywiec
Žmigrod – v. Żmigród
Žofia z Loozu, manželka Gejzu I. 603
Žofia, bavorská kněžná, manželka Václava IV. 610
Žofia, dcéra Bela I. 603

Žofia, dcéra Bela II. 604
Žofia, dcéra Kolomana Knihomoľa 603
Žofia, dcéra Žigmunda I. Starého 417
Žudel, Juraj 337, 413, 526, 543
*Župk 581

